

EKOIQ

KASIM - ARALIK 2016 SAYI: 57

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

**Toprağı Küstürmeyen Tarım ile
Geleceğe Yatırım**

**Kentsel
Dönüşümle
Kaçan Fırsatlar**

**Anlaşmanın
Birinci Yılında**

**PARİS
ETKİSİ**

**Satış ve
Sürdürülebilirlik
Birlikte Mümkün mü?**

**Etki Odaklı Girişimciler,
Impact Hub İstanbul'a
Bekleniyorsunuz!**

**Sürdürülebilir Yaşam
Film Festivali
18-20 Kasım'da!**

www.ekoiq.com

9 TL (KDV DAHİL)

YÜRÜ FİKİR YÜRÜ

BAŞVURU TARİHLERİ

01 Kasım 2016
31 Aralık 2016

PROJE TESLİM TARİHLERİ

01 Ocak 2017
28 Şubat 2017

ODUL TÖRENİ

16 Mayıs 2017

www.betonsa.com.tr

[/betonikfikirler](https://www.facebook.com/betonikfikirler)

[/betonikfikir](https://www.instagram.com/betonikfikir)

#betonikfikirler

Türkiye'nin lider yapı malzemeleri şirketi Akçansa, sektörde fark yaratacak; sosyal sorumluluk, pazarlama, mimari, sürdürülebilirlik, ürün geliştirme, verimlilik alanlarında birçok disiplini barındıran **inovatif** ve **uygulanabilir** fikirlerini bekliyor.

8. Geleneksel Betonik Fikirler Proje Yarışması'na katılıp, fikrin yürüsünü Unutma, yarışmayı kim kazanırsa kazansın, kazanan gençler olacak.

Bu fikir gençlerin, bu gurur gençlerin.

Birincilik ödülü:

Tüm grup üyelerine
HeidelbergCement Almanya Teknik Ziyareti
MacBook Air

İkincilik ödülü:

Tüm grup üyelerine
HeidelbergCement Almanya Teknik Ziyareti

Üçüncülük ödülü:

Tüm grup üyelerine
Apple Watch

Tarife, bir katılımcı için 100 TL ve
kazanmış ekip için 500 TL'ye kadar
öğelerden oluşur.

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Bir Hedef Tutun! Ve Asla Bırakmayın...

Hedefsiz insanların ve kurumların, bir adım yol alması mümkün olabilir mi? Bu durumda, ona alınan yol değil, sürüklenmek denir. Rüzgar nereden vurursa oraya savrulur gidersiniz. O noktada da artık bir özne değil, herkesin dilediğince yön verdiği bir oyun hamuruna, nesneye dönüşürsünüz. Halbuki hayat demek, öyle veya böyle bir özne olma çabasından başka nedir ki? Kendinizi yaşadığınıza nasıl inandırabilirsiniz, rotasına en ufak bir müdahale edemediğiniz bir yaşam yolculuğunda...

Bugün, iklim değişikliğinden toplumsal eşitsizlik ve cinsiyet eşitsizliklerine, savaşlardan açlığa, biyoçeşitlilik kayıplarına kadar uzanan binbir türlü sorunla boğuşan dünyada bir yol haritasına sahip olmak ne kadar mümkün diyebiliriz kolayca. Çok da haksız sayılmayız. Dünyanın tüm sorunlarına, ne tek tek bireyler, ne de bir sürü iş yapmakla birlikte tek tek kurumlar veya şirketler bütüncül ve radikal bir çözüm getirebilir. Ama çözümün bir parçası olmaları, o mükemmel çözümün küçük bir parçasını karınca misali sırtlamaları mümkün. İşte o zaman kendinizden bir özne

olarak söz etmeniz, daha da önemlisi öyle hissetmeniz mümkün olacaktır...

Dünyanın türlü türlü probleminin çözümü için çoğu zaman elinden bir şey gelmediği için kızdığımız Birleşmiş Milletler'in, içinde ulusal çıkarları savunduğunu iddia eden ama aslında insanlığın binlerce yıllık o köhne zihniyetlerinin görece kısa dönemli yetkilerini seçimle veya seçimsiz eline geçirmiş hükümet sözcülerinin gayya kuyusu olduğunu söylesek kim kolayca itiraz edebilir? Ama işte o gayya kuyusunun içinde, çoğunun adını bile duymadığımız birileri uğraşıp duruyor. Eylül 2015'te açıklanan

ve Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin yerine geçen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (Sustainable Development Goals - SDG), işte o insanların büyük uğraşlarının eseri. 17 küçük kutucuk içinde ise, yeni bir uygarlığın şifreleri saklı...

Şurada linki var: <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300> Tıklayın ve bir çıkış alın (kağıt israfı demeyin, o kağıt parçası kendisinden çok daha büyük işler başarmaya kadir olabilir) ve duvarınıza asın. İşte karşınızda 17 küresel hedef. Bir birey ve kurumun parçası olarak, bu 17 hedefin kaçı için küçük veya büyük şeyler yapmaya muktedirsiniz bir bakın. Yön verme olanağınız bir bakın. Yön verme olanağınız olan kurumlar, bu hedeflerin hangileriyle ilişkilenebilir neler yapabilir bir düşünün. Her eyleminizin ve kararınızın, bu hedefleri neresinden yakaladığınızı görmeye çalışın. 169 somut alt başlığıyla, benzersiz bir yol haritası önünüzde. "Ben bu hedeflerin neresindeyim" sorusunu kolayca yanıtlamanız mümkün artık.

Yayınlanmaya başladığımız 2010'dan bu yana geçen altı yıl içinde EKOIQ olarak, bu 17 hedefin her biri için mutlaka bir haber, araştırma, farkındalık yaratıcı bir analiz ortaya koymaya çalıştığımızı görüyor ve gururlanıyorum. 17. Hedef ise, zaten bizim temel çalışma alanımız herhalde: Hedefler için Ortaklıklar (Partnerships for the Goals). 16 hedefi gerçekleştirmek için, sivil toplum, özel sektör ve kamu yönetiminin işbirliği olanaklarını ve farkındalıklarını yükseltmek...

Herkes en az bir hedef tutsun ve asla bırakmasın. Gezegenin ve insanlığın geleceği işte bu bitmez inatta...

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
adına sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
Barış Doğru baris@ekoig.com

Yayın Koordinatörü
Nevra Yaraç nevra@ekoig.com

Art Direktör
Özlem Sarar D. ozlem@ekoig.com

Dış Haberler Editörü
Zeynep Heyzen Ateş zeynep@ekoig.com

Yerel Yönetimler Editörü Sibel Bülay sibel@ekoig.com

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü
Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Sosyal Medya Editörü Yağmur Çoban yagmur@ekoig.com

Fotoğraf Editörü Özgür Güvenç

Redaksiyon Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Ceren Nur Pekdemir, Elif Kolçak, Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Serra Titiz,
Caner Demir, Hulusi Barlas, Fatma Gül Altındağ, Ateş Uğurel, Berkan Özyer

Abonelik dergi@ekoig.com
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:
EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6/9
Kadıköy, İstanbul
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Şan Ofset Matbaacılık
Hamidiye Mahallesi, Anadolu Cad. No: 50 34406 Kağıthane/İstanbul
Tel: (90) 212 289 24 24 (pbx)

İki ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu
Aynur Acar, Gönüllü Çevre Danışmanı
Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü
Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üni., Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü
Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
Dr. Barış Gencer Başkan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü
Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri
F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü
Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü
Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü
Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü
Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı
Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi,
Meteoroloji Mühendisliği Bölümü
Bahar Keskin, 3P Sustainability Consulting
Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi
Prof. Dr. M. Pınar Mengüç, Özyeğin Üni., Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü
Selçuk Özdil, ÇEDBİK Yönetim Kurulu Başkanı
Dr. Uygur Özemesi, change.org Türkiye Direktörü
Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Müdürü
Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü
Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü
Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu
Ateş Uğurel, Solarbaba Platformu kurucusu

İÇİNDEKİLER

18 Etki Odaklı Girişimciler, Impact Hub İstanbul'a Bekleniyorsunuz!

Sosyal etki odaklı girişimcileri bir araya getirmeyi ve güçlendirmeyi amaçlayan Impact Hub İstanbul'un hikayesini, kurucu ortaklardan Semih Boyacı ve Ayşe Sabuncu ile Marka İletişim Direktörü Rana Babaç'tan dinledik.

24 Projelerimizin Sosyal Etkisini Nasıl Ölçeceğiz?

Sivil toplum kuruluşlarının ürettikleri her proje toplum refahına önemli derecede değer katıyor. Kalıcı çözümlerin ortaya çıkması ise, iyi ölçümleme ile doğru orantılı.

28 "Hedeflerimizi Sürekli Gözden Geçiriyoruz"

TAV Havalimanları Kurumsal İletişim Direktörü Bengi Vargül Şen, önümüzdeki dönemde havayollarını kullanan yolcu sayısının artış göstereceğini ancak kendilerinin ve sektörün buna sürdürülebilirlik uygulamalarıyla yanıt vermeye çalışacağını vurguluyor.

32 Trafik Sorununa Bisikletli Çözüm Ağı!

İstanbul Fatih Atatürk Çağdaş Yaşam Çok Programlı Anadolu Lisesi matematik öğretmeni Veli Alper Döndaş ve öğrencileri, hazırladıkları "Tarihi Yarımada'ya Bisiklet Yolu Ağı Projesi" ile trafik sorununa alternatif bir çözüm getiriyor.

42 Toprağı Küstürmeyen Tarım ile Geleceğe Yatırım

Ülker Sürdürülebilirlik Komitesi Koordinatörü Begüm Mutuş WWF-Türkiye ile başlattıkları "Sürdürülebilir Fındık Tarımı" projesini anlatıyor.

50 "Sürdürülebilirlik, Faaliyetlerimizin Ayrılmaz Parçası"

Garanti Bankası, geliştirdiği uygulamalar ve araçlarla sürdürülebilirliğin kök salması için yoğun çalışmalar yürütüyor. Bankanın Proje Finansman Birim Müdürü Emre Hatem ile bu alanlardaki çalışmalarını ve hedeflerini konuştuk.

56 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Raporlara Ne Kadar Yansıyor?

Sustainable Brands internet sitesinde Ekim ayında yayımlanan bir yazı, hedeflere ulaşmada önemli rolleri bulunan şirketlerin raporlamalarında bunlara ne kadar yer verdiğini ele alıyor.

58 Tarladan Tüketicinin Tabagına Kadar Sürdürülebilirlik

Metro Toptancı Market Kalite Güvence Grup Müdürü Tülay Özel, şirketin sosyal, ekonomik ve çevresel performansını içeren ilk raporunu değerlendirdi.

89

62 Satış ve Sürdürülebilirlik Birlikte Mümkün mü?

Satış sürdürülebilirlik ile beraber düşünmek, pratik açıdan mümkün mü? Yoksa bu iki kavramın birlikteliği bir ütopya mı? Sustineo İstanbul Sürdürülebilirlik İş Platformu Kurucu Ortağı Gülin Yücel bu sorulara yanıt arıyor...

65 Anlaşmanın Birinci Yılında: Paris Etkisi

COP21 sonrası oluşturulan Paris Anlaşması 4 Kasım'da yürürlüğe giriyor. Bu sayımızın muhtelif sayfalarında, sürdürülebilirlik uygulamalarını hayata geçirmiş, pozitif etkilerini ölçümlemiş şirketlerin attıkları adımları; sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri, üniversiteler gibi konunun önemli paydaşlarının, anlaşmanın kurumlarına etkileri, planlanan strateji değişiklikleri, hedeflere ulaşmada engeller ve fırsatlara dair yorumlarını bulacaksınız. Yapılması gerekenler belli, sıra acil harekete geçmekte!

89 Güneş Kahramanları Aranıyor!

Greenpeace gemisi Rainbow Warrior, Akdeniz turu kapsamında Seferihisar, Çeşme, Bozcaada ve İstanbul'da binlerce insanı güvertesinde konuk etti; yolculuğu boyunca, ülkemizde enerji dönüşümüne ilham veren güneş kahramanlarının hikayelerini de beraberinde taşıdı.

96 Kulağı Ardına Kadar Açmak!

İklim değişikliğini iş stratejilerinin merkezine yerleştiren Zorlu Enerji Grubu'nun Kurumsal İletişim Ekibi ve Kurumsal İletişim Müdürü Esra Çakır'la görüşmemizden aklımızda kalan iki önemli nokta var: Paydaşlarla azami diyalog ve yaptıkları işin hakkını vermek için gösterdikleri titizlik...

100 Sürdürülebilirlik Bir Film Şeridi Gibi Geçiyor Gözlerimizin Önünden...

Birbirinden "sürdürülebilir" filmler izleyebileceğiniz Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali, 18-20 Kasım'da!

102 Doğa Dostu, Hijyenik, Sürdürülebilir Kutular

Olmuksan International Paper'ın yenilenebilir kaynaklardan ürettiği ambalajlar, doğada kendi kendine yok oluyor, temizlik ve hijyen gerektirmeyişiyle su, deterjan ve işçilik giderlerinden tasarruf sağlıyor. Şirketin Türkiye Genel Müdürü Ergun Hepvar, ürünlerinin yarattığı faydayı anlattı.

110 Verimlilik Artırmadan Radikal Sistem İnovasyonuna

Geleceği yaratacak firmalar, "değer yaratma"yı kâr maksimize etmek olarak değil, toplumsal fayda geliştirmek şeklinde formüle edenler olacak.

112 Kuru Temizlemede "Yeşil" Dönem

Permak Grup'un Türkiye'ye getirdiği GreenEarth sistemi, kıyafetteki renk ve doku canlılığını artırmasının yanında elektrik ve su tasarrufu da sağlıyor. Sistemi ve kazanımlarını, şirketin yönetim kurulu üyesi Demir Uyar anlattı.

HER SAYIDA

4 Haberler Bizi Bu Havalar Nefessiz Bıraktı, Sponge Avrupa İkincisi, İnşaatçılardan 2030'a Kadar %40 Azaltım Sözü, Açık Açık Derneği, Bağışları Artıracak!

38 ÇEDBİK'ten Selçuk Özdi: Mucize Beklemek...

46 Change.org'dan Durmayan Yok Oluş Gündemi...

54 İş Dünyasından Konca Çalkıvık: Başka Bir Değerlendirme Mümkün

94 Son Buzul Erimeden Prof. M. Levent Kurnaz: Sürdürülebilir Gıda ve Su Güvenliği

106 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay: Kentsel Dönüşümle Kaçan Fırsatlar

108 Sürdürülebilirlik Akademisi'nden Sürdürülebilir Gıda için Acil Yol Haritası Belirlenmeli, Sürdürülebilir İş Ödülleri Sahiplerini Buldu

114 Veri-Analiz Gökçe Vahapoğlu Şahin: Koruma Altındaki Alanlar ve Türler Yeterince Korunmuyor, Sanayide Yeşil Yol Haritası ile Rekabetçilik

116 Ekomobil Ersoy Yaşar: Geleceğin Rengi Yeşil

118 Gözümüzden Kaçmayanlar Gözde İvgin: Arılar "nesli tükenmekte olan canlılar" arasında, orfoz balığı avı yasaklandı, Tohum Takas Ağı artık online...

120 Kitap Ekoköy İthaca, Yeşil Paradoks - Küresel Isınmaya Arz Yanlı Yaklaşım, İnsanın Elleriindeki Dünya: Gezegeneğimizin Geleceğini Şekillendirmek (Earth in Human Hands: Shaping Our Planet's Future)

Kayseri'ye 3MW'lik Yeni Güneş Santrali

EWE Türkiye Grubu Kayseri İncesu'da 52 bin metrekarelik bir alana güneş enerjisi santrali kuruyor. Santralin anahtar teslimi yapım işi (EPC) aynı zamanda enerji verimliliği hizmeti de veren EWE grup şirketlerinden Enervis tarafından üstlenildi. Ağustos ayında başlatılan projede güneş enerjisi santrali için Kayseri İncesu'da 52 bin metrekarelik bir alan (yedi futbol sahası büyüklüğünde), yaklaşık 12 bin 500 adet güneş paneli ile kaplanacak. Yatırım bedeli 3 milyon 600 bin Euro olan santral, 3 MW kurulu gücüyle, yıllık yaklaşık 5 milyon kWh üretimle 2300 konutun elektrik ihtiyacını yenilenebilir ve temiz enerjiyle karşılayabilecek.

Mikado Yine "Dünya için En İyisi"

Kâr amacı gütmeyen bağımsız bir kuruluş olan B Lab, her yıl tüm B Corp'lar (sosyal ve çevresel sorunların çözümünde iş dünyasının gücünü kullanan yeni nesil şirketler) arasından topluma, çalışanlarına, çevreye ve müşterilerine yönelik en yüksek performansa ve etkiye sahip olan %10'luk dilimi "Dünya için En İyisi" unvanıyla onurlandırıyor. **Mikado Sürdürülebilir Kalkınma Danışmanlığı** da üst üste dördüncü kez bu unvana layık görüldü. Mikado ayrıca, toplumsal kalkınmaya yönelik çalışmaları ve yarattığı sosyal etkiyle "Toplum için En İyisi" kategorisinde de ödül kazandı. 2016 yılında, tüm dünyadan Mikado'nun da aralarında bulunduğu 138 şirket "Dünya için En İyisi" listesinde, 141 şirket ise "Toplum için En İyisi" listesinde yer aldı. Tebrikler Mikado!

Tarım Alanlarında Kömür Karanlığı

TEMA Vakfı 16 Ekim Dünya Gıda Günü'nde kömürlü termik santrallerin Türkiye'nin tarım arazilerine olan etkilerine dikkat çekti. Son 13 yılda 2,4 milyon hektar tarım arazisinin kaybedildiğine vurgu yapan **TEMA Vakfı Genel Müdürü Doç. Dr. Barış Karapınar**, bu rakamın Türkiye'deki tarım topraklarının yaklaşık %10'una tekabül ettiğini, son dönemde benimsenen kömür odaklı enerji

politikaları nedeniyle, Türkiye tarımının, özellikle de Adana, Çanakkale ve Konya Havzası'nın geleceğinin karanlık olduğunu söyledi. "Tüm Türkiye'de 80'e yakın termik santral yapılması planlanıyor" diyen Karapınar, her biri 150-200 km çaplı bir alanı etkileyecek olan bu santrallerin yaratacağı hava kirliliğinin 15 milyon hektar tarım alanını olumsuz etkileyeceğini vurguladı.

İş Arkadaşınız Yol Arkadaşınız Olsun

Çalışanlarına iyi yaşam kalitesi deneyimini yaşatmak ve bu sayede performansı artırmak için yenilikler sunan şirketlere bir fikir de **Garajyeri**'nden geldi. Garajyeri "Aracını mesai arkadaşınla paylaş" diyerek çalışanlarına ek gelir imkanı sunmak isteyen şirketlere kapılarını açıyor. Şirket içi iletişimi geliştirip çalışanların birbiriyle kaynaşmasına fırsat sunan Garajyeri sayesinde çalışanlar; iş arkadaşlarına kullanmadıkları araçlarını kiraya vererek ek gelir elde edebilecek. Toplam 900 bin dolarlık yatırımla kurulan Garajyeri, plaza çalışanlarını hedeflediği bu özel çalışmayla, beyaz yakalılara ek gelir sağlamanın yanı sıra kendi aralarındaki iletişimi artırmayı da hedefliyor.

Tamir Et; Az Vergi Öde!

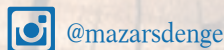
İsveç, Eylül ayında bisiklet, giysi ve ayakkabılarını atmak yerine tamir ettirenleri ödüllendirmek amacıyla vergi indirimini öngören bir yasa teklifini parlamentoya sundu. Tamir işlerinden alınan katma değer vergisi de %25'ten %12'ye düşürülerek vatandaşlar yeni ürün almak yerine, eskisini tamir ettirmeye yönlendiriliyor. İsveç Parlamentosu'nda görüşülen bir başka konu da bulaşık, çamaşır makinesi, fırın gibi büyük cihazların tamir ettirilmesi durumunda vatandaşlara, tamir ücretinin yarısı oranında vergi iadesi uygulanması. İsveçliler temizlik ve tamir gibi paralı ev işleri yaptırıldıklarında, ödedikleri ücretin yarısını yıllık gelir vergisinden düşebiliyor.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMAYI DESTEKLİYORUZ

MAZARS DENGE

www.mazars.com.tr

2030 için Şimdi Harekete Geç!

Birleşmiş Milleler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından Türk Telekom'un katkılarıyla düzenlenen Sosyal Fayda Zirvesi 2016 buluşması, 29 Eylül'de #2030Şimdi temasıyla gerçekleştirildi. Sosyal faydanın yaratılmasında teknoloji ve yeni medyanın etkisinin ele alındığı zirvede STK'lar, kamu sektörü, sanat, medya, moda-tasarım, akademi ve spor alanından katılımcılar, "2030 yılında nasıl bir dünyada yaşamak istiyorum?" sorusuna yenilikçi çözüm önerileriyle yanıtlar getirdi. Kaçıranlar, www.sgsistanbul.org/canliyayin/ adresinden izleyebilir.

Bizi Bu Havalarda Nefessiz Bıraktı...

Türk Tabipleri Birliği, Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu, Türk Toraks Derneği ve Halk Sağlığı Uzmanları Derneği tarafından 15 Ekim'de "Nefes Alamıyoruz: Hava Kirliliği & İklim Değişikliği & Sağlık" başlıklı bir sempozyum düzenlendi. Sempozyumda, hava kirliliğinin Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) "görünmez katil" olarak kabul edildiği ve dünyada her yıl 7 milyondan fazla, Türkiye'de ise her yıl 32 bin kişinin bu nedenle öldüğü dile getirildi. Prof. Dr. Kayıhan Pala, konuşmasında, Türkiye'de AB sınır değerine göre 81 ilin 62'sinin; DSÖ sınır değerine göre ise 81 ilen 80'inin sınır değerini üzerinde olduğunu vurguladı. Sempozyum, hava kirliliğinin sağlık üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin ayrıntılı olarak ele alınması ve çözüm önerilerinin şekillendirilmesi ile tamamlandı.

Sponge Avrupa İkincisi!

Avrupa Birliği İnovasyon ve Teknoloji Enstitüsü tarafından düzenlenen, çevreci iş fikirlerinin ve çevre dostu teknolojilerin desteklenmesine yönelik ClimateLaunchPad yarışmasının finalleri bu yıl 7-8 Ekim'de Tallin'de gerçekleştirildi. Türkiye'den **Sponge**, **Momentum** ve **Brick-B** projelerinin yarıştığı (Projelerle ilgili ayrıntıları EKOIQ'un Eylül-Ekim sayısında bulabilirsiniz), Avrupa'dan 30 ülkeden 90 takımın yer aldığı yarışmada Sponge, ikincilik ödülünün yanı sıra yarışmaya katılan tüm takımların verdiği oylarla belirlenen İzleyici Büyük Ödülü'nü kazandı. Yarışma birincisi Estonya olurken, üçüncülüğü İngiliz takımı elde etti. Sponge, su hariç her şeyi emebilen

bir malzeme. Kendi ağırlığının 25 katı kadar atık emebiliyor. Emdiği kimyasal atıkları 1000 santigrat derecede ısıtılabildiği kadar bünyesine hapseden Sponge, bu yüksek sıcaklıkta eritildiğinde orijinal formu olan sıvı duruma dönüşüyor. Geri dönüştürülebilir bir materyal olduğu için bu işlemin ardından pis atıklardan arındırılarak tekrar şekillendirilmeye uygun bir hale geliyor.

"Doğa Dostu Turizm Etiketini" Yoksa Gitmeyin!

Kaş Turizm ve Tanıtma Derneği, WWF-Türkiye'nin desteğiyle Kaş-Kekova'da bir **Doğa Dostu Turizm Projesi** başlattı. Proje kapsamında Kaş-Kekova Deniz Koruma Alanı çevresindeki oteller, tur tekneleri, dalış kulüpleri ve restoranların bölgenin özel şartlarına göre geliştirilen "doğa dostu" kriterlerine uyup Doğa Dostu Turizm etiketi almaları ve doğaya duyarlı turistlerin bu işletmeleri tercih etmeleri hedefleniyor. Bugüne kadar yaklaşık 100 işletme, enerji, su, tüketim, geridönüşüm/atık, yerel ürün, bilgilendirme ve bilgilendirme gibi konular altında toplanan kriterlere uyacak şekilde faaliyetlerini sürdürme taahhüdünde bulundu. Belirlenen kriterlere uyan işletmeler turizm sezonu sonrası yapılacak değerlendirmeyle Doğa Dostu Turizm Şampiyonu ilan edilecek.

HiPP'ten Yeni Organik Ekmek

HiPP'in bebek ve çocuklara özel, yüksek B1 vitaminli yeni öğünü **HiPP Organik Bebek Ekmeği**, zengin vitamin içeriğiyle bebeklere kahvaltıda, öğle ve akşam öğünlerinde yedirilebiliyor, içinde bulunan tahıllar sayesinde kaliteli tahıl alımına yardımcı oluyor. Organik içerikli ekmeğin gluten de içermiyor. BIO sertifikalı, GDO'suz ve sanayi bölgelerinden uzak özel organik çiftliklerde yetiştirilen ürünleriyle HiPP; Joker, Ebebek, Tesco Kipa, Rossman, Migros, Carrefour ile yerel marketler ve eczanelerde satılıyor.

GÖZÜMÜZ YÜKSEKLERDE

Mimari camlarda doğamızdan
gelen yaratıcılığımızı en ileri
teknolojilerle birleştiriyoruz.
Başarılarımızla gurur
duyuyor, emin adımlarla
ilerlemeye devam ediyoruz.

444 9 872
0 850 222 9 872
sisecamduzcam.com
f / sisecamduzcam

 ŞİŞECAM
DÜZCAM

Doğanın Ritmine Bir Dönebilecek

Sanatçılar, toplumun en nihayetinde algıları en açık insanları. Ya da öyle olmalı. Giderek artan sayıda, doğa ve ekoloji sorunlarıyla ilgili sergi ve çalışma da, herhalde bu eğilimin işareti olarak okunmalı. Açıldığından beri sürdürülebilir bir kültür-sanat ortamı vizyonuna katkı sunma iddiasıyla dikkatimizi çeken bağımsız sanat inisiyatifi ve mekanı olan **Halka Sanat'ta 4-20 Ekim** tarihleri arasında açılan **"Doğa'nın Ritmine Dönüş"** sergisi de bu yolda yürüyenlerden biri olarak kabul edilmeli. **Ahuner Özkarahan'**ın, şehir hayatının insanlar ve çevre üzerinde yarattığı olumsuz etkileri geriye çevirme, tekrar doğal olana dönme idealinden hareketle küresel ısınma, iklim değişikliği, nüfus artışı, temiz ve doğal gıdaya ulaşamama, yeterli yeşil politikaların olmayışı ve ölçsüz tüketim alışkanlığı meseleleri üzerine, çinko ve bakır plakalar üzerine, dijital ve klasik baskı tekniklerini birleştirdiği çalışmalarının yer aldığı sergi, sanat diliyle farkındalığı geliştirmek için son derece önemli ipuçları taşıyor. Özkarahan, önümüzdeki dönemde tamamen doğal malzemelerle yeni çalışmalarla karşımızda olacağını müjdesini de veriyor.

Yeşil/Sürdürülebilir Tahvil İhracı Ödül Getirdi

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB), Euromoney ve GlobalCapital tarafından düzenlenen Sürdürülebilir ve Sorumlu Sermaye Piyasaları Konferansı kapsamında, Avrupa, Ortadoğu ve Afrika Bölgesi'nde "Yılım Yeşil/Sürdürülebilir Tahvil İhracı" ödülüne layık görüldü, "En Yenilikçi Yeşil/Sürdürülebilir Tahvil İhracı" kategorisinde de finale kaldı. Sürdürülebilir büyümenin önemini vurgulayan **TSKB Genel Müdürü Suat İnce**, bu yıl başlattıkları yeşil/sürdürülebilir tahvil ihraçlarının, 317 uluslararası kurumsal yatırımcıdan,

planlanan tutarın 13 katından fazla talep gördüğünü ve yaklaşık 4 milyar dolarlık bu taleple büyük bir başarıya imza attıklarını belirtti.

Plastikte Yiyip İçmek Yok!

Fransa'da meclise sunulan **"Plastik kapların kullanımının yasaklanması"** önerisi kabul edildi. 2020'de yürürlüğe girecek olan yasayla tek kullanımlık plastik ürünler biyolojik materyalden yapılmadığı takdirde kullanılamayacak. Plastik ürünlere getirilen bu yasak, iklim değişikliğinin önüne geçilebilmesi için atılan adımlardan biri olarak kabul ediliyor. Fransa'da çöpe atılan 4,73 milyar plastik bardağın sadece %1'i geri dönüştürülüyor. Cumhurbaşkanı **François Hollande**, yaptığı açıklamada seragazı azaltımı, enerji modelini çeşitlendirme ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması yönünde Fransa'yı örnek bir ülke haline getirmek istediklerini belirtti.

Geridönüşüme Eğlenceli Katkı

2016 yılı başında sürdürülebilirlik alanında tüketici odaklı çalışmalarına hız veren **DİMES**, eğlence ve eğitimi bir arada sunan bir etkinlikle çocuklara geridönüşümü anlattı. "Dönüşüm Doğamızda" konsepti kapsamında tüketiciler arasında atıklarını ayrı biriktirme davranışını yaygınlaştırmayı hedefleyen **DİMES**, İstanbul Marmara Forum AVM önünde 3 Eylül'de gerçekleştirdiği etkinlikte eğlenceli oyunlar, çocuklara yönelik eğitim aktiviteleri ve sosyal medya kullanımıyla tüketicilerin çevre bilincini teşvik etti. Tetra Pak işbirliğiyle gerçekleştirilen etkinlikle ilgili açıklama yapan **DİMES Pazarlama Müdürü Duygu Süleymanoğlu**, sürdürülebilir çevre, doğal kaynakların korunması, kaynak tasarrufu ve geridönüşüm konularının öncelikli konuları olduğunu belirtti.

Yemyeşil yarınlar Garanti'de

Garanti Bankası olarak, daha yeşil ve sürdürülebilir bir doğa için çalışıyoruz. Attığımız her adımda çevreyi düşünüyoruz. Çevre dostu ve sürdürülebilir projeler geliştiriyor ve bu nitelikteki yatırımları destekliyoruz. Şubelerimizin iç mekân tasarımından yatırımlarımıza, finansman sağladığımız projelerden enerji tasarrufuna kadar her alana çevre hassasiyetimizi yansıtıyoruz.

Antalya'ya Güneş Enerjili Taksi Durakları

Antalya Büyükşehir Belediyesi kent merkezindeki tüm taksi duraklarını güneş enerjili taksi durakları ile değiştirecek. Antalya Şoförler ve Otomobilciler Odası Başkanı Mehmet Ali Alkan'ın ziyareti sırasında proje ile ilgili bilgi veren Büyükşehir Belediye Başkanı Menderes Türel, kent merkezindeki tüm taksi duraklarını yenileyeceklerini ve iklimlendirme dahil, durağın ihtiyaç duyduğu tüm enerjiyi güneşten sağlayacağını kaydetti. Türel, kullanılacak tüm malzeme ve ürünlerin TSE ve CE sertifikalı olacağını, yanmazlık sertifikası bulunacağını belirtti. Taksi durakları, durağın kent merkezindeki konumuna göre tek tip olarak uygulanacak. Tek tip içerisinde üç ayrı modül yer alacak. Standart kapalı modülün yanı sıra, taksi durağının lokasyonuna göre açık oturma modülü ile tercihe göre ATM kabini de eklenebilecek.

12 Milyon Litre Deniz Suyu Temiz Kaldı

DenizTemiz TURMEPA, ARKAS Holding desteği ile İzmir Çeşme'de denizlerin ve kıyıların biyolojik çeşitliliğinin korunması ve kirliliğin önlenmesi amacıyla 10 yıldır çevreyi koruma çalışması sürdürüyor. Çeşme koylarında faaliyet gösteren ARKAS TURMEPA II adlı atık toplama teknesi, 10 yılda yaklaşık 1,5 milyon litre atık suyun denize karışmasını önleyerek 12 milyon litre deniz suyunun temiz kalmasını sağladı. ARKAS TURMEPA II, aynı zamanda, hizmete başladığı 2006 yılından bu yana yat ve gezi teknesi sahiplerini deniz kirliliği konusunda bilinçlendiriyor. İşbirliğinin 10. yılında, 28 Eylül'de İzmir'de düzenlenen törene ARKAS Holding Yönetim Kurulu Başkanı Lucien Arkas, DenizTemiz TURMEPA Yönetim Kurulu Başkanı Şadan Kaptanoğlu katıldı.

İnşaatçılardan 2030'a Kadar %40 Azaltım Sözü

Türkiye'de ilk kez, Türkiye İMSAD organizasyonu ile gerçekleştirilen SBE Konferansları serisinin İstanbul ayağı **SBE16 İSTANBUL Konferansı**, Türkiye'de yapı malzemesi üreticilerinden bilim insanlarına, uygulayıcılara ve mimarlardan müteahhitlere, akademisyenlerden devlet kurumlarına ve STK'lara kadar toplum, inşaat sektörü ve çevrenin tüm paydaşlarını bir araya getirdi. Türkiye İMSAD, AB ülkeleri gibi, üyeleri ile birlikte emisyon salımını 2030 yılına kadar %40 oranında azaltma sözü verirken, konferans çerçevesinde yapılan "Sürdürülebilir Yapılı Çevreye Geçiş Sürecinde Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı çalıştay, kamu, özel sektör,

üniversite ve STK işbirliğini zorunlu kılan referans yol haritasını ortaya koydu. Çalıştayda bütünleşik tasarım, mevzuat, sürdürülebilir yapılar çevre sertifikasyonu, çevresel ayakizi, performans, finansal araçların geliştirilmesi, binalarda enerji verimliliği ve kentsel dönüşüm ile ilgili sistemsel sorunlar belirlenerek çözüm önerileri sunuldu.

İZKA Projesine Avrupa'dan Ödül

Avrupa çapında 343 projenin katıldığı 2016 Yılı Avrupa Girişimciliği Teşvik Ödülleri yarışmasında, İzmir Kalkınma Ajansı'nın (İZKA) "**Yenilenebilir Enerji ve Çevre Teknolojileri Mali Destek Programı Projesi**", büyük ödüle aday gösterildi. İZKA'nın projesi, "Kaynak etkinliğinin ve çevre dostu (yeşil) pazarların gelişiminin desteklenmesi kategorisinde" ilk iki projeden birisi oldu ve Türkiye'den seçilen proje olarak Ulusal Birinci unvanını aldı. İZKA tarafından 2012 yılında ilan edilen program, Türkiye'de sadece yenilenebilir enerji ve çevre konusuna odaklanmış ilk bölgesel destek programı. Programın toplam 51,4 milyon liralık bütçesi ile yenilenebilir enerji ve çevre konusunda 41 proje desteklendi. Ödüller 24 Kasım'da Bratislava'da düzenlenecek olan törenle sahiplerini bulacak.

14-20 Kasım'da Gündem Girişimcilik!

160'tan fazla ülkede kutlanan **Global Girişimcilik Haftası (GGH)** yerel, ulusal ve küresel etkinliklerle gençleri yenilikçilik potansiyellerini keşfetmeye ve girişimciliği kariyer seçeneği olarak değerlendirmeye teşvik eden bir kampanya. GGH bu sene Türkiye'de 9. defa, 14-20 Kasım tarihleri arasında kutlanacak. GGH kapsamında sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve devlet kurumlarının yer aldığı çok sayıda paydaş hafta boyunca tüm Türkiye genelinde paneller, konferanslar, oturumlar, atölyeler, fikir yarışmaları, eğitim programları, web buluşmaları ve vaka çalışmaları gibi etkinlikler düzenlenecek.

ENERJİMİZ GELECEK İÇİN

Küresel Raporlama Girişimi'nin (Global Reporting Initiative - GRI) yeni nesil sürümü G4'ü temel olarak hazırlamış olduğumuz, 2014-2015 yıllarını kapsayan **Zorlu Enerji Grubu Sürdürülebilirlik Raporumuzu** yayımlamış bulunuyoruz. **Sürdürülebilirlik Kurulumuzun** değerli katkılarıyla hazırlanmış olan raporumuz Grubumuzun sürdürülebilirlik stratejisini ve paydaşlarımızın beklentileri doğrultusunda öncelikli konuları içeriyor.

Tüm paydaşlarımızla ekonomik, sosyal ve çevresel performansımızı paylaştığımız raporumuzun, daha sürdürülebilir bir dünya için katkı sağlayacağına inanıyoruz.

Çin de Kömürden Kaçıyor

Son 25 yıllık dönemde hızlı bir büyüme kaydeden ve ekonomisinin ana enerji kaynağı kömür olan Çin'in, son yıllarda bu stratejisini değiştirmeye başladığına dair yeni emareler beliriyor. Eylül ayının başında Çin'in Hangzhou kentinde gerçekleşen G20 zirvesi öncesinde Çin, Paris İklim Anlaşması'nı imzaladığını duyurarak sürdürülebilir bir ekonomik gelişmenin sağlanması konusundaki hassasiyetine dair bir işaret vermişti. Çin Yenilenebilir Enerji Kurumu'nun verilerine göre Çin 2013 yılında 4,2 milyar ton kömür tüketti. Bir yıl sonra tüketimi %2,9 düzeyinde düşerken, 2015 yılında tüketimde yaşanan düşme %3,6 oldu. Aynı verilere göre Çin'de 2016 yılının ilk yarısında güneş enerjisi üretimi %28 oranında artarken rüzgar ve hidroenerji üretimi de %13 oranında yükseldi.

Tarım Arazilerinin Korunmasında Önemli Adım

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın "büyük ovaların belirlenmesi"ne yönelik çalışmaları tamamladığını açıklamasının ardından, konunun Toprak Koruma Kurulları'nın gündemine girmesi, tarım arazilerinin korunmasıyla ilgili önemli bir adım olarak değerlendiriliyor. Bakanlık tarafından yapılan açıklamaya göre Konya ve Ankara illerinin toplam büyüklüğüne yakın (6,5 milyon hektar) bir alan kaplayan 184 adet büyük ova belirlendi. Bu alan Türkiye'deki toplam tarım arazilerinin %24'ünü oluşturuyor. **TEMA Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Deniz Ataç** 2005'ten bu yana takip ettikleri bu süreçten umutlu olduklarını belirtirken, tarımsal üretim potansiyeli yüksek, toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği ovaların, **büyük ova koruma alanı** olarak belirlenmesi, gıda güvenliğinin sağlanması açısından büyük önem taşıyor.

Açık Açık Derneği, Bağışları Artıracak!

Kamuoyu ve STK'lar arasında şeffaf bir ilişki inşa etmek amacıyla kurulan **Açık Açık Derneği** faaliyete geçti. Bünyesinde 33 STK barındıran dernek, bağışçılarla bağışçı haklarını tanıyan dernek ve vakıfları bir araya getirecek. Hedef ise, şu anda Türkiye'de %12 olan yıllık bağış yapma oranını, 2024'e dek %30'a çıkarmak.

Açık Açık Derneği platformunun dijital sponsorluğunu üstlenen Türkiye'nin ilk dijital cüzdanı **BKM Express** ise "1000 Bağışa 1000 Bağış da BKM Express'ten" kampanyasıyla projeye destek verecek. Açık Açık Derneği ile AKUT, ALİKEV, AÇEV, Darüşşafaka Cemiyeti, KAÇUV, Toplum Gönüllüleri Vakfı, Türk Eğitim Vakfı, Türkiye Alzheimer Derneği, TEMA ve UNICEF'in de aralarında bulunduğu onlarca STK'ya kaynak yaratacak bağış miktarının toplanması hedefleniyor. Tanıtım etkinliğinde konuşan Açık

Zipcar'ın İlk Durağı Kuruçeşme

Araç paylaşımı sistemini dünyaya tanıtan Zipcar'ın Türkiye'ye gireceği bir süredir biliniyordu. Ve yeni bir haber daha geldi: Opet ile yaptığı anlaşma kapsamında Opet istasyonları Zipcar araç lokasyonu olarak kullanılacak. İlk hizmet noktası ise İstanbul'da Opet Kuruçeşme benzin istasyonu oldu. **Saatlik araç kiralama sistemi** ile tüm dünyada araba paylaşımını yaygınlaştıran Zipcar'a, aylık 10 ya da yıllık 75 lira karşılığında üye olunabiliyor. Dünyada elektrikli araçlar konusunda da önemli adımlar atan Zipcar'dan ülkemizde de bu konuda girişimler bekliyoruz!

Açık Derneği kurucularından **Renay Onur**, ABD'de kişi başı ortalama bağış miktarı 1150 dolar civarındayken, Türkiye'de bu rakamın 17 lira ile sınırlı kaldığını; Türkiye'de dilencilere yaptığımız ortalama yardım miktarının ise 53 lira civarında olduğunu belirtti. Kuruculardan **Doç. Dr. İtr Erhart** ise, "Daha güçlü bir demokrasi için güçlü sivil toplumun şart olduğuna inanıyoruz. Sivil toplumun güçlenmesi için gereken ise şeffaf ve hesap verebilir STK'ların sayısının artmasından geçiyor" dedi. Bilgi ve bağış yapmak için: <https://acikacak.org/>

Kullandığı Suyun Tamamını Doğaya Kazandırdı

71 ülkede 248 toplumsal su projesi yürüten **Coca-Cola**, ürünlerinde ve üretim süreçlerinde kullandığı 300 milyar litre suya karşın 337 milyar litre suyu geri kazandırdı. Böylece 2020 yılına kadar kullandığı suyun %100'ünü geri kazandırma hedefine beş yıl önceden ulaştı. Şirket, Türkiye'de de 2015'te kullandığı suyun 1,5 katını doğaya kazandırarak bu başarıya önemli bir katkı sağladı. Coca-Cola Türkiye Kafkasya ve Orta Asya Bölümü Başkanı **Galya Frayman Molinas**, konuyla ilgili açıklamasında sürdürülebilirlik yaklaşımları çerçevesinde, bir taraftan üretim süreçlerinin tümünde suyu en verimli şekilde kullanırken, diğer taraftan toplumsal projeler ile suyu doğaya geri kazandırmayı hedeflediklerini belirtti.

APARTMANIN EN TUTUMLUSU

LECTUS

Siz de apartmanınızın eski kazanlarını, Türkiye'nin en çok satılan* yeni nesil Baymak Lectus yoğunmalı kazanlarıyla değiştirin, doğalgaz faturalarının %35'e kadar düştüğünü gözlemlenize görün.

MERKEZİ
SİSTEM
ISITMANIN
YENİ ADI

5 YIL**
GARANTİ

www.baymak.com.tr

444 0 235 **7x24**
7x24 çağrı merkezi

baymak
BOR THERMEA GROUP

BONUS YAZ
3340'A YOLLA
BONUS'UN
SANA GELSİN!

Bonus'a özel **9 taksit**

bonus
www.bonus.com.tr

Yeryüzü Derneği Gıda Topluluğu 4 Yaşında

Gıda Toplulukları, dünyada ve Türkiye'de yüz güldüren bir ivmeyle kök salarken, üreticiler ve tüketiciler, geleneksel olarak asırlarca sürmüş olan doğrudan ilişkilerini, bu kez şenlikli bir şekilde ve çağın imkanlarını kullanarak tekrar kurmak için el ele veriyor ve "gerçek gıda" bu işbirliğinin meyvesi olarak sofralarımızı süslüyor. Dayanışma, özgür paylaşım ve yatay katılımıcılık sözden çıkıp, günlük hayatımızın pratiğine dönüşüyor. Toplulukların amacı; temiz/doğal/etik gıdaya ulaşmak, küçük üreticiyi maddi/manevi desteklemek. Genelde işlenmemiş, katma değeri olmayan, üreticiden doğrudan ulaştırılabilecek ürünler tercih ediliyor; süt ve et ürünleri, sebze/meyve, kuru yemiş, zeytin ve ürünleri, pekmez, bal, salça... Türkiye'nin hemen her bölgesinden ürünler kargoyla tek bir noktaya geliyor ve buradan tüketicilere dağıtılıyor. Yeryüzü Derneği Gıda Toplulukları, 5. yaş için düzenleyecekleri çalıştaya bu konuya kafa yoran, fikrini söyleyen ve farklı fikirleri dinlemek isteyenleri davet ediyor. 5 Kasım Cumartesi günü Boğaziçi Üniversitesi Kuzey Kampüsü New Hall 1. Kat'ta gerçekleşecek etkinliğe katılmak için kayıt yaptırmayı unutmayın: <http://goo.gl/qfsEHN>

Siğla Ormanları Londra'da!

Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından Sivil Toplum Diyalogu Programı çerçevesinde desteklenen "Doğa için Sanat" projesi, Köyceğiz'in eşsiz siğla ormanlarını Londra'ya taşıyor. Doğa Koruma Merkezi (DKM) ve İngiltere Yaban Hayatı Sanatçıları Derneği (Society of Wildlife Artists, SWLA) ortaklığı ile yürütülen proje için, 25 genç Türk sanatçı İngiltere'den gelen dört deneyimli doğa sanatçısı ile Haziran ayında Muğla Köyceğiz'de bir araya gelerek beş gün süren bir çalışmayla 400'den fazla eser ortaya çıkardı. Bu eserler arasında seçilenler, SWLA tarafından bu yıl 53. kez düzenlenen Geleneksel "Doğal Bakış /The Natural Eye" Sergisi dahilinde görülebilecek. Koleksiyonda eserleri bulunan sanatçılar ise şöyle: Nilüfer Araç, Burcu & Sumru Arık Akyüz, Tuğçe Aytürk, Tora

Benzeyen, Gonca Mine Çelik, Sedat Girgin, Gizem Güvendağ, Medine Irak, Gökçe İrtten, Gülçin Karaca, Yağmur Koçak, Cevdet Mehmet Kösemen, Büşra Kuzu, Şura Seyhan, Merve Özcan, Ahmet Özdemir, Fatih Öztürk, Cem Parlar, Zeynep Sağır, Ebru Tatlısu, Leyla Temiz, Duygu Topçu, Mert Tuğen, Selçuk Yılmaz, Gözde Yurdunmalı, Aybars Yücel, Nik Pollard, Greg Poole, Esther Tyson ve Ben Woodhams.

13. Uluslararası REW İstanbul için Geri Sayım

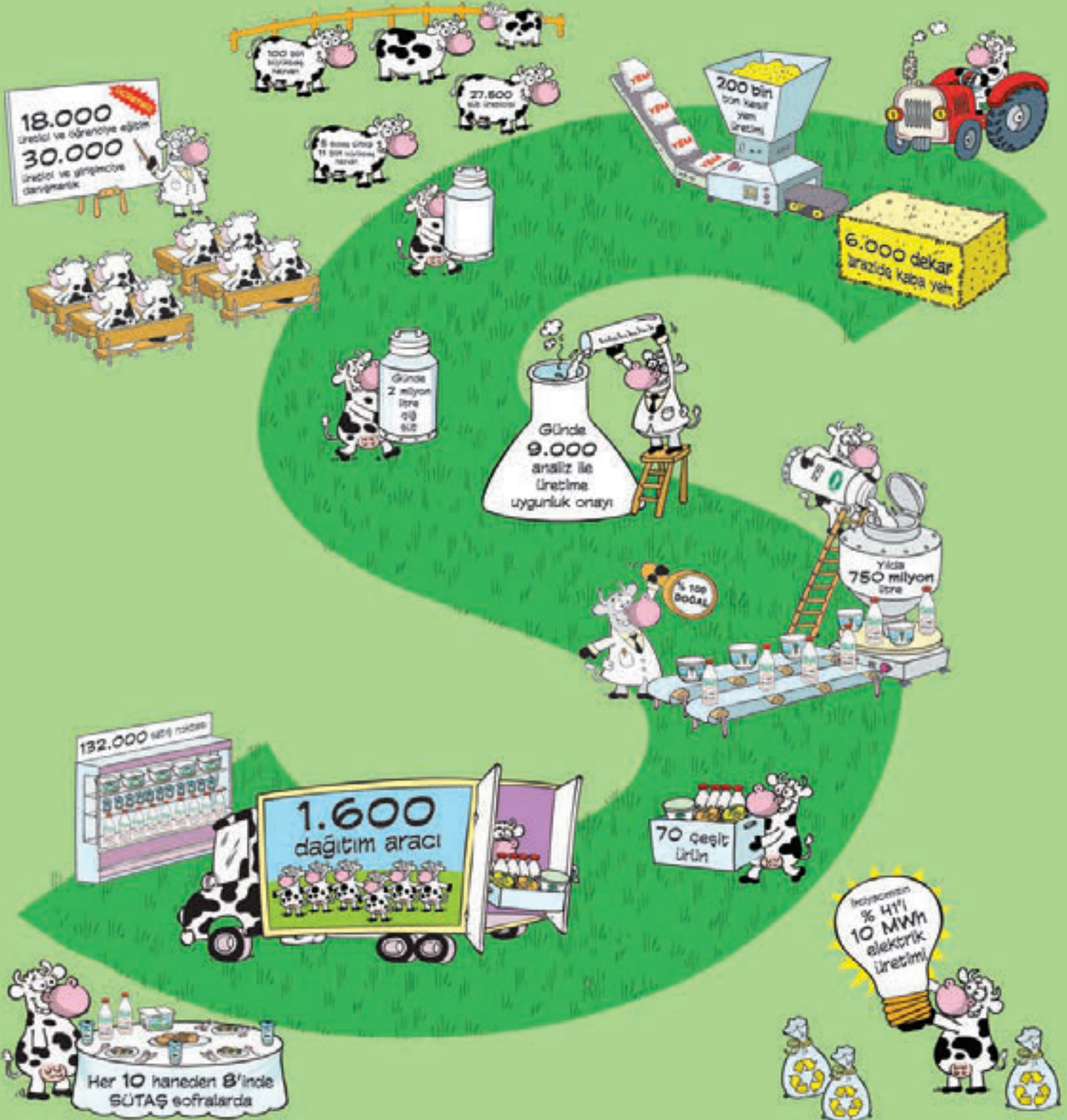

İFO Fuarçılık tarafından, 2005 yılından bu yana Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın katkılarıyla her yıl düzenlenen çevre teknolojileri fuarı REW İstanbul'un 13. buluşması, 16-19 Mart 2017 tarihlerinde Tüyap Beylikdüzü'nde gerçekleştirilecek. 27 ülkeden 350 firmanın **katı atık, su ve atık su, atık gaz ve yeşil enerji** konularına dair yeni teknolojilerini sergileyeceği fuar, Avrasya bölgesinin lider uluslararası fuarı olma özelliğini sürdürüyor. REW İstanbul 2017, geridönüşüm, atık yönetimi ve çevre teknolojilerine dair ana gündemlerin,

temel sorunların ve alternatif çözüm önerilerinin paylaşılacağı bir dizi konferans ve etkinliğe de ev sahipliği yapacak. Fuarla eş zamanlı olarak düzenlenen İSG Avrasya 3. İş Sağlığı ve Güvenliği Fuarı sayesinde ziyaretçiler, bir tarafta geridönüşüm, çevre teknolojileri ve atık yönetimine dair son teknoloji ve hizmetleri takip ederken, aynı çatı altında "iş emniyeti, iş sağlığı, iş güvenliği ile eğitim, danışmanlık ve risk analizi" alanındaki en yeni ürün, teknoloji, ekipman, hizmet ve uygulamaları bir arada görebilecekler. Ayrıntılı bilgi için: www.rewistanbul.com

Sütaş'ta "Çiftlikten Sofralara" Sürdürülebilirlik

Döngüsel Ekonomi için Yeni Senaryolar

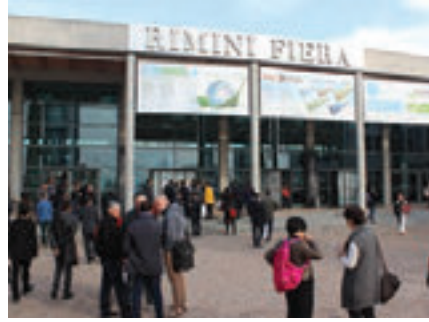
Malzeme, enerji geri kazanımı, sürdürülebilir kalkınma alanında dünyanın en geniş katımlı fuarlarından Ecomondo, bu sene 20. kez İtalya'nın Rimini kentinde düzenleniyor. 8-11 Kasım tarihlerinde gerçekleştirilecek fuarda bu yıl ağırlıklı konu "Döngüsel Ekonomi", en önemli başlıklardan biri ise Global Water Expo olacak.

Bu yıl 20. kez düzenlenen Ecomondo fuarı, malzeme, enerji geri kazanımı ve sürdürülebilir kalkınma alanlarında dünyanın en geniş katımlı fuarlarından biri. Avrupa'da geniş uygulama alanları bulmaya başlayan "Döngüsel Ekonomi" fuarın ağırlıklı konusu olurken, en önemli başlıklardan biri de su endüstrisine yönelik bilgiler, projeler ve yeni teknolojilerin yer alacağı Global Water Expo olacak.

Ecomondo aynı zamanda geniş kapsamlı ve üst düzey konferans programıyla da dopdolu. Gerçekleştirilecek konferans ve workshop'lar; geleneksel ve yenilikçi endüstrilerin başlıca sektörlerinde döngüsel ekonominin benimsenmesiyle ilişkili teknolojik, yasal, ekonomik, araştırma ve inovasyon uygulamalarını ortaya koymayı amaçlıyor.

Bu yıl fuarın önemli misafirlerinden biri dünyaca ünlü Onursal Profesör ve Uluslararası Su Derneği'nin Kentsel Arıtma Sistemleri ve Atıkların Değerlendirilmesi Kümelenmesi'ne başkanlık yapan **Willy Verstraete**, "Atık Su ve Kirli Suların Arıtma Tesislerinde Geri Kazanımı" başlıklı bir sunum gerçekleştirecek.

Avrupa Komisyonu ve Biyo-bazlı Endüstriler Kamu-Özel Sektör Ortaklığı işbirliğinde düzenlenen "Akdeniz'de Biyo-Bazlı Endüstriler ve Biyo-Ekonomi" başlıklı oturumda tarımsal sanayide kullanılan ürünler/atıklar ile gıda dışı ürünler ve biyokütle fazlalarını kullanan biyo-rafinerilerle ilgili örnekler sunulacak. "Horizon 2020 ve Biyo-Bazlı Endüstriler Ortaklığı (BBI JU): Akdeniz Bölgesi'ndeki İş Fırsatları ve Büyüme" konulu konferans da merakla beklenen etkinlikler arasında.

ATIA-ISWA Italia ve ACR+'nın (Şehirler ve Bölgelerde Sürdürülebilir Kaynak Yönetimi Derneği), "Döngüsel Ekonomi ve Kentsel Atık Yönetimi: Neler Değişmeli? Nasıl ve Ne zaman?" başlığı altında gerçekleştireceği etkinlik ise döngüsel ekonominin ilgili sektörlerin bütün aşamalarına uygulanmasının ekonomik ve çevresel etkilerine ışık tutmayı hedefliyor. Ecomondo ve Key Energy, rüzgar enerjisi sektöründe faaliyet gösteren firmalar için önemli bir organizasyon olan "**Key Wind**"e de ev sahipliği yapacak. Yine fuar kapsamında "H2R Sürdürülebilirlik İçin Hareketlilik" temasıyla, büyük motorlu araç markalarının metan yakıtlı ve LPG'li arabaları ile elektrikli ve hibrid modeller fuarda sergilenecek ürünler arasında... Ecomondo ve **Key Energy**, geçen yıl 100 bin metrekarelik alanda, 1200 firmanın katılımıyla gerçekleşmişti. 103 bin 514 ziyaretçiyi ağırlayan her iki fuar, toplam 200 konferansa ev sahipliği yaptı. EKOIQ olarak geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da izleyeceğimiz etkinlikle ilgili ayrıntıları bir sonraki sayımızda okuyabilirsiniz.

Fuar hakkında bilgi için: www.ecomondo.com, www.keyenergy.it

Gelecek için hazırız.

Buderus uzmanlığının yepyeni ürünü;
Logamax plus GB172i
Yoğuşmalı Kombi ve Kazan

Akıllı Kumanda

Üstün Yoğuşma Teknolojisi

Düşük Yakıt Tüketimi

**Benzersiz Titanyum Cam Ön Panel ile
Şık ve Sağlam Tasarım**

Yüksek Enerji Verimi

30 kW - 42 kW Kapasite Aralığı

Estetik ve Modern Tasarım

Yüksek verim, düşük yakıt tüketimi, maksimum fiyat-performans avantajı!

Yeni Logamax plus GB172i Yoğuşmalı Kombi ve Kazan, Buderus'un geliştirdiği yenilikçi teknoloji sayesinde farklı büyüklükteki yaşam alanları için 30 kW'tan 42 kW'a kadar ısıtma ve sıcak su kapasitesi sunuyor. Ayrıca 1:8 modülasyon aralığı ile yüksek performanslı ekonomik ısıtma için ideal çözüm sağlıyor.

En yakın Buderus Yetkili Bayisi'ne gelin, geleceğin teknolojisi ile bugünden tanışın.

www.gelecekicin haziriz.com

Isıtma Bizim İşimiz

www.buderus-tr.com | 444 5 474

Buderus

Etki Odaklı Girişimciler, Impact Hub İstanbul'a Bekleniyorsunuz!

Temelleri Londra'da atılan, sosyal etki odaklı girişimcileri bir araya getirmeyi ve güçlendirmeyi amaçlayan Impact Hub, girişimciler, serbest çalışanlar, yazılımcılar, danışmanlar, yatırımcılar, kreatifler, sanatçılar ve gazeteciler gibi birbirinden farklı ancak etkilerini artırmak için birbirine ihtiyaç duyan alanlardan üyeleri barındırıyor. 81'i aktif, 17'si kurulum aşamasında olan bu Hub'lardan biri de artık Türkiye'de! Impact Hub İstanbul'un hikayesini, kurucu ortaklardan Semih Boyacı, Ayşe Sabuncu ile Marka İletişim Direktörü Rana Babaç'tan dinledik.

 Nevra YARAÇ

 ImpactHub İstanbul

Fotoğraf: Sarp Süterdas

Sosyal etki odaklı girişimcileri bir araya getirmeyi ve güçlendirmeyi amaçlayan, üyelik tabanlı bir ortak çalışma, üretim ve etkinlik alanı olan Impact Hub, girişimciler, serbest çalışanlar, yazılımcılar, danışmanlar, yatırımcılar, kreatifler, sanatçılar ve gazeteciler gibi birbirinden farklı ancak etkilerini artırmak için birbirine ihtiyaç duyan alanlardan üyeleri barındırıyor. Temelleri Londra'da atılan Impact Hub'lar şu an 50'yi aşkın ülkede faaliyet gösteriyor. 81'i aktif, 17'si

ise kurulum aşamasında. Üyelerinin sayısı ise 13 bin civarında. İşte bu Hub'lardan biri de artık Türkiye'de! 1 Ekim'de açılışı yapılan Impact Hub İstanbul (<http://impacthubist.net/>), etkinlikleri, programları, sağladığı içerik ve mekan ile toplumsal dönüşüm adına fark yaratmayı hedefleyenlere stratejik kaynaklar ve işbirliği fırsatlarının da içinde bulunduğu bir ekosistem sunuyor. Semih Boyacı, Ayşe Sabuncu ve Akif Yağız Saraçlar'ın kurucu ortaklığında hayata geçirilen mekanın hikaye-

sini kurucu ortaklardan Boyacı ve Sabuncu ile Marka İletişim Direktörü Rana Babaç'tan dinledik...

Sizleri tanıyabilir miyiz? Impact Hub İstanbul'u hayata geçirme fikri nasıl doğdu?

Semih Boyacı (S.B): Matematik ve bilgisayar bölümlerinde eğitim aldım. Üniversite öğrenciliği döneminde Toplum Gönüllüleri Vakfı gibi STK'ların faaliyetlerine katılmışım ama bunlar hep proje bazlıydı, sosyal girişimcilik boyutunda

değildi. 2010 yılında mezun olduktan sonra yönetim danışmanlığı sektörüne girdim. İki yıl orada tecrübe edindim ve ardından London School of Economics'te işletme master'ı yaptım. Sonrasında Londra'da birkaç iş deneyimim oldu. Ardından Türkiye'ye dönüp burada bir şeyler yapak istedim, finans sektöründe çalışmaya başladım. Sonra bir gün, *Stanford Social Innovation Review*'da Impact Hub'a denk geldim. Toplumda fark yaratmak isteyenleri bir araya getirdiği modeli çok hoşuma gitti. Londra'daki dört Impact Hub'ı gezdim. Sosyal misyonu paylaşan bir topluluk oluşturabilmelerinden çok etkilendim.

Nasıl oluşturabiliyorlar?

S.B: Öncelikle buraya gelen insanlar zihniyet olarak birbiriyle çok örtüşüyor. Sosyal girişimci olmasalar da pozitif bir değişim yaratma hedefleri var. Yaptıkları işi toplumsal boyutta yapıyorlar. Öyle insanlar bir araya gelince de organik bir bütünleşme oluyor. İkincisi de Impact Hub'ın uluslararası başarı hikayeleri ile güçlü bir küresel ağı, sosyal etki alanında *know how*'ı ve kurumsal/kişisel gelişim odaklı çok ciddi bir içerik desteği var.

Impact Hub İstanbul süreci nasıl başladı?

S.B: Global merkeze burada Impact Hub açma planlarımdan bahsetmiştim ve yaklaşık bir ay sonra Ayşe ile tanıştım, o da aynı süreci Güney Afrika'daki Impact Hub üzerinden başlatmış. Sonra bizi eşleştirdiler.

Ayşe Sabuncu (A.S): Kariyerim New York'ta bankacılık ile başladı. Sonra bir sosyal sorumluluk projesine kaynak sağlamak için Kliman-jaro Dağı'na trmandım. 2011'den sonra hayatım değişti diyebilirim. Beni bir şey hep Afrika'ya çekiyordu. Sosyal girişimcilik, etki yatırımı, mikrofinans kitapları okumaya baş-

Ayşe Sabuncu, Semih Boyacı, Rana Babaç

“Misyonumuz toplumu ileriye iten girişimcileri desteklemek ve güçlendirmek. Bunu sağlamak için de üç bileşeni bir araya getirdiğimiz bir iş modelimiz var. Birincisi, sosyal etki odaklı ve paylaşıma açık, hayattaki duruşları ile ilham veren bireylerden oluşan bir topluluk oluşturmak”

ladım, New York'ta bir keşif sürecinden geçtim. İşimi bırakıp sosyal inovasyon/sosyal etki üzerinde New York University Stern School of Business'ta master yaptım. Master'ımın ilk yazında mikrofinans platformu Kiva'nın fellow'u olarak Zimbabwe ve Güney Afrika'da çalıştım. 2014 Ağustos'unda da Impact Hub ile tanıştım. Johannesburg Impact Hub'ın kurucusu Türkiye için başvuru yapmama önayak oldu. Sonra da Semih ile birlikte süreci devam ettirdik.

SB: Herhangi bir lokasyonda Impact Hub'ı kurabilmek için iki ayaklı bir başvuru süreci var; önce aday oluyorsunuz, sonra sekiz aylık araştırma sürecine giriyorsunuz. Bu süreçte biz de ayrıntılı bir rapor hazırladık. Sunumumuz kabul edildikten sonra markayı Türkiye'ye getirmeye hak kazandık, sonra da doğru bir yer bulabilmek için İstanbul'u arşınladık. Yeri bulunca ekibi büyütmeye başladık. Önce mi-

mari ve tasarım konusunda uzman Akif Yağız Saraçlar ile ortak olduk. Sonra da Rana ile karşılaştık, o da bize iletişim tarafında sınıf atlattı.

Peki neler yapılıyor Impact Hub'da?

S.B: Misyonumuz toplumu ileriye iten girişimcileri desteklemek ve güçlendirmek. Bunu sağlamak için de üç bileşeni bir araya getirdiğimiz bir iş modelimiz var. Birincisi, sosyal etki odaklı ve paylaşıma açık, hayattaki duruşları ile ilham veren bireylerden oluşan bir topluluk oluşturmak. Burada birbirini destekleyecek değişik yetenekleri olan insanlar bir araya geliyor. Bu sayede organik işbirlikleri oluşuyor. Modelin ikinci ayağı içerik, üçüncü ayağı da mekan. İkinci ayağında ihtiyaçları gözlemleyerek tasarlanmış programlar ve etkinlikler var. Mesela ilk etkinliğimiz olan **Hackathon**'da sosyal girişimcilerle yaratıcı sektör çalışanlarını buluşturduk. Bu tür etkinliklerin ardından ne gibi bağlantılar kuruluyor,

“Impact Hub sadece bir şeyler öğretip, ufak bir başlangıç parası verip, ‘sen ne yaparsan yap’ demiyor; hakikaten girişimcinin etrafında o destekleyici habitata kurup, besleyip büyütmeyi; girişimcinin hikayesinin bir parçası olmayı önemsiyor”

ne gibi sonuçlar alınıyor, bunların kaydını tutuyoruz.

Rana Babaç (R.B): Impact Hub çatısı altında gerçekleşen etkinlikler, ortaya çıkan projeler bir yerde Impact Hub’ın var oluş hikayesini meydana getiriyor. Burada bir seçici üyelik sistemi var. Bu anlamda bir araya gelen ekosistem de çok kıymetli. Mesela bir girişim nereden fon alacağını bilemiyor, fon alırken nasıl bir danışmanlığa ihtiyacı olduğunu bilmiyor, hikayesini nasıl anlatacağını bilmiyor ve bu insanların hepsi ile burada buluşuyorlar. Bu, kendi projelerinde hızlı ve somut sonuçlar almalarını sağlıyor. İkinci ayak olan içerik konusunda ise; örneğin çocuklarla ilgili bir alanda çalışıyorsunuz; biz bir açık hava sinema etkinliği organize ediyoruz. Burada çocuklar için sinemanın önemini görüyorsunuz ve aldığımız ilham kendi projenize bir yerde verimlilik getiriyor. Üçüncü ayakta da, **Hackathon, Unreasonable Labs, Impact Hub Fellowship** gibi uluslararası ve yerel programlar var. Bu kısımda Impact Hub topluluğunun organik olarak sağladığı faydayı, girişimcileri hızlandırılmış bir programa tabi tutarak (Hackathon’da

iki günde, Fellowship ile bir kaç ayda) sağlıyoruz. Burada Impact Hub sadece bir şeyler öğretip, ufak bir başlangıç parası verip, “sen ne yaparsan yap” demiyor; hakikaten girişimcinin etrafında o destekleyici habitata kurup, besleyip büyütmeyi; girişimcinin hikayesinin bir parçası olmayı önemsiyor.

Kimler buradan destek alabiliyor?

A.S: Hedef kitlemiz etki odaklı insanlar, girişimler. Fikir aşamasında da olabilir, halihazırda işleyen bir şirket de olabilir veya kendini ayağa kaldırmaya çalışan, şirket kurma sürecinde olan herhangi bir insan da olabilir. Burası bir şirket olduğu için bir üyelik aidatı var. Ama bunu karşılayamayacak olanlar için de özel çalışmalar yapıyoruz. Belli kurumsallarla ortaklık yaparak potansiyeli olan insanları da aramıza almaya çalışıyoruz.

S.B: Farklı üyelik tiplerimiz var, herkesin mekana ihtiyacı olmayabilir örneğin. O yüzden topluluk üyeliğimiz de mevcut. Daha çok, bağlantılara ulaşmak, farklı programlara dahil olmak isteyenlerin tercih ettiği bir yol bu. Ama düzenli olarak burada olmanın ilham, cesa-

ret, motivasyon almak gibi ayrı bir faydası oluyor.

Sosyal girişimcilik ekosisteminin genel olarak İstanbul’da yoğunlaştığı bir gerçek. Anadolu’da da bir şeyler yapmak gerekiyor. Sizin var mı böyle planlarınız?

A.S: Aslında Impact Hub, yerelde bir diyalog başlatmak üzerinden kurulmuş. İlk Impact Hub’ı açan Jonathan, tam savaş sonrasında Mostar’da bir köprüde bir kızla tanışıyor. Kız bir ekmek fırını açmak istiyor; gazetecilerin, farklı ülkelerden insanların gelerek diyalog başlatacağı bir yer olsun istiyor. Bizim de ayağa kalktıktan sonra yapmamız gereken ilk iş bu. Muğla’ya gittik bir proje için, orada muazzam bir potansiyel var; Gaziantep, İzmir, Adana da öyle. Impact Hub’ın güzelliği yerelde çok rahat bir şekilde kurgulanabiliyor olması. Ana bir model var ama dünyadaki 80 farklı Impact Hub’ın hepsi yerel ve kültürel motiflerini modelin içine taşımış, buldukları şehrin dinamiklerine uyum sağlamışlar.

Bu yıl başka neler olacak?

S.B: Öncelikle üyeler arasındaki etkileşimi artırmak istiyoruz. Bir

TSKB'YE YİNE BİR İLK OLMANIN ÖDÜLÜ

TSKB tarafından ihraç edilen 5 yıl vadeli 300 milyon ABD Doları tutarındaki Türkiye'nin ilk "Yeşil / Sürdürülebilir Tahvili" uluslararası piyasalarda büyük ilgi görekerek 13 katı talep aldı.

Sağladığımız bu fonla, iklim değişikliğine çözüm üreten yenilenebilir enerji ve kaynak verimliliği yatırımları ile toplumsal fayda sağlayan projelere destek verecek olmanın gururunu yaşıyoruz.

yandan da kurumları bu ekosisteme çekmek için projeler geliştiriyoruz.

A.S: Girişim hızlandırma projelerine Unreasonable Labs programıyla başlıyoruz. Araştırmalarımızda gördüğümüz, sektörde en büyük eksikliklerden biri, kaliteli fikrin bir iş planı noktasına getirilememesi. Unreasonable Labs beş günlük bir program. Dünyanın 30'dan fazla ülkesinde uygulanıyor. Müfredatı belli, biz bunu Türkiye'ye uyarlıyoruz. Kaliteli fikirle gelen girişimcileri bir başvuru ve mülakat sürecinden geçiriyoruz. Sekiz girişimci seçip beş günlük müşteriye tanıma, stratejik planlama yapma, mentorlarla ilişkiyi sürdürülebilir kılma ve finansal model oluşturma şeklinde yoğun bir program hazırladık. Amacımız bu ve benzeri programları daha sık ve kapsamlı yapabilmek.

R.B: 3,5 etkinliğimiz var. Impact Hub sahnesine çıkıyor, 3,5 dakikada, 3,5 atırmadan anlatabileceğimiz her şeyi anlatabiliyorsunuz. Bu etkinlik bayağı ilgi görüyor, ilham veren bir sürü içerik çıkıyor. Bunun dışında **Gezgin Hikayeleri** diye bir etkinlik organize ettik. Sonra *wellness* temalı bir etkinliğimiz daha olacak. Hikaye anlatıcılığı üzerin-

den farklı konularla ilgili etkinlikler düzenleyeceğiz. **Brutally Early Breakfast** programımız var. Sabah yedide bir yerde buluşup kahvaltı ediyoruz. Birkaç kez denedik ve gördük ki o saate kalkınca çok ayrı bir zihin açıklığı oluyor ve çok güzel fikirler çıkıyor.

S.B: Yetenek odaklı oturumlar da yapmak istiyoruz. Ashoka gibi kurumlarla işbirliği halindeyiz. Girişimcilerin en büyük eksikliklerine yönelik uzman getirip daha interaktif oturumlar gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Fon yazmak çok teknik bir konu, *speed dating*'ler yapıp yine bir uzman getirerek açık olan bir fona başvuracak kişilerle o kişiyi etkileşime geçirmeyi amaçlıyoruz. En

“Unreasonable Labs beş günlük bir program. Kaliteli fikirle gelen girişimcileri bir başvuru ve mülakat sürecinden geçiriyoruz. Sekiz girişimci seçip beş günlük müşteriye tanıma, stratejik planlama yapma, mentorlarla ilişkiyi sürdürülebilir kılma ve finansal model oluşturma şeklinde yoğun bir program hazırladık”

önemli şeylerden biri de Fellowship programımız. Kurumlarla girişimcileri eşleştirerek, hem buradaki üyelikleri fonlansın hem de ufak bir sermaye alsınlar istiyoruz.

Şirketlerin sosyal girişim alanına finans dışında ne gibi katkıları olabilir ve olmalıdır?

S.B: Her kurum farklı bir alanda uzmanlaşmış durumda. Örneğin medya üretimi konusunda uzman olanlar, sosyal girişimlere kendi hikayelerini yaratıcı yollarla anlatma, bunu videoya çevirme, farklı kitlelere ulaştırma konusunda destek olabilir. Fellowship'i de tematik yapmayı düşünüyoruz. Bu şekilde de, örneğin, sağlık alanında çalışan sosyal girişimcileri sağlık şirketleri, IT alanında çalışanları o alanda çalışan kurumlar destekleyebilir. O yüzden de burada olmaları lazım.

R.B: Herkes **Milenyal kuşağa** nasıl ulaşabilirim sorusunun yanıtını arıyor. Bu kuşağın temel bir özelliği var; anlamlı işlerin peşinden gidiyorlar. Bizim nesil gibi hemen, hızlıca tüketim anlayışında değiller. Ve tecrübeye önem veriyorlar. Sahip olmaktan çok deneyimleme onlar için önem kazanıyor. Hem yaptıkları işte, hem de günlük hayatlarında bunu arıyorlar. Bu kuşak iş hayatına katıldıkça sosyal girişimcilik de önümüzdeki dönemde hem bu kuşağın mensupları hem de bu kuşak ile iş yapmak zorunda olan herkes için önem kazanacak. Tam da bu noktada Impact Hub'a çok ihtiyaç var, çünkü çoğu insanın, halihazırda yaptığı işlerin sınırları içinde dahi, yapılabileceklerden haberleri bile yok. Sosyal girişim Türkiye'de sosyal sorumluluk ile karıştırılıyor. Oysa sosyal girişimcilik tamamıyla bir yaklaşım meselesi, herkesin ürettiği ürün ve servislerin sosyal etkisi olabilir. Bu da ancak bir yaklaşım değişikliğiyle sağlanabilecek. ○

ISICAM
SİSTEMLERİ

K
serisi

Sıcacık kışlar,
serin yazlar sizi bekliyor

Isıcam Sistemleri K Serisi,
Solar Low-E kaplamalı cam sayesinde,
sıradan çift camlara kıyasla ısı
kayıplarını **%50** azaltarak kışın yakıt
masraflarını, güneş ısısının içeriye
girişini **%40** azaltarak da yazın klima
masraflarını düşürür ve enerji
tasarrufu sağlar.

ISICAM[®]
SİSTEMLERİ
"Doğrusu bu"

ISICAM
DÜZCAM

444 9 872
0 850 222 9 872
isicam.com.tr
isicamduzcam.com

Projelerimizin Sosyal Etkisini Nasıl Ölçeceğiz?

Sivil toplum kuruluşlarının ürettikleri her proje toplum refahına kuşkusuz önemli derecede değer katıyor. Ancak ekonomik koşullar göz önüne alındığında fon sağlayıcılar için seçim yapmak kaçınılmaz. Toplum refahının yükselmesine yönelik her proje mümkün olan en uzun etkiyi yaratmayı hedefler. Etkin değişimler sağlayacak fikirler, doğru yatırımı arayan fon sağlayıcılarla buluşabilirse işte o zaman kalıcı çözümler ortaya çıkmaya başlayacaktır. Böyle bir başarının başlangıç noktası ise doğru şekilde yapılmış ölçümlerdir.

 Sabiha Ceyda ÖZGÜN, Kurumsal Sürdürülebilirlik Uzmanı, ATLI Danışmanlık

Tüm toplumlarda sivil toplum kuruluşları (STK), toplum refahının yükseltilmesi için her yıl birçok proje üretilip yüz binlerce ihtiyaç sahibine ulaşıyor. **Dernekler Dairesi Başkanlığı**'nın web sitesinde yer alan bilgiye göre, Türkiye'de faal dernek sayısı 109 bin 594. Bu sayıya, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün web sitesinde yer alan bilgiye göre 5075 yeni vakıf da eklersek, 114 bin 669 adet STK'nın, Türkiye'de toplum refahını yükseltmek amacıyla projeler üreterek hayata geçirdiğini söyleyebiliriz. Tüm bu projeleri hayata geçirmek elbette belli bir bütçe ihtiyacını da beraberinde getiriyor. Örneğin Temmuz 2016 yılı verilerine göre yeni vakıfların mali durum tablosuna bakıldığında amaca yönelik harcamaların 2.828.000.000 TL olduğu görülebilir (<http://www.vgm.gov.tr/db/dosyalar/webicerik205.pdf>).

Bir diğer fon kaynağına bakacak olursak, Avrupa Birliği Bakanlığı'nın sağladığı hibe programları ile STK'lar için hatırı sayılır miktarlarda bütçe sağlandığı ortaya çıkıyor. 2005 yılında Avrupa Komisyonu'nun AB ve aday ülkeler arasında sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi adına belirlediği strateji çerçevesinde Türkiye için 2006 Birleşme Öncesi Yardım Programı kapsamında geliştirilen **Avrupa Birliği ve Türkiye Arasındaki Sivil Toplum Diyalogunun Geliştirilmesi** projesi ile toplam 19,3 milyon euro tutarında hibe sağlanmış (<http://www.ab.gov.tr/index.php?p=5966&>).

Ancak tüm bu finansal kaynaklar tüm projelerin hayata

geçirilmesine yeterli olmadığı için STK'lar kurumsal ve bireysel bağışçılara ulaşmak için her geçen gün daha çok çaba sarf ediyorlar.

Küresel anlamda ekonomik büyümenin yavaşlaması ve yavaşlamaya devam etmesinin öngörülmesi, küresel ticaret hacmindeki gerileme (TÜSİAD, 2016 Yılına Girerken Türkiye ve Dünya Ekonomisi, Ekonomik Araştırmalar Bölümü, Şubat 2016), savaş ve terör derken, Türkiye'nin bu olumsuzluklardan payına düşeni alması sosyal yatırımlara ve STK'lara sağlanan finansal desteğin daralmasına neden oluyor.

Fon sağlayıcılar artık daha seçici davranıyor ve kendilerine sunulan fon taleplerinin arasından en yüksek etkiye sahip olan projeyi desteklemek istiyor. Elbette bu seçimi yaparken sunulan projelerin sonuçlarına dair somut veriler talep etmek de fon sağlayıcıların en doğal hakkı.

Hangisi Daha Faydalı?

STK'ların ürettikleri her proje toplum refahına kuşkusuz önemli derecede değer katıyor. Ancak, ekonomik koşullar göz önüne alındığında fon sağlayıcılar için seçim yapmak kaçınılmaz. Bu seçimi yaparken hedeflenen grubun mutluluğu, topluma karışmaları, kendi ayakları üzerinde durabilmeleri gibi sonuçların sözel olarak ifadeleri, projeler arasında ayırt edici unsur olmuyor maalesef. Buna ek olarak, elde edilen sonuçların etki süresi de ayrı bir soru işareti olarak kalıyor.

Proje sonuçları yalnızca sözel ifadelere dayandırıldığı takdirde, fon sağlayıcılardan kanserli çocukların iyileşme umudu ile engelli vatandaşların kendi ayakları üzerinde durmaları arasında istenmeyen ve adil olmayan tercihte bulunmaları beklenmiş oluyor. Bu iki sonuç farklı ihtiyaç sahibi grupları hedeflerken topluma sağlayacağı faydaların karşılaştırılması da mümkün değil.

Peki, fon sağlayıcılar için daha sağlıklı, ayırt edici sonuç verecek bir ölçümleme aracı mevcut mu? Bu sorunun yanıtı "evet".

Koç Üniversitesi Sosyal Etki Forumu tarafından yayımlanan **Sosyal Etki Ölçüm-**

lemesi KUSIF 4 Adım Yaklaşımı'na göre 30 farklı sosyal etki ölçümleme aracı bulunuyor. Kurumlar bu ölçümleme araçlarından kendi yapıları için en uygun olanı tercih ederek proje etkilerini ölçebilirler. Bu araçlardan bir tanesi yaratılan değişimi finansal tabana oturtarak maliyet-fayda analizine imkan vermesi ile ön plana çıkıyor: **SROI** (Social Return on Investment - <http://www.socialvalueuk.org/>). SROI ölçümleme aracını kullanarak, projelere yapılan yatırımın geri dönüşünü finansal tabanda açıklamak mümkün. Örneğin gerekli analizler yapıldıktan sonra elde edilen sonuç 1:4 çıktı. Bu demek oluyor ki ilgili projeye yatırılan her 1 TL, 4 TL değerinde değişim sağlıyor.

Bakalım Ne İşe Yaradı?

Analizin içeriğini biraz daha detaylandırarak olursak, dikkat edilmesi gereken en önemli unsurun paydaş grupları olduğunu görebiliriz. SROI analizinde "paydaş grubu" demek sadece projeden etkilenen gruplar değil, projeye yatırım yapan ve projeden fayda sağlayan gruplar demektir. Bu yatırım finansal olabileceği gibi zaman ve hizmet de olabilir. Analiz, her paydaş grubunun beklenen ile gerçekleşen değişimin karşılaştırılmasına olanak sağlayan bir içeriğe de sahip. Yaratılan değişimlerin finansal eşdeğerlerini bulmak, hesaplamanın temelini oluşturursa da tek başına yeterli değil. Bu değişimlerde rolü olan dış etkilerin saptanması, ilgili proje olmasaydı aynı değişimi yaratmanın başka yolları varsa bu yolların ne oranda fayda sağlayacağını belirlenmesi, projenin tamamlanmasının ardından yaratılan etkinin devamlılığının ne kadar süreceğine dair tespitlerin yapılması gibi detayları da içeriyor.

Tüm bu bilgiler "**etki haritası**" denen bir

Etki ölçümleme sistemi sayesinde STK'lar mümkün olan en yüksek etkiye sahip olan projeleri tasarlayabilir, fon sağlayıcılar ise yatırımlarını mümkün olan en objektif seçimi yaparak gerçekleştirebilir.

tabloya aktararak, rakamsal hesaplamaların yapılması ile maliyet-fayda oranı ortaya çıkarılmış oluyor. Dikkatli olunması gereken en önemli konu ise tahmin yürütülerek verilen rakamlar veya yüzdeler. Tahmin yürütülerek verilmesi gereken unsurlar sonucu doğrudan etkilediği için, bu unsurların en iyi şekilde belirlenmiş olmasının garantisini de **SROI Analiz Raporu** sağlıyor. Bu raporda yapılan analizin her aşamasının detaylarına yer veriliyor. Yüzde olarak belirtilmek zorunda olan dış etkenler neye göre karar verildi, “**en iyi senaryo**”, “**en kötü senaryo**”, “**normal koşullar**” durumlarında sonuçların ne oranda değişiklik gösterdiği, analiz kapsamına alınmayan unsurların neden dahil edilmediği gibi sözel ifadesi şart olan tüm açıklamalar bu rapor ile proje muhataplarına açıklanabiliyor.

SROI analizinin bir diğer önemli özelliği de tamamlanmış projeler için “değerlendirme” niteliğinde yapılabilmesinin yanı sıra “tahmin” niteliğinde, projeler hayata geçirilmeden önce de yapılabilmesi. Bu özelliği sayesinde STK’lar planlamala-

rına, projede yer alması gereken paydaş gruplarına, talep edecekleri finansal desteğe, yaratılan etkinin ne kadar süreceğine, değişimin olumlu ve olumsuz sonuçlarına dair daha gerçekçi bilgilere sahip olabiliyor. Bu bilgiler ışığında STK’lar değişim yaratmayı hedefledikleri gruplar için etkin değişimleri planlayabilir, fon sağlayıcılar için de en doğru yatırımı işaret eden bilgiyi sunabilirler.

Mümkün Olan En Yüksek Etki

Varsayalım ki bir projenin etkisi SROI analizi ile ölçümlendi. Sonuç ise 1:1 olarak çıktı. Bu sonuç bize gösteriyor ki projenin yarattığı değişim (etki) yapılan yatırım kadar. Yani 1 TL yatırılmış ise kazanç 1 TL olmuş demektir. Fon sağlayıcılar için bu durum projenin çekiciliğini yitirmesine ve yatırım yapmaya değer görünmemesine sebep olabilir. Bu durumda proje sahipleri yaratılması amaçlanan etkilerin hangi noktada yetersiz kaldığı, hangi aktivitelerin verimsiz ya da gereksiz olduğu, hangi sonuçların beklenildiği gibi olmadığını görebilirler. Bu durumda proje sahipleri yaratılması amaçlanan etkilerin hangi noktada yetersiz kaldığı, hangi aktivitelerin verimsiz ya da gereksiz olduğu, hangi sonuçların beklenildiği gibi olmadığını görebilirler. Bu durumda proje sahipleri yaratılması amaçlanan etkilerin hangi noktada yetersiz kaldığı, hangi aktivitelerin verimsiz ya da gereksiz olduğu, hangi sonuçların beklenildiği gibi olmadığını görebilirler.

Yani etki ölçümleme sistemi sayesinde STK’lar mümkün olan en yüksek etkiye sahip olan projeleri tasarlayabilir, fon sağlayıcılar ise yatırımlarını mümkün olan en objektif seçimi yaparak gerçekleştirebilir. Böylece toplumun hassasiyetlerinden faydalanarak, duygu sömürsü yoluyla elde edilen kurumsal ve bireysel bağışlar ile kalıcı etkisi bulunmayan, toplumsal sorunlara çare olmayan ve somut faydalar sağlamayan projelerin finanse edilmesinin de önü kesilmiş olacaktır.

Zahmetli ancak hiç de zor olmayan böyle bir analizin hem fon sağlayıcılar hem de STK’lar için değerli olduğu aşikâr. Toplum refahının yükselmesine yönelik her proje mümkün olan en uzun etkiyi yaratmayı hedefler. Etkin değişimler sağlayacak fikirler, doğru yatırımı arayan fon sağlayıcılarla buluşabilirse işte o zaman kalıcı çözümler ortaya çıkmaya başlayacaktır. Böyle bir başarının başlangıç noktası ise doğru şekilde yapılmış ölçümlemedir. ○

SROI ölçümleme aracını kullanarak, projelere yapılan yatırımın geri dönüşünü finansal tabanda açıklamak mümkün. Örneğin gerekli analizler yapıldıktan sonra elde edilen sonuç 1:4 çıktı. Bu demek oluyor ki ilgili projeye yatırılan her 1 TL, 4 TL değerinde değişim sağlıyor.

Yenilikçi çözümleriniz için
formulunadi.com

 facebook.com/FormulunAdi

“Hedeflerimizi Sürekli Gözden Geçiriyoruz”

15 Ülkede 68 havalimanında faaliyet gösteren TAV Havalimanları, geçtiğimiz ay 2014-2015 dönemini kapsayan GRI onaylı Sürdürülebilirlik Raporu’nu yayınladı. Rapor konusunda grŖlerine baŖvurduğumuz Kurumsal İletişim Direktörü Bengi Vargl Ŗen, önümüzdeki dönemde özellikle geliŖmekte olan bölgelerde havayollarını kullanan yolcu sayısının kaçınılmaz bir Ŗekilde artıŖ göstereceğini ancak kendilerinin ve sektörün buna sürdürülebilirlik uygulamaları ve hamleleriyle yanıt vermeye alıŖacağını vurguluyor.

 BarıŖ DOĞRU

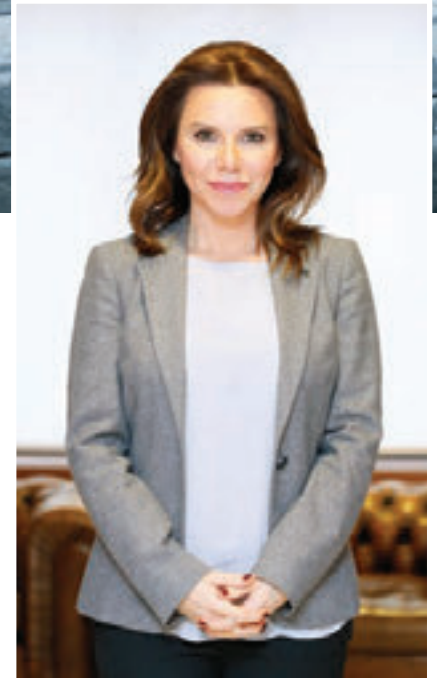
Kısa bir süre önce sürdürülebilirlik raporunuzu yayınladınız. Sürdürülebilirlik raporları, sonuç olarak, firmaların yaptığı tüm sürdürülebilirlik alıŖmalarının genel bir ıktısı. Bu anlamda, TAV olarak ana önceliğiniz ne oldu? Nasıl bir alıŖma süreci üzerinden hazırlandı rapor?

TAV Havalimanları olarak, ürün ve

hizmetlerimizle bugün dört kıtada 15 ülkede, 68 havalimanında faaliyet gösteriyoruz. Küresel bir firma olmamız aynı doğrultuda sorumluluklarımızı da küresel boyuta taŖıyor. TAV, faaliyet gösterdiği tüm coğrafyalarda kuruluşundan bu yana operasyonlarının merkezine sürdürülebilirliği yerleŖtirmiş durumda. Toplumsal fayda yaratmayan finansal getirilerin

anamlı olmadığına inanıyoruz ve faaliyet gösterdiğimiz tüm coğrafyalarda sürdürülebilir kalkınmaya katkı sunmak üzere alıŖmaya devam ediyoruz.

2010’dan itibaren, ekonomik performansın yanı sıra çevresel ve sosyal alanlarda da uluslararası standartlarda raporlama yapıyoruz. Raporlama konusunda karŖılaŖtırılabilir ve

anlamli bir çerçeve sunmak üzere uluslararası alanda geniş kabul gören Global Reporting Initiative (GRI) standartlarını kullanıyoruz. TAV Havalimanları 2014'te kurumsal yönetim, çevresel ve sosyal performans kriterlerini yerine getirerek BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne kabul edilen 15 şirketten biri oldu. Son olarak 2014-2015 dönemini kapsayan GRI onaylı Sürdürülebilirlik Raporu'nu yayınladık. Raporlama kapsamında paydaşlarımızın görüşüne sunduğumuz sürdürülebilirlik önceliklerimizi belirli periyotlarla gözden geçirerek gerekli güncellemeleri gerçekleştiriyoruz. Sürdürülebilirlik önceliklerimizin belirlenmesinde çalışma gruplarımızın ve paydaşlarımızın görüşleri öncelikli olarak göz önünde bulun-

duruluyor. Çalışma gruplarımız ile önceliklerimizi belirlemek için yaptığımız çalışmalar, dış paydaşlarımız tarafından bize ulaştırılan geribildirimler, sektörel ve sürdürülebilirlik özelinde üye olduğumuz inisiyatifler kapsamında paylaşılan konular ve sektörümüzün gereklilikleri göz önünde bulundurularak sürdürülebilirlik önceliklerimizi belirledik.

TAV ve paydaşları için ilk sırada yer alan önceliklerimiz şunlar oldu: Çalışan mutluluğu, iş sağlığı ve güvenliği, müşteri memnuniyeti, hizmet kalitesi, müşteri bilgi güvenliği, bölgesel ekonomiye katkı, **sektörel paydaşlarla işbirliği, yasal ve sektörel gerekliliklere uyum, emisyon yönetimi**, atık yönetimi, havalimanı güvenliği, iş sürekliliği ve acil durum hazırlığı.

TAV olarak çalışanlar, yolcular, yatırımcılar ve diğer tüm paydaşlarımız için en yüksek katma değeri yaratırken aynı zamanda çevresel

“Toplumsal fayda yaratmayan finansal getirilerin anlamlı olmadığına inanıyoruz ve faaliyet gösterdiğimiz tüm coğrafyalarda sürdürülebilir kalkınmaya katkı sunmak üzere çalışmaya devam ediyoruz”

etkilerimizi sınırlamak ve toplumsal değer yaratmak için çalışmayı taahhüt ediyoruz. BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni (UNGC) imzalayan bir şirket olarak raporlama döneminde bu taahhüdümüzü ileri taşımak üzere Kadının Güçlenmesi Prensipleri'ne (WEPs) de imza atmayı planladık. Nitekim, bu yıl bunu hayata geçirdik ve Türkiye WEPs imzacıları arasında yerimizi aldık. Bununla birlikte, 2015 yılında %27 olan kadın çalışan oranını artırmayı ve 2016 yılında KAGİDER'in **Fırsat Eşitliği Modeli** sertifikasını almayı hedefliyoruz.

Karbon ve su yönetimiyle ilgili performansımızı CDP üzerinden şeffaf bir şekilde paylaşmayı sürdürdük ve şeffaflık puanımızı 89'a yükselttik. CDP'nin küresel ölçekteki “Commit to Action” kampanyasına katılarak karbon salımlarını bilimsel hedeflere uyumlu şekilde yönetmek konusundaki taahhütlerimizi de yinedik.

İzmir Adnan Menderes ve Ankara Esenboğa Havalimanları, **Havalimanı Karbon Akreditasyonu (ACA)** programı kapsamında emisyonlarını en aza indirip kalan kısmı nötralize etti ve Avrupa'nın en çevreci 20 havalimanı arasına girdi. İstanbul Atatürk ve Tunus'taki Enfidha-Hammamet Havalimanı da programda yer alıyor. 2018'de TAV'ın yedi ülkede işlettiği 14 havalimanını ACA kapsamına almayı hedefliyoruz.

Önümüzdeki süreçte BM'nin Eylül 2015'te açıkladığı Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda yeni öncelikleriniz olacak mı?

Birleşmiş Milletler'in Eylül 2015'te açıkladığı “Dünyamızı dönüştürmek: Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi” havacılık sektörünü yakından ilgilendiriyor. BM'nin açıklamasının hemen ardından Uluslararası Havalimanları Örgütü ACI World, dünya genelinde sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleşmesi

“İzmir Adnan Menderes ve Ankara Esenboğa Havalimanları, Havalimanı Karbon Akreditasyonu (ACA) programı kapsamında emisyonlarını en aza indirip kalan kısmı nötralize etti ve Avrupa’nın en çevreci 20 havalimanı arasına girdi. İstanbul Atatürk ve Tunus’taki Enfidha-Hammamet Havalimanı da programda yer alıyor”

için BM’nin hedeflerini desteklediğini açıkladı. Çevrenin korunması, sürdürülebilir ekonomik büyümenin teşvik edilmesi, kapsamlı eğitim sağlanması ve hayat boyu öğrenmenin desteklenmesi, dayanıklı altyapı inşaatlarının gerçekleştirilmesi, sürdürülebilir kalkınma için küresel işbirliklerinin canlandırılması konuları öncelikli olmak üzere bu inisiyatifin hedeflerini paylaştıklarını belirtti.

ACI World’un 173 ülkeden 1853 havalimanını işleten 592 havalimanı işletmecisi üyesi bulunuyor. Biz de ACI World üyesi bir şirket olarak, BM’nin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve ACI’nın belirttiği öncelikler kapsamında sürdürülebilirlik hedeflerimizi gözden geçireceğiz ve dünyadaki trendleri takip ederek daha fazla sosyoekonomik ve çevresel katkı sağlayabilmek için çalışacağız.

New York’ta Birleşmiş Milletler’de düzenlenen forumda “iyi örnek” olarak sunulan İstanbul Atatürk Havalimanı’nda hayata geçirilen engelsiz havalimanı uygulamalarından bahsedebilir misiniz?

TAV Havalimanları’nın İstanbul Atatürk Havalimanı’nda hayata geçirdiği “engelsiz havalimanı” uygulamaları **Dünya Engelliler Vakfı (DEV) Teknik Komitesi** tarafından oluşturulan, USTAD 2011:2015

İzmir Adnan Menderes Havalimanı

Ankara Esenboğa Havalimanı

Çevre ve Yapı Standardı için GlobalGROUP tarafından denetlenip sertifikalandırıldı. Geçtiğimiz yıl Birleşmiş Milletler’in New York’taki genel merkezinde düzenlenen 9. Engellilerin Haklarına Dair Sözleşmeye Taraf Devletler Toplantısı’nda “iyi örnek” olarak sunuldu. Bu yıl da Ankara Esenboğa ve İzmir Adnan Menderes havalimanları “engelsiz havalimanı” uygulamalarıyla USTAD sertifikası alarak BM’de aynı toplantıda “iyi örnek” olarak gösterildi.

Engelsiz Havalimanı projesi kapsamında İstanbul Atatürk, Ankara Esenboğa ve İzmir Adnan Menderes havalimanlarında terminal binaları ve otoparklarda hissedilebilir zemin uygulaması yapıldı. Asansörlere Türkçe ve İngilizce kat bilgilerini veren sesli uyarı sistemleri konuldu. Terminallerde bulunan tuvaletler engellilerin kullanımına daha uygun hale getirildi. Ankesörlü telefonlar tekerlekli sandalye kullanıcıları için uygun yüksekliğe indirildi. Havalimanlarında asistan yardım noktaları oluşturuldu. Engellilere yönelik hizmetin etkinliğinin artırılması için

çalışanlara temel işaret dili eğitimi verildi. 2015’te İstanbul, Ankara ve İzmir’de engellilere yönelik sistemi kullananların sayısı bir önceki yıla göre %20 yükseldi.

Son olarak, havalimanı işletmeciliğinde dünyada ne gibi gelişmeler yaşanıyor? Önümüzdeki 10 yılda nasıl havalimanları göreceğiz? Bu konudaki öngörülerinizi paylaşabilir misiniz?

Uluslararası Havalimanları Örgütü ACI’nın havayolu trafik tahminlerine (2016 World Airport Traffic Forecasts) göre yolcu trafiğinin Asya-Pasifik, Afrika, Ortadoğu ve Latin Amerika, yani gelişmekte olan bölgelerde daha hızlı artacağı; bununla birlikte dünya genelinde ciddi bir büyüme olacağı bekleniyor. 2029’da yolcu sayısının iki katına çıkarak yıllık 14 milyara ulaşacağı öngörülmüyor.

Yolcu sayısının artmasıyla birlikte, yolcuların beklenti ve talepleri de çeşitlenecektir. Sürdürülebilirlik stratejilerinde paydaş katılımının öneminin farkında olan havalimanı işletmecileri, müşteri memnuniyetini sağlamak için mutlaka hizmetlerinde yeniliklere gidecektir. Sektörün sürdürülebilir büyümesi için en çok dikkat edilmesi gereken husus, yolculara her zaman güvenlikten ödün vermeden hızlı ve konforlu bir hizmet sunarken aynı zamanda şirketlerin faaliyetlerinin çevresel ve toplumsal etkilerini hesap etmesi olacaktır. ○

Üstümüze vazife

ÇEVKO
Yeşil Nokta Teşvik
Ödülü

ISO Çevre ve
Enerji Ödülü

European
Business Awards
for the
Environment

Yeşil Bina Zirvesi
Sürdürülebilirlik
Ödülü

Kocaeli
Sanayi Odası
Şahabettin
Bilgisu
Çevre Ödülü

Avrupa Birliği
Çevre Ödülü
Türkiye
Programı
Finalist

Sürdürülebilirlikte altı ödül birden...

İnsana, topluma, doğaya saygıyı işimizin ayrılmaz parçası; bugünkü ve gelecek kuşaklara karşı vazgeçilmez sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Bu doğrultuda üretim, tasarım ve yönetim anlayışımız Blue Life ile sürdürülebilirliği süreçlerimizin her aşamasında titizlikle hayata geçiriyoruz.

Başarıda da sürdürülebilirlik için çok çalışmaya devam ediyoruz. VitrA ve Artema olarak ulaştığımız düzey uluslararası ve ulusal kuruluşlar tarafından değerlendirildi ve 6 sürdürülebilirlik ödülüne birden layık görüldü.

Çünkü mavi gezegenimizin geleceği, üstümüze vazife.

Blue Life

Mavi gezegenimiz için...

Trafik Sorununa Bisikletli Çözüm Ağı!

İstanbul'daki trafik sorununun günden güne çözümsüz hale gelmesi, doğayı tüketmesi ve yollarda geçen saatlerin bizleri mutsuz insanlar haline getirmesi, İstanbul Fatih Atatürk Çağdaş Yaşam Çok Programlı Anadolu Lisesi matematik öğretmeni Veli Alper Döndaş ve öğrencilerini "Sorunun değil, çözümün bir parçası" olma yolunda harekete geçirmiş. Hazırladıkları "Tarihi Yarımada'ya Bisiklet Yolu Ağı Projesi", Renault tarafından düzenlenen yol güvenliği ve ulaşım konulu "Sizin Fikriniz Sizin Projeniz" yarışmasının Türkiye ayağında ikinci olurken, dünyanın en iyi üç projesi arasında yer almayı başarmış. Döndaş ve öğrencileri projenin sağlayacağı çevresel, ekonomik ve sosyal faydayı anlatıyor.

 Nevra YARAÇ

istanbul Fatih Atatürk Çağdaş Yaşam Çok Programlı Anadolu Lisesi matematik öğretmeni Veli Alper Döndaş ve öğrencilerinin hazırladığı "Tarihi Yarımada'ya Bisiklet Yolu Ağı Projesi", Renault tarafından düzenlenen yol güvenliği ve ulaşım konulu Sizin Fikriniz Sizin Projeniz yarışmasının Türkiye ayağında ikinci oldu ve dünyanın en iyi üç projesi arasında yer aldı.

İstanbul'daki trafik sorununun günden güne çözümsüz hale gelmesi, araçlar içinde geçirilen sürenin artmasının bizleri mutsuz insanlara dönüştürdüğü; otomobil merkezli ulaşımın sürdürülebilirlik mantığına ters bir şekilde hem doğayı tükettiği hem de hareketsiz bir yaşamı dayattığı gerçeğinden yola çıkan proje ekibi önce bu konuda bir anket çalışması yapmış. 26-28 Mart tarihlerinde 450 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen çevrimiçi anket çalışmasında ekip, katılımcıların %58'inin mevcut ulaşım yöntemlerinden

memnun olmadıklarını görmüş. “Evinizden işinize/okuluza güvenli bir bisiklet yolu ağı olsaydı yöntem olarak bisikleti tercih eder miydiniz?” sorusuna **%84 oranında “evet”** yanıtını alınca da trafik, kalabalık, geç kalma, yorgunluk, pahalılık, çevreyi kirletme, hareket-sizlik sorunlarının hepsine birden çare olabilecek bir alternatif düşünülmüşler: Bisikletliler için yapılacak güvenli, kullanışlı bir yol ağı ve bisikletli ulaşımaya yönelik teşvik edici bir kampanya!

Toplam uzunluğu yaklaşık 50 kilometre olan ve 25 bin öğrenci ile 1500 öğretmenin faydalanması planlanan bisiklet yolu projesi, çevresel, sosyal, ekonomik ve sağlığa olumlu etkileriyle hem bireylere hem de doğaya katkı sağlamayı hedefliyor. **29 resmi ortaöğretim kurumunu birbirine bağlamayı** amaçlayan projede, ortaöğretim kurumlarının temel alınmasının sebebi ise Karayolları Trafik Kanunu’na göre yolun kullanımı için 11 yaşın doldurulmuş olunması zorunluluğu. Ayrıca üniversite alanları, hastaneler, büyük kamu binaları, tarihi yapıları birbirine bağlayan bir yol olmasına da dikkat edilmiş. Güzergâh belirlenirken bisikletlilerin yoğun olarak kullandıkları yollar tercih edilmiş.

“Tarihi Yarımada’yı saran ve toplu ulaşımaya da entegere edilmiş bir bisiklet yolu ağı bisikletin bir ulaşım yöntemi oluşunu teşvik edecektir. Sadece ulaşım bakımından da değil, Tarihi Yarımada’nın turizm bakımından önemini göz önüne alırsak önerdiğimiz yol ağı turistik açıdan da kullanılabilir bir yol olacak”

Sağlık, Çevre ve İklim Dostu Proje

Projenin hazırlanmasında rol alan öğrencilerden **Azra Yaren Kırçalı**, bisiklet yolu ağının uygun bir maliyetle yapılması bir yana en çok da sosyal ve sağlık açısından faydalara sahip olduğunu söylüyor: “Hepimiz biliyoruz ki insanların bir bölümü spor yapmak için salonlara gidiyor, kimisi bunu bile yapmıyor. Bu yol insanları sosyal yaşama katmasının yanı sıra yolculukları da eğlenceli hale getirerek spora teşvik ediyor.” Diğer bir öğrenci **Gurbet Rutanlı** ise, projelerinin olumlu etkilerini

şöyle özetliyor: “Eğer yeni bir proje oluşturuyorsanız bunun faydalarının olması ve bazı sorunlara da çözüm olabilmesi gerekiyor. Bizim projemiz de insanları egzersize teşvik eden bir yapıya sahip olduğu için sağlık bakımından faydalara sahip. Ayrıca trafiği rahatlatarak olması bakımından trafik sorununa, seragazi salımını azaltabilecek olması bakımından küresel iklim değişikliği sorununa olabilecek katkı. Ayrıca dolaylı olarak obezitenin azaltılabilmesine de katkı sağlayabilir”.

Bu da bisikletlilerin aktivitelerini kaydettikleri ve mobil cihazlar üzerinde çalışan **Strava** uygulamasının **ısı haritasından** faydalanılarak belirlenmiş.

Proje sürecinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne (İBB) bağlı UKOME (Ulaşım Koordinasyon Merkezi) ve Fatih Belediyesi Gençlik ve Spor A.Ş. ile görüşmelerin yanı sıra **change.org**’da imza kampanyası da başlatılmış. Çevre ve sağlık alanında çalışan STK’lara proje hakkında bilgi verilmiş, liselelere afişler asılmış, stantlar kurulmuş, YouTube’da kanal açılarak videolar yayımlanmış, bir de blog açılmış. Dört bir koldan yürütülen kampanya ve projeye ilgili detayları Döndaş’dan dinledik...

Sizin sürdürülebilir ulaşım konusuna merakınız nasıl gelişti? Bu projeyi ortaya çıkarmanıza neden olan temel faktörler nelerdi?

Benim aktif bir bisiklet kullanıcısı olmam, konusu yol güvenliği ve sürdürülebilir ulaşım olan bir yarışma için güvenli bir bisiklet yolu ağı inşa edilmesini önermemizin temel sebeplerinden biri oldu. İki yıldır bireysel ulaşım için bisiklet kullanıyorum ve bununla ilgili gözlemlediğim birkaç nokta var. Öncelikle trafikte fark edilmek ve saygı görmek konusunda bisikletlilerin yaşadığı bazı sorunlar söz konusu. Bisiklet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte sorunlar azalma eğilimi gösterse de bisiklete binenlerin hayatı tehlike başta olmak üzere birtakım riskleri göze aldığı söylenmelidir. İkinci olarak öğrencilerimin de bisiklete binmek istediklerini ancak İstanbul’daki yolların koşulları nedeniyle ulaşım için bisikletlerini kullanamadıklarını gözlemledim. Son olarak da genel olarak dünyadaki temel eğilimin de bisikletli ulaşımın desteklenmesi şeklinde oluştu, bizim de bunun için bir şeyler yapmamızı teşvik etti diyebiliriz.

“Sürdürülebilir ulaşımın en önemli enstrümanlarından biri bisiklet ve bizim de bu bağlamda bisikleti merkeze alan ve bisikletli ulaşımı yaygınlaştırabilecek birtakım planlarımız var. Okulumuzda bir bisiklet kulübü kurup bisiklet konusunda eğitim vermeyi ve kısa turlar düzenlemeyi düşünüyoruz. Ayrıca bisikletlilerin trafikteki güvenliğini artıracak bazı proje çalışmalarımız da olacak”

Bisiklet yolunun farklı amaçlarla kullanılabilirliğinden bahsediliyor proje sunumunda. Bunlar neler olabilir?

Tarihi Yarımada'ya yapılmasını önerdiğimiz bisiklet yolu öncelikle ulaşım maksatlı kullanılacaktır. Şehir içi seyahatlerin önemli bir bölümü şehrin turizm, ticaret ve tarihi merkezi olan bu bölgeye doğru yapılıyor. Tarihi Yarımada'yı saran ve toplu ulaşımına da entegre edilmiş bir bisiklet yolu ağı, bisikletin bir ulaşım yöntemi olarak görülmesini teşvik edecektir. Sadece ulaşım bakımından değil, Tarihi Yarımada'nın turizm bakımından önemini göz önüne alırsak önerdiğimiz yol ağı turistik açıdan da kullanılabilir bir güzergah olacak. Yol ağı yarımada'daki tüm anıtsal tarihi yapıları da birbirine bağlıyor ve bu da bize göre yolun ekonomik değerini artırıyor. Yolun, İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul Üniversitesi Çapa ve Cerrahpaşa Tıp Fakülteleri, Vergi Dairesi, resmi ortaöğretim kurumları da kapsamı yoldan faydalanabilecek potansiyel insan sayısını artırıyor. Tüm bunlara yolu egzersiz amaçlı kullanacak bireyleri de ekleyebiliriz.

Nasıl Bir Yol...

- Bisiklet yolunun toplam uzunluğu yaklaşık 50 km.
- Yoldan faydalanması muhtemel 25 bin öğrenci ve 1500 öğretmen var.
- Bisiklet yolunun farklı amaçlarla kullanılabilir olması, yolu kullanan potansiyel birey sayısını artıracak.
- Planlanan bisiklet yolu tramvay, metro, Marmaray, vapur, deniz otobüsü, hızlı feribot gibi toplu taşıma sistemlerine entegre edilebilir esneklikte.
- Bisiklet yoluna her bir ortaöğretim kurumundan beş dakikalık bisiklet kullanımıyla ulaşılacaktır.
- Kent içinde sabit bir hızla hareket etmesi gereken bedensel engelli bireyler de bisiklet yolundan yararlanabilecek.

Son olarak çok önemli bir noktanın da altını çizmek isteriz; bisiklet yolu ağından şehir içinde belli bir hızla seyahat eden **bedensel engelli yurttaşlarımız** da faydalanabilir. Biliyorsunuz onlar için bu denli kalabalık ve trafiği yoğun bir şehirde yaşamak apayrı bir sorun. Dolayısıyla projemizin bedensel engelli yurttaşlarımızın yaşam kalitesini de artırabileceğini düşünüyoruz.

UKOME, Fatih Belediyesi, Spor AŞ, Gençlik Spor İl Müdürlüğü, STK'lar ve diğer paydaşlarımızla görüşmeleriniz hangi noktada? Olumlu ve olumsuz gelişmeler nelerdir?

Resmi kurumlarla ve STK'larla olan görüşmelerimizin genel olarak olumlu olduğunu söyleyebiliriz. Ancak bu noktada en önemli ve en etkili görüşmelerimizi UKOME ile gerçekleştirdiğimizi belirtmeliyiz. UKOME ile projenin ilk şekillendiği dönemde ve Fransa'dan ödül aldığımız dönemde iki ayrı görüşme gerçekleştirdik. Gerçekten projemizle samimiyetle ilgilendiklerini ve İstanbul için bisiklet yolları yapılması konusunda vizyon sahibi olduklarını gözlemledik. İkinci görüşmemiz de zaten genel olarak “Biz bu proje için ne yapabiliriz?” sorusu ekseninde gerçekleşti. Planlarımızı göz önüne aldıklarını ve önerdiğimiz yolların önemli bir bölümünün bisiklet yolları inşasına uygun olduğunu; İstanbul'da gelecekte yapılacak bisiklet yolları için bizim önerdiğimiz planları göz önüne alacaklarını belirttiler. **Fatih Belediyesi'**nden okullara bisiklet park alanları yapılmasını talep ettik. Bisiklet park alanları yapılırsa öğrenci ve öğretmenlerin bisikletli ulaşımına az da olsa teşvik edilebileceğini düşünüyoruz. Fatih Belediyesi de 10 bisiklet kapasiteli bir bisiklet park yerini okulumuza yaptı. Diğer resmi kurumlarla olan görüşmelerimiz daha çok projemiz konusunda kurumları bilgilendirmek biçiminde gelişti.

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

- Tamamen organik içeriklidir.
- Yüksek B₁ vitamini içerir.
- 6. aydan itibaren ek gıda döneminde sağlıklı bir alternatiftir.
- Meyve suyu ve süt ile yumuşatılarak tüketilebilir.

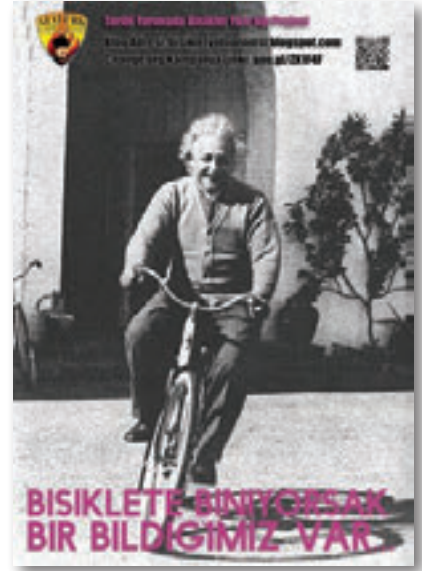
HiPP, bir bebek maması üreticisi olarak fazlasıyla ağır bir sorumluluk taşımaktadır. HiPP Premium kalitede üretim yapar. Bu üretimi mümkün olan tüm yönleriyle doğayla uyumlu bir şekilde yüksek HiPP standartlarını hedefleyerek gerçekleştirir.

Uzun HiPP kalite kontrol süreci daha hammadde aşamasında henüz üretime geçmeden başlar. Bu yöntemle HiPP ürünlerindeki hammaddelerin en iyileri olduğundan emin oluruz.

Bunu şahsen garanti ederim.

Claus HiPP

www.hipp.com.tr

Bisiklet Yolunun Getirecekleri...

- Hareketli yaşam tarzı.
- Karbon salımının azalması, trafik sıkışıklığının neden olduğu yakıt israfının önüne geçilmesi.
- Otomobil gibi kapalı olmayan bisiklet ile yolculuk sayesinde kenti daha iyi deneyimleme fırsatı.
- Ekonomik anlamda yerel yönetimlerin yol yapım ve bakım maliyetlerinin

- azaltılması.
- Park yeri maliyetinin otomobil park yeri maliyetine göre 20 kat düşük olması. Bisiklet satışlarının artmasının sektörel bazda bir büyüme yaratması. Yeni iş olanakları ve ihracat potansiyelinin artması.
- Yolun turistik alanları da kapsaması nedeniyle bisiklet turizminin gelişmesi.

STK'lar ile birlikte yaptığımız çalışmalarla değinirsek bu konuda en büyük yardımı **Bisikletli Ulaşım Platformu'**ndan aldık. Sosyal medya hesaplarından ürettiğimiz içerikleri paylaştılar ve bazı konularda danışabileceğimiz bir oluşum olduklarını gösterdiler. Öte yandan imza kampanyamızı imzalayan, üyelerini bu kampanyadan ve projeden haberdar eden STK'lar da oldu. Bu bağlamda bize destek olan her kuruma da tekrar teşekkür etmek isteriz.

Bu proje dışında sürdürülebilir kent, ulaşım gibi alanlarda başka çalışmalar yapmayı planlıyor musunuz?

Sürdürülebilir ulaşımın en önemli enstrümanlarından biri bisiklet ve bizim de bu bağlamda bisikleti

merkeze alan ve bisikletli ulaşımı yaygınlaştırabilecek birtakım planlarımız var. Okulumuzda bir bisiklet kulübü kurup bisiklet konusunda eğitim vermeyi ve kısa turlar düzenlemeyi düşünüyoruz. Ayrıca bisikletlilerin trafikteki güvenliğini artıracak bazı proje çalışmalarımız da olacak.

Projenizi katılımcı bir süreç ile oluşturmuşsunuz. Özellikle öğrencilerin sürdürülebilirlik, çevre koruma, iklim değişikliği gibi konulara duyarlılığını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu projenin hazırlanmasında nasıl bir değişim gözlemlediniz?

Projenin neredeyse tüm aşamalarında ortak kararlar aldık. Öğrencilerim her konuda fikirlerini rahatlıkla ifade ettiler ve kritik kararları oyla-

ma yaparak aldık. Bunun özellikle **yaratıcılığı desteklemek** bakımından çok önemli olduğunu ve kendilerine söz hakkı verilince öğrencilerin yaratıcı ve eğlenceli olduklarını düşünüyorum.

Genel olarak ülkemizdeki gençlerin iklim değişikliği başta olmak üzere yaşadığımız ekolojik sorunlara yönelik duyarlılık sahibi olduklarını gözlemleyebiliyorum. Fakat bu duyarlılıkların yönlendirilmeye ihtiyacı olduğu kanaatindeyim. Bu sorunlarla kendi yaşamları arasında bağlantı kuracak eğitsel çalışmaların yapılması ve gündeme gelmesi gerekiyor. Örneğin biz bu projemizle öğrencilerin **temiz ulaşım**la ilgili düşüncelerini sağladık. Bir bölümü okula bisikletle gidip gelmeyi düşünüyor, bir kısmı da bisiklet alıp bu kervana katılmak istiyor. Otomobil merkezli ulaşımın sorunlarının artık daha fazla farkındalar. Olumsuz gelişmeler ise toplumumuzun bisikletli ulaşımına yönelik ön yargılarından kaynaklanıyor. Bunun yorucu, tehlikeli bir yöntem olduğunu düşünenler oldukça fazla ve biz de zaman zaman atomu parçalamaktan daha zor bir işe soyunduğumuzu düşünüyoruz. ○

Yarınlara
SÖZÜMÜZ

GELECEK ÇEVREMİZDE KORUMAK ELİMİZDE

Selpak olarak Sürdürülebilir Orman Yönetimi'ni destekliyoruz. Selülozumuzun %100'ünü sertifikalı tedarikçilerden sağlıyoruz ve doğada biyolojik olarak çözünen ambalaj kullanıyoruz. Yarınlara temiz bir dünya bırakmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Selpak

Hayatın her anında
Selpak yanında.

Mucize Beklemek...

Dünya Yeşil Binalar Konseyi (WGBC) üyesi olan ÇEDBİK, kurulduğu 2007 yılından bu yana yeşil binaların Türk yapı sektöründe bilinirliğinin artması ve yaygınlaşması için eğitimler, yeşil bina kılavuzlarının geliştirilmesi çalışmaları yapıyor; bu konularda kamu, özel sektör kurum ve kuruluşları ve STK'larla işbirliği geliştiriyor. Çevre dostu binalar konusunda dünyadan ve Türkiye'den gelişmeleri de EKOIQ'nun sayfalarına taşıyorlar.

 Selçuk ÖZDİL, ÇEDBİK Yönetim Kurulu Başkanı

Geçen ayki yazımızda **iklim değişikliğine inanmayanlardan** söz etmiştik. Bu gruba ek olarak bir de bilimden ve teknolojiden mucize çözümler bekleyenler var. Bu gruptaki eğitimli insanlar şimdiye kadar olduğu gibi bilim ve teknolojinin yeni bir sıçrayla mucize çözümler yaratarak insanlığı bu iklim belasından kurtaracağını umuyorlar. Hatta bu konuda konferanslar veren, gösterişli iş kitapları yazarları bile var. Unutmadan hâlâ inanmayanlara *National Geographic* sitesinden metan saldığı için Alaska'da alev alan göllerin videosunu seyretemeleri önerilir.

Noah Harari'nin belirttiği gibi Homo sapiens'i insandan tanrılaşmaya götüren son taş da bilim ve teknoloji koymuştur. Evet Endüstri Devrimi'yle başlayan atlama ve sıçramalar hep bu sayede olmuştur ancak şimdi görüyoruz ki bunların hepsi de dünya kaynaklarının savurganca kullanılması ve ekolojik tahribat sonucunu meydana gelmiştir. İnternet devrimi ve bulut bilişim teknolojileri bile dev veri merkezlerinin yarattığı kirlilik ve salımlarla enerji verimliliği gerektiren sorunların arasında yerini aldı bile. Ceplerimizdeki telefonlar Afrika'nın

en barışçıl canlıları olan gorillerin hayatına mal oluyor. Lütfen aklınızı çelen yeni telefon modeline bir de bu gözle bakın...

İsterseniz mucize bekleyenleri biraz olsun umutlandıran teknolojik çözüm adaylarını kısaca gözden geçirelim.

CCS - Carbon Capture and Storage (**Karbon tutma ve depolama**) teknolojisi henüz olabilişliği tartışmalı bir proje. Nasıl yakalayacağımızı bilsek bile nereye ne kadarını gömebileceğimizin, haydi bunu başardık diyelim, sızıntı olmayacağından nasıl emin olabileceğimizin kesin yanıtları yok. Ayrıca bu işlemleri yapmak için gereken enerji için yapılan salımlar, tutulan karbonu pek de karışılacak gibi durmuyor. ABD'de uygulamaya geçirilmeye çalışılan toplam iki proje var. Raporlara göre birisinde bütçe aşımı milyarlarca doları buldu ve bitemiyor. Diğeri tam bütçesinde, finansmanı da var ve ilerlemesi iyi ama oksimoron bir şekilde, enerji santralında üretilen CO₂ dev kulelerde tutulup temizlenecek ve ömrünün sonuna gelen kuyulara basılarak kalan petrol çıkartılacak! Tabii finansmanı petrol şirketleri sağlıyor. Parasal yönden sorunu olmayan bu projenin ekolo-

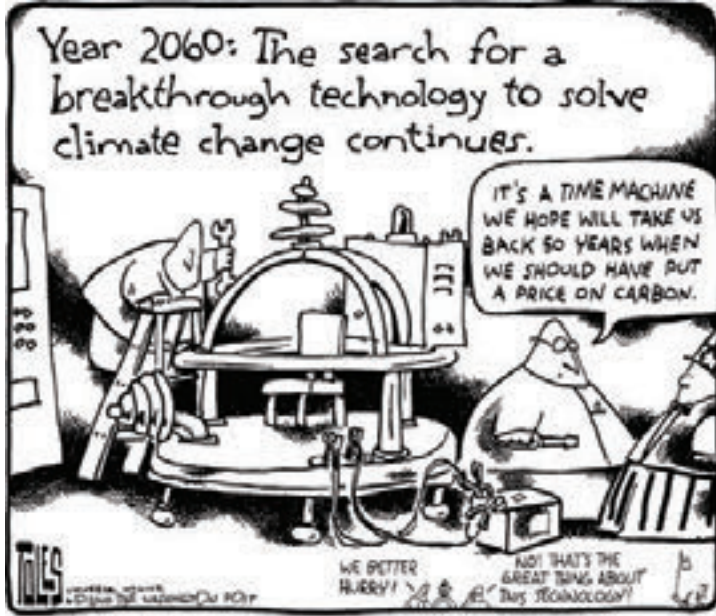

Ucuz Enerji
Yanıt seçin: İklimi Kurtar, İklimi Yok Et
Ne kadar ileri gidebileceğinize kalmış...

jik anlamsızlığını sanırım daha fazla yazmamıza gerek yok.

Geo-engineering yaftası altında atmosfere yapılması düşünülen birtakım mühendislik müdahaleleriyle iklim sistemi üzerinde değişiklikler yapmak ve sera etkisini hafifletmek için yapılan öneriler de diğer mucize adayları. Yani tam anlayamadığımız, doğru dürüst modelleyemediğimiz karmaşık sistemlere müdahale etmekten medet ummak! Bilim de, teknoloji de dogma değildir ve kendini yanlışlayarak ilerler. Popüler anekdotla, mühendis kişi neyi yanlış yaptığını ve nasıl düzleteceğini bilendir. Bu tür acemi tanrılardan yerküreyi ve insanlığı kim koruyacak, orası belli değil.

Biyoteknolojik alan itiraf etmeliyim ki benim de mucize beklediğim alanlardan birisi. Örnek olarak büyük çapta fotosentez yapabilecek biyolojik veya elektro-kimyasal sistemlerle atmosferden karbon emmek şeklinde özetleyebileceğimiz bu teknolojik beklentiler henüz laboratuvarlarda araştırma konuları olmaktan ileri gidemiyor. Ayrıca verimlilikleri de soru işareti. Bu işi kusursuz şekilde yapabilen bitkiler, ağaçlar, ormanlar, bakteriler varken yapayımı üretmeye çalışmak ne ka-

2060 Yılı: İklim değişikliği için çığır açan bir teknoloji arayışı devam ediyor. "Bu zaman makinesinin bizi karbonu fiyatlandırmamız gereken 50 yıl önceye götürmesini umuyoruz." "Acele etsek iyi olur!" "Hayır! Bu teknolojinin en güzel tarafı da bu!"

dar akıllıca? Eminim saldıklarımızı toplamak için gerekecek alan, malzeme, enerji gibi yine kaynak gereksinimleri açısından birden fazla dünya gerektirecektir.

Daha akıllıcası **ormansızlaştırma**ya dur demek ve karbon yutakları olan ağaçları çoğaltmak değil midir? Ancak bu hızla seragazi salmaya devam edersek dikilmesi gereken ağaç sayısının yüzlerce milyar düzeyinde olduğu hesaplanıyor ve iklim değişikliği bu biyolojik sistemlerin yaşamsallığına tehdit oluşturuyor. Yani bu konuda da umut fakirin ekmeği olmaktan ileri gidemiyor.

Şehirlerimizin sorunlu büyümesi sonucu vazgeçemediğimiz kötü alışkanlığımız olan kişisel **araba merakımızı** da elektrikli arabalarla çözmeye çalışıyoruz. Aslında bu çarpık büyümenin başlangıcında da arabalarımız var. Bizler elektrikli arabaların sınırlı menzillerini henüz pek de beğenmiyoruz. Arabalarımızı hangi kaynaktan ne kadar salımla ürettiğimiz elektrikle şarj ettiğimiz bir yana bu şarjı tutacak pil teknolojileri, pilleri üretmek için gerekli kaynaklar da çözüm bekleyen sorunlar arasında (Bu arada güneş

panelleriyle elektrik üretmek de aynı sorunlardan sıkıntılı). Alternatif olarak hidrojen yakıtlı veya yakıt hücreli arabalar var ama hidrojeni hangi enerjiyle üreteceğimiz yine bizi baştaki soruya götürüyor. Belediyelerin çöp dağları da enerji üretmek için sağlam bir kaynak olarak görülüyor ve uygulamalar çeşitlenerek yaygınlaşıyor da kimse çıkıp "**Niye çöp üretiyoruz?**" diye sormuyor.

Burada bir kısmını ele aldığımız teknolojilerin ve bilimsel araştırmaların hepsi sorunlu ve sorunun nedeninden çok sonuçlarını çözmeye odaklı. Yani hepsinde aynı hatalı paradigma var: Salımlar yapılmak zorunda, çözüm bulmak gerek. Peki salmasak? Tüketmesek? Çöp çıkartmasak? Yanıtı biz bireylere dokunan sorular ve vazgeçmek, değişiklik yapmak zor geliyor. Bu nedenle de tükettikçe dünya, tüketmezsek yanlış yapılanmış ekonomi batıyor. Yabancılaşmanın, insanlığın her şeye hükmedebileceği yanılığının içinde yaşadığımız ekosistemde yarattığı acı sonuç. Evet, faydalı ve kullanılabilen teknolojiler de var. Ancak verimlilikleri, kapasiteleri sı-

İnsanların Aklını Başından Alan Şehirler

Scientific American dergisinde yer alan bir araştırmacının sonuçlarına göre şehir hayatı, insanların akıl sağlığını etkiliyor. Tersine örnekler çok az sayıda olduğuna göre bu etkileme olumsuz yönde. İstanbul trafiğinde kendi davranışlarınızı sakin bir zamanınızda değerlendirirseniz aynı sonuçlara varmanız çok olası.

Artık tek tek binaların çevre ve insan dostu olmasının sorunu çözmeyeceğini tümü böyle binalardan oluşsa bile yerleşimlerin ve şehirlerin sağlıklı olamayacağını zaten biliyoruz. Büyük şehirlerimizin çoğunda bu olguyu eziyet çekerek yaşıyoruz da. Artık sağlıklı çevre, **sağlıklı bina programları** geliştiriliyor (**wellness**). Kaynakların kısıtlı olması, ekolojik ayakızımızın küçültülmesi gereği yanında yerleşimlerin ve binaların kullanıcıların sağlığı, verimliliği ve iklim etkilerine dayanabilmelerini de sağlaması isteniyor. Sürdürülebilir kentler için politikaların insan odaklı olması şart. Tüm iyi örneklerde olduğu gibi tüm hemşerilerin aynı şeyleri istemesi, yöneticilerin bu istekleri dinlemesi, yani demokrasi gerekiyor. Özet olarak akıllı şehirler için akli başında insanlar gerekiyor.

nırlı veya gözlem yapmak sonuçları ölçmekten ileri gidemiyor.

Kısacası mucize bekleyecek zamanımız yok! Aslında elimizde mucize bir çözüm de yok! Çözüm bizim elimizde. Bu yaşamsal sorunu ancak bireysel davranışlarımız ve alışkanlıklarımızı değiştirerek karbon, su, kimyasal, fosil yakıt kaynaklı ayakızımızı en aza indirmekle; binalarımızı ve endüstriyel etkinliklerimizi yeniden ekoloji dostu olacak şekilde yapılandırmakla ve eko-sorunlu olan ekonomik modellerimizden vazgeçmekle çözebileceğiz. Yoksa 2 derecelik ısınmayı çok geçmemek mucize olacak.

Yeşil Binalar Dünyasından...

Yeşil kavramının içi boşaldığı için yüksek performanslı, enerji verimli, sürdürülebilir binalar demek daha doğru oluyor. Şimdiye kadar yeni bina sertifikasyon programlarını tamamlamış olan **Dünya Yeşil Bina Konseyi** üyeleri şimdi devam programlarına başladılar. 2050 yılına kadar **sıfır karbon binaları** hayata geçirmek üzere başlatılan çalışmalara ek olarak yukarıda sözünü ettiğimiz sağlıklı bina ve yerleşim programlarını da tanıtmaya başladılar.

ÇEDBİK de üyesi olduğu yeşil bina konseylerinin çalışmalarına koşut çalışmaları ülke şartlarına uygun olarak izlemeye ve yayınlanan ÇEDBİK Konut Sertifikasyon Programı'na ek olarak yerleşimler ve mevcut binalar için gerekli programları geliştirmek üzere teknik komite bazında çalışmalarını sürdürüyor.

Avrupa'nın en geniş katımlı, kapsamlı bina iyileştirme projesi **H2020 - Build Upon** projesinin bir yıllık sonuçlarının değerlendirildiği, "Ulusal Yenileme Stratejilerine Liderlik Bakışı" başlığı altında 14 Avrupa ülkesinden önde gelen paydaşların katıldığı toplantı Ekim ayı başında Madrid'de yapıldı. Toplantıda Türkiye'yi ÇEDBİK temsil etti. Yine aynı projenin Türkiye ayağında ÇEDBİK, iklim değişikliğine yol açan salımlarda çok önemli payı olan mevcut binalar için çözümler

üretmek üzere Ekim'de İstanbul'da başlayan çalıştaylarına Kasım'da İzmir Yapı Fuarı'nda ve Aralık'ta Ankara'da devam edecek. Şimdiye kadar ortaya çıkan sonuçlara göre optimum maliyetlerle %75 mertebelerine varan enerji tasarrufu sağlayacak kapsamlı iyileştirme programlarının yolunu açmak üzere kamu, özel sektör, STK'lar ve üniversiteler arasında yerel bir işbirliği ağının oluşturulmasını sağlayacak çalışmalar yapıyor.

Türk Loydu tarafından hazırlanan "Kentsel Dönüşümde Asbest ve

Diğer Zararlı Madde Riskleri Rehberi ve Kentsel Dönüşüm Uygunluk Sertifikasyonu Esasları 2106" isimli raporu da çedbik.org sitemizde paylaştık. "Yık, yap" hummasına tutulmuş şehirlerimizde gözle görmediğimiz tehlikelere karşı alınacak önlemleri hiç olmazsa bilmemiz ve alınmasını istememiz, metrekare pazarlığı kadar önemlidir diye düşünüyoruz.

İsveç, yıllardır olduğu gibi binalar ve sürdürülebilirlik konularında da liderliğini sürdürmekte olan bir ülke. SGBC - İsveç Yeşil Binalar Konseyi, Ekim ortasında "**Gezegen ve İnsanlar İçin İnşaat**" başlığı altında bir konferans gerçekleştirdi. Dünya Yeşil Binalar Konseyi de aynı zamanda üyesi ulusal konseyler arasında bir buluşmayı, aynı zamanda düzenledi. ÇEDBİK olarak bu toplantılara da katıldık. İzlenimlerimizi gelecek yazılarımızda paylaşmak umuduyla, esen kalın!

İHTİYACINIZ KADAR IŞIK

Şişecam Temperlenebilir Solar Low-E Cam Nötral 50/33, içeri giren ışığı optimum düzeyde tutarak ideal çalışma ortamını yaratır. Etkin ısı ve güneş kontrolünün yanı sıra temperlenebilirliğine özelliğiyle yaşam alanlarının emniyet ihtiyacını karşılar.

444 9 872
0 850 222 9 872
www.siseecam.com.tr
@siseecam

ŞİŞECAM

**TEMPERLENEBİLİR
SOLAR LOW-E CAM
NÖTRAL 50/33**

Toprağı Küstürmeyen Tarım ile Geleceğe Yatırım

WWF-Türkiye ile 2015 yılında başlattıkları “Sürdürülebilir Fındık Tarımı” projesiyle, Türkiye’yi sürdürülebilir fındık tarımı ve biyoçeşitliliğin korunması konusunda örnek konuma getirmeyi amaçlayan Ülker’in Sürdürülebilirlik Platformu Koordinatörü Begüm Mutuş, projenin çevresel ve sosyal faydalarını EKOIQ’ya anlattı.

 Nevra YARAÇ

WWF-Türkiye ile sürdürülebilir fındık tarımı için, 2015 yılı ikinci yarısında ilk adımlarını attığımız işbirliği ile hedefleriniz nelerdir?

Dünyanın önemli hammaddelerinden biri olan fındığın anavatanı Türkiye. Çikolata ve pasta sektörünün yanı sıra yağdan bisküviye kadar birçok alanda kullanılan fındık, Karadeniz halkının geçim kaynağı. Türkiye için sadece ekonomik değil, sosyal ve toplumsal bir değere de sahip.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Gıda ve

Tarım Örgütü’ne (FAO) göre, dünyadaki en büyük fındık üreticisi ve ihracatçısı olarak; dünyadaki fındık üretiminin %70’ini, fındık ihracatının ise %82’sini yapıyor. Fındık, Ülker için de önemli. Ülker olarak yılda 12 bin ton civarında kabuklu fındık alımı yapıyoruz. Dolayısıyla ana hammaddelerimizden olan fındık, buğday ve kakaoya yönelik yerel kalkınma projelerine destek vermeyi sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Kurumsal faaliyetlerimizin sürdürülebilirliği açısından da kritik öneme sahip olduğunu biliyoruz. Buradan hareketle WWF Türkiye ile Türkiye’de fındığın sosyal ve ekonomik yönleriyle birlikte çevresel boyutuna odaklanarak **Sürdürülebilir Fındık Tarımı** projesi için el ele verdik.

Proje birkaç aşamadan oluşuyor. Başta **Giresun** olmak üzere, doğal bitki örtüsü içerisinde fındık barındıran ve fındık üretimi yapılan bölgelerde, fındık üretiminin ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik yönleri kadar, ekolojik sürdürülebilirlik bakımından da geliştirilmesinin mümkün olduğunu göstermek asıl hedeflerimizden biri. Proje kapsamında mevcut durum tespiti

ve değerlendirmesi yapılacak. Giresun ilindeki fındık tarımının mevcut durumu ve yayılım alanlarının tespiti ve fındık üretiminin doğayla uyumlu olması için gerekli çözüm önerileri geliştiriliyor. Bununla birlikte, Giresun’da seçeceğimiz bahçelerde pilot uygulamalar ve kapasite geliştirme çalışmaları yaparak iyi uygulama örneklerini ortaya koymayı hedefliyoruz.

2015 yılında başladığımız projenin uzun vadede fındık üretimi yapan ülkeler arasında Türkiye’yi sürdürülebilir fındık tarımı ve biyoçeşitliliğin korunması konusunda örnek konuma getirmesini amaçlıyoruz.

2015 yılından bugüne yürüttüğünüz çalışmalar neler oldu?

Çalışmamıza yön veren ön hazırlıkta mevcut durum tespiti, değerlendirme ve literatür taramalarını içeren planlama süreciyle fındık konusunda detaylı araştırmalar yaptık. Böylece projenin gidişatına belirgin düzeyde yön verdik.

Giresun; doğal yaşlı ormanları, yaban hayatı ve bitki örtüsünün zenginliği nedeniyle dünyanın biyo- ekolojik çeşitlilik açısından en önemli alanlarından Kafkasya Ekolojik

Bölgesi'nde yer alıyor. Bölge aynı zamanda, fındık etrafındaki sosyal, ekonomik, ekolojik gibi bütün dinamiklerin analiz edilebileceği ve çözümlerin geliştirilebileceği bir laboratuvar niteliği taşıyor. Fındığın karşı karşıya bulunduğu birtakım sosyo-ekonomik sorunların arka planında çevresel unsurların da yer alması, sürdürülebilirliğe daha geniş bir açıdan bakmayı gerektiriyor. WWF-Türkiye'nin liderliğinde bu kapsamda 2016 yılının Ocak ayında uzmanlar ve paydaşlar ile fındığın sosyo-ekonomisi ve ekolojisini, diğer taraftan fındık tarımının mevcut durumu ve geleceğini konuştuğumuz verimli bir çalıştay yaptık. Fındığı üreten, işleyen, ekonomiye kazandırılmasını sağlayan taraflarla uzun soluklu bir yol haritası çıkardık.

Projenin yakında tamamlanacak olan **“Giresun'da Sürdürülebilir Fındık Üretimine Doğru”** başlıklı ilk raporu ile Giresun'da fındık üretimini bütünsel bir yaklaşımla değerlendirip sürdürülebilirliğe ilişkin sorunları belirledik. Önerilerin sunulduğu güncel bir durum raporu ortaya çıkardık. Giresun'da aynı zamanda pilot bahçelerde örnek uygulamalar yapmak üzere harekete geçtik. Ayrıca, kapasite geliştirme ve toplumsal farkındalığın sağlanması için uygulayıcılara yönelik iletişim, eğitim gibi çalışmalar da yol planımızın bir parçası olacak.

Sürdürülebilir fındık tarımı ya da genel olarak sürdürülebilir tarım ne türden teknolojik ve sosyal inovasyonlar gerektiriyor?

Nüfusun sürekli arttığı bir dünyada kaynakları bilinçli şekilde yönetmek, çevreyi ve insan sağlığını koruyarak nüfusu beslemek gıda sektörünün aşması gereken en büyük zorluk olarak karşımıza çıkıyor. Bir yandan iklim değişikliğinin getirdiği değişken yağış koşulları ile aşırı iklim olayları üretim üzerinde risk yaratıyor. Bu konulara yönelik yeni çözümlerin geliştirilmesi gerekiyor. Sosyal ve teknolojik inovasyon kavramları bu sorunlara çözüm bulmak için artık daha sık gündemimizde yer almalı.

Sosyal, çevresel ve teknolojik inovasyon ile çiftçilerin refah seviyesinin geliştiği, çevreye saygılı bir model oluşturmak, diğer yandan kalite ve verimlilik artışı, cinsiyet eşitliğini geliştirmek gibi farklı alanlara yeni modeller getirilebilir.

“Üretim yaptığımız toprakları üreticilerimizle birlikte sahiplenerek korumaya; değer zincirimiz boyunca sürdürülebilir tarım uygulamaları ile üreticilere; eğitim ve ilkelerimizle tedarikçilerimize yol göstermeye devam edeceğiz”

Bu tür işbirlikleriyle bölgesel kalkınmaya katkı konusunda gıda şirketlerine nasıl bir rol düşüyor/düşmeli Türkiye'de?

Türkiye'de bölgesel kalkınma konusunun tarımla yakından ilişkili olduğunu söyleyebilirim. Çünkü kırsal bölgelerde tarımsal üretim, ekonomik aktivitelerin başını çekiyor. Aslında tarımın devamlılığını, çevresel ve ekonomik sürdürülebilirliğini sağlamak **kırsaldan kente göçü** engelleyebilir böylece fındığın birincil geçim kaynağı olmasını sağlayabilir. Tarımı sürdürülebilir kılmak, kalıcı istihdam sağlayarak tarımla uğraşan nüfus için istikrarlı bir gelir kaynağı yaratmak anlamına geliyor. Düzenli bir ekonomik gelirin de bölgesel kalkınmanın anahtarı olduğunu söyleyebiliriz. Üretimin devamlı ve kaliteli olması gıda şirketlerinin bu konudaki en öncelikli sorumluluğu olmalı. Gerek çiftçilerin refahı gerekse piyasa koşullarının sürdürülebilirliği için doğayla daha uyumlu yaşamın yollarını bulmamız, kaynakları verimli kul-

lanmamız ve tüm paydaşlarla ortak hareket etmemiz gerekiyor. Hammaddelerin sürdürülebilirliğini sağlamak için çiftçilerin sürdürülebilir tarımsal pratikler konusunda eğitimi önem kazanıyor. Planlı, toprağı küstürmeyen, doğayı kalıcı olarak tahrip etmeyen üretim yöntemlerinin tercih edilmesiyle çiftçilerin tarımı sezonluk ve geçici bir ekonomik faaliyet olarak değil, toprağı ve kendi geleceklerine bir yatırım olarak görmelerini sağlayabiliriz. Özetle gıda şirketlerinin rolünün, ellerindeki bilgi, teknoloji ve tecrübeyi en doğru şekilde paylaşarak tarımı güvenilir ve sağlıklı bir ekonomik aktivite haline getirmek olduğunu düşünüyorum.

Fındık dışında sürdürülebilir üretimi için harekete geçtiğiniz başka tarımsal ürünler var mıdır? Varsa, nerelerde, hangi işbirlikleriyle, ne gibi uygulamalar yürütüldü?

Fındık, buğday ve kakaoyu, ürünlerimizin önemli hammaddeleri arasında sayabilirim. Sürdürülebilir tarım için stratejik işbirlikleri çerçevesinde çeşitli araştırma ve projelere destek oluyoruz. **Buğdayın iyileştirilmesi** için tohum ıslah çalışmaları yapıyor, çiftçi ve üreticilerimize destek oluyoruz. Ana hammaddemiz olan buğdayın %80'ini yurtiçinden temin ediyor, buğday ve diğer tarımsal hammadde alımlarında sözleşmeli çiftçilerimize öncelik tanıyoruz. Çiftçilere tohum desteğı vermek suretiyle sözleşmeli ekimler yapıyoruz. Ancak, Türkiye’de üretilen buğdayın büyük çoğunluğunun ekmeçlik buğday olduğunu belirtmek isterim. Bu yüzden de bugüne kadar yürütölen tohum ıslah çalışmaları bu alana yönelmiş durumda. Ülker olarak, Türkiye’de bisküvilik buğday geliştirilmesi ve ıslahındaki çalışmaların az olmasından yola çıkarak, 2007 yılından bu yana Bahri Dağdaş Uluslararası Tarım-

sal Araştırma Enstitüsü ile birlikte bisküvilik buğday tarım ıslahı çalışması yürütüyoruz. Bu çalışmalarla bisküvi üretimine en uygun, verimi yüksek, hastalıklara ve kuraklığa dayanıklı tohumlar yetiştiriyoruz. Türkiye’nin en büyük kakao tüketicilerinden biri olarak çikolatanın hammaddesi kakaonun sürdürülebilir kaynaklardan temini için yapılan çalışmalara da destek veriyoruz. 2012 yılından beri **Dünya Kakao Vakfı**’na (The World Cocoa Foundation) üye olan ilk Türk şirketiyiz. Bu alanda yapılan çalışmalar sayesinde hem sürdürülebilir kakao temininin sağlanmasına hem de kakao çiftçilerinin refah seviyesinin artırılmasına destek oluyoruz.

“Türkiye’nin en büyük kakao tüketicilerinden biri olarak çikolatanın hammaddesi kakaonun sürdürülebilir kaynaklardan temini için yapılan çalışmalara da destek sağlıyoruz. 2012 yılından beri Dünya Kakao Vakfı’na üye olan ilk Türk şirketiyiz”

Önümüzdeki dönemde sürdürülebilir tarım ve tüketim konusunda başka işbirlikleri, projeler ya da programlarınız olacak mı?

Sürdürülebilirlik stratejimiz ve 2024 hedeflerimiz kapsamında sürdürülebilir tarım alanındaki çalışmalarımız artarak devam edecek. Risklerle mücadelede etkili yöntemin sürdürülebilir tarım olduğundan hareket ederek, **sürdürülebilir hammadde tedariki** uygulamalarına ağırlık veriyoruz. Üretim yaptığımız toprakları üreticilerimizle birlikte sahiplenerek korumaya; değer zincirimiz boyunca sürdürülebilir tarım uygulamaları ile üreticilere; eğitim ve ilkelerimizle tedarikçilerimize yol göstermeye devam edeceğiz. ○

ÜLKER

MUTLULUK HER YERDE

BU DÜNYA BİZİM

www.surdurulebilirlik.ulker.com.tr

SADECE ÇEVREYE VAADİMİZ YOK;
ÇİFTÇİNİN, ÇALIŞANIN, TÜKETİCİNİN YANİ TOPLUMUN
MUTLULUĞU İÇİN ÇALIŞIYORUZ.

Mutluluk
SÜRDÜRÜLÜR

Dr. Uygur Özemesi
Change.org Doğu Avrupa
Batı Asya Direktörü

Durmayan Yok Oluş Gündemi...

Gün geçmiyor ki bir kötü haber almayalım bu son aylarda. Üstelik ülke gündemi sürekli fırtına gibi değişiyor. Her bir yeni gündem, ya bir önceki kadar vahim haberler içeriyor ya da vahim olanı daha da vahim hale getiriyor. Çevre mücadelenin gündemine de önceleri Madde 75 olan, sonra Madde 80 olarak değişen yasa ağır bir taş olarak

oturdu...

Jet hızıyla yasalaşan içeriğe karşılık olarak bütün çevre kuruluşları açıklamalar yaptı, change.org'da kampanya başlatıldı. Buna paralel olarak 350.org'da (<https://act.350.org/sign/madde-75-geri-cekilsin> adresinde) bir kampanya başlatıldı. Mücadele sürüyor ve bu kampanyaları dinleyerek muhalefet

partisinin konuyu acilen Anayasa Mahkemesi'ne götürmesi ve etkili bir muhalefet yapması gerekiyor. İktidarın ise vatandaşın ve anayasal yükümlülükler çerçevesinde doğanın ve çevrenin yanında tavır sergileyerek bu hatadan dönmesi şart. Sınırsız, ne pahasına olursa olsun ekonomik büyüme anlayışı refahın altını oyan en önemli sorun ve bu sorun gündemin diğer konularının altında boğulmamalı. Kısa erimli çıkarlar ülkenin uzun vadeli çıkarlarına tercih edildiği sürece gitgide fakirleşen bir ülke ile karşı karşıya kalacağız. Bu yüzden doğanın korunması için verilen mücadele, günümüzün belki de en önemli mücadelesine dönüşmüş durumda. Bunun için **Aytaç Tolga Timur**'un bu sayfalardaki çağrısına kulak vermeli, imzalarımızla kampanyayı desteklemeli ve kampanya çerçevesindeki eylemlere destek olmalıyız. Çocuklarımızın bir geleceği olacaksa, bu mücadelenin başarıyla sonuçlanması şart, başarısız olursak onların geleceği yavaş yavaş yok olacak.

Change.org'da Kampanya Başlatmak İçin Ne Yapmak Gerekir?

www.change.org sitesine girin, **Kampanya Başlat** kutucuğuna tıklayın; aşağıdaki soruların olduğu formu doldurun, **Kurallar** bölümünü dikkatlice okuyun; sonra isterseniz fotoğraf veya video ekleyip kampanyanızı başlatın.

- 1- Başlatacağınız kampanya kime yönelik? Biliyorsanız birey, kurum ya da hükümet organının adı ve varsa e-posta adresini yazın.
- 2- Muhataplardan ne talep ediyorsunuz?

change.org

- 3- Bu kampanya sizin için neden önemli? Bir başka deyişle, insanlar bu kampanyaya neden destek vermeli?

İmzalarla birlikte siteye giren herkes kampanyanızı görebilir; her imza veren de kendi sosyal medya hesaplarından arkadaşları ve takipçileriyle paylaşabilir. Kampanyanızın muhatabına ilk imzalayan 50 kişinin imzasını içeren bir e-posta gider. Sonrasında da düzenli olarak kampanyanızın durumuna dair bilgilendirme e-postaları iletir.

Çevreye Zarar Verenlere Denetim Yok, Destek Var!

TBMM'de 19 Ağustos tarihinde onaylanan Madde 75 (80) kapsamında şirketler, doğayı istedikleri gibi kullanabilecek ve çevreyi hiçbir denetime tabii olmadan kirletme imtiyazına sahip olacak. Aytaç Tolga Timur, havamızı, toprağımızı, suyumuzu koruyan yasaları geçersiz kılan Madde 75 (80) geri çekilsin diye bir kampanya yürütüyor. Kendisini bugüne kadar 19 bine yakın kişi destekledi. Siz de change.org/Madde75GeriCekilsin adresinden kampanyayı imzalayabilirsiniz.

80. maddeden önce denetim mekanizması nasıl işliyordu? Hukuk ve yasalar doğayı, çevreyi nasıl koruyordu, bize detaylı anlatabilir misiniz?

Herhangi bir yatırım kararı, öncelikle ön lisans, lisans, ÇED süreci gibi birçok hukuki süreçten sonra hayata geçirilebiliyordu. Özellikle, Avrupa Birliği süreciyle hayatımıza giren ÇED raporu önemli bir kritik eşik oluşturuyordu. ÇED sürecinde, halkın katılımı ile başlayan bir süreçten söz ediyoruz. Her ne kadar ülkemizde denetim mekanizmaları ile bilgiye erişim kısıtlı olsa da, ÇED süreci ile beraber yurttaşların yatırımlara itiraz etme ve bu yatırımların doğaya verdiği zararı engelleme yolu mevcuttu. Bu madde ile Bakanlar Kurulu'nun hiçbir kriter ortaya koymadan belirleyeceği projeler, başta ÇED olmak üzere tüm yasal prosedürlerden muaf hale gelebilecek. Böylelikle bizler, yatırımlara haklarımızı kullanarak müdahale etme şansımızı yitirmiş olacağız.

80. madde tam olarak ne gibi yasal haklar tanıyacak şirketlere?

Madde ile şirketler aşağıdaki imtiyazlardan yararlanabilecek:

Kurumlar Vergisinden Muafiyet: Bakanlar Kurulu, yasa maddesine göre ilgili projelere, kurumlar vergisini %100 oranında uygulayabilecek. Bu kurumlar vergisi muafiyetinin ne kadar uygulanacağı ise iki biçimde belirlenebilir. Birinci al-

ternatife göre, yapılan yatırımın iki katına ulaşılan kadar kurumlar vergisi muafiyeti uygulanabilir. Ya da 10 yıl boyunca kurumlar vergisi muafiyeti verilebilir.

Stopaj Muafiyeti: Şirketler, emlak ya da hisse senedi sattıklarında stopaj ödüyorlar. Madde kapsamında, bu gelirlere de muafiyet verilebiliyor. Son olarak ise, gümrük vergisinden de muafiyet kararı alınabilecek.

49 Yıl Bedelsiz Kiralama: Eğer yatırım, hazineye ait bir arazi veya mülkte yapılacak olursa, 49 yıl bedelsiz kiralama kararı alınabilecek.

Bedelsiz Özelleştirme: Yatırım biter ve beş yıl boyunca çalışan hedefini tutturursa, şirket bedelsiz olarak kamu arazisine ve mülküne sahip olabilir.

%50 İndirimli Elektrik: Şirketlere, enerji tüketiminde 10 yıl boyunca %50 indirimle elektrik desteği verilebilecek. Şirketler, bu indirimi işletme döneminde karşılayabilecek.

10 Yıl Risksiz Kredi Fırsatı: Şirketler yatırım için kredi çekerlerse, 10 yıl boyunca bu yatırım kredisinin faizleri devlet tarafından karşılanabilir. Kredi için hibe, kâr payına destek verilebilir. Yani, yatırımın ortaya çıkacak tüm kredi risklerini devlet üstlenecek.

Asgari Ücretin 20 Katı Maaş: Madde 75 kapsamında, projelerde belirlenen nitelikli çalışanın her biri için aylık asgari ücretin 20 katına kadar ücret desteği de verilebilecek.

Şirketler devletin parası ile onlarca, yaklaşık 33 bin lira maaşlı eleman çalıştırabilecek. Bakanlar Kurulu, tüm çalışanların 10 yıl boyunca işveren sigorta prim payını da ödeme kararını alabilir.

Müşteri de Devlet: Yasa kapsamındaki diğer ilginç madde ise alınabilecek kararlar ile süresi belirsiz bir biçimde ürünlere, yine ürün birim fiyatı Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek şekilde alım garantisi uygulanabilir.

Yatırımın %49'u da devletten olacak. Yasa kapsamında, eğer karar verilirse, yatırımın %49'unu da devlet üstlenebilir. Devlet yatırımın yarısını 10 yıl içinde elden çıkarmak zorunda. Yani, yatırımın kuruluş aşamasındaki maliyetlerine de ortak olacak olan devlet, yatırımı 10 yıl içinde, belki de kâr etmeye başlamadan, yeterince değerlendirilmeden satmak zorunda.

Tek bir proje de tüm destekleri alabilir. Bakanlar Kurulu bu desteklerin tamamını bir projeye verebilir. Yasaya göre, her proje her maddeden faydalanabilir. Yukarıdaki

desteklerin toplamı, bir yatırımın hayata geçmesi için gerekli olan maliyetlerin büyük bir bölümünü devlete yükleyebilir. Devlet, yatırımın maliyetlerinin milyarlarca liralık bölümünü ödeyecek ama şirketler yatırımın sahibi olacak. Ayrıca, Bakanlar Kurulu Madde 75 ile bir projenin geçmesi gereken tüm izinleri ve denetim süreçlerini iptal edebilir. Yani devlet, bir yatırımın tüm risklerini üstlenmekle kalmıyor; bu yatırımın ekonomiye faydalı olup olmadığını belirleyecek olan, kamu çıkarımın denetleyici tüm süreçlerini iptal edebiliyor.

Ayrıca yasa kapsamında, diğer tüm kanunlarda belirlenen ve projelerin uygunluğunun, ekonomiye ve istihdama katkısının kamu tarafından denetlenmesini sağlayan tüm denetim mekanizmaları ortadan kalkıyor. Bakanlar Kurulu tüm bu süreçlere istisna verebilir. ÇED raporları, santral lisans değerlendirmeleri, yasalara uygunluk değerlendirmelerinin hepsi es geçilebilir. Yani hiçbir denetimi yapılmayan, ekonomik fayda analizleri incelenmeyen, çevre etkisi incelenmeyen bir projenin tüm ekonomik risklerini Bakanlar Kurulu üstlenebilir, çalışanın parasını verebilir, vergisiz kazanç elde etmelerini sağlayabilir. Özetle Bakanlar Kurulu isterse araziye bedava verecek, yatırımına para koyacak, yıllarca vergi almayacak, çalışan maaşını ödeyecek. Ayrıca yatırımın müşterisi de olacak.

75. maddenin yürürlüğe girmesiyle çevremiz nasıl bir tehditle karşı karşıya kalacak?

Doğamızı ve çevremizi korumak için var olan yasal haklarımız Bakanlar Kurulu tarafından bypass edilmiş olacak. Havamızı kirleten, iklim değişikliğinin temel sebebi olan kömür yatırımları, mega projeler gibi birçok yatırım, "kalkınma" iddiası ile, hiçbir denetime tabi olmadan insan sağlığını tehdit eden,

doğal yaşamı yok eden, ekosistemi çok boyutlu olarak yıkıma uğratabilecek projeler rahatlıkla hayata geçirilebilecek.

Change.org'daki kampanyanızla ilgili nasıl geri dönüşler aldınız?

Kampanya kapsamında farklı kesimlerden önemli destekler aldık. Özellikle gündemin yoğun olduğu ülkemizde, hızlıca hiçbir danışma ve istişare sürecine tabi olmadan geçirilen bu yasanın, duyurulmasında önemli katkı sağlayabildik. İmzaları, bundan sonraki süreçlerde etkin bir biçimde özellikle yasanın iptali için destek vermeyi planladığımız hukuki süreçlerde de yetkililere teslim etmeyi planlıyoruz.

Online kampanyacılık dışında bu alanda başka çalışmalarınız var mı?

Yasalaşan maddenin iptal edilmesi için Türkiye'nin dört bir yanından bu alanlarda çalışan STK'lar ile beraber hareket ediyoruz. Şu anda öncelikle maddeye Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açma yetkisi olan milletvekili sayısına (110 milletvekili) ulaşılması veya muhalefet partisinin iptal davası açması için yoğun bir biçimde kampanya süreçleri yürütmeye çalışıyoruz.

Bugüne kadar yetkililerden her

hangi bir geri dönüş aldınız mı? Size ulaşan oldu mu?

Maalesef olmadı.

Change.org kampanya sürecinizde size nasıl destek oldu?

Change.org kampanyaya çok önemli destekler verdi. Öncelikli olarak, change.org kullanıcılarına imza kampanyamızı mail yoluyla duyurdu, devamında ise sosyal medyada önemli destekler sağladı. İmza metninin şekillenmesinde de bize destek veren change.org, kampanyamızın yaygınlaşmasını ve sesimizin duyurulmasını sağladı.

Kampanyanızla ilgili bundan sonra neler yapmayı düşünüyorsunuz?

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Türkiye'de bu alanda mücadele eden STK'lar ve yerel hareketler ile beraber hareket ediyor ve yasanın iptaline dair Anayasa Mahkemesi'nde dava açılmasını sağlamaya çalışıyoruz.

18 binden fazla kişi size destek oldu, onlara bir mesajınız var mı?

Cumhurbaşkanı tarafından imzalanan bu yasanın iptali için hep beraber mücadele ediyoruz. Bize verdikleri her bir imza ayrı ayrı çok değerli, onların da desteği ile bu yasanın iptal edilmesini sağlayacağız. Hepsine verdikleri destek için çok teşekkür ederiz. ○

LOGONA
NATURKOSMETİK

SANTE
NATURKOSMETİK

FITNE
Health Care
Gesundheit & Wellness

Heliotrop
NATURE & BEAUTY

ORGANYC

sonett
EKOLOJİK TUTARLILIK

**Türkiye'de Ekolojik Kişisel Bakım ve Kozmetiğin Öncüsü
ÖKOTEK EKOLOJİK ÜRÜNLER !**

1991 yılından beri "tam 25 yıldır" sizlere
EN DOĞRU EKOLOJİK ÜRÜNLERİ sunuyor.

ÖKO **TEK**
EKOLOJİK ÜRÜNLER

www.ekolojikurun.com

Deposite İş Merkezi A1 Blok Kat: 4 No: 403/B İkitelli OSB 34306 İstanbul Tel: 0212 671 91 58 pbx Fax : 0212 671 91 96

“Sürdürülebilirlik, Faaliyetlerimizin Ayrılmaz Parçası”

2015 yılı sürdürülebilirlik raporunu geçtiğimiz ay yayınlayan Garanti Bankası, iklim değişikliği eylem planı, çevresel ve sosyal etki değerlendirme sistemi gibi uygulamalar ve geçtiğimiz günlerde duyurduğu “Kendi Elektrikli Üreten KOBİ Destek Kredisi” gibi araçlarla sürdürülebilirliğin kök salması ve iklim değişikliğiyle mücadelede sağlam adımlar atılması için yoğun çalışmalar yürütüyor. Bankanın Proje Finansman Birim Müdürü Emre Hatem ile bu alanlardaki çalışma ve hedeflerini konuştuk.

 Barış DOĞRU

Garanti Bankası olarak 2015 yılına dair GRI G4 standartlarına uygun 3. Sürdürülebilirlik Raporu'nuzu geçtiğimiz ay yayınladınız. Bize biraz rapor hakkında bilgi verebilir misiniz? Sürdürülebilirlik konusundaki öncelikleriniz raporda nasıl hayat buldu?

Raporlamanın şeffaflık ve iletişim açısından önemli çok büyük. Bankalar başta olmak üzere finans kuruluşları için bu önem bir kat daha artıyor. Garanti Bankası olarak zorunlu veya gönüllü yaptığımız birçok raporlamada uygulamalarımızı şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşıyoruz, çünkü finans sektörü proje finansmanından bireysel bankacılığa kadar tüm müşteri portföyünün yapacağı faaliyetler nedeniyle çevresel, sosyal ve yönetim bazında ülkeye ve topluma önemli bir etki

sağlıyor. Dolayısıyla bu konuların da şeffaf bir şekilde paylaşılması ve raporlanması çok önemli.

2013 yılında ilk sürdürülebilirlik raporumuzu yayınladık ve bunu GRI (Global Reporting Initiative) standartlarında, A seviyesinde yapan ilk Türk Bankası olduk. Bu yılda, Nisan ayında 4. Sürdürülebilirlik Raporumuzu yayınladık ve bu rapor için Kapsam 1 ve Kapsam 2 seragazi emisyonlarının yanı sıra, su tüketimi, enerji tüketimi, yenilenebilir enerji portföyü ve Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme süreci için ilk defa denetim aldık. Bu bağımsız denetim hizmeti, sadece raporladığımız verilerin güvencesini sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda artık birçok yatırımcının dikkate aldığı sürdürülebilirlik endeksi ve reyting puanlarını da etkiliyor.

Sürdürülebilirlik raporlamanın en başta gelen konularından bir tanesi **paydaş katılımı ve önceliklendirme analizi**. Bu kapsamda hem kendi kurumumuz hem de paydaşlarımız için önemli olan noktaları belirliyor ve raporumuzu bu kapsamda düzenliyoruz.

Bu önceliklendirme analizimizle paralel olarak, iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projelerine sağladığımız finansmanları, kaynak tüketimlerimizi, Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme sistemimizi, kurumsal yönetim kapsamındaki sürdürülebilirlik yapılanmamızı, toplum yatırımlarımızı, insan kaynağımıza yönelik çalışmalarımızı ve sürdürülebilirlik kapsamındaki diğer öncelikli faaliyetlerimizi anlatık raporda.

Bankaların sürdürülebilirlik konusundaki en önemli rolleri, aslında hangi projeleri finanse ettikleri veya etmedikleri... Kredinin, yani paranın yönü aslında sürdürülebilirliğe mi, sürdürülemezliğe mi gittiğimizi çok açık bir şekilde gösteriyor. Bu anlamda neler yapıyorsunuz? Bu konudaki en önemli çıta Ekvator Prensipleri; bu konuda nasıl çalışmalar yürütüyorsunuz?

Bu noktada dolaylı etki olarak tanımladığımız ve finansman faaliyetlerimiz aracılığıyla yarattığımız etkiler gündeme geliyor. Aslında bu etkileri yönetmek için attığımız adımları da ikiye ayırmak daha doğru olur. İlki, projelerin finansmanında belirli çevresel ve sosyal standartlar belirleyerek buradaki **dolaylı risklerimizi yönetmek**. Bunu yaptığımızda, aslında finanse ettiğimiz yatırım ve faaliyetlerin çevresel ve sosyal etkisini kabul edilebilir düzeye indirerek hayata geçmesini sağlıyoruz. İkinci olarak da, **temiz yatırımlara cazip koşullu finansman çözümleri** sağlayarak yaygınlaşmalarını sağlamamız gerekiyor.

Dolaylı risklerimizi yönettiğimiz Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme sistemimizle bugüne kadar pek çok müşterimizin yatırımlarını asgari olumsuz etki, maksimum çevresel fayda ile hayata geçirmesine destek olduk. Finanse ettiğimiz projelerde uyguladığımız bu sistem devreye alındığından bu yana, yatırım tutarı 20 milyon doları aşan 38 proje değerlendirdik. Ayrıca bu yıl Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme sistemimizde koyduğumuz yatırım tutarı limiti olan 20 milyon doları, geçtiğimiz Mayıs ayında, **“Ekvator Prensipleri”**yle aynı doğrultuda olacak şekilde 10 milyon dolar seviyesine çektiğimiz. Bu şekilde çok daha fazla projenin çevresel ve sosyal açıdan derinlemesine incelenip etkilerinin azaltılmasına katkıda bulunuyoruz. Bu doğrultuda yüksek ve orta riskli projelerde belirlediğimiz önlemleri

“İklim Değişikliği Eylem Planımıza göre iklim değişikliğiyle mücadelemizi, karbonu fiyatlandırmak ve yenilenebilir enerji yatırımlarını önceliklendirmek, ormansızlaşmayı azaltmak, iklim değişikliği adaptasyonu su risklerini yönetmek ve yeşil ofis standartları oluşturmak başlıkları altında dört konuda yoğunlaştırdık”

kredi sözleşmelerine de ekliyoruz. Çevresel ve sosyal risklerimizi yönetmek bankalar olarak bizlerin ve müşterilerimizin faaliyetlerinin sürdürülebilirliğine de katkıda bulunuyor. Örneğin **HES projeleri**, su döngüsündeki olumsuz bir değişimden çabucak etkilenebiliyor. Bir projede, iklim değişikliği ve kuraklık nedeniyle oluşacak etkiyi hesaplayıp, azaltacak elektrik üretiminin nakit akışını etkileyerek ödeme risklerine dönüşebileceğini de öngördük ve müşterilerimizi bu konuda yönlendirdik. Bunun yanı sıra, bankanın verdiği bütün krediler, herhangi bir parasal limit olmadan, Çevresel ve Sosyal Kredi politikalarımıza tabi tutuluyor. Örnek olarak 2015 yılında seviz büyük ölçekli projeyi Çevresel

ve Sosyal Kredi politikalarımıza uymadığı için finanse etmeme kararı aldık. Bu çerçevede örneğin herhangi bir şekilde **insan haklarını ihlal eden, çocuk işçi çalıştıran, sürdürülebilir olmayan ormancılık faaliyeti yürüten veya kitle imha silahı üreten** firmalara hiçbir koşulda finansman sağlamıyoruz.

Ayrıca finanse ettiğimiz birçok projede ISO 14001, OHSAS 18001 gibi yönetim sistemleri istedik. Böylece projenin çevre ve iş güvenliği konusunda kurumsal yönetiminin güçlenmesini sağladık. Bu şekilde, proje hayata geçtikten sonra sadece banka değil, üçüncü hatta danışmanları da sayarsak dördüncü bir göz tarafından da takip edilmesini sağlıyoruz.

Bir “İklim Değişikliği Eylem Planı”nız var. Bu konuda ne gibi çalışmalar yürütüyorsunuz?

Geçtiğimiz yıl COP21 öncesinde, Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadelesine ve düşük karbonlu ekonomiye geçiş sürecine verdiği destekleri göstermek amacıyla bir eylem planı yayımladık. İklim Değişikliği Eylem Planımıza göre iklim değişikliğiyle mücadelemizi **karbonu fiyatlandırmak ve yenilenebilir enerji yatırımlarını önceliklendirmek, ormansızlaşmayı azaltmak, iklim değişikliği adaptasyonu su risklerini yönetmek ve yeşil ofis standartları oluşturmak** başlıkları altında dört konuda yoğunlaştırdık.

Karbon fiyatlaması uygulamasıyla, yenilenebilir enerji finansmanı Garant Bankası için daha öncelikli hale gelecek. Bugüne kadar, yaklaşık 4,5 milyar dolar yenilenebilir enerji finansmanımız oldu. Rüzgar enerjisi finansmanındaysa faaliyetteki kurulu güçte %35 payla açık ara pazar lideriyiz. Garant Bankası'nın enerji projeleri portföyünde %50 olan yenilenebilir enerji projeleri oranını, en az %60'a çıkarmayı he-

“İklim Değişikliği Eylem Planımıza göre iklim değişikliğiyle mücadelemizi; karbonu fiyatlandırmak ve yenilenebilir enerji yatırımlarını önceliklendirmek, ormansızlaşmayı azaltmak, iklim değişikliği adaptasyonu ile su risklerini yönetmek ve yeşil ofis standartları oluşturmak başlıkları altında dört konuda yoğunlaştırdık”

defliyoruz. Projelerde en yüksek çevresel standartların ve minimum sera gazı emisyonunun sağlanması için Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme sistemimizi şimdi olduğu gibi ileride de uygulamaya devam edeceğiz.

Şu anda Türkiye’deki çalışanlarımızın %100’ü ISO14001 sertifikalı binalarda görev yapıyor. Bununla aynı doğrultuda, WWF-Türkiye’den **Yeşil Ofis Diploması** almaya hak kazanan ilk Türk bankası ve bu diplomayı alan ofis sayısını artırmak için ilerleme kaydetmeye devam edeceğiz. Bu sistemimiz sayesinde ileriye dönük sera gazı emisyon azaltım hedefleri verebiliyoruz. Ayrıca 2016 itibarıyla, uzun vadeli hedefimizi belirledik ve Paris Anlaşması 2°C hedefinin tutturulmasını amaçlayan **Science-Based Target** inisiyatifine taahhüt verdik.

İklim değişikliğinin Türkiye’deki ana sonuçlarından biri, su döngüsü üzerindeki olumsuz etki olacak. CDP Su Programı’nın ana sponsoru olarak, “İklim Değişikliği Adaptasyonu: Su Risklerinin Yönetilmesi” aksiyonuyla, hem doğrudan hem de dolaylı su tüketimini en kapsamlı şekilde yöneterek, Türkiye’nin iklim değişikliği mücadelesine destek oluyoruz.

Geçtiğimiz aylarda duyurduğunuz “Kendi Elektrikliğini Üreten KOBİ Destek Kredisi” de son derece önemli bir çalışma. Özellikle güneş enerjisi alanında oldukça önemli bir potansiyele sahip olmamıza rağmen, küçük bir kuruluş hacmine sahibiz. Bu çalışmanıza ilgi nasıl?

Lisanssız elektrik üretimi mevzuatı uyarınca kapasitesi 1 MW altındaki yenilenebilir enerji projelerinin lisanssız olarak hayata geçirilmesini mümkün kılan uygulamalar, güneş enerjisine dayalı elektrik üretimini, yatırımcılar ve kendi elektriklerini üreterek operasyonel masraflarını azaltmayı hedefleyen KOBİ’ler için uygun bir seçenek haline getirdi. Biz de 2014 yılının başında yapılan mevzuat düzenlemelerine ve güneş enerjisi sektöründeki gelişmelere paralel olarak lisanssız GES projelerine yönelik bir finansman süreci oluşturduk.

“Kendi Elektrikliğini Üreten KOBİ Destek Kredisi” ürünüyle Güneş Enerjisi Sistemi projelerini finanse ederken, yatırımcıların maliyet düşürmesine ve kâr etmesine destek olmayı; GES projeleri finansmanındaki etkinliğimizi artırmayı ve yenilenebilir enerji projelerindeki etkinliğimizi GES projesi yatırımlarında

da sürdürmeyi hedefledik.

Bu kapsamda müşterilerimize, kredi geri ödemesinde 10 yıla kadar vade, iki yıla kadar geri ödemesiz dönem ile finansman imkanı sağlıyoruz. Müşterilerimize finansmanın yanında projeleri için doğru, kapsamlı bilgi ve güvenilir yönlendirme konularında da destek oluyoruz. Ayrıca inceleme, değerlendirme ve takip aşamalarında danışmanlık yapıyoruz. Türkiye’de güneş enerjisi potansiyeli oldukça yüksek, son dönemde mevzuattaki değişimler çerçevesinde bir miktar yavaşlamakla birlikte sektöre yatırım için ciddi bir talep olduğunu gözlemliyoruz. Güncel durumda yaklaşık 230 MW gücündeki 37 güneş enerjisi santralına 180 milyon dolar finansman sağlamış durumdayız. Önümüzdeki dönemde de GES projelerine sağladığımız desteği devam ettireceğiz.

Geçtiğimiz günlerde açıklanan “Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi”nde yer alan tek Türk şirketi oldunuz. Biraz da bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Garanti olarak iki sene üst üste, Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi’nin (DJSI) Gelişmekte olan Piyasalar kategorisinde yer alan Türkiye’den tek şirket olduk. 2014

yılında BIST Sürdürülebilirlik Endeksi ve BIST Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer almaya hak kazandıktan sonra, 2015'te ilk kez Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi'ne dahil olarak, sürdürülebilirliği tüm faaliyetlerimize başarıyla entegre ettiğimizi kanıtladık. Kurumsal firmaların dünya çapında sürdürülebilirlik performanslarını değerlendiren saygın platformlardan biri olan Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi; uluslararası yatırımcıların baz aldıkları önemli bir gösterge özelliğini taşıyor. Şirketler; etik hususlar, yönetim, finansman faaliyetleri, tüm değer zincirindeki çevresel ve sosyal performans, risk yönetimi, iklim değişikliği önlemleri, şeffaflık, tedarik zinciri, insan ve çalışan hakları gibi konularda puanlanıyor. Her yıl zorlaşan kriterlere ve değerlendirme sürecine rağmen, 2016'da tekrar endekste yer almaya hak kazanan Türkiye'den tek şirket olmaktan gurur duyuyoruz. Bu başarının, paydaşlarımız nezdinde de önemli bir değer ifade ettiğine inanıyoruz. Faaliyetlerimizin ayrılmaz bir parçası olan sürdürülebilirlik yaklaşımımızla, topluma ve çevreye değer katmak amacıyla var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz. Dow Jones dışındaki bir diğer uluslararası başarımız da CDP. İklim değişikliği alanındaki etkilerimizi şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşmak üzere, 2010 yılından beri **CDP İklim Değişikliği Programı**'na raporlama yapıyoruz. 2015 yılında, CDP İklim Değişikliği'nde A Listesi'ne giren ve "İklim Performans Ödülü" alan tek Türk şirketi olduk. CDP A Liste'sinde dünya genelinde sadece 113 şirket yer alıyor. Açıkladığımız bilgilerin kapsamı nedeniyle "İklim Saydamlık Liderliği Ödülü"ne de layık görüldük. Bunun yanı sıra kurumsal şirketlerin su riskleri konusundaki farkındalığını ve bu alandaki şeffaflığı artırmak için Sabancı Üniversitesi Kurumsal Yöne-

tim Forumu tarafından Türkiye'de 2015'te hayata geçirilen CDP Su Programı'nın ana destekçisi olduk.

Ekleme, vurgulamak istediklerimiz...

Şu ana kadar ağırlıklı olarak işin çevre boyutundan bahsettik. Ancak, girişimcilik ve kadının güçlenmesi gibi alanlarda da attığımız pek çok adım var. Garanti Bankası olarak, kadınlara odaklanan ve alanında bir ilk olan kadın girişimcilere yönelik çalışmalarımızın 10. yılını kutluyoruz. Tespitlerimiz doğrultusunda çalışmalarımızı finansman, cesaretlendirme, eğitim ve dış pazarlara açılma olmak üzere dört temel alanda yoğunlaştırarak, kadın girişimciliğini farklı bir segmentte değerlendiren ilk banka olduk. Kadın girişimciler programı ile kazandığımız bilgi birikimi ve tecrübeyi toplumun her kesimindeki kadına ulaşmak için kullanmayı hedefliyoruz. Bu doğrultuda Facebook'ta kadınlar için ilgi çekici içerikler ile finansal ipuçları paylaştığımız, **Kadınlar Platformu**, kısaca **KALP** adında bir sayfa açtık.

2014 yılında Birleşmiş Milletler'in "Kadının Güçlenmesi Prensipleri"ne imza atan ilk Türk bankası olduk. 2015 yılındaysa "**HeforShe**" girişimini desteklemeye başladık. Bu

"Kendi Elektrikliğini üreten KOBİ Destek Kredisi" ürünüyle Güneş Enerjisi Sistemi projelerini finanse ederken, yatırımcıların maliyet düşürmesine ve kâr etmesine destek olmayı; GES projeleri finansmanındaki etkinliğimizi artırmayı ve yenilenebilir enerji projelerindeki etkinliğimizi GES projesi yatırımlarında da sürdürmeyi hedefledik"

girişim, cinsiyet eşitliği konusunda erkeklere düşen rolün önemini vurguluyor.

Bunların yanı sıra Sürdürülebilirlik Komitemiz altında kadının güçlenmesi konusunun üst yönetim tarafından ele alındığı **Kadın Çalışma Grubu**'nu kurduk. Bu doğrultuda kadın yöneticilerimizin bu konuları değerlendirdiği Kadın Yöneticiler Buluşmaları'nı başlattık.

Bankalar başta olmak üzere finans sektörü, reel sektörden çok daha fazla sayıda kuruma ve insana dokunuyor. Dolayısıyla, daha sürdürülebilir bir iş dünyası için bütün finansal kurumların üzerinde büyük bir sorumluluk var. Biz, Garanti Bankası olarak bu konuda üzerimize düşeni en iyi şekilde ve diğer kurumlara örnek olacak şekilde yaptığımızı inanıyoruz. Bu çalışmalarımızın sonucunda da Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi'ne iki kez üst üste girmeye hak kazanan tek Türk firması olmanın gururunu yaşıyor ve her zaman daha iyisini yapabilmemizin yollarını arıyoruz. ○

Başka Bir Değerlendirme Mümkün

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın (GSYH) tek başına bir ülkenin performansı ile ilgili tam resmi sağlayamayacağı fikri son yıllarda dünya genelinde giderek yaygınlaşıyor. Bu fikirden yola çıkılarak Boston Consulting Group (BCG) tarafından geliştirilen **Sürdürülebilir Ekonomik Kalkınma Değerlendirmesi** (Sustainable Economic Development Assessment-SEDA), ülkelerin kendi sosyal ve ekonomik durumlarını etraflıca kavramalarını sağlayan bir araç.

Şimdiye kadar bir ülkenin refahını ölçmek amacıyla en sık kullanılan gösterge olan GSYH yerine SEDA, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşayan insanların deneyimlediği refahın göreceli standartlarını objektif bir şekilde ölçüyor. Bir ülkenin varlıklarıyla ekonomik gelişmesi ve genel refahı arasında bağ var elbette. SEDA, bu bağdan yola çıkarak liderlere ülkelerinin gelir ve varlıklarını refaha nasıl çevirebilecekleri konusunda bir bakış açısı sunmayı hedefliyor. SEDA kapsamında bir ülkenin yalnızca mevcut refah seviyesine değil, son zamanlardaki gelişimine de bakılıyor. Ayrıca her ülke, veritabanına dahil olan diğer 148 ülke ile de karşılaştırılıyor.

SEDA "refah"ı yeniden tanımlarken aşağıdaki üç ana başlığı ve bunların boyutlarını temel alıyor. Özellikle "sürdürülebilirlik" kısmının, refahın en az ekonomi ve yatırımlar kadar önemli bir parçası olarak ele alınması, SEDA'yı bir değerlendirme aracı olarak diğerlerinden oldukça ayırıyor.

SEDA; kalkınmanın üç zaman aralığına göre ölçülmesi gerektiğini savunuyor: Son zamandaki ge-

lişme (son beş yıl), mevcut seviye (günümüz), uzun dönem sürdürülebilirlik (gelecek nesiller). Bu üç zaman boyutunu birlikte ele almak, izole edilmiş bir zaman diliminin fotoğrafını çekmekten daha anlamlı.

SEDA, İş Dünyası ve Finansal Kapsayıcılık

Kamu sektörü vatandaşların refah düzeyi ve yaşam standartları konusuna daha fazla odaklanırken özel sektörün bu alanda ne gibi bir rolü olduğu aynı derecede netleşmiş değil. Oysa araştırmalar, iş dünyasının bu konuda hayati katkılar sunabileceğini gösteriyor. Bu noktada önem kazanan husus ise, kurumsal sosyal sorumluluk (KSS) çalışmalarından ziyade şirketlerin kendi ana faaliyet alanlarına yönelik **inovatif ve sürdürülebilir çözümler** geliştirerek toplumsal sorunların çözümüne katkı sunması. Böyle bir stratejinin sadece topluma değil, hissedar değerlerine de katkı sunacağı vurgu-

lanıyor.

Bu kapsamda BCG, iş dünyası liderlerine başlangıç olarak kendilerine şu iki soruyu sormalarını tavsiye ediyor:

- Ana faaliyet modelimizin nasıl sosyal bir değer yaratacağını keşfettik mi?
- KSS ve kamu kurumlarıyla ilişkiler konusundaki çabalarımız, ana faaliyetimizle ne derece entegre olmuş durumda?

BCG, özel sektörün yaratabileceği sosyal etkinin boyutunu en iyi gösteren örneklerden biri olarak **finans sektörü** üzerinde duruyor. Bunun sebebi ise hem bu sektörde son yıllarda görülen hızlı teknolojik gelişmeler hem de etkili bir kamu-özel sektör işbirliğinin şirketlerin kâr sağlaması ve vatandaşlar için anlamlı faydalar yaratabilmesinin birlikte mümkün olabileceğini gösteren başlıca örnek olması. Finans sektörü tarafından yürütülen finansal kapsayıcılığa yönelik çalışmaların, finansal hizmetler ile toplumun refahı arasındaki doğrudan ilişki nedeniyle önemli etkiler

Şekil 1: Sürdürülebilir Ekonomik Kalkınma Değerlendirmesi'nde Refahın Boyutları

Konca Çalkıvık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği
Genel Sekreteri

yarattığı belirtiliyor.

İş dünyasının refaha katkı sunma rolünü gerçekleştirebilmesi için ise iki anahtar faktör olduğu ifade ediliyor; inovasyona imkan tanıyan bir mevzuat yaklaşımı ve sağlam altyapı.

SEDA 2016 Raporu

SEDA'nın 2016 raporunda refah seviyesi en yüksek 10 ülke genellikle Batı Avrupa ülkelerinden oluşuyor. Norveç, 2012'den beri her yıl olduğu gibi yine ilk sırada. Önemli yol kat edenler ise daha çok Asya ve Afrika ülkeleri. Batı ülkeleri arasında en zayıf ilerlemeyi kaydeden ise bekleneceği gibi Yunanistan. Gelirin refaha dönüştürülmesi konusunda en büyük atılımı yapan Balkan ülkeleri ise sırasıyla Hırvatistan, Bosna Hersek ve Sırbistan. Ekonomik gücünü giderek

artıran Çin'in diğer ülkelere kıyasla en öne çıktığı alanlar eğitim, sağlık ve altyapı yatırımları olurken sürdürülebilirlikte ve özellikle de çevre boyutunda ilerleme kaydedemediği görülüyor. Hindistan'ın ise ekonomik büyümeyi refaha çevirmekte gösterdiği görece yavaş ilerleme nedeniyle yüksek bir puan alamadığı dikkat çekiyor.

SEDA 2015 ve 2016 raporları birlikte incelendiğinde en göze çarpan hususlardan biri, sürdürülebilirlik konusunda yüksek puan alan ülkelerde refah konusunda ilerlemenin çok daha hızlı olduğu gerçeği. Bir diğer nokta ise Çin gibi ekonomik büyümesi hızla devam eden ülkelerde çevreyle ilgili konularda en az puanlar alınması. Gelişmekte olan ülkelerde en az ilerleme kaydedilen

alanın ise **finansal kapsayıcılık** olması göze çarpıyor.

Türkiye'nin Konumu

SEDA 2016 raporunda Türkiye'nin konumuna bakmak gerekirse; zenginlik-refah katsayısı açısından Türkiye'nin mevcut durumunun ortalamaya yakın olmakla birlikte **"daha az etkili"** sınıfta yer aldığını görüyoruz. Buna rağmen ekonomik büyüme-refah katsayısı açısından Türkiye'nin son yıllardaki gelişimi görece yüksek bir puan alarak **"etkili"** sınıfta yer alıyor. Sürdürülebilirlik değerlendirmesine bakıldığında ise Türkiye, **"zayıf ve zemin kaybeden"** ülkeler arasında yer alıyor. Veriler birlikte ele alındığında Türkiye'nin son yıllarda refahı artırmak yönünde gelişme sağladığı, bu gelişmenin itici gücünün ise ekonomik büyüme olduğu, ancak mevcut durumunun özellikle sürdürülebilirlik konusunda beklenen seviyede olmadığı sonucuna varılabilir.

Sonuç olarak; GSYH'ye kıyasla sürdürülebilirliği önemli bir kriter olarak ele alan SEDA gibi değerlendirme araçlarının artması son derece sevindirici. Kalkınmanın büyüme ekseninden daha geniş bir çerçevede ele alınması, ülkelerin refah durumları konusunda daha doğru veriler sağlamakla birlikte Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri gibi bütüncül yaklaşıma sahip küresel hedeflerin önemini de artırıyor. Türkiye'nin sürdürülebilirlik yolculuğunda belli aşamaların geçilmiş olması göz ardı edilmemesi gereken bir ilerleme olsa da veriler henüz gidecek çok yol olduğunu gösteriyor.

Grafik 1: Mevcut Durum Sürdürülebilirlik Puanı ve Son Dönem İlerleme Puanı

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Raporlara Ne Kadar Yansıyor?

Birleşmiş Milletler, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ni ilan edeli bir yıl oldu. Peki bu hedeflere ulaşmada önemli rolleri bulunan şirketler, raporlamalarında hedeflere ne kadar yer veriyor? Sustainable Brands internet sitesinde Ekim ayında yayınlanan bir yazı bu konuyu ele alıyor. İlerlemeler var ama gidilecek bir o kadar daha yol var anlaşılıyor...

 Zeynep Heyzen ATEŞ

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin (SKH) açıklanmasından bir yıl sonra, Cenevre'deki yıllık Birleşmiş Milletler (BM) toplantısında yetkililer, iş dünyasına, sürdürülebilirlik raporlamasına SKH'lerin daha fazla entegre edilmesi çağrısı yaparken, Dünya Sürdürülebilir Kalkınma İş Konseyi (WBCSD) üyelerinin neredeyse üçte birinin de SKH'ler üzerine bildirimlerde bulunmaya başladığını açıkladı.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) Genel Sekreteri **Mukhisa Kituyi**, özel sektörün SKH'lere erişimde önemli bir rolü olduğunu ama küresel işletmelerin muhasebelerine çevresel ve sosyal faktörleri katmalarını sağlamanın hâlâ büyük bir zorluk olmayı sürdürdüğünü söylüyor. "Kurumsal sürdürülebilirlik raporlamasının işletmelerin SKH'lere katkısını ölçümlemek açısından da güçlü bir araç" olduğu-

nu sözlerine ekleyen Kituyi, uluslararası kalkınma ve muhasebe alanında çalışanların işbirliğinden memnun olduğunu ancak tek standartlı finansal raporlamadan sosyal, çevresel ve diğer sürdürülebilirlik faktörlerinin de dahil edildiği raporlamalara geçilmesinin zorluklarının da farkında olduğunu belirtiyor.

Kituyi dört ana yükümlülüğün altını çiziyor:

- Muhasebeciliğin ötesine geçip ulusal, yerel ve uluslararası seviyelerde izlenecek politikaları belirleyen oyuncuları da içeren “**çok paydaşlı**” bir yaklaşım benimsemek,
- Finansal, ekonomik, sosyal ve çevresel politikalar arasında **tutarlılığı** sağlamak,
- Belirlenen çerçeve dahilinde **standartları ve göstergeleri uyumlaştırmak**,
- Küçük ve orta ölçekli işletmelerin bu standartlara ve göstergelere uymasını sağlayacak **küresel bir yapı** oluşturmak.

Kituyi, “Bu standartları belirlemek kolay değil ama daha zor olanı onları uygulamak, özellikle de gelişmekte olan ülkelerde” diyor: “Çoğu ülke bu uygulamalarla baş edecek bilgiden ve kurumlardan yoksun.”

UNCTAD ayrıca hükümetlere, **Deniz Korumaya Konseyi, Yağmur Ormanları Birliği** ve **İyi Pamuk Girişimi** gibi gönüllülük standartları düzenlemelerinin sunduğu fırsatları kaçırmamalarını da tavsiye ediyor. BM Sürdürülebilirlik Standartları Forumu’nun (UNFSS) geçen ay yayımladığı ikinci raporuna göre dünyanın bazı bölgelerinde gönüllü standartlar, tüketicilerle güven ilişkisi kurmak isteyen markalar için kaçınılmaz hale gelmiş.

BM’ye göre, gönüllü standartları düzenlemelerinin hedefi, çevre, toplum, sağlık ve ekonomi için üretimi ve tüketimi sürdürülebilir kılmak ancak uyulması gereken standartların artması üreticilerin onlara uymayı zor ve masraflı bulabileceği anlamına da geliyor. BM bu noktada, düzenlemelerin işlevsel kılınmasında hükümetlerin önemli bir rolü olduğunu altını çiziyor.

Dünyanın önde gelen şirketlerinden birçoğu bu düzenlemeleri benimsemelerinin yanında, SKH’ler konusunda da raporlama yolundalar.

WBCSD Başkanı Peter Bakker: “Ana akım finansal olmayan raporlama ivme kazanmaya devam ediyor ve günlük operasyonlarında sürdürülebilirlik mücadelesine yer veren işletmeler uzun vadede kârlı çıkacaklar” diyor. “Basitçe söylersek, şirketler ne kadar sürdürülebilir olursa, o kadar başarılı olacaklar.”

WBCSD ve Radley Yeldar danışmanlık şirketi, Küresel Raporlama Girişimi’nin (GRI) ilkelerinin hâlâ üyeler arasında yaygın şekilde kullanıldığını gösteren “**Raporlama Önemlidir**” çalışmasının 2016 versiyonunu yayımladı. Buna göre, üyelerin %80’i raporlarında G4 esaslarını kullanırken neredeyse üçte biri de SKH’den bahsediyor. 10 şirket ise SKH’lere uymak için **SKH Pusulası**’nı kullanıyor.

Yayın, ilham verici iyi uygulamalardan üyelerin paylaşabilecekleri örnekler sunuyor ve BT, Enel ve SABMiller gibi yenilikçi şirketlerin nasıl SKH’ler üzerine konuşmaya başlayıp bu hedefleri geleceğe dönük stratejilerine kattıklarına dair ipuçları veriyor.

“Raporlama Önemlidir 2016”, WBCSD üyelerinin sürdürülebilirlik ve entegre raporlamalarının dördüncü analizi olarak özel sektörün önde gelen oluşumlarının, sürdürülebilirliği raporlamada sürekli geliştiklerini gösteriyor. 2013 yılındaki ilk versiyonundan bu yana şirketlerin %76’sının raporlamalarında ilerleme var ve %40’ı da önceliklendirme bildirimlerini geliştirmiş.

Konseyin CEO’su ve Başkanı **Peter Bakker**, “Ana akım finansal olmayan raporlama ivme kazanmaya devam ediyor ve günlük operasyonlarında sürdürülebilirlik mücadelesine yer veren işletmeler uzun vadede kârlı çıkacaklar” diyor. “Basitçe söylersek, şirketler ne kadar sürdürülebilir olurlarsa, o kadar başarılı olacaklar.” ○

Tarladan Tüketicinin Tabağına Kadar Sürdürülebilirlik

Metro Toptancı Market, hayata geçirdiği projeler çerçevesinde şirketin sosyal, ekonomik ve çevresel performansını değerlendirdiği ilk raporunu yayımladı. Faaliyet gösterdiği ülkeler arasında GRI G4 standartlarını kullanarak rapor hazırlayan ilk ülke olma özelliği taşıyan Metro Türkiye'nin 2015 yılına ait verilerinin ele alındığı raporunu, Metro Toptancı Market Türkiye Kalite Güvence Grup Müdürü Tülay Özel'e sorduk.

 Berkan ÖZYER

İlk sürdürülebilirlik raporunuzu hazırladınız yakın bir zamanda. Metro Türkiye'yi bu raporu hazırlamaya iten sebepler nelerdir?

Metro Toptancı Market olarak Türkiye'deki 25. yılımızı kutladığımız 2015 yılında, kuruluşumuzdan bugüne kadar sergilediğimiz performansı, kurumsal değerlerimizi ve iş yapma şeklimizi tüm paydaşlarımızla paylaşmak üzere ilk sürdürülebilirlik raporunuzu hazırladık ve bu yıl yayımladık. Sürdürülebilirlik, Metro'da iş yapış şekli olarak kabul edilmiştir. **Sürdürülebilir tarım, balıkçılık ve hayvancılık** konusunda bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz projelerimiz, yerel ve

coğrafi işaretli ürünlere verdiğimiz önem ile Türkiye'nin yerel üreticilerine ve ürünlerine verdiğimiz destekler, sosyal uygunluk alanında taviz vermeden attığımız kararlı adımlar paydaşlarımız tarafından biliniyor. Bu projelerin detaylarını ve Metro'nun fazlaca bilinmeyen,

iş yapış şekli olarak benimsediği daha birçok sürdürülebilirlik sağlayan çalışmayı bu rapor ile paydaşlarımızla paylaşmayı hedefledik.

Bu ilk raporumuzla aynı zamanda Metro'nun imzacısı olduğu Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi (UNGC) gerekliliklerine yanıt vermiş ol-

duk. Bu yıldan itibaren yıllık olarak hazırlayacağımız sürdürülebilirlik raporlarımızda tüm paydaşlarımıza karşı görev ve sorumluluklarımızı, yerel ekonomiye katkımızı ve temel iş önceliklerimizi açıklık, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde raporlamaya devam edeceğiz.

Rapor, Küresel Raporlama İnisiyatifi (GRI) G4 standartları, firmaları özellikle uzun vadede bir değer yaratmaya çağırmak için hazırlanmıştı. Bu bağlamda raporu nasıl değerlendirirsiniz, bu standartlara göre hareket etmenin nasıl katkıları oldu?

GRI standardının uzun vadede ve tüm değer zincirini kapsayacak şekilde değer yaratma mantığı, Metro'nun kurumsal değerleri ile örtüşen, bizim iş yapış biçimimizi yansıtan değerler. Bu nedenle sür-

“Tedarikçilerimizin daha yenilikçi, müşteri beklentilerini karşılayan ürünler üretmesi için teknik ve kalite altyapılarını geliştirecek, onları yenilikçi düşünmeye sevk edecek, ticari başarılarına destek olacak çok sayıda proje yürütüyoruz”

dürülebilirlik performansımızı GRI standardını kullanarak raporlamakta zorlanmadık. Bu standart sayesinde Metro genelinde kullanılan performans ölçme ve değerlendirme sistematüğını daha geniş paydaş gruplarının da anlayabileceğı ve takip edebileceğı bir formatta paylaşma fırsatımız oldu. Ayrıca Metro olarak Türkiye’de kurduğumuz ve karşılıklı güven ve gelişim ilkele-riyle sürdürdüğümüz değer zinciri anlayışımızın örneklerini de GRI standardının gerekliliklerini yerine getirerek paydaşlarımızla paylaşmış olduk.

Raporda farklı gıda ürünlerine dair gerçekleştirilen projeler yer alırken özellikle son yıllarda da uğruna pek çok kampanya yapılan sürdürülebilir balıkçılık dikkat çekiyor. Bu konuda atılan adımları nasıl özetlersiniz, ne gibi somut faydalar oluştu?

Balığı sadece ticari bir ürün olarak değil, gelecek nesillere bırakılması gereken bir değer olarak görerek Türk Deniz Araştırmaları Vakfı (TÜDAV) ile birlikte hayata geçirdiğimiz “Palamutlar Nerede?” projemizi tamamladık.

Proje ile Akdeniz ve Karadeniz arasında göç eden ve stokları bilinmeyen palamut balığının korunması için uluslararası bir koruma anlayışı geliştirilmesine, ticari öneme sahip olan palamut balığının göç yollarının güncellenmesine ve stok-

“Palamutlar Nerede?” projesi kapsamında 2012 Haziran ayında Beykoz’daki tarihi Dalyan’dan markalanan 2000’e yakın palamutun denize bırakılmasına Metro Genel Müdürü Kubilay Özerkan bizzat katıldı. Markalanan balıkların bulunması için hazırlanan bilgilendirici afiş ve broşürler dokuz dile çevrilerek balıkların geçtikleri ülkelerdeki balıkçı birlik, kooperatif ve derneklerine dağıtıldı.

ları giderek azalmakta olan balığın sürdürülebilirliğinin sağlanmasına katkıda bulduk. Ayrıca sürdürülebilir avcılığa bilimsel katkıda bulunurken, sadece avlayan değil, tüketenlere de bilgi aktarımı sağladık.

Bu projenin yanı sıra 2011 yılında hayata geçirdiğimiz “Kızına Bak, Anasını Al” projemiz ile balık neslinin sürdürülebilirliği ve gelecek nesillerin de geleceğı için örnek bir karar olarak soyu tükenme riski taşıyan lüferin 20 cm altındaki türleri olan **çinekop ve sarıkanatı satmama kararı** olarak, raflarımızdan kaldırdık. 2011 yılında aldığımız bu karar halen tüm Metro Toptancı Market mağazalarında uygulanmaktadır. Metro Türkiye’nin cesur boy yasağı kararı sonrası Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı çinekop

ve sarıkanatın 20 cm altında satılmasına yasak getirmiştir. Böylelikle Metro’nun sürdürülebilir balıkçılık adına uyguladığı boy yasakları Türkiye’deki yasal mevzuata örnek teşkil etmiştir.

Sürdürülebilir balıkçılık, ekosistemi tahrip etmeden, av ve boy yasaklarına uyararak, çevreye dost avcılık metotlarını desteklemekle sağlanabilir. Bu amaçla işbirliği yaptığımız tüm kültür balıkçıları eğitmekte, denetlemekte ve yalnızca standartlarımızı sağlayan su ürünleri yetiştiricilerinden ürün tedarik etmekteyiz. Bu çalışmalar sonucunda denetimler sırasında kaynağından alınan su ve balık numunelerinde yapılan ağır metal ve diğer gerekli analizlerde uygunsuzluk oranı sifıra inmiş, çevre ve ürün güvenliği garanti altına alınmıştır.

“Talep oranında üretim yapıyor, üreticinin ürettiği tüm ürünü satın alıyoruz.

Böylece fazla arzdan kaynaklanan gıda atığının önüne geçmiş oluyoruz. ‘0 kilometre’ yaklaşımıyla ürünlerimizi mağazalarımızın bulunduğu bölgelerdeki yerel üreticilerden almaya özen gösteriyoruz”

Mağazada satılan ürünlerin yanında tedarik zincirine de odaklanıyor ve üreticilere yönelik çeşitli politikalar uyguluyorsunuz. Biraz bunlardan bahsedebilir misiniz?

Metro, tedarikçileri ile uzun soluklu, güvene dayalı ve karşılıklı gelişime imkan sağlayan ilişkiler kurmak için çalışır. Tedarikçilerimizin daha yenilikçi, müşteri beklentilerini karşılayan ürünler üretmesi için teknik ve kalite altyapılarını geliştirecek, onları yenilikçi düşünmeye sevk edecek, ticari başarılarına destek olacak çok sayıda proje yürütüyoruz. Yerel ürünler ve yerel tedarikçilerin geliştirilmesi bu projelerden biri. Bu projede Metro Türkiye’de küçük üreticiler ile doğrudan işbirliği yaparak mağazalarımızın yakınında yetişen ya da imal edilen yerel ürünleri müşterilerimize sunmayı hedefliyoruz.

Tedarik zincirimizdeki tüm çalışanların iyi ve adil şartlarda çalışmalarını sağlamayı amaçlıyoruz. Metro, tedarik zincirindeki çalışma koşullarını iyileştirmek amacıyla oluşturulmuş “**Business Social Compliance Initiative**” (BSCI) üyesi bir marka olarak **BSCI Çalışma İlkelerine** uymayı ve gerekli kontrol mekanizmalarını kurmayı taahhüt etmekte ve bu doğrultuda sosyal uygunluk çalışmaları yürütmektedir. (BSCI, uluslararası bir sosyal standart olup çocuk ve zorla/zorunlu işçiliğin önlenmesi, ayrımcılığın önüne geçil-

Balık kaynaklarının sonsuz olmadığını vurgulayan Tülay Özel aşırı avlanma nedeniyle deniz ve okyanuslardan elde edilen su ürünlerinin azalması sonucunda, dünyada hızla artan nüfusun protein ihtiyacının karşılanmasında kültür balıkçılığının öneminin arttığını kaydediyor. Özel, “Sürdürülebilir, çevre ile dost ve hijyenik su ürünleri yetiştiriciliğini geliştirmek için işbirliği yaptığımız tüm kültür balıkçıları eğitmekte, denetlemekte ve yalnızca standartlarımızı sağlayan su ürünleri yetiştiricilerinden ürün tedarik etmekteyiz” diyor.

mesi, çalışma saatlerinin ve ücretlerin düzenlenmesi, gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alınması ve çevresel etkilerin en aza indirilmesi gibi konuları kapsar.)

Ayrıca dünyanın farklı bölgelerinde yetiştirilen katma değerli ürünlerin ülkemizde yetiştirilmesi için de tedarikçilerimizle ortak çalışmalar yürütüyoruz. Örneğin **tatlı patates, şalot soğan, trüf mantarı ve mikro filizler** gibi pek çok ürün ilk kez Metro’nun katkılarıyla Türkiye’de üretilmiştir.

Metro olarak kalite, müşterilerimiz için fark yarattığımız önemli değerlerimizden birisi. Bu bağlamda doğru ürünün, doğru koşullarda, doğru zamanda ulaştırılması bizler için vazgeçilmez bir prensip. Yaş meyve sebzemizi doğrudan üreticilerden

mağaza reyollarımıza tazeliği koruyarak en hızlı şekilde ulaştırmak için Antalya’da bir yaş meyve-sebze platform merkezi ve Antalya’dan tüm Türkiye ye dağıtım yapacak nakliye yapısı ile çalışıyoruz. Aynı şekilde ultra-taze ürün kategorisinde bulunan balık ürün grubunda Metro mağazalarında bulunan zengin çeşitliliği ve sürekli tazeliği korumak adına yüksek donanımlı soğuk hava platform merkezimiz ve nakliye ağıımız tüm Türkiye çapındaki mağazalarımıza hizmet vermek için ödün vermeden hareket ediyor. İstanbul ana dağıtım merkezimiz; Gebze bölgesinde 16.200 metrekare kapalı, yaklaşık 34.000 metrekare açık alanla içerisinde kuru gıda, serin, soğuk, donuk ve balık operasyonlarını barındıran, yüksek

standartlarda bir tesis olarak Mart 2016'da tam kapasiteyle çalışmaya başladı.

Bu tesiste ilk etapta günlük yaklaşık 120 tedarikçinin, bu yıl sonunda ise 180 tedarikçinin ürün kabulünü yapabilecek ve aynı günde 100 araca kadar çıkış gerçekleşecek. Yeni dağıtım merkezimiz sadece Metro Toptancı Market'e hizmet verecek, ürün ve gıda güvenliğini en üst düzeyde sağlayacak. Mağazalarımızda lojistik kaynaklı değer katmayan aktiviteleri minimum seviyeye indirerek iş yükünü azaltacak geliştirmeleri yapmamıza araç olacak.

Gıda atığı konusunda hangi projelerden ve başarılarından bahsedebiliriz?

Metro olarak gıda kaybını ve atığını en aza indirmek için de çalışmalar yürütüyoruz, kendimizi üretici ve tüketici arasında bir köprü olarak konumlandırıyoruz.

Zinciri tarladan tüketicinin tabağına kadar bir bütün olarak ele alıyoruz. Bunu yaparken müşterilerimizin ihtiyaçlarını onlarla birlikte belirliyoruz. Bu ihtiyaçlar doğrultusunda üreticiyle anlaşılıyor. Talep oranında üretim yaptırıyor, üreticinin ürettiği tüm ürünü satın alıyoruz. Böylece fazla arzdan kaynaklanan gıda

atığının önüne geçmiş oluyoruz.

"0 kilometre" yaklaşımıyla ürünlerimizi mağazalarımızın bulunduğu bölgelerdeki yerel üreticilerden almaya özen gösteriyoruz.

Bunun dışında tedarikçilerimize doğru zamanda hasat, ilaç kullanımı gibi konularda eğitimler veriyoruz. Sadece bu eğitimlerle gıda kaybının %6,6'sını engelledik. Yeni ambalajlama sistemimizle ürünlerin raf ömrünü üç kat daha uzattık. Kolay bozulabilen ve belirli ısılarda saklanması gerekli olan ürünlerin taşınmasında soğuk hava zincirinde önemli yatırımları hayata geçirdik. Yılda 250 HORECA müşterimize mutfaklarında stok yönetimi konusunda eğitimler vererek, gıda atıklarının son tüketici tarafında da en aza indirgenmesi konusunda çalışıyoruz.

Metro Türkiye'yi diğer Metro ülkeleriyle karşılaştırdığınızda nereye koyuyorsunuz? Buradan globale taşıdığınız mesajlar, dersler var mıdır?

Metro Toptancı Market Türkiye olarak Metro Group'un öncelikli sekiz ülkesi arasında yer alıyoruz. Genç nüfus, hızlı gelişim, kuvvetli ekonomi, yatırıma açık olması gibi faktörler Türkiye'nin diğer ülkeler arasında öne çıkmasını sağlıyor. Metro ülkeleri arasında bu özelliklerimiz ile ilk beş ülke arasında yer aldığımızı söyleyebiliriz.

Önümüzdeki dönemde yoğunlaşacağınız projeler nelerdir?

Önümüzdeki dönemde yoğunlaşacağımız konular arasında öncelikli olarak "0 kilometre" yaklaşımımızı sürdürmek, gıda kayıplarını en aza indirmek, daha yaşanabilir bir dünya hedefiyle karbon ayak izimizi küçültmek, yerli tohum ve coğrafi işaretli ürünlere sahip çıkarak sürdürülebilir tarımı ve sürdürülebilir hayvancılığı desteklemek var. ○

Metro, üreticilerini danışmanlık, eğitim, teşviklerle geliştiriyor ve ürünlerden nasıl daha çok verim alınır, nasıl daha doğal yetiştirilir, tohum nasıl saklanır, devamlılığı nasıl sağlanır gibi konularda uzmanlardan eğitim almalarını sağlıyor. Tülay Özel, "Bu eğitimlerin sonunda da onları sertifikalı üretici yapıyoruz. Uluslararası standartlara uygun üretim yapar hale getirerek yurtdışına açılmalarını sağlıyoruz. Şu ana kadar 200'den fazla üreticiye eğitim vermiş, GLOBAL G.A.P. sertifikası almalarını sağlamış durumdayız" sözleriyle atıkları adını tanıttı.

Satış ve Sürdürülebilirlik Birlikte Mümkün mü?

İşlerimizin her geçen gün büyüyen ve gelişen bir yapısının olabilmesi için satış fonksiyonu hayati önem taşır. Öte yandan sürdürülebilirlik ekonomik refahımızı artırırken, çevreye negatif etkimizi en azından nötr hale getirmemiz ve toplumsal katkıyı artırmamız gerektiğini söyler. Peki satışı sürdürülebilirlik ile beraber düşünmek, pratik açıdan mümkün mü? Yoksa bu kavramların birlikteliği bir ütopya mı? Sustineo İstanbul Sürdürülebilirlik İş Platformu Kurucu Ortağı Gülin Yücel bu sorulara yanıt arıyor...

 Gülin YÜCEL, Sustineo İstanbul Sürdürülebilirlik İş Platformu Kurucu Ortağı

İşlerimizin her geçen gün büyüyen ve gelişen bir yapısının olabilmesi için satış fonksiyonu hayati önem taşır. Ciro, her şirketin en temel gelir alanıdır. Sağlıklı bir gelir akışı ise, sadık ve kârlı müşteri tabanı ile mümkündür. Dolayısıyla sağlam bir müşteri tabanı işimizin değerini belirleyen en önemli etkidir. Bu doğrultuda satış yapan her fonksiyonun önceliği, ciroyu artırmak, gelir akışını ve müşteri tabanını kârlı bir şekilde büyütmektir. Yani satmak, her geçen dönem daha iyi satışlar gerçekleştirmektir. Öte yandan sürdürülebilirlik ekonomik refahımızı artırırken, çevreye negatif etkimizi en azından nötr hale getirmemiz

ve toplumsal katkıyı artırmamız gerektiğini söyler. Her geçen gün, her geçen dönem veya yıl daha "iyi" satışlar yapmamız beklentisi, hatta baskısı altında, çevreyi ve toplumu nasıl düşüneceğiz? Satışı sürdürülebilirlik ile beraber düşünmek, pratik açıdan mümkün mü? Yoksa bu kavramların birlikteliği bir ütopya mı?

Biz bu noktada sürdürülebilirliğin daha iyi satış yapmaya engel olmadığına, tam tersi iyi satış yapmak için sürdürülebilirliğin iyi anlaşılması ve bunun üzerinden müşteri diyalogunun ivedilikte başlatılması gerektiğine inanıyoruz. Neden?

Başarılı Satış Nedir?

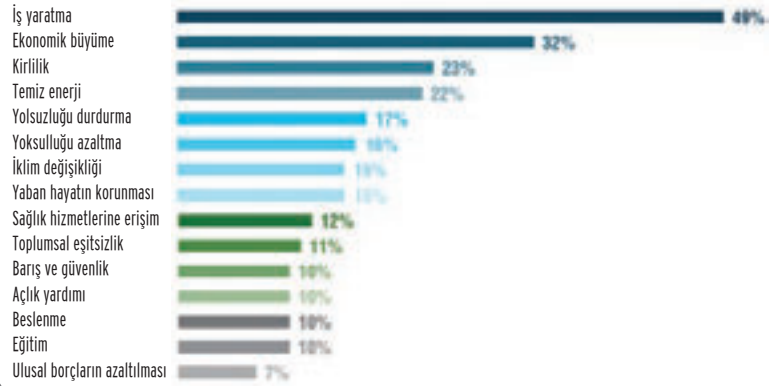
Geleneksel satış şekli, müşterinin ihtiyacını anlayıp, buna ürün ve hizmetlerimiz ile nasıl cevap verebiliriz ve kendimizi nasıl ayırıştırırız üzerinden oluyor. İlişki temeli daha çok işlemsel, yani alım satım süresi ile kısıtlı. Satıcının becerileri ile ürün ve hizmetin üstünlüğü ön planda oluyor.

Oysa **danışman satış yöntemleri** ile (*consultative selling*), müşterinin işini daha iyi anlayıp, buna yönelik çözümler oluşturmak mümkün. Müşterinin iş önceliklerini, stratejilerini çok iyi anlayarak organizasyonun önünü açacak öneriler birlikte çalışılarak oluşturulur. İhtiyaç tanımlı olmayabilir ama fayda tanımlı birlikte yapılır. Bunu yapacak satış ekibinin ise, genel yönetim becerilerinin olması gerekmektedir. Bu tip satışa, yani müşteriyle bir danışman gibi ilişki kurma yöntemine, değer tabanlı ilişki yönetimi, uzun dönemli ilişki yöntemi veya genel olarak **Müşteri İlişki Yönetimi (CRM)** de denebilmektedir. Terminoloji farklı olsa da amaçlanan fayda yaratmak, bu sayede de hem satıcının hem de alıcının kazançlı çıkacağı uzun dönemli bir iş ortaya koyabilmektir.

Bu noktada sürdürülebilirlik bakış açısı yol açıcudur. Operasyonel verimlilikleri artırmak, enerji ve malzeme kullanımlarını azaltmak, suyu geri dönüştürmek, tasarımları iyileştirmek, iç ve dış iletişimi iyileştirmek, çalışan katkısını yükseltmek gibi başlıklar üzerinden kurulan bir satış ilişkisinde sürdürülebilirlik ve satışın öncelikleri kolaylıkla örtüşebilmektedir.

Müşteriler Ne Bekler?

Gezeğenin ve toplumların öncelikleri ve **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH)** doğrultusunda iş tanımları bugün yeniden yazılıyor. Ötesinde iş dünyası belki de devletlerden çok daha aktif bir şekilde bu dönüşüme liderlik ediyor. CDP'nin geçtiğimiz günlerde yayınladığı **"Paris Etkisi - The Paris Effect"** raporu, toplam varlıkları 12 trilyon dolar olan 600 şirketin bu hedefleri iş planlarına koyduklarını gösteriyor. Raporda ayrıca bu şirketlerin tahmini "temiz gelirleri"ne de yer veriliyor. Peki bu şirketler Paris Anlaşması'nı, SKH'leri neden iş planlarının parçası haline

ne getiriyorlar?

Satış fonksiyonu için en önemli paydaş olan müşteriler, kendilerine değer katmamızdan öte, bunun şekli ve başlıkları konusunda da gündemi bilinenden öte değiştiriyorlar.

UN Global Compact, Accenture ve Havas Media'nın müşteri beklentileri üzerine 2014 yılında hazırladıkları **"The Consumer Study: From Marketing to Matter"** (Tüketici Araştırması: Pazarlamadan Önem Vermeye) adlı rapor oldukça bu konuda oldukça aydınlatıcı veriler içeriyor: Müşteriler artık işlerin, yeni iş fırsatları yaratmalarını, adil ve iyi vatandaş olmalarını, çevreyi, iklimi ve tüm canlıları korumalarını, toplumun problemlerine çözüm getirmelerini talep ediyor. Bu müşteriler nasılsa Türkiye'de değildir demeyelim, tahminimizden daha yakında olabilirler. Bu konuda da önemli çalışmalar var.

Bu beklentiler ışığında, sürdürülebilirlik vizyonu oluşturmadan, sürdürülebilirlik üzerinden değer yaratmaya odaklanmadan nasıl iş yapabiliriz? Satışlarımızı nasıl geliştirir, müşteri tabanımızı sağlamlaştırabiliriz?

Cevap maalesef yok...

Durum bu iken, satış ve sürdürülebilirlik önceliklerini nasıl birleştireceğiz, sürdürülebilirlik gündemini satış gündemimize nasıl sokacağız?

Etkiyi Anlayın!

Sürdürülebilirlik gündeminin müşteri değeri yaratma üzerindeki etkisini, engel ve sağlayıcılarını anlayın. Bugün müşteri değeri yaratırken çevresel ayakizinizi

Müşteriler artık işlerin, yeni iş fırsatları yaratmalarını, adil ve iyi vatandaş olmalarını, çevreyi, iklimi ve tüm canlıları korumalarını, toplumun problemlerine çözüm getirmelerini talep ediyor.

Patagonia'nın "Giyilmiş Kıyafet - Worn Wear" kampanyası "Bu ceketi satın almayın" söylemiyle iyi bir ürünün ne kadar uzun süreli kullanılabilir olduğu üzerinden tanımı yapar, tamir yöntemlerini, geridönüşüm yollarını anlatır ve bu konudaki güzel hikayeleri paylaşır.

yüksek olabilir, ürünleriniz yenilenebilir kaynaklardan gelmeyebilir. Ama öte yanda, verimlilikleri artırmak veya topluma hizmet etmek yolunda farklı katkılarınız bulunabilir. Bu noktada sürdürülebilirlik konusunda nereye gitmeyi planladığınız hakkında mutlaka bir vizyonunuz ve planınız olmalı. Bunu açık ve samimi bir şekilde müşterileriniz ile paylaşın, hatta onların katkılarını isteyin.

Bu konuda güzel bir örnek PUMA'dan verilebilir. PUMA 2011 senesinden beri çevresel kâr - zarar hesabı yayınlıyor. Buradaki amaç, yarattıkları hizmetin değerini ölçmek, tüm değer zincirlerinde doğaya verdikleri zararın parasal karşılığını hesaplamak. Bundan daha otantik bir ilişki kurma yöntemi ne olabilir?

Değer Yaratana Satın!

Eğer sattığımız ürün veya hizmet müşterinin temel bir ihtiyacına karşılık gelmiyorsa veya bir değer katmıyorsa, muhtemelen bu tip bir satış, bir seferlik olacaktır. Oysa satışta bizler süreklilik isteriz, müşterilerimizin bizlere tekrar gelmelerini ve her iki taraf için de kazanç yaratmayı hedefleriz. Bu noktada outdoor spor giyim markası Patagonia'nın "Giyilmiş Kıyafet - Worn Wear" kampanyası çok cesur bir duruştur. "Bu ceketi satın almayın" söylemiyle iyi bir ürünün ne kadar uzun süreli kullanılabilir olduğu üzerinden tanımı yapar, tamir yöntemlerini, geridönüşüm yollarını anlatır ve bu konudaki güzel hikayeleri paylaşır.

Bundan daha iyi bir ürün reklamı nasıl olabilir?

Yaratıcı Olun!

Müşterileriniz ile ilişki kurmanın yaratıcı, kolay ve farklılaştırıcı yöntemlerine odaklanın.

Dijital dönüşüm bu konuda başlı başına bir gündem ve açıkçası müşteri taleplerine en yaratıcı çözümler bulma, onlarla etkin iletişim yaratma konusunda en başarılı yöntem. Geleneksel kanal yapılarından farklı olduğu alanlar iyi anlaşılmalı; örneğin müşteriye ulaşma hızı çok yüksek olabildiği gibi, müşteriye hizmet etmek için tanımlı kapı aralığı da o derece dar. Öte yandan söylem yani içerik de önemli. Sürdürülebilirlik gündemi açısından dinamiklerini önümüzdeki dönem konuşmaya devam edeceğiz.

Paylaşın!

Sürdürülebilirlik gündeminiz üzerinden müşterilerinizle konuşun. Bu dönüşümün çok derin ve hızlı geleceğine inanarak, herkesten önce bu iletişimi siz başlatın. İyi hikyelerinizi duyurun; hem iç hem de dış iletişimin tüm paydaşlar için taşıdığı önemini görün.

Bu paylaşımın kurumunuzu ve hizmetlerini ne kadar farklılaştıracağını ve uzun soluklu ilişki şekilleri yaratacağını göreceksiniz...

Stratejinizi Yapın!

Sürdürülebilirlik gündeminiz, müşteriler ile inovatif ilişkiler kurmak yolunda büyük bir destekleyici olacaktır. Uzun dönemli ortak stratejiler geliştirmenize, yeni iş alanları tanımlamanıza yardım edecektir. Paydaşlarınızın geleneksel olarak bilinenin ötesinde taraflar olabileceğini öngörün ve geniş düşünün.

Kim satış kanalıdır? Kim iş ortağıdır?

Ürün / hizmet geliştirme ortağım kimdir? Ürünümü hizmet haline dönüştürsem ne kazanırım?

Ne satıyorum? Sattığım nasıl bir değer yaratıyor?

Kârlılık ve müşteri memnuniyetini artırmanın yöntemi ne?

Bu sorular bizi "nasıl sürdürülebilir olurum" noktasına getirecektir ki satışın temel başlangıç noktası esasında bu değil midir?

Bol sürdürülebilir satışlar diliyoruz. ○

Anlaşmanın Birinci Yılında Paris Etkisi

30 Kasım-12 Aralık 2015 tarihlerinde Paris'te düzenlenen Birleşmiş Milletler (BM) İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 21. Taraflar Konferansı (COP21), Kyoto Protokolü'nden bu yana iklim değişikliğiyle mücadelede önemli adımların atılmasına olanak verecek küresel ölçekte bir anlaşmanın zemini oldu. Paris Anlaşması Nisan ayında imzaya açıldı ve izleyen onay sürecinin ardından 4 Kasım'da yürürlüğe giriyor. Düşük karbonlu bir dünyaya giden bu süreçte, hükümetler kadar iş dünyasına da büyük roller düşüyor kuşkusuz. Karbon Saydamlık Projesi (CDP) de Eylül ve Ekim aylarında bu meseleyi ele alan iki rapor yayınladı ve şirketlerin anlaşma henüz yürürlüğe girmeden iş planlarını bu doğrultuda değiştirmeye başladığını ortaya koydu. Bu sayımızın muhtelif sayfalarında, sürdürülebilirlik uygulamalarını hayata geçirmiş, pozitif etkilerini ölçümlemiş şirketlerin attıkları adımları okuyacaksınız. İlerleyen sayfalarda da sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri, üniversiteler gibi konunun önemli paydaşlarının, Paris Anlaşması'nın kurumlarına etkileri, planlanan strateji değişiklikleri, hedeflere ulaşmada engeller ve fırsatlara dair yorumlarını bulacaksınız. Yapılması gerekenler belli, sıra acil harekete geçmekte!

 Nevra YARAÇ

Bundan yaklaşık bir yıl önce, 30 Kasım 2015'te dünya devletleri Paris'te bir araya gelerek üzerinde yaşadıkları dünyanın bugünü ve yarınını dair önemli kararlar almak için masaya oturdular. 1997 Kyoto Protokolü'nden bu yana aranan, iklim değişikliğiyle mücadelede önemli adımların atılmasına olanak verecek küresel ölçekte bir anlaşmanın zemini nihayet oluşmuştu ve 12 Aralık gecesi tüm tarafların kabul ettiği "Paris Anlaşması" ile masadan kalkıldı. 195 ülke fosil yakıtların kademeli olarak azaltımını, yerine yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasını; enerji verimliliğinin bir üretim ilkesi haline gelmesini; tüm tüketim alışkanlıklarının değişmesini ve israfın bertaraf edilmesi ile ormanlaştırmanın hızlandırılmasını kapsayan topyekûn bir değişime "evet" demişti. Bütün bu dönüşümün hedefi küresel sıcaklık artışını 2°C, hatta 1,5°C derecede tutmaktı...

Anlaşma, dört ay sonra, 22 Nisan'da imzaya açıldı, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 177 ülke imzaya ta-

mam dedi. Yürürlüğe girmesi için iki kriter vardı: Küresel seragazı salımlarının en az %55'ini temsil eden en az 55 devlet tarafından onaylanması. 25 Ekim itibarıyla aralarında Türkiye'nin bulunmadığı, küresel karbon salımlarının %60,98'ini temsil eden 85 devlet anlaşmayı imzalamış bulunuyor.

Bu süreçte gözler yoğunlukla, dünyanın en fazla salım yapan ülkeleri ABD, Çin ve Hindistan'daydı, onlar da onayladı. Anlaşma, muhtemelen siz bu yazıyı okuduğunuz sıralarda, 4 Kasım'da yürürlüğe girecek. 7-14 Kasım'da Marakeş'te düzenlenecek COP22 ise anlaşmanın ilk resmi görüşmesine sahne olacak.

**COP21'de oluşturulan,
Nisan 2016'da imzaya
açılan Paris Anlaşması'nı,
25 Ekim itibarıyla
aralarında Türkiye'nin
bulunmadığı, küresel
karbon salımlarının
%60,98'ini temsil eden
85 devlet onayladı.**

Düşük Karbon Devrimine Giden Yol

Anlaşmada öngörülen hedeflerin gerçekleşmesinin her alanda bir dönüşüm gerektirdiği açık. **Düşük Karbon Devrimi** için sadece hükümetlerin değil, herkesin elini taşın altına koyması şart. Birleşmiş Milletler'in **2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri** ile birlikte düşündüğümüzde ulaşılması gereken birbiriyle iç içe geçmiş o kadar çok hedef var ki, yani taş epey ağır. İşte bu taşın altında kalmamak için iklim değişikliğiyle mücadelede kamunun, özel sektörün, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, STK'ların, kısacası ekonomik, sosyal ve çevresel alanda faaliyet gösteren her kurumun acilen kolları sıvaması şart. Peki bu paydaşlardan, azımsanmayacak önemde role sahip şirketler mücadeleye ne kadar hazır?

Karbon Saydamlık Projesi (CDP) bu meseleyi ele almak için son iki ayda iki rapor yayımladı. Eylül ayında yayımlanan ilk rapor, **The Paris Effect**'in (Paris Etkisi) verilerine göre, toplam değeri 12 trilyon dolar olan 613 büyük ölçekli şirket, iş

planlarını -henüz resmi olarak yürürlüğe girmemesine rağmen- Paris Anlaşması doğrultusunda düzenlemeye başladı. Bu şirketlerden 341'i anlaşmayı "fırsat" olarak değerlendirirken, 272'si ise operasyonları için potansiyel bir risk olarak görüyor. Çalışmaya göre, yüksek emisyonlu kamu hizmetleri sektöründe çalışan şirketlerin önemli bir kısmı (%47), iklim değişikliğinin işlerini etkilediğini ifade ediyor. Enerji gibi diğer yüksek emisyonlu sektörler de küresel iklim anlaşmasının sonuçlarını risk ve zorluk olarak belirtiyor. CDP'nin CEO'su **Paul Simpson** "Anlaşmanın resmi olarak yürürlüğe girmesi, küresel şirketler için bir dönüm noktası olacak; anlaşma iş dünyasının artık eski çalışma yolları ile devam edemeyeceğini ve düşük karbonlu geleceğin kaçınılmaz olduğunu ortaya koyuyor. Topladığımız veriler, birçok şirketin, bu yeni gerçekliğin halihazırda farkına vardığını, anlaşmanın ticari faaliyetlerini etkileyeceğinin kabul edildiğini ortaya koyuyor" diyor.

Ekim'de yayımlanan "**Out of the starting blocks- Tracking progress on corporate climate action**" (Başlangıç noktası geçildi- Kurumsal iklim eyleminde ilerlemenin takibi) raporu ise küresel salımların %12'sinden sorumlu 1809 şirketi kapsıyor. Bu şirketlerin %85'i ise halihazırda azaltım hedefleri belir-

CDP'nin *The Paris Effect (Paris Etkisi)* raporuna göre, toplam değeri 12 trilyon dolar olan 613 büyük ölçekli şirket, iş planlarını -henüz resmi olarak yürürlüğe girmemesine rağmen- Paris Anlaşması doğrultusunda düzenlemeye başladı. Bu şirketlerden 341'i anlaşmayı "fırsat" olarak değerlendirirken, 272'si ise operasyonları için potansiyel bir risk olarak görüyor.

leşmiş. Şirketler bu hedeflerine ulaştıkları takdirde 1Gt salım azaltımı yapmış olacaklar ki bu 2°C hedefini tutturmak için gerekli olanın sadece dördte biri. Şirketlerin %55'inin 2020 ve sonrası için azaltım hedefleri varken, sadece %14'ü 2030 ve ötesine kadar gidebiliyor. Kuşkusuz

bu hedeflere gerçekçi planların eşlik etmesi gerekiyor. Şirketlerin %29'u dahili karbon fiyatlandırması yapıyor, %19'u da yakın gelecekte bunu yapmayı planlıyor. Sadece %5'i yenilenebilir enerji üretimlerini artırma hedefi koyarken %11'inin yenilenebilir enerji tüketimine dair hedefleri var. %90'ı elektrik enerjisi şirketi olan kamu hizmeti veren şirketlerden ise sadece üçte birinin yenilenebilir enerji üretme hedefi bulunuyor. Raporda, şirketlerin ve hükümetlerin düşük karbon ekonomisine geçişin faydalarını kavramaya başladığı ancak şirketlerin değişim başlatabilmesi için ancak bu geçişin bir kısıtlamadan ziyade fırsat olduğunu görmeleri amacıyla öncelikle zihinsel dönüşüm geçirmeleri gerektiği vurgulanıyor.

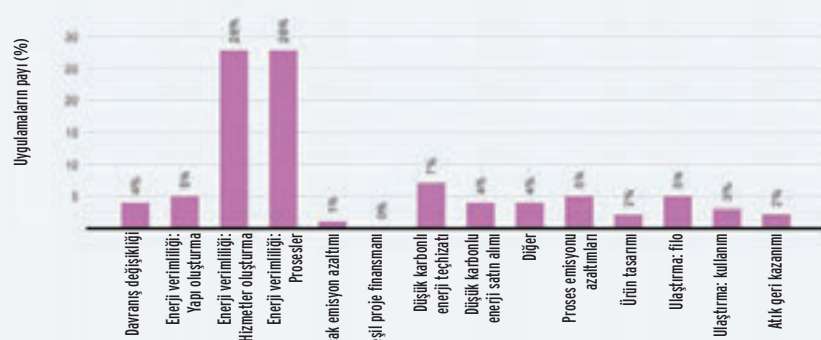
Raporda, iklim değişikliğinin etkilerini hafifletmek için eyleme geçen şirketlerin yer aldığı **2016 Climate A List** de yer alıyor. 193 şirket arasında Türkiye'den iki şirket var: **Arçelik ve Garanti Bankası**.

Paris Anlaşması salımların azaltılması; politika değişiklikleri ve düzenlemeleri gerçekleştirecek hükümetler seviyesinde ele alsada kuşkusuz hükümetlerden çok daha hızlı hareket edebilen şirketler, liderlik becerileri, çeviklikleri ve yaratıcılıklarıyla kendi salımlarını azaltmada büyük adımlar atabilir. CDP'nin raporları da bu niyeti ve hamleleri ortaya koyuyor. Zira şirketlerin ve yatırımcıların önünde iki seçenek var: Ya düşük karbonlu dünyanın sunduğu fırsatları yakalayıp sürdürülebilir ekonomi dönüşümüne katılacak ya da işlerini mevcut yöntemlerle yürüterek risklerle boğuşacaklar.

Türkiye için Doğru Yol?

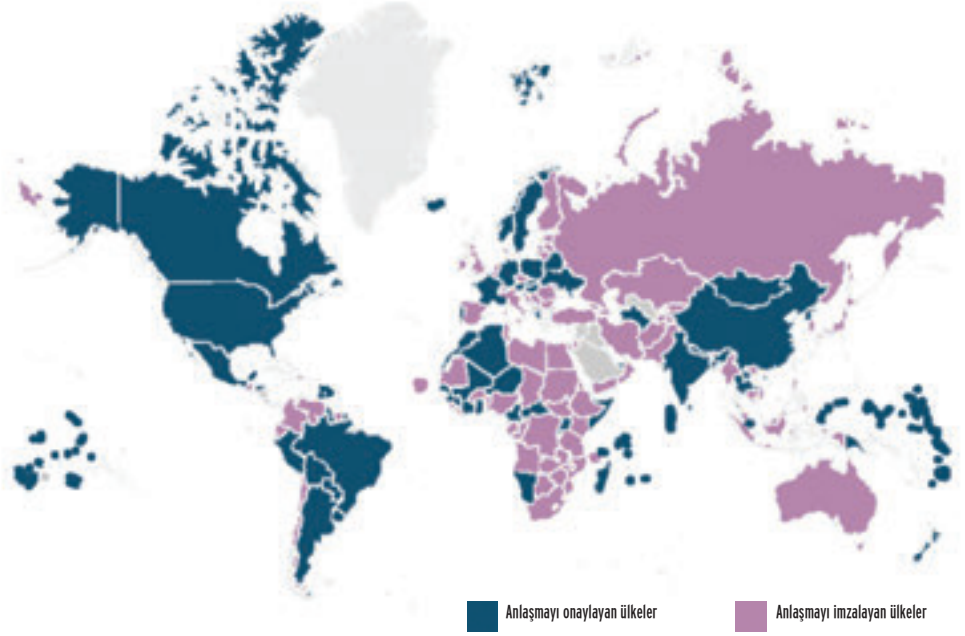
Dünya 2016 yılında düşük karbon devrimi için gerekli dönüşümler yolunda önemli adımlar attı, Türkiye ise başka türlü dönüşüm girişimlerine sahne oldu. Siyasi,

Şekil 1: CDP'nin araştırmasında yer alan şirketlerin başlattığı uygulamalar

Paris Anlaşması'nın öngördüğü Düşük Karbon Devrimi için sadece hükümetlerin değil, herkesin elini taşın altına koyması şart. Birleşmiş Milletler'in 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile birlikte düşündüğümüzde ulaşılması gereken o kadar çok hedef var ki, yani taş epey ağır.

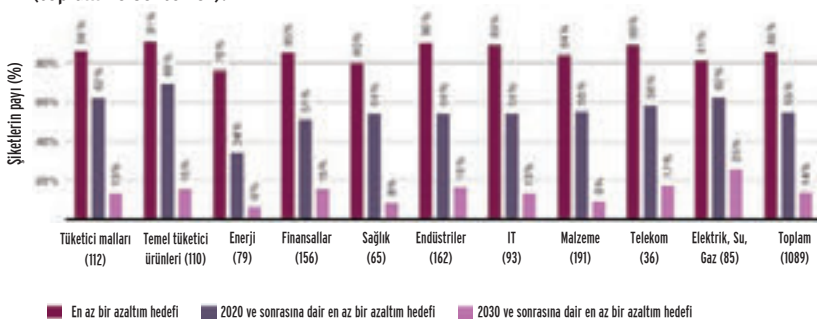

sosyal ve ekonomik alandaki gelişmeler, “iklim değişikliği” tehdidini “rejim değişikliği” tehdidinin çok daha arkalarına itti. Tanık olduğumuz üzere, çevre hareketlerinin üzerindeki baskılar; **Madde 80** gibi şirketlere denetime tabii olmadan arazi kullanımının yolunu açan düzenlemelerin kabul edilmesi; yapılması planlanan, çevreye, tarıma ve sağlığa geri döndürülemez olumsuz etkileri su götürmez, karbon salımlarına ise zirve yaptıracak 80 civarında kömürlü termik santral ile dünyanın dönüşümüne ayak

uydurabilmemiz mümkün görünmüyor. Bu sayımızın muhtelif sayfalarında, sürdürülebilirlik uygulamalarını hayata geçirmiş, pozitif etkilerini ölçümlemiş şirketlerin attıkları adımları okuyacaksınız. İlerleyen sayfalarda da sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri, üniversiteler gibi konunun önemli paydaşlarının, Paris Anlaşması'nın kurumlarına etkileri, planlanan strateji değişiklikleri, hedeflere ulaşmada engeller ve fırsatlara dair yorumlarını bulacaksınız.

Değerlendirmelerde, hedeflere tüm tarafların **eşgüdümüyle** ulaşılacağına; şirketlerin iklim değişikliği karşısında daha fazla sorumluluk alacağına; **siyaset alanının** bu konuda daha fazla çözüm üretmesi, ekonomiyi bu konu üzerinden şekillendirmesi gerektiğine; **sürdürülebilir kalkınmayı** “gerçekten” hedefleyen politikalara duyulan ihtiyaca; **strateji ve eylem planlarının** rafta kalmamasına; çevresel sorunlarının **insani gelişmişlik düzeyi** ile bağdaştırılması gerektiğine; Türkiye'nin enerji politikaları açısından bulunduğu yol ayrımına; karbonu yönetmenin erken yaşta öğrenilmesinin önemine; büyük engellerin yanı sıra büyük fırsatlar da barındırdığımızı vurgu yapıyor. İçinde bulunduğumuz günlerde, Paris'ten Marakeş'e geçerken, Ekoloji Kolektifi Derneği'nden Arif Cem Gündoğan'ın sözleriyle “adil, eşit, paylaşımcı, katılımcı, özgür bir yeni dünya mücadelesi bitmek bir yana dursun, yeni başlıyor”. Bu mücadelenin hakkıyla verilebilmesi için “acil demokrasi”nin hiç bu kadar acil olmadığı da bir gerçek... ○

Şekil 2: CDP'nin araştırmasında emisyon azaltımı hedefleri olan şirketler (toplam ve sektörler).

Hayallere de, gerçeklere de Açık Radyo.

Yeni sezon programı
Don Kişot'la açılıyor.

—“Açık Radyo.”
94.9

Metin Akman*

“Örnek Bir Politika Demeti Üzerinde Çalışıyoruz”

“Planlama dokümanlarında ve çeşitli çalışmalarda değerlendirilen iklim değişikliğiyle mücadelede uygulanması öngörülen piyasa temelli araçların çevresel etkilerinin yanı sıra, sektörlere maliyetleri ve buna bağlı olarak rekabet gücü, istihdam üzerinde yaratacakları etkilerin tüm paydaşlarca tartışılmasını önemli görüyoruz”

Geçtiğimiz yıl Aralık ayında, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 21. Taraflar Konferansı'nda (COP21) üzerinde uzlaşya varılan Paris Anlaşması, 2020 yılı sonrasında yönelik iklim değişikliğiyle mücadele rejiminin temellerini atmıştır. 81 ülkenin onayının ardından 4 Kasım 2016 tarihinde yürürlüğe girecek bu anlaşmaya paralel olarak, taraf ülkeler 2020 yılı sonrası için küresel sera-gazi emisyonlarının azaltılmasına yönelik ulusal katkı beyanlarını ortaya koyuyorlar. Ülkemiz henüz anlaşmayı onaylamadı. Bununla birlikte, Paris Zirvesi öncesi ülkemizde açıklanan Ulusal Katkı Niyet Belgesi'nde öngörülen “Referans

Senaryoya (BAU) göre seragazi emisyonlarında 2030 yılında %21 oranına kadar azaltım” hedefi ve bunu mümkün kılma yönünde belirlenen tedbirler sanayimizi yakından ilgilendiriyor.

Ülkemizde iklim değişikliğiyle mücadele konusu sınırlı ölçüde de olsa çeşitli alanlarda hazırlanan strateji ve eylem planlarında yansımaları bulunmaktadır. **Ulusal İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı** içerisinde öngörülen hedefler, **Sanayi Stratejisi ve Eylem Planı** içerisinde yer alan yeşil büyümeye ilişkin tedbirler vb. hususlar, bu kapsamda birer örnek olarak sayılabilir. Öte yandan, rüzgar ve güneş enerjisinden elektrik üretimine yönelik teşvikler halihala-

zırda uygulanmakta, ayrıca, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından iklim değişikliği ile mücadelede çeşitli piyasa temelli araçların ülkemizde uygulanmasına yönelik ön değerlendirme çalışmaları da devam ediyor.

Planlama dokümanlarında ve çeşitli çalışmalarda değerlendirilen bu araçların çevresel etkilerinin yanı sıra, sektörlere maliyetleri ve buna bağlı olarak rekabet gücü, istihdam üzerinde yaratacakları etkilerin tüm paydaşlarca tartışılmasını önemli görüyoruz. Zira sürdürülebilir kalkınma olgusu da **çevresel, sosyal ve ekonomik** boyutlarıyla bütüncül bir yaklaşımı içerir.

Bu çerçevede yapılan tartışmalara katkıda bulunabilmek amacıyla hazırlanmakta olan **Ekonomi Politikaları Perspektifinden İklim Değişikliğiyle Mücadele Raporu'zu** bu yılın son çeyreğinde kamuoyu ile paylaşmayı öngörüyoruz. Raporda iklim değişikliğiyle mücadelede kullanılan araçların dünyadan örneklerle ortaya konması, Türkiye'deki mevcut ve planlanan uygulamaların maliyet ve etkinlik yönünden analiz edilmesi ve bu doğrultuda örnek bir politika demetinin ortaya konması planlanıyor.

* **TÜSİAD Sürdürülebilir Kalkınmadan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi**

Dr. Kemal Gani Bayraktar*

“Umut Verici Bir İvme”

“Uluslararası taahhütlerimiz çerçevesinde planlanan politikalara ve hedeflere, tüm tarafların eşgüdümüyle, hızla ulaşılabilecek şekilde bir an önce çalışılmaya başlanması, düşük karbon ekonomisinin fırsatlarına kavuşmada ve sanayinin gelişiminde önemlidir”

Aralık 2015’de Paris’te gerçekleşen Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 21. Taraflar Konferansı’nda 195 ülke yönetiminin mutabık kaldığı ve karbon bütçesini 1,5°C hedefiyle sınırlayan Paris İklim Anlaşması; fosil yakıt kullanımının hızla azaltılarak, karbon salımına yol açmayan yenilenebilir enerjilere geçişin zorunlu olduğunu belirtmişti. 21. yüzyılın ikinci yarısında net salımların sıfırlanması anlamına gelen ve küresel iklim değişikliği mücadelesi için tarihi nitelikte olan anlaşma, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji uygulamalarını esas kılıyor. Türkiye Cumhuriyeti de, 1/CP.19 ve 1/CP.20 sayılı kararlar uyarınca, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’nin (BMİDÇS) 2. maddesinde yer alan temel hedefini sağlamaya yönelik olarak niyet edilen ulusal katkısı (INDC) ve yürütülmesi öngörülen plan politikalar çerçevesinde, Referans Senaryo’ya göre sera gazı salımlarında 2030 yılında %21 oranına kadar azaltım hedefi beyan etti.

Bu hedef doğrultusunda beyanda yürütülmesi öngörülen Enerji ile Binalar ve Kentsel Dönüşüme yönelik Plan Politikaları çerçevesinde; **güneş enerjisinden elektrik üretiminin** 2030 yılına kadar 10 GW kapasiteye ulaşması, yeni yapılan konut ve hizmet binalarının Binalarda Enerji Performans Yönetmeliği’ne uygun enerji etkin olarak inşa edilmesi, yeni ve mev-

cut binaların **Enerji Kimlik Belgesi** oluşturularak sera gazı salımlarının kontrol altında tutulması ve enerji tüketimlerinin yıllara bağlı olarak azaltılması, yeni ve mevcut binalarda uygulanacak olan birincil enerji kaynaklarının tüketimini azaltan tasarım, teknolojik cihazlar, yapı malzemeleri, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik kanallarının geliştirilmesi (**kredi, vergi azaltımı**, vb.), Yeşil Bina, pasif enerji, sıfır enerjili ev tasarımlarının yaygınlaştırılmasıyla enerji ihtiyacının minimuma indirilerek, enerjinin tüketildiği yerde üretilmesinin sağlanması yer alıyor.

Tüm bunlar enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji sanayiine kaldıraç etkisi fırsatı sunarken, temsil ettiği değer zinciri ile güneş enerjisinin sesi derneğimiz GÜNDER üyeleri ve sanayi gelişimi için umut verici ivmeyi oluşturuyor.

Bununla birlikte **Yenilenebilir Enerji Eylem Planı**’nda 2023 yılı itibarıyla ısıtma ve soğutmada ener-

ji ihtiyacının en az %15’inin yenilenebilir enerjiden karşılanma hedefi, elektrik üretiminde de 2023 itibarıyla %30’unun yenilenebilir enerjiden karşılanma hedefi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’mızın açıkladığı **2015-2019 Strateji Planı** çerçevesinde güneş enerjisiyle elektrik üretiminde 2019’da en az 3.000 MW, 2023’te 5.000 MW hedeflerine kuvvet veriyor. Taslağın hazırlanmış olduğu Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planımızda AB Bina Direktifi Ulusal Mevzuata aktarılarak; bütün yeni binalarda 2021’den itibaren, kamu binalarında da 2019’dan itibaren neredeyse sıfır enerjili binalar olacak şekilde Türkiye hizmet ve konut sektörü bina stokuna uygulanmasıyla 2017-2023 döneminde toplam 16,6 milyon TEP tasarruf ve toplam 54,97 milyon ton CO₂ azaltımı öngörülüyor.

Ancak uluslararası taahhütlerimiz çerçevesinde planlanan politikalara ve hedeflere, tüm tarafların eşgüdümüyle, hızla ulaşılabilecek şekilde bir an önce çalışılmaya başlanması, düşük karbon ekonomisinin fırsatlarına kavuşmada ve sanayinin gelişiminde önemlidir. Bu doğrultuda zaman kaybedilmeden tüm taraflar çalışmalıdır.

* GÜNDER Yönetim Kurulu Başkanı

Murat Sungur Bursa*

“Firmalar Giderek Daha Fazla Sorumluluk Alacaklar”

“Bilinen ve denenmiş kalkınma modelleri doğal kaynakların olabildiğince tüketilmesi ve çevresel dışsallıklardan azami istifade üzerine kurgulanmıştır. Sürdürülebilir olmadığı bilinse dahi kısa ve orta dönemde gözle görülür gelişmelerin ancak bu şekilde mümkün olduğuna inanılıyor”

Aralık 2015'te Paris'te yapılan COP21 zirvesinde alınan kararlar sonrasında imzaya açılan Paris İklim Anlaşması %55 emisyon ve 55 ülke eşiklerinin her ikisinin de aşılması ile yürürlüğe girdi. Böylece 1992'de Rio'da yapılan Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi sırasında imzaya açılan BM İklim Değişikliği Sözleşmesi'nin uygulamaya geçirilmesinde Kyoto Protokolü sonrasında çok önemli bir yeni dönem başladı. Ülkemiz henüz anlaşmayı onaylamadı. Onaylaması ya da onaylamamasının ülke gündemi ve hükümet politikaları içinde bir ağırlığı olmadığı tespitini yapmak herhalde yanlış olmayacaktır.

Zaten 1992 yılından bugüne tüm hükümetler iklim değişikliğine sebep olan emisyonların azaltılma eylemlerinin Türkiye'nin **kalkınma hedeflerine** ulaşmasını kısıtlayabileceği tespitine göre söylem geliştirmiş ve tavır almışlardır. Ülkemizin resmi politikasının temelinde Türkiye'nin geçmişten tarihi sorumluluğu olmadığı, kalkınması için gerekli yatırımları emisyon sınırlamasına tabi olmadan yapma hakkı olduğu, ancak uluslararası koalisyonun bir parçası olarak verimlilik, uygun ve temiz teknoloji seçimi ve alternatifler içinde daha az emisyonu olana yatırım yapma gibi tedbirleri olarak küresel mücadelenin aktif bir aktörü olma

iddiasını devam ettirmek vardır. Bu nedenle 1992 yılında kişi başına yıllık emisyon miktarı dünya ortalamasının altında iken 2015 yılında ortalamanın üstüne çıkmıştır. Aynı dönemde emisyonlarını en fazla artıran ülkelerin başında yer almıştır. Bu durumun analizi yapıldığında da kamu yönetimi açısından bir yanlışlık yoktur. Esasında az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için iklim değişikliği ile mücadele ve kalkınma beklentileri arasında **paradoksal bir ilişki** olduğunu söylemek doğru bir genelleme olacaktır.

Bilinen ve denenmiş kalkınma modelleri doğal kaynakların olabildiğince tüketilmesi ve çevresel dışsallıklardan azami istifade üzerine kurgulanmıştır. Sürdürülebilir olmadığı bilinse dahi kısa ve orta dönemde gözle görülür gelişmelerin ancak bu şekilde mümkün olduğuna inanılıyor. Alternatif senaryoların yaratabileceği **pozitif dışsallıklar**

“Alternatif senaryoların yaratabileceği pozitif dışsallıklar hakkında yeterli birikim oluşmadığından kalkınma planlarının hazırlanmasında da klasik modellerden önemli sapmalar olamıyor”

hakkında yeterli birikim oluşmadığından kalkınma planlarının hazırlanmasında da klasik modellerden önemli sapmalar olamıyor.

Ancak özel sektör için durum daha farklıdır. Küresel rekabet şartları, giderek etkisini artıran tüketici tercihleri, **bilinçli kamuoyu baskısı** ve uluslararası ticaretin kuralları şirketlerin her geçen gün daha çevre duyarlı olmalarını, doğal kaynakları korumaya itina etmelerini, iklim değişikliğini hızlandıracak faaliyetlerde bulunmalarını ve her alanda verimlilik ve kaynak tasarrufuna özen göstermelerini zorunlu kılıyor. Görünen odur ki ülkemizde pek çok alanda kamunun mevzuat hazırlayarak, standartlar koyarak ve nihayet yaptırımlar tanımlayıp denetim yaparak öncülük ettiği uygulamalar içerisinde iklim değişikliği ile ilgili çalışmalar ön sıralarda yer almayaacaktır. Ancak kurumsal sorumluluk ilkeleri olan, itibar kaygısı taşıyan, tüketici güvenini önemseyen, marka bilinci ve rekabet üstünlüğü çabası olan firmalar doğal dengenin korunması için ve iklim değişikliğine karşı giderek daha fazla sorumluluk alacaklardır. Şirketlerin bu şekildeki yönelimleri gelişmekte olan ülke yönetimlerini de daha kararlı ve aktif olmaya zorlayacaktır.

* **Sürdürülebilirlik Akademisi Başkanı**

ECOMONDO

THE GREEN TECHNOLOGIES EXPO

SİRKÜLER EKONOMİ

SALI CUMA
08-11

KASIM 2016
RİMİNİ İTALYA

20. - USUSLARARASI MALZEME VE ENERJİ KAZANIMI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA FUARI

DAHA DETAYLI BİLGİ İÇİN LÜTFEN TÜRKİYE TEMSİLCİMİZ AYCE KARADAG İLE İLETİŞİME GEÇİNİZ.
AntExpo - Barbaros Mah. Dren Sok. Deluxia Palace No:5 Kat:2 - D.66 Batı Atasehir / İstanbul
Tel. +90 216 541 0390 - Cep.+90 535 640 4730 - Fax. +90 216 541 0389
ayce@antexpo.net - www.antexpo.net

Organizasyon

Eş zamanlı etkinlikler

KEY ENERGY

Katılıda bulunanlar

www.ecomondo.com

Baran Bozoğlu*

“Paris, Meslek Odamızı Doğrudan Etkiledi”

“Siyaset alanı iklim değişikliğine ilgi gösterip daha fazla çözüm üretmeye, ekonomiyi bu sorun üzerinden tekrar şekillendirmeye çalışırsa birçok engel aşılabilecektir. En büyük beklentimiz ülkemizin karbon emisyonunu en aza indirecek şekilde bir yapılanmaya acilen gidilmesidir”

Kopenhag'daki COP15 toplantısı sonrasında iklim değişikliği ile mücadelede uluslararası bir işbirliğinin yapılabileceğine ve anlaşmanın sağlanacağına dair umutlarımız azalmıştı. Paris'teki toplantıya da bu endişeyle yaklaşmıştık. Ancak ne mutlu ki öyle olmadı, en geniş katılım ile bir uzlaşma çıktı ve katılan bütün ülkeler, oluşturulan Paris Anlaşması'na destek verdi. Bu olumlu hava hiç kuşkusuz iklim değişikliği konusunda uzman meslek grubu olan bizleri ve meslek odamızı doğrudan etkiledi. Yaptığımız çalışmalarda, verdiğimiz eğitimlerde iklim değişikliği ve Paris Anlaşması ve anlaşmanın getirdiği yeni mekanizmalar yoğun bir şekilde yer alıyor. Ülkemizin başta çevre politikasının ve ilgili bütün politikaların iklim değişikliği sorununu dert eden bir şekilde revize edilmesi için biz de elimizden gelen çabayı artık

daha fazla harcıyoruz, çünkü daha umutluyuz. Odamızın 13. Genel Kurulu'nda da ana gündem maddelerimizden bir tanesi İklim Değişikliği ve Paris Anlaşması olmuştu. Kısa ve orta vadeli planlarımızda revizyonlar yaptık. Fosil yakıt kullanımının azaltılması, yenilenebilir enerjinin daha fazla desteklenmesi için gerek hukuksal, gerekse teknik çalışmalarımıza hız verdik. Termik santral yapım süreçleri yerine **enerji verimliliği** ve **temiz yerli yenilenebilir enerji** üretiminin ön plana çıkartılması için çeşitli faaliyetler gerçekleştiriyoruz. Su yönetimi, afet yönetimi, risk yönetimi gibi konularda da faaliyetlerimiz oluyor. Yüzey sularında biyolojik izleme çalıştayımızı da bu kapsamda gerçekleştirdik. Bunların arasında kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla yaptığımız basın bildirimleri ve televizyon programları, hukuki süreç-

ler, TBMM'deki milletvekillerinin bilgilendirilmesi, kamu kurumlarına görüşlerimizin iletilmesi ve olumlu çalışmaların desteklenerek fikir verilmesi gibi faaliyetler de yer alıyor. Türkiye iklim değişikliğinden en fazla etkilenecek ve zarar görecektir. Bu nedenle, iklim değişikliğine karşı ve Paris Anlaşması'nın uygulanmasına yönelik olarak **diğer ülkelerle ortak çalışmalar yapılması** ve uluslararası alanda daha etkin olunması önemli. Türkiye delegasyonunun Paris'e göstermiş olduğu yoğun katılım ve ilgi; öte yandan üniversitelerimizin, kamu kurumlarının altyapısı (**Örneğin Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü**) bizim için önemli bir fırsat. Siyaset alanı iklim değişikliğine ilgi gösterip daha fazla çözüm üretmeye, ekonomiyi bu sorun üzerinden tekrar şekillendirmeye çalışırsa birçok engel aşılabilecektir. En büyük beklentimiz ülkemizin karbon emisyonunu en aza indirecek şekilde bir yapılanmaya acilen gidilmesidir. Kömürlü termik santraller yerine, enerji verimliliği ve yerli yenilenebilir enerji üretim biçimlerine yönelmek, şehirlerimizi iklim değişikliği sorununa hazırlıklı hale getirmek ve toplulaşma sistemlerimizi genişletmek acil yapılması gerekenlerin başında geliyor...

* **TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Genel Başkanı**

SOLARTR 2016

SOLAR CONFERENCE & EXHIBITION

6 - 8 DECEMBER 2016

Istanbul, TURKIYE

IMPORTANT DATES

Abstract Submission Deadline

August 29, 2016

Acceptance for Abstracts

September 5, 2016

Submission for Full Papers

October 31, 2016

Acceptance for Full Papers

November 7, 2016

www.gunder.org.tr

www.solartr.org.tr

HOSTED BY

IN COOPERATION WITH

Canan Ercan Çelik* “Küresel Gelişmelerden Etkilenmeme Lüksümüz Yok”

“Küresel gelişmelerden etkilenmeme gibi bir lüksümüz olmayacağını bilerek, küresel eğilimleri iyi okuyarak iklim değişikliğiyle mücadeleyi ve sürdürülebilir kalkınmayı ‘gerçekten’ hedefleyen politikalar üretilmesi büyük önem taşıyor”

SKD olarak 2015 sonunda hem BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri hem de Paris Anlaşması'nı göz önünde bulundurarak önemli stratejik değişiklikler yaptık. Çalışma konularımızı bu çerçevede odakladık. Bu odak alanlarımızın başında “**düşük karbon ekonomisine geçiş ve verimlilik**” geliyor. İklim değişikliğiyle mücadelede düşük karbon ekonomisi vizyonu ile hareket etmek oldukça önemli. Kaynak verimliliği, yenilenebilir enerji kaynaklarının öne çıkarılması, iklim politikaları, finansman yöntemleri bu konunun alt başlıkları. Biz üyelerimizle birlikte işte bu alt başlıklara yönelik hummalı bir çalışma içerisine girdik. Bundan önce yaptığımız çalışmalar da çok benzer noktalara sahipti fakat Paris Anlaşması ve **BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri** daha net bir çerçeve sunan küresel rehberler oldular. Ayrıca bu süreçte iş dünyasının rolüne hiç olmadığı kadar çok vurgu yapıldı. Bu da oldukça değerli bir gelişme. Paris Anlaşması ve diğer küresel gelişmelerden sonra sürdürülebilirlik bağlamında artık her kesimden daha fazla kurumla ortak hedeflerimiz var, dolayısıyla ekosistemimizdeki en büyük değişiklik daha yüksek bir farkındalık olması. Bu konu iş dünyasının gündemine giderek daha fazla yerleşiyor ve buna yönelik birçok çalışma yürütülüyor.

SKD olarak artan farkındalığı “**etki**”ye ve “**sistem-strateji değişikliği**”ne dönüştürmek için çalışıyoruz. Planlamamız da buna göre şekillendi. Türkiye iş dünyasında iklim değişikliğiyle mücadele hedefinin benimsenmesi ve buna yönelik stratejilerin iş yapış biçimlerinin temelinde yer alması için küresel gelişmelerin takip edilmesi, iyi uygulama örneklerinin paylaşılması, eğitim, seminer ve konferanslarla konunun sürekli iş dünyasının gündeminde olmasının sağlanması şu an için öncelikli planlarımız. Son günlerde **Materials Marketplace** isimli, Davos'ta ödül almış bir dögüsel ekonomi projesini Türkiye'ye getiriyor olmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bulut tabanlı bir malzeme pazarı mantığına dayanan proje kapsamında şirketler yan ürünlerini başka şirketlere **hammadde** olarak verebilecekler. Bu tür yenilikçi projelerin yaygınlaştırılması planlarımızın başında geliyor.

İş dünyasının iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında atacağı adımlar, ancak sürdürülebilirliği iş stratejilerinin temeline oturtmasıyla mümkün olacak. Bununla birlikte, iş dünyasının bu konuda dönüşebilmesi için en önemli koşullardan biri küresel gelişmelere uyumlu politikalar oluşturulması ve mevzuatta buna paralel düzenlemeler yapılması. Konunun en önemli başlıkla-

rından biri “**enerji**”. Elektrik üretiminde kömürün payının giderek azalacağı öngörülürken, küresel finans sektörü tarafından yenilenebilir enerji kaynakları desteklenip kömürden finansman desteği çekilirken, Türkiye’de 2009’dan bu yana kömürden elektrik üretimine avantaj sağlayan politikalar uygulanıyor. Uluslararası Elektrik Ajansı verilerine göre; elektrik üretiminde %40 olan kömürün payı giderek düşecek ve 2015-2040 arasında elektrik santral yatırımlarının %60’ı yenilenebilir enerji kaynaklarına ait projeler olacak. Türkiye olarak yenilenebilir enerji kaynakları konusunda önümüzde duran fırsatı iyi değerlendirmeliyiz. Finans sektörünün de **yeşil fonlara** yönelmek, karbon ayakizi yüksek projeleri finanse etmemek gibi stratejik değişiklikler yapması gerekiyor. Bu konuda Türkiye iş dünyasının farkındalığı giderek artıyor ve bu nedenle fırsatları görmek ve değerlendirmek açısından iyi durumdayız fakat iş dünyasına uygun ortamı sağlayan politikalara ihtiyaç var. Küresel gelişmelerden etkilenmeme gibi bir lüksümüz olmayacağını bilerek, küresel eğilimleri iyi okuyarak iklim değişikliğiyle mücadeleyi ve sürdürülebilir kalkınmayı “gerçekten” hedefleyen politikalar üretilmesi büyük önem taşıyor.

* İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) Başkanı

Yıldıray Lise*

“Paris’le Birlikte Çok Sektörlü Planlamalar Öne Çıkacak”

“Öncelikle katılımcı yaklaşımla ulusal olarak hedeflerimizi net belirlemeliyiz. Bu süreci ne kadar çok farklı sektörün ve tarafın katılımıyla yaşarsak o kadar iyi olacaktır. Sonrasında hazırlanacak strateji ve eylem planlarının raflarda kalmayıp uygulamaya konulması çok önemli”

Paris Anlaşması sürecinde özellikle özel sektörün de aktif rol aldığını gördük. Birçok uluslararası organizasyon bu doğrultuda uygulamalarına yön veriyor. Bu sürecin doğal kaynaklarımızın sürdürülebilir kullanımı açısından oldukça önemli olduğunu düşünüyorum. Sivil toplum kuruluşlarının etkisiyle sadece devletler değil, artık özel sektör de elini taşın altına sokmaya başlıyor. Bunu görmek sevindirici. Umarız bu süreç **doğal kaynak kullanımını** etkileyen tüm sektörleri kapsayacak şekilde genişler.

Anlaşmayı imzaladık ama etkin olarak zaman yürürlüğe girecek bilemiyorum, o yüzden anlaşmanın Türkiye’deki etkilerini henüz net olarak göremedik. Devlet ve özel sektörün bu konuda nasıl yol alacağı hâlâ tartışılıyor. Doğa Koruma

Merkezi, yıllardır doğa koruma, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması ve uyum sürecinde bilimsel çalışmalar yapıyor ve bunların sonuçlarının farklı sektörlerin planlama süreçlerinde kullanılması konusunda çalışıyor. Paris Anlaşması ile farklı sektörlerin önceliklerinin bir arada ele alınacağı çok sektörlü planlamaların öne çıkacağını görüyoruz. Bu konuda ekosistem ürün ve hizmetlerinin bir planlama aracı olarak kullanılması için farklı sektörlerle (özellikle **tarım** ve **ormancılık** sektöründe) işbirliği için planlama araçları geliştirme çalışmalarımıza başladık. İklim değişikliğine uyum konusunda tarım ve ormancılık sektöründe yaptığımız modelleme çalışmaları sonucunda geliştirilen öneri paket-

lerinin alanda uygulama aşamasına geçtiğini görmek bizleri sevindiriyor. Bu konudaki çalışmalarımıza ağırlık vererek uygulama sonuçlarını izleyip mevcut pratiklerinin iklim değişikliğine uyum sürecinde geliştirilmesi için çalışmalarımıza ağırlık vereceğiz.

Öncelikle katılımcı yaklaşımla ulusal olarak hedeflerimizi net belirlemeliyiz. Bu süreci ne kadar çok farklı sektörün ve tarafın katılımıyla yaşarsak o kadar iyi olacaktır. Sonrasında hazırlanacak strateji ve eylem planlarının raflarda kalmayıp uygulamaya konulması çok önemli. Bugüne kadar öncelik olarak azaltım konusunda çalışmalar yapıldı ama uyum konusunda adımlar atılmasının zamanı geçiyor gibi. Bu konuda devlet, sivil toplum, akademi ve özel sektör işbirliğinde adımlar atılması için geç kalmamalıyız.

İklim değişikliği sürecinde en temel sorunumuz **politik istek** ve **kararlılık** olmuştur. Bu sağlandıktan sonra teknik kapasite sorunumuzu aşarak daha iyi ilerleyebiliriz. Kapasite geliştirme konusunda birçok proje ve çalışma yapıldı ama tam olarak hazır olduğumuzu söylemeyiz. Sadece akademi ve sivil toplumda değil, özel sektörde de bu konudaki kapasitenin artması gerekiyor. Bunun yolu da etkin işbirlikleri kurmaktan geçiyor.

* **Doğa Koruma Merkezi Genel Müdür Yardımcısı**

Doç. Dr. Nilgün Cılız*

“Artık Bir Yol Haritamız Var”

“Hedeflerin karşısındaki en büyük engel, veri eksikliği, herhangi bir yaptırımın olmayışı ve kimi çevrelerce, çevre sorunlarının insani gelişmişlik düzeyi ile halen bağdaştırılamaması”

1972 Stockholm Konferansı'nda her insanın sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının kabulünden bu yana çevre sorunlarının küreselleşmesi ile ilgili atılmış adımlar arasında en önemlisi olarak Paris Anlaşması'nı kabul edebiliriz. Kyoto Protokolü'nden farklı olarak sadece çevreye karşı tarihsel sorumluluğu olan ülkeleri değil, tüm dünya genelini kapsamış ve Paris Anlaşması'na giden süreçte INDC'lerin (Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı) dünya kamuoyuna açılması, devletlerin sorumluluklarını gerçekleştirmeleri konusunda umut verici bir gelişme olmuştu. Ayrıca kesin bir **küresel sıcaklık hedefi** ortaya koyarak Kyoto'daki taahhütlerin muğlaklığı ile olumlu yönde bir tezat oluşturmuştu. Ancak ülkelerin ortak olarak belirlenmiş tarihsel sorumluluklara değil, kendi verdikleri gönüllü katkılara dayanan bir anlaşma ortamının oluşması anlaşmanın zayıf noktasıydı. Sonuç olarak Paris Anlaşması'nın en önemli

etkisi tüm dünya ülkelerinin gündemlerine çevre sorunlarını alarak, çevre sorunlarının küreselleşmesi ve **ortak miras bilincinin** oluşmasıdır. Bu açıdan hem Türkiye'nin içinde bulunduğu Akdeniz Havzası için, hem de kendi kurumum adına çizilecek bir yol haritasının olması umut verici bir gelişmeydi. Küresel anlamda olumlu gelişmelerin yanı sıra bölgesel olarak atılması acil olan adımlar var, özellikle Türkiye'nin içinde bulunduğu **Akdeniz Havzası** için derhal harekete geçilmeli. Öncelikle ilkökul düzeyinden başlayarak çevre konularının tüm eğitim seviyelerine yayılmasıyla ortak çevre bilincinin hakim kılınması sağlanmalı, özel sektör başta olmak üzere enerji konusunda verimliliğin, su tasarrufunun ve çevre hassasiyetinin bir seçenekten çok bir zorunluluk olarak gündeme gelmesi, gerekli yaptırımların gerçekleşmesi için hukuki sistem oluşturulması, devletimizin kendi bütçesinden iklim değişikliği için özel bir pay ayırması ve bir **iklim değişikliği fonu** oluşturulması atılması gereken başlıca adımlardır. Biz Boğaziçi Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkın-

“Küresel anlamda olumlu gelişmelerin yanı sıra bölgesel olarak atılması acil olan adımlar var, özellikle Türkiye'nin içinde bulunduğu Akdeniz Havzası için derhal harekete geçilmeli”

ma ve Temiz Üretim Merkezi (BU-SDCPC) olarak hem eğitim alanında özel sektör ve kamu sektöründen paydaşlarımızla gerçekleştirdiğimiz projeler kapsamında çevre bilincinin oluşması konusunda dersler, seminerler ve konferanslarla sosyal olarak; **Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (YDD)** konusunda ve enerji verimliliği ile ilgili alternatif çözümler sunarak da teknik açıdan destek sağlıyoruz. Önümüzdeki dönemde var olan çalışmalarımızı hızlandırıp Türkiye İçin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşmayı daha kolay ve şeffaf bir süreç haline getirmeyi umuyoruz.

Hedeflerin karşısındaki en büyük engel veri eksikliği, herhangi bir yaptırımın olmayışı ve kimi çevrelerce, çevre sorunlarının insani gelişmişlik düzeyi ile halen bağdaştırılamamış olmasıdır. Bu hedeflere ulaşma sürecinde karbon piyasasının ve yenilenebilir enerji kaynaklarının gelişmesi en önemli fırsatlar içinde sayılabilir. **Güneş enerjisinin** yakın gelecekte en ucuz enerji kaynağı haline gelecek olması da bu hedeflere ulaşma sürecinde elde edilen sevindirici gelişmelerden biri.

* Boğaziçi Üniversitesi Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Merkezi Müdürü, UN SDSN Türkiye Ofisi Eş-Başkanı

EXPO NATURA '16

www.exponatura.net

8. DOĞAL, ORGANİK VE SAĞLIKLI ÜRÜNLER FUARI

3 - 6 Kasım 2016

İstanbul Fuar Merkezi / Yeşilköy - İstanbul

K a t k ı l a r ı y l a

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) İZİNİ İLE DÜZENLENMEKTEDİR.

TUREKS
ULUSLARARASI FUARCILIK A.Ş.

www.tureksfuarcilik.com.tr
tureks@tureksfuarcilik.com.tr

*kazandıran
buluşmalar...*

Duygu Kutluay*

“Türkiye Bir Yol Ayrımında”

“Hükümet tarafından planlanan bütün kömürlü termik santraller inşa edilirse, Türkiye dünyadaki en büyük dördüncü seragazi emisyonuna sahip ülke olacak. Türkiye enerji politikaları açısından bir yol ayrımında. Ya kirli ve eski enerji kaynaklarını seçecek ya da yenilenebilir enerjiyi önceleyerek liderlik edici adımlar atacak”

Greenpeace Türkiye olarak 2015 yılında yayınladığımız **Enerji [D]evrimi Raporu**, Türkiye'nin yenilenebilir enerjiye geçişi için bilimsel temellere dayanan bir yol haritası sunuyor. Paris Anlaşması bizlere, uluslararası iradenin de iklim değişikliğiyle mücadelede kirli fosil yakıtlardan vazgeçip, yenilenebilir enerji kaynaklarına yatırım yapmanın aciliyeti konusunda fikir birliğinde olduğunu gösterdi. Yani, Paris İklim Zirvesi'nden çıkan sonuç, Türkiye'nin enerji dönüşümü için Greenpeace olarak geliştirdiğimiz enerji yol haritasını tasdikledi diyebiliriz. Bu bağlamda amacımız 2050 yılına kadar Türkiye'de üretilen elektriğin %90'ının yenilenebilir kaynaklardan sağlanması. Aynı za-

manda Enerji [D]evrimi yol haritası 2023 yılında %47 ve 2030 yılında da %65'e ulaşmayı öngörüyor. Özellikle kömürle mücadele konusunda stratejimiz aynı kalacak. Şu an kömürün enerji üretiminde kullanılmasının sağlık, tarımsal üretim, su kaynakları ve çevre üzerinde neden olduğu olumsuz etkilerin yanı sıra eğer bugün hükümet tarafından planlanan bütün **kömürlü termik santraller** inşa edilirse, Türkiye dünyadaki en büyük dördüncü seragazi emisyonuna sahip ülke olacak. Bu nedenle Türkiye enerji politikaları açısından bir yol ayrımında. Ya kirli ve eski enerji kaynaklarını seçecek ya da yenilenebilir enerjiyi önceleyerek liderlik edici adımlar atacak. Biz de bu konuda farkın-

dalık yaratmak adına geçtiğimiz ay **Rainbow Warrior** Türkiye turu esnasında başlattığımız “**Güneşe Yelken Aç**” kampanyamızla bazı enerji çözümleri sunmaya başladık. Amacımız önümüzdeki üç yılda kurulu **güneş enerjisi** gücünü 6 GW'a yükseltmek. Bu kurulu gücün yarısının da insanları ve toplulukları güçlendirecek şekilde küçük ölçekli sistemlerden gelmesi planlanıyor. Hükümetin kömür yatırımlarında ısrarı bırakması gerekiyor. Yarısı ithal kömürle karşılanması planlanan bu yatırımlar, Türkiye'nin dünyada yenilenebilir enerji açısından lider olması için sahip olduğu fırsatı kaçırmaya neden oluyor. Türkiye 2700 güneşlenme saatiyle Avrupa'da güneş enerjisinden elektrik üretimi potansiyeli en yüksek olan ikinci ülke. Türkiye bu zenginliğini kullanarak hem dünyada lider hem de bölge ülkelere örnek olabilir. Türkiye hükümeti, Elektrik Piyasaları Kanunu 6446 veya Madde 80 gibi değişikliklerle sahip olduğumuz çevre mevzuatını işlevsizleştirme yolunu seçerek kirli enerji yatırımlarının önünü açmaya çalışmak; dünyanın hızla terk ettiği bu teknolojilere finansal ve yasal teşvik yaratmak yerine, yenilenebilir enerjiye geçiş için gerekli yatırımlara odaklanmayı seçmelidir.

* Greenpeace Akdeniz İklim ve Enerji Kampanya Sorumlusu

ÖLÇÜM
ATIK AYIRMA
KENTSEL
TEMİZLİK
KATI ATIK
BİYOGAZ
MEKANİK
ARITMA
ATIK
YÖNETİMİ
GERİ
DÖNÜŞÜM
ATIK TOPLAMA
ATIK GAZ
SOĞUTMA SULARI
KİMYASAL
ARITIMI
PROSES SULARI
ARITMA ÇAMURU
SUSUZLANDIRMA
GERİ KAZANIM

AVRASYA'NIN LİDER
ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ FUARI

13. ULUSLARARASI GERİ DÖNÜŞÜM,
ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ VE
ATIK YÖNETİMİ FUARI

16-19
MART
2017
TÜYAP, İSTANBUL

rewistanbul.com

KATI ATIK

ATIK SU

ATIK GAZ

YEŞİL ENERJİ

Organizasyon

Tarsus

IFO

İLERİ
ARITMA
ARAÇ ÜSTÜ
EKİPMAN
MEMBRANLAR
KANAL TEMİZLEME
CADDE TEMİZLİK
ANALİZ
OTOMASYON
ÇEVRE
TEKNOLOJİLERİ
SU VE
ATIK SU
YEŞİL ENERJİ
KOMPOST
İKİNCİL HAMMADDE
ATIK BERTARAF
TIBBİ ATIK
HAVA
KİRLİLİĞİ
TOPRAK KİRLİLİĞİ
GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.

Selçuk Özdi* “Herkes Aynı Görüşte Ama Eşgüdüm Yok”

“Türkiye’de kurumlar, STK’lar, kuruluşlar ve profesyoneller bu konularda aynı düşüncede olsalar da uyumlu çalışma koşulları ve eşgüdümün sağlanamamış olması hızlı sonuç almakta en büyük engelimizdir”

COP21 Zirvesi içinde WGBC (Dünya Yeşil Binalar Konseyi) tarafından Dünya Binalar Haftası ve Günü toplantıları yapılmıştı. WGBC, toplantı öncesi üye olan ulusal konseylerden 2020 yılına kadar olan taahhütlerini alarak kapanış bildirgesinde derlenmiş sonuçlarını yayınlamıştı (<http://www.betterbuildgreen.org/cop21-commitments/>). Türkiye Çevre Dostu Binalar Konseyi olarak bizler de kendi yol haritamız ve Türkiye yapı sektöründe beklediğimiz gelişmeler ışığında 15 milyon metrekare yeni belgelendirilmiş bina; yeşil binalar kılavuzu çıkarılması; yapı malzemeleri yaşam döngü veritabanı hazırlanması; 500’ü onaylanmış toplam 2500 eğitilmiş profesyonel yetiştiril-

mesi; yenilikçi finansal çözümlerin hayata geçirilmesi; kamuyla birlikte yönetmeliklerin geliştirilmesi; bina performanslarının izlenmesi; denetlenmesi ve raporlanması konularında programlar hazırlamak ve bütün bunların gerçekleştirilebilmesi için de ulusal ve uluslararası işbirlikleri yapacağımız yolunda sözler vermiştik.

Geçtiğimiz bir yılda verdiğimiz sözler doğrultusunda yol haritamızı yeniledik. **ÇEDBİK Konut Sertifika Kılavuzu**’nu yayınladık. **H2020 Build-Up**on projesi kapsamında mevcut binalarda yenileme ve kapsamlı yenileme konusunda Türkiye yapı sektörünün tüm oyuncularını belirleyip bir araya getirerek durum saptaması ve çözüm önerileri geli-

tiriyoruz. Ayrıca verdiğimiz sözler arasında olan **malzeme yaşam döngüsü veritabanı** hazırlık çalışmalarını başlattık ve konut belgeleme, izleme, denetleme, raporlaması ile yapılan işlerin ölçülebilir olabilmesi için ilk adımları da attık.

Bütün bu çalışmalarımızda ana hedef binalardan kaynaklı serağazı salımlarını azaltarak Türkiye’nin ciddi karbon salım hedeflerinin en az yarısını binalarımızın verimini artırarak sağlamaktır. Çalışmalarımızda başarılı olabilirsek Türkiye yapı sektörü iklim değişikliği ile baş etmede önemli bir katkı sağlamış olacaktır. Binalarımızı en kısa sürede yüksek verimli, sağlıklı, konforlu hale getirebilirsek bizler, çocuklarımız ve torunlarımız gelecekte de yerküre üzerinde dayanılabilir koşullarda yaşamlarımızı sürdürebileceğiz. WGBC üyeleri 2050 yılına kadar tüm yeni binaların karbon sıfır hale getirilmesi için proje başlattı. Bu gerçekten de olanaksız değil. Toplam karbon salımlarını **%40 azaltma** şansımız var.

Türkiye’de kurumlar, STK’lar, kuruluşlar ve profesyoneller bu konularda aynı düşüncede olsalar da uyumlu çalışma koşulları ve eşgüdümün sağlanamamış olması hızlı sonuç almakta en büyük engelimizdir. Çözüm ise bellidir.

* Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği-
ÇEDBİK Yönetim Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Filiz Karaosmanoğlu*

“Paris, Ciddi Bir Yenilenmiş Başlangıç Başarısıdır Ama...”

“Okul öncesi çocuklarla ‘Küçük Karbon Kahramanları’ programımızı yürütüyoruz. Çünkü karbonu yönetmek, erken yaşta öğrenilmesi gereken sürdürülebilir yaşam kültürünün bir parçasıdır”

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) Taraflar Konferansı (COP21), iklim değişikliğine karşı dirençli yerkürede yaşamak için paydaşların bugüne dek olan belki de en samimi şekilde yan yana geldikleri platform oldu. Ardından Paris Anlaşması imza süreci de ciddi bir yenilenmiş başlangıç başarısıdır. Anlaşmanın resmi erk, yerel yönetimler ile küçük-büyük şirketlerde yansımaları ve eyleme geçilmesi doğal olarak farklı farklı oldu. Hükümetlerde farklı izdüşümleri olurken, kimi firmalar fırsat, kimileri risk görerek ilerliyor. Konuyu ilgi alanına hiç almayanlar da var. Sevindirici olan genele açık, şeffaf bilgilerin rapor ve beyanatlara bizlere ulaşması. İyi uygulama başarılarını duymak umudumuzu artırıyor. **Sivil toplum gücü** konumlanması ise ayrıca mühim.

Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim

Derneği (SÜT-D) 2013 yılında **I. İstanbul Karbon Zirvesi** hazırlıkları sırasında kuruldu. İlk zirvemiz BMİDÇS Paris Konferansı öncesinde Nisan 2014’te idi ve konferansa özel olarak odaklandık. Ardından II. ve III. zirvelerimizde de Paris Anlaşması’nın ana başlığımız olması ile paydaşları bir araya getirdik. SÜT-D kuruluşunda tanımladığı misyon ve vizyon ile sürdürülebilir üretim-tüketim-hizmet için çalışmakta, yerel ve küresel çevrenin korunmasına yönelik olarak farkındalık yaratıcı, eğitici ve her türlü bilgi akışını sağlayıcı faaliyetlerde bulunuyor. İklim değişikliği ile mücadele, karbon yönetimi üst başlıklarında fark yaratan lider bir sivil toplum örgütü olmak gayreti SÜT-D’nin Paris sonrası eylemlerinde, toplumda giderek artan bir coşku yaratmak üzere miniklere yönelmesini tetikledi. Okul öncesi çocuklarla “**Küçük Karbon Kahramanları**” programımızı yürü-

tüyoruz. Çünkü karbonu yönetmek, erken yaşta öğrenilmesi gereken sürdürülebilir yaşam kültürünün bir parçasıdır. Endüstrideki öncelikli hedefimiz ise, ülkemizde toplam seragazi salımlarının yaklaşık yarısını oluşturan elektrik ve buhar üretimi ile enerji yoğun sektörler olan çimento, demir-çelik, rafineri, seramik, kireç, kağıt, cam gibi sektörlerle iletişim ve bu sektörlerde düşük karbon ekonomisine geçiş için uğraşmak. “Düşük Karbon Kahramanı Ödülü” ile yaygın etki yaratıyoruz. SÜT-D, karbon azaltımı için **döngüsel ekonomiyi**, atık yönetimini öncelikli olarak e-atık ile atık bitkisel hayvansal yağlara yoğunlaşacak ve ülkemizin karbon yönetimi başarısı için uğraşını sürdürecektir.

SÜT-D iş dünyasından, akademiden ve gençlerden oluşan genç bir dernek. Enerjimiz çok. Engel tanımıyoruz. Çünkü evde, işte, her yerde, her şeyi karbon ayakizimizi azaltarak yapmak mümkün.

* İTÜ Öğretim Üyesi, Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Derneği (SÜT-D) Başkanı

Zeynep Okuyan* “Şirketlerin, Ölçümleme ve Raporlamada Adımlar Attığını Gözlemliyoruz”

“Kurumlar, iklim değişikliği konusunu sadece mevzuat açısından değil, olağanüstü afetlerin halihazırdaki iş modelleri, azalan hammadde ve kaynaklar, değişen paydaş beklentileri ve tedarik zincirleri üzerindeki etkisi açısından da değerlendirmek durumunda kalıyorlar”

EY İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Ekibi olarak Türkiye piyasasında birçok lider firma ile sürdürülebilirlik alanında denetim ve danışmanlık kapsamında çalışmalar yürütüyoruz. Anlaşmaya göre, gelişmekte olan ülkeler tarafından ihtiyaç duyulan ve alınan finansman, teknoloji transferi ve kapasite geliştirme desteğine ilişkin bilgilerin düzenli olarak raporlanması öngörülmüyor. Biz de yürüttüğümüz çalışmalarla trendlerin gerçekten bu doğrultuda olduğunu, şirketlerin faaliyetlerini **ölçümleme** ve **raporlama** tarafında adımlar attığını gözlemliyoruz. Biz de hizmetlerimizi firmaların değişen ihtiyaçlarına yönelik olarak sunmaya devam ediyoruz.

Kurum olarak, bu konuda ülkemizde ve hatta küresel piyasalarda ender rastlanan bir yaklaşımla, hal-

ka açık olmayan, iş modelinde gizliliğin en önemli unsurlardan biri olduğu finansal denetim ve danışmanlık veren bir hizmet şirketi olarak 2014 yılında sürdürülebilirlik raporumuzu yayınlamaya başladık ve 2015-2016 dönemini kapsayan raporumuzu da yakın zamanda yayınlayacağız. Buna ek olarak EY Global, tüm dünyada şirketimizin toplam karbon ayakzinde sırası ile birinci ve ikinci orana sahip olan uçak seyahatlerini ve ofis alanları dahil tüm enerji tüketimini doğru şekilde kayıt altına alıp azaltma ve iyileştirme çalışmaları yürütüyor. EY Global'de İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik hizmetleri bölümünde 1000'den fazla profesyonel çalışmamız bulunuyor ve önümüzdeki yıllarda bu sayının artması planlanıyor.

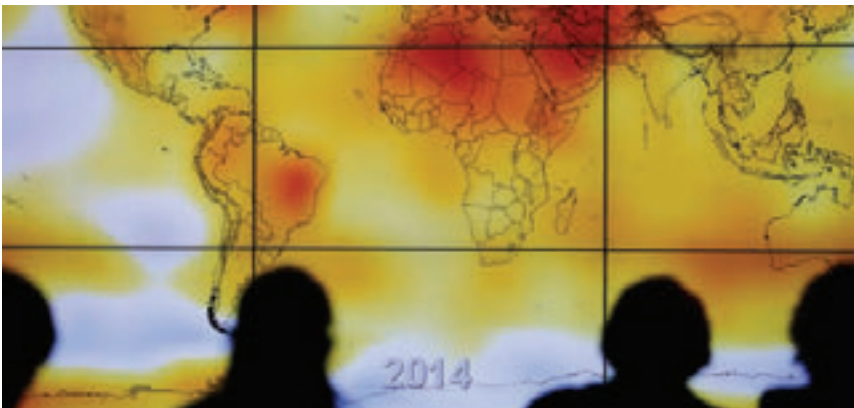
Aşılması gereken en büyük zorluk

gelişmiş ülke ve gelişmekte olan ülke tanımı, onların arasındaki görev dağılımı ve beklentiler olarak değerlendirilebilir. İklim değişikliği konusu hem **kamu** ve hem de **kurumsal paydaşların** gündeminde ön sıralarda yer alıyor. Kurumlar, iklim değişikliği konusunu sadece mevzuat açısından değil, olağanüstü afetlerin halihazırdaki iş modelleri, azalan hammadde ve kaynaklar, değişen paydaş beklentileri ve tedarik zincirleri üzerindeki etkisi açısından da değerlendirmek durumunda kalıyorlar.

EY olarak, öncelikle müşterilerimizin risklerini belirlemelerine ve yönetebilmelerine destek oluyoruz. Bugün kurumların karşısında duran en büyük tehditlerden biri iklim değişikliğinin yarattığı riskler ve bunlar karşısında harekete geçmelerini olarak görünüyor. Müşterilerimizin taşıdığı bu riskleri öncelikle fiyatlandırmaya, sonrasında ise hissedarları ve yatırımcıları için fırsata dönüştürecek bir yönetim planına dönüştürmeye çalışıyoruz.

* EY Türkiye İklim Değişikliği ve Sürdürülebilirlik Hizmetleri Lideri

Arif Cem Gündoğan*

“Yeni Bir Dünya Mücadelesi Bitmedi, Yeni Başlıyor”

“Kritik bir iklim zirvesinden bir diğerine doğru daha keskin bir dönemeçteyiz. Adil, eşit, paylaşımcı, katılımcı, özgür bir yeni dünya mücadelesi bitmek bir yana dursun, yeni başlıyor. Marakeş bu taleplerin dillendirileceği mecralardan sadece biri olacak”

Ekoloji Kolektifi Derneği olarak 2004 yılından bu yana yaşanan ekolojik krizlerin, toplumsal eşitsizliklerden ve adaletsizlikten kaynaklandığını kabul ederek, bu toplumsal eşitsizlik ve adaletsizliği yaşayan farklı çıkar gruplarının haklarına erişilebilmesi için çalışıyoruz. COP21’den diplomatik ve politik açılardan parlatılabilecek bir “başarı hikayesi” çıkmasını adeta mecbur kılan unsurlar arasında, uluslararası toplumun çözüm noktasında yaşadığı başarısızlıklar dolayısı ile yüzleştiği krizin ve sonuçlarının göz ardı edilemeyecek boyutlara ulaşmış olmasını sayıyoruz. En küçük ortak paydada buluşulan Paris Anlaşması’nın iklim krizine yeterli yanıt olmadığını bilim insanları da ısrarla vurguluyor...

Bu durum yeni değil. Anlaşma öncesinde 2010 yılında Gerze’de termik karşıtı yerel mücadeleler tarafından oluşturulan “İklim adaleti koordinasyonu” ile başlayan süreçten bu yana bizim temel amacımız, yerel hak mücadelelerinin hukuki ve bilimsel ihtiyaçlarını karşılayacak, iklimi savunan çabaların birbirinden haberdar olmasını ve dayanışma göstermesini sağlayacak bir kamusal alanı hayata geçirmek oldu. Bu bağlamdaki tartışmalarımızı www.iklimadaleti.org üzerinden aktarmaya çalışıyor; bu eksenlerdeki hak arama bilincinin gelişmesini sağla-

mak, doğayı korumaya, geliştirmeye ve iyileştirmeye yönelik hukuki olanakları artırmak için çalışıyoruz. Devletin, “**kirli yatırım**” politika ve planlarından uzaklaşmasını sağlamak, yurttaşların kamu yönetimine katılma olanaklarını artırmak, çevre ve kent hukuku ilkelerini geliştirmek, kısacası yaşamlarımız üzerinde söz sahibi olmak istiyoruz. Bu noktada enerjinin nasıl, kimin için,

ne şekilde, nerede ve nasıl üretildiğini sorunsallaştıracak şekilde yüzümüzü “**enerji demokrasisi**”ne dönmemiz gerekiyor.

Bu soruları sormadan ve kapsamlı bir biçimde cevaplamadan yaşanacak herhangi bir değişikliğin başlı başına olumlu olacağını söyleyemeyiz. Ayrıca, adaletli bir hukuk düzeni kuramazsak, içinde yaşadığımız iklim krizine karşı alternatif “temiz” enerji modellerinin ve mucizevi teknolojilerin ekolojik sorunları çözmeyeceğini; iklim krizine doğru yanıtın ancak mevcut üretim ve tüketim sisteminin dönüşümüyle mümkün olacağını savunuyoruz. Türkiye’deki ekoloji mücadelesine en doğrudan müdahalesini yerli kömüre getirilen teşvikler, ekoloji mücadelesine hukuk, imar, lisans ve izin süreçlerini kapatmaya çalışan **Madde 80**, Cerattepe’den DO-SAB termik karşıtı mücadelesine tüm bu iç gelişmelerin Türkiye’yi küresel iklim adaleti mücadelesinin en doğal tarafı kıldığını inanıyoruz. Evet, kritik bir iklim zirvesinden bir diğerine doğru daha keskin bir dönemeçteyiz. Adil, eşit, paylaşımcı, katılımcı, özgür bir yeni dünya mücadelesi bitmek bir yana dursun, yeni başlamakta. Marakeş bu taleplerin dillendirileceği mecralardan sadece biri olacak.

* *Ekoloji Kolektifi Derneği*

Dr. İzel Levi Coşkun*

“Bu, Sürdürülebilir Gelecek için Son Fırsat”

“Paris Anlaşması kısaca ‘tehlikenin farkında mısınız’ diyerek, artık kolektif olarak bir şeyler yapmamız gerektiğinin sınırını çiziyor ve özellikle devletlerle birlikte şirketleri de aksiyona davet ediyordu”

Paris Anlaşması'nın uygulanabilmesi için özel sektörün üzerine düşen sorumluluklara yönelik “farkındalık yaratma boyutu” şahsım ve çalıştığım şirket açısından en önemli etkendi. Daha net söylemem gerekirse, bence bu anlaşma kısaca “tehlikenin farkında mısınız” diyerek, artık kolektif olarak bir şeyler yapmamız gerektiğinin sınırını çiziyor ve özellikle devletlerle birlikte şirketleri de aksiyona davet ediyordu. Anlaşmayı kesinlikle bir “fırsat” olarak değerlendiriyorum. Bir yandan 2°C'lik sınırı 1,5°C'ye çekebilmek için karşılaşacağımız tehdit ve fırsatları, bir girişimci yaklaşımıyla “fırsata” dönüştürmeye çalışmak, diğer yandan da bunun hepimiz için sürdürülebilir bir gelecek adına son bir “fırsat” olduğunu da unutmamak.

İMKB'de sürdürülebilirlik endeksinin yürürlüğe girmesi bence şirket olarak yer aldığımız ekosistemdeki en önemli gelişmelerden biri. Ayrıca ilk defa EY bu yıl içinde Türkiye ofisi olarak bir sürdürülebilirlik raporu yayınladı ki, bunun da örnek teşkil etmesi açısından son derece faydalı olduğunu düşünüyorum.

Biz ise Mazars Denge olarak COP21'i bir eşik olarak kabul ederek, çalışmalarımıza başladık ve Nisan 2016'da aksiyona geçerek BM Küresel İkeler Sözleşmesi'ni imzaladık. Bir yıl içinde sürdürülebilirlik raporumuzu, üç yıl içinde

de entegre rapor yayınlamayı hedefliyoruz. En başta şirket içinde tüm departmanların temsil edildiği bir **sürdürülebilirlik komisyonu** oluşturduk. Her hafta toplanarak, kurumsal sürdürülebilirlik yaklaşımını tüm operasyonlarımıza nasıl entegre edebileceğimizi tartıştık. Paydaş anketleri yaparak odaklanacağımız konuları ve bunların önceliklerini belirledik. Şu anda tüm çalışmalarımıza temel oluşturacak, **ölçülebilir ve kolay anlaşılabilir bir model** yaratmaya çalışıyoruz.

Açıkçası ülkenin ve hatta dünyanın içinde bulunduğu kaos ortamı hem ülkelerin hem de şirketlerin

“Ülkenin ve hatta dünyanın içinde bulunduğu kaos ortamı hem ülkelerin hem de şirketlerin COP21'de bahsi geçen hedeflere ulaşmaktaki en büyük engel olarak karşımıza çıkıyor”

COP21'de bahsi geçen hedeflere ulaşmaktaki en büyük engeli olarak karşımıza çıkıyor. Aslında bu kaosun bir türlü vazgeçemediğimiz tüketim ekonomisinden, sürdürülebilir ekonomiye geçişin sancılarında ve şimdiye kadar yapmış olduğumuz ekonomik, sosyal, çevresel ve kurumsal hatalardan kaynaklandığını düşünüyorum. Bu dönem elbette geçecek ama bu dönemi en az hasarla aşmanın tek yolunun, ortak değerlere sahip çıkarak birbirimize sıkı sıkıya sarılıp sürdürülebilirlik hedeflerinden ödün vermemekle devam etmekten geçtiğine inanıyorum. Burada **değerler** konusunu özellikle vurgulamak istiyorum, çünkü etik, dürüst bir yaklaşıma sahip olmadan, adil, sorumlu, hesap verebilir, şeffaf bir sistem kurmadan, farklılıklara saygı duymadan, her alanda kaliteyi ön plana çıkarmadan, paylaşmayı bilmeden, hukuk ve demokrasinin gereklerini yerine getirmeden bizden sonraki kuşaklar için sürdürülebilir bir gelecek sağlamamız ne yazık ki mümkün değil.

* Mazars Denge CEO'su

Tolga Baştak*

“Çok Daha Fazlasına, Acil Olarak İhtiyacımız Var”

“1,5°C hedefi için 2020 yılından önce emisyon düşüş trendinin başlaması gerekiyor. Dolayısıyla, enerji başta olmak üzere karbon yoğun sektörlerde düşük karbonlu kulvarlara doğru dönüşümün başlatılması, önceliklerimizden birisi”

Paris Anlaşması'nın ardından ilk yorumumuz, iklim değişikliğiyle mücadele için ileri doğru bir adım atıldığı, ancak çok daha fazlasının gerektiği idi. Geçen 11 ay zarfında anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli eşik aşıldı, özellikle yenilenebilir enerji kanadında olumlu gelişmeler yaşandı. İçinde bulunduğumuz ekosistem açısından ise yaklaşım değişmedi. İklim krizini çözmek için olumlu adımlar atılıyor, ancak çok daha fazlasına, acil olarak ihtiyacımız var. Biz de buna önyak olmak için çalışmaya devam ediyoruz.

Paris Anlaşması sonrası uzun vadeli hedefimiz değişmedi: **Sıcaklık artışının 1,5°C'de sınırlandırılması** için gerekli ekonomik, teknolojik ve sosyal dönüşümün sağlanmasını hedefliyoruz. Kısa ve orta vadeli önceliklerimiz ise şöyle:

1- Anlaşmanın mümkün olduğunca çabuk hayata geçmesi hedefleniyordu. Bu gerçekleşti. Ancak Türkiye'nin de Paris Anlaşması'na taraf olması, ülkemizin düşük karbonlu bir ekonomik modele geçiş trenini kaçırmaması gerekiyor.

2- Paris Anlaşması, tedrici bir ilerlemeyi öngören bir süreç. Ulusal katkıların belli aralıklarla gözden geçirilmesi, her yeni INDC'nin bir öncekinden daha iddialı olması na dair hükümler bunun işareti.

Türkiye'nin ulusal katkısını 1,5°C hedefi ve emisyonlardaki tarihi ve güncel paylarını göz önüne alarak revize etmesi, temel amaçlarımız arasında yer alıyor.

3- Paris Anlaşması 2020 sonrasındaki iklim rejiminin çerçevesini çiziyor. Oysa 1,5°C hedefi için 2020 yılından önce emisyon düşüş trendinin başlaması gerekiyor. Dolayısıyla, enerji başta olmak üzere karbon yoğun sektörlerde **düşük karbonlu kulvarlara doğru dönüşümün** başlatılması, önceliklerimizden birisi. Bahse konu sektörlerin iklim değişikliği kaynaklı fiziksel riskler ile Paris Anlaşması sonrasında sinyallerini gördüğümüz dönüşüme dair

risk ve fırsatların farkında olmaları, odaklandığımız konular arasında yer alıyor.

Türkiye'nin Birleşmiş Milletler'e sunduğu ulusal katkı beyanındaki “referans senaryoya göre **%21 emisyon azaltım**” hedefinin önünde hiçbir engel yok. Bu hedef, Türkiye'nin tarihsel emisyon artış hızını **artırarak emisyonları 15 yıl içerisinde bugünkü seviyenin iki katına** çıkaracağı anlamına geliyor. Mevcut büyüme projeksiyonları, teknolojik gelişmeler ve enerji sektöründeki küresel trendler ışığında emisyonların bu seviyeye ulaşmasının mümkün görünmediğini söyleyebiliriz. Ancak bu, **Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadele hedefine ulaşacağı anlamına gelmiyor.** Türkiye'nin 1,5°C hedefi altında kendi payına düşen adil sorumluluğu yerine getirmesi için önümüzdeki beş yıl içerisinde emisyonlarda düşüşü başlatması gerekiyor. Emisyonların ana kaynağı olan enerji sektöründe değişimin önündeki temel engel olarak mevcut **kömür santrali planlarını görüyoruz.** Türkiye'nin enerji geleceğini enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji odaklı kurgulaması, düşük karbonlu bir kulvara geçişi için ilk ve en önemli adım olacaktır.

* WWF-Türkiye Genel Müdürü

Doç. Dr. Barış Karapınar* “Günümüz 8-18 Yaş Nesli Bir Fırsat”

“Hedeflerin bağlayıcı olmaması anlaşmanın kısa zamanda belirleyici etkilerinin çok olmayacağı beklentisini gündeme getirdi. Ancak TEMA olarak konunun özellikle gıda güvenliği, toprak bozulumu ve uyum/adaptasyon taraflarının daha fazla kamuoyuna duyurulması ve bu konularda bilinç yaratma yaklaşımını benimsedik”

Kurumun (TEMA) Paris Anlaşması çerçevesinde oluşan ulusal gündeme katkı sağlamasına olanak tanıdı. Özel sektörden Paris Anlaşması'nın özel sektör üzerine olabilecek potansiyel etkilerine yönelik; yazılı ve görsel basından anlaşmanın önemine dair değerlendirme talepleri geldi. İklim değişikliği TEMA'nın çalışma alanlarından bir olduğu için konunun ülke gündeminde yer bulmasının olumlu etkileri oldu.

Hedeflerin bağlayıcı olmaması anlaşmanın kısa zamanda belirleyici

etkilerinin çok olmayacağı beklentisini gündeme getirdi. Ancak TEMA olarak konunun özellikle **gıda güvenliği, toprak bozulumu ve uyum/adaptasyon** taraflarının daha fazla kamuoyuna duyurulması ve bu konularda bilinç yaratma yaklaşımını benimsedik.

Hedeflere ulaşma konusunda **engelleri** şöyle sıralayabiliriz:

- Fosil yakıtlardan rant sağlayan siyasi ve ekonomik güç ilişkileri,
- Günümüzü ve geleceği ipotek altına alan geçmiş kararlar/yatırımlar/ilişkiler,

- Bireysel ve toplumsal seviyede risk değerlendirme ve yönetimi nosyonlarının ilkelliği,

- Alternatif gelecek vizyonu olmayan ülkeler, kurumlar, liderler,

- Temiz geleceğin mümkün olduğuyla ilgili bilgisi olmayan geniş kitleler,

- Örgütsel olarak zayıf sivil toplum dünyası

- Donald Trump ve ona oy veren zihniyetin tüm dünyadaki yansımaları.

Fırsatlar ise şöyle;

- Güneşin ve rüzgarın varlığı,

- Yeni yenilenebilir enerji teknolojileri,

- Geridönüşüm ve döngüsel ekonomide gelişen örnekler,

- Yeni nesil mega firmaların temiz gelecek vizyonu (Google, Facebook vb.)

- İklim değişikliği üzerine çalışan bol miktarda insan kaynağı,

- İklim değişikliğine ayrılan finansal kaynak miktarındaki hızlı artış,

- İsveç gibi model ülkeler,

- İklim değişikliği konusunda giderek daha fazla bilgi sahibi olan güzel insanlar,

- Birlikte çalışma konusunda daha istekli ve başarılı sivil toplum örnekleri,

- Günümüzün 8-18 yaş nesli.

* TEMA Vakfı Genel Müdürü

Güneş Kahramanları Aranıyor!

Greenpeace gemisi Rainbow Warrior, Akdeniz turu kapsamında 6-23 Eylül tarihlerinde Türkiye'deydi. "Güneşe Yelken Aç" sloganıyla Bodrum'a gelen Rainbow Warrior, Seferihisar, Çeşme, Bozcaada ve İstanbul'da binlerce insanı güvertesinde konuk etti; yolculuğu boyunca, ülkemizde enerji dönüşümüne ilham veren güneş kahramanlarının hikayelerini de beraberinde taşıdı. Greenpeace Türkiye de bu kahramanlardan aldığı ilhamla ilk defa çözüm odaklı bir kampanya başlattı. Amaç, enerjisini güneşten alacak bir milyon yeni güneş kahramanı bulmak!

Duygu KUTLUAY, Greenpeace İklim ve Enerji Kampanya Sorumlusu

Şiddetsiz eylemleriyle dünya üzerindeki milyonlarca insana ilham veren Greenpeace gemisi Rainbow Warrior, Akdeniz turu kapsamında 6-23 Eylül tarihlerinde ülkemizdeydi. “Güneşe Yelken Aç” sloganıyla Bodrum’a gelen Rainbow Warrior, sırasıyla Seferihisar, Çeşme, Bozcaada ve İstanbul’da binlerce insanı güvertesinde konuk etti. Her durakta, dünyanın pek çok yerinde ulusal hükümetlerden çok daha iddialı iklim politikalarıyla öncülük yapabildiklerine tanık olduğumuz belediyelerle görüştü. Turizm sektörü, iş ve finans dünyası temsilcileri ile toplantılar düzenledi.

Kampanya boyunca amacımız Türkiye’nin sahip olduğu güneş enerjisi potansiyeli hakkında farkındalık yaratmaktır ve alt sloganımız “**Türkiye’nin hazinesi güneş enerjisi**” oldu. Güneş enerjisinin bireyleri pasif enerji tüketicisi olmaktan kurtararak üretimin bir parçası olabileceklerini ve ülkenin çağı yakalayan, gezegenin ihtiyaç duyduğu enerji dönüşümüne ilham vere-

bileceklerini herkese hatırlatmak istedik. Rainbow Warrior, yolculuğu boyunca ülkemizde enerji dönüşümüne ilham veren güneş kahramanlarının hikayelerini de beraberinde taşıdı. Greenpeace Türkiye de bu kahramanlardan aldığı ilhamla ilk defa çözüm odaklı bir kampanyaya başladı. Amaç, enerjisini güneşten alacak bir milyon yeni güneş kahramanı bulmak.

Hem Makro Hem Mikro Fayda

2015 yılında Greenpeace Türkiye tarafından yayınlanan **Enerji [D]evrimi** raporu, Türkiye’nin enerji açısından bir yol ayrımında olduğu ve öncelikle **kömürü** kademeli olarak devreden çıkarıp nükleer santrallara yatırım yapmak yerine acilen yenilenebilir enerjilere geçmesi gerektiğinin altını çiziyor. Raporda çıkarılan yol haritası doğrultusunda, kurulu güneş enerjisi gücünün önümüzdeki üç yılda 6 GW’a çıkmasını hedefleyen Greenpeace Türkiye, kurulu gücün yarısının insanları ve yerel toplulukları güçlendirecek şekilde

Yaşam ve Barış için Bir Yolculuk: Greenpeace

1971 yılında küçük bir grup pasifist, ekolojist, gazeteci ve hippinin kiraladığı eski bir tekne ile Alaska’nın kuzeyindeki Amchitka’ya yola çıktı. Amaçları ABD donanmasının yaptığı nükleer denemeleri durdurmaktır. Greenpeace yolculuğu Kanada’nın Vancouver şehrinde böylece başlamış oldu. Greenpeace kurucularından **Irwing Stowe**’un “yaşam ve barış için bir yolculuk bu...” diye tanımladığı bu ilk yolculuğun, daha on yıllar boyunca devam edeceği ve tabii ki bu yolculuğun dünyayı değiştireceği o zamanlar bilinmiyordu. Greenpeace’in ilk kurucuları tarafından benimsenen bağımsızlık, şiddetsizlik, yaratıcılık, çevre suçlarına şahitlik etme ilkeleri şimdi de Greenpeace’in temel ilkeleri olarak devam ediyor.

küçük ölçekli sistemlerden (50kW kapasitenin altı) elde edilmesini amaçlıyor. Bir milyon çatının küçük ölçekli kurulumlarla donatılmasıyla (3 kWp ortalama boyutta) toplam 3 GW güneş kurulu gücüne ulaşabiliyor.

Üstelik Türkiye'nin bu dönüşüme bir an önce başlamaması için hiçbir neden yok. Güneş, Türkiye'de yenilenebilir enerji kaynakları arasında en yüksek enerji potansiyeline sahip olanı. Türkiye, yılda 2700 saat güneşlenme süresiyle Avrupa ülkeleri arasında güneş potansiyeli açısından en zengin ikinci ülke. Türkiye, 2016 yılı Temmuz ayı itibarıyla 562 MW ile bu potansiyelin ancak %1'lik bölümünü kullanırken, 1600 güneşlenme süresine sahip Almanya 38.000 MW kurulu güneş gücüne sahip. Dünya çapında geçtiğimiz iki yılda enerji yatırımlarının %50'sinden fazlası yenilenebilir enerjilere yapıldı. Türkiye'de yatırımcılar ve bireyler de bu eğilimin dışında kalmak istemiyor. Bu açıdan,

Rainbow Warrior III

Greenpeace, kırık dökük bir balıkçı teknesi ile ilk seferini gerçekleştirdiğinden bu yana, kampanyalarını eski gemi ve tekneleri alıp onararak yürüttü fakat 6 Eylül tarihinde ülkemize giriş yapan üçüncü Rainbow Warrior ise Greenpeace tarafından inşa edilen ilk gemi. 1985'te Fransız ajanları tarafından bombalanarak batırılan ilk Rainbow Warrior'ın yerine geçen ikinci Rainbow Warrior, Pasifik'teki nükleer denemelerin sonlandırılması, kömür kanallarının bloke edilmesi ve yok edici balık operasyonlarının durdurulması için 22 yıl boyunca yürüttüğü kampanya çalışmalarından sonra, 16 Ağustos 2011'de emekliye ayrılarak Bangladeş açıklarında **yüzer hastane** olarak çalışmaya başladı. Çok gurur verici bir mirası

devralarak 14 Ekim 2011'de göreve başlayan üçüncü Rainbow Warrior, daha önce hiçbir Greenpeace gemisinde görülmemiş şekilde donatıldı. Bu gemi hızlı ve güvenilir, bir bilim üssü ve yüzen bir iletişim merkezi olarak kullanılabilir. Ancak en önemlisi, yeni Rainbow

Warrior mümkün olan en çevre dostu gemi. Gemi öncelikle **rüzgar** gücü ile çalışıyor. 55 metrelik direkleri aynı boyuttaki geleneksel direklerden çok daha fazla yol alabiliyor. Havanın el vermediği koşullarda devreye girecek elektrikli bir motordan gelen ısıyla su ve böylece kabinler de ısınıyor. Deniz üzerindeki herhangi bir atığı bertaraf edebilmek için teknede 59 metreküp atık su depolanabiliyor ve biyolojik bir arıtma sistemi kirli suyu temizleyip geri dönüştürebiliyor.

Güneş Kahramanları

- ☀️ Tarlasına uzak su kuyusundan su çekebilmek için 220 adet güneş paneli kurduran Konya'da yaşayan çiftçi **Esat Aslan**,
- ☀️ Müzik dünyasının ses sistemleri ve sahnelerin ışıklandırılması için çok fazla elektrik tükettiğini bilen ve bu elektriğin yenilenebilir enerjilerden üretilmesi durumunda sahneden yükselecek notaların geleceği daha umutla aydınlatacağına inanan müzisyen **Taner Örgün**,
- ☀️ Sinop'un Gerze Gürsöcü köyünde bahçesine kurduğu güneş panelleriyle girişimcilik yapan ev hanımı **Kezban Karaman**,
- ☀️ Bursa'nın Yıldırım ilçesindeki 1000 kişi kapasiteli Mevlana Camii'nde, yasal prosedürleri yerine getirerek geçen Nisan ayında başlattıkları

uygulama kapsamında ürettikleri fazla enerjiyi Türkiye Elektrik Dağıtım AŞ'ye (TEDAŞ) satarak sağladıkları geliri caminin ihtiyaçlarında kullanan Yeşilyayla Mevlana Camii ve Kuran Kursu Yaptırma ve Yaşam Derneği Başkanı **Cemil Sancar**,

☀️ İzmir'in Güzelbahçe köyünde elektrik erişimi olmayan evine güneş panelleri kuran çoban **Mehmet Kahya**,

☀️ Güneş enerjisinden elektrik üretimi için belediye öncülüğünde enerji üretim kooperatifi kurulması için harekete geçen ve Türkiye'deki diğer belediyelere örnek olmaya devam eden Türkiye'nin ilk "sakin şehri" Seferihisar'ın Belediye Başkanı **Tunç Soyer**.

Türkiye'nin güneş enerjisi yatırımları şimdiden umut vaat ediyor. Türkiye'de güneş enerjisi 2015 yılı sonunda, 362 santralde 248 MW kurulu güç değeriyle fakat 2016'nın ilk yarısı itibarıyla bu rakam ikiye katlanarak toplam 733 santralde 562 MW kurulu güce ulaştı. Yani altı ayda yaklaşık %100'lük bir artış mevcut.

Güneş, herkesin kolay erişim sağlayabileceği bedava bir enerji kaynağı. Güneş enerjisine geçişte herkes rol alabiliyor. Büyük çaplı güneş enerjisi çiftliklerinin yanı sıra bireyler kendi çatılarına panel kurarak da tasarruf edebiliyor. Bu açıdan, güneş enerjisi Türkiye için hem makro hem mikro ölçekte ciddi yararlar sunuyor. **Yerli kaynak** olduğundan dolayı cari açığın kapanmasına yardım etmekle kalmıyor, yakıt maliyeti olmadığından ülkenin enerji bağımsızlığına da ciddi oranda katkı sunuyor. Bunun yanı sıra Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı'nın da belirttiği üzere **en fazla istihdam yaratan enerji teknolojisi** olması nedeniyle ülkede yeni iş alanları yaratılmasına da katkı sunuyor. Fakat Türkiye'de güneş enerjisine yatırım talebi çok yüksek olsa da talep, yatırım hızını, bürokratik engeller nedeniyle yakalayamıyor. Bu nedenle güneş enerjisi yatırımlarına kolaylık getirilmesi gerekiyor.

Değişimin Parçası Olmak

Türkiye, son yıllarda kaydettiği ekonomik büyümeyle birlikte dünyanın en hızlı büyüyen enerji piyasalarından biri haline geldi. Enerji Bakanlığı'na göre, 2023 yılına kadar, Türkiye'nin enerji talebini karşılaması istenen yatırımların toplam miktarı yaklaşık 120 milyar dolar, yani geçen 10 yıldaki yatırımların toplamının iki katından fazla. Türkiye'nin halihazırda enerji sektöründe altyapı ve üstyapı yatırımları yapması gerekiyor. Bu açıdan da Türkiye enerji politikaları açısından bir yol ayrımında. Artık, çağın dışında, kirli, (hem gezegenimiz hem de bizler için) sağlıksız enerji kaynaklarında ısrarı bırakmak ve planlanan bu yatırımların

dünyanın uzaklaştığı geçmişin teknolojilerine değil, akıllı temiz teknolojilere yapması gerekli. Çünkü Türkiye'nin yenilenebilir enerjide dünya lideri olacak potansiyeli var. Bu potansiyeli kullanmak, gerekli altyapıyı hazırlamak, bu alanda istihdam yaratmak, güçlü ve bağımsız ekonominin temellerini atmak zorunda.

Güneş enerjisi, bireylere bütün dünyada hayal ettikleri değişimin bir parçası olabilmeleri için olanak sağlıyor. Bireylerin bu teknolojiyi benimsemesi artık maliyetli değil. Kişisel kullanım için bireyler, çatılarına kuracakları sistemler sayesinde enerji ihtiyaçlarını karşılayıp, EPDK'nın "Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönetmelik"i ve YEKDEM mekanizması sayesinde üretim fazlasını şebekeye satarak kazanç elde edebiliyorlar. 10 yıl devlet alım garantili güneş enerjisi sistemi kurulduğunda sistem maliyetini ortalama altıncı yılda karşılamış oluyor. Ortalama panel kullanım süreleri ise 30 yıl civarında. Ancak bu aşamada da özellikle elektrik dağıtım şirketleri bireysel başvurulara engel çıkarabiliyor. Bir hanenin alanı ve elektrik faturası üzerinden daha detaylı hesaplamalar, kampanya web sitesi [### Rainbow Warrior 2016 Akdeniz Turu](http://gune-</p></div><div data-bbox=)

Rainbow Warrior, umudun çaresizliği yendiği, insanlığın güzelleştirdiği bir dünyayı inşa etme hayaliyle çıktığı Akdeniz turuna, 24 Ağustos tarihinde Lübnan'dan başladı. Lübnan'da kadın kooperatiflerinin güneş enerjisine geçişlerini desteklemek üzere etkinlikler düzenleyen Rainbow Warriow, Türkiye sonrası İtalya'ya geçti. İtalya'da enerji dönüşümünde bireylerin rolünü gösteren raporun lansmanını yaparken hem petrol platformlarına karşı bir protestoda bulundu hem de 15 Ekim'de

Akdeniz'de göçmenlerin yoğun olarak bulunduğu Lampedusa adasına 40kW'lık bir fotovoltaik kurulum götürdü. Turun son durağı Kasım ayında Fas'ta gerçekleşecek İklim Zirvesi olacak. 2015 yılında Paris'te varılan iklim anlaşmasını ülke liderlerinin çok daha hızlı ve iddialı taahhütlerle hayata geçirmeleri için bölgenin en büyük hazinesi güneşten güç ve ilham olarak daha güzel bir dünya için sürdürülebilir çözümler üretmenin mümkün olduğunu gösterecek.

seyelkenac.org adresinden yapılabilir.

Greenpeace Akdeniz, Rainbow Warrior Akdeniz turuyla başlattığı Güneşe Yelken Aç projesini yenilenebilir enerji çözümleri kampanya çatısı altında önümüzdeki yıllarda da sürdürecektir. Bir milyon çatı hedefi doğrultusunda, Greenpeace küçük ölçekli güneş panelleri için şebeke bağlantısının kolaylaştırılması, imar kanununda değişikliklerle yeni binalar için güneş enerjisinin zorunlu tutulması, özellikle bireyler için uygun güneş enerjisi finansmanına erişimin sağlanması, kamu binalarında güneş enerjisine geçişin başlaması ve devletin yenilenebilir enerjide alım garantisinin iyileştirilerek uzatılması hedefleriyle çalışmalarına devam edecek. ○

Sürdürülebilir Gıda ve Su Güvenliği

20. yüzyıl ekonomik modeller arasındaki hegemonya ve kaynak savaşlarının yüzyılı oldu. İçinde yaşadığımız 21. yüzyıl ise iklim ve çevresel değişikliklerden ötürü **gıda ve su savaşlarının** yüzyılı olmaya aday. Hatta büyük-küçük tüm güçler şimdiden bu yönde pozisyon almaya başladılar. Önemli olan bizim de fazla geç olmadan konunun önemini anlayarak bu yarışa dahil olabilmemiz.

Uluslararası politika doğal olarak tek bir unsur üzerine inşa edilmiyor, ancak her ülkenin politikasını

üzerine inşa etmesi gereken ana unsur güvenlik. Geçmişte bu güvenlik kavramı çoğunlukla silahlı çatışmaları çağrıştırırsa da günümüzde bu olgu farklılaşmaya başladı.

Mesela **Avrupa Birliği** (AB) için güvenlik artık Rusya'dan gelecek tankların yaratacağı tehlikeden çok küçük teknelerle İtalya'ya veya Yunanistan'a ulaşmaya çalışan mülteciler olarak algılanıyor. AB'nin özellikle orta ve kuzeyindeki ülkeler için su ve gıda güvenliği bir sorun teşkil etmese de Avrupa'nın güney ülkeleri şimdiden kuraklık

sıkıntısı ile karşı karşıya. Ekonomik nedenler de buna katıldığı zaman, gelen mülteciler için Yunanistan, İtalya ve İspanya bir hedef değil, sadece bir ara duraktır.

AB bugünkü nüfusunu doyurabilme yeteneğine sahip. Ancak bu yeteneğe sürdürülebilir biçimde sahip olabilmek için sınırlarını mültecilerden korumak zorunda. Bu nedenle de Avrupa'da bir yandan yabancı düşmanlığı tırmanışa geçmişken öte yandan AB savunma hattını Yunanistan ve Bulgaristan'ın doğu sınırında kurmaya başladı. Bu doğu

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniv. İklim
Değişikliği ve Politikaları
Uyg. ve Araş. Merk.
mlkurnaz@gmail.com

sınırını oluşturan ülkemizin kuvvetli olması, AB'nin sürdürülebilir gıda ve su güvenliği açısından büyük önem taşıyor.

Açlık ve Kuraklık Riski

ABD yüzyıllar boyunca değişik ülkelerden göçen kişiler tarafından kurulmuş ve egemen konumuna getirilmiş bir ülke. Ancak bugün için bu ülkenin batı yarısı ciddi anlamda bir kuraklık tehdidi altında yaşıyor. Özellikle Kaliforniya eyaletini besleyen su kaynakları hızla azalıyor ve bu bölgedeki tarım neredeyse durma noktasına geliyor. Ama bu problem ABD'den çok güney komşusu olan Meksika'yı etkiliyor. 20. yüzyıl boyunca **ABD-Meksika** sınırı, sınırlı da olsa geçirgen bir karaktere sahip oldu. Bunun temel nedeni ise ABD'nin güney eyaletlerindeki işgücü ihtiyacıydı. Bu geçirgenlik nedeniyle güney eyaletlerinde anadili İspanyolca olan kişiler neredeyse çoğunluğa geçiyor.

Meksika'nın günümüzde 120 milyon olan nüfusu her geçen gün kuraklık ve açlık riski altında yaşama doğru sürükleniyor. Benzer bir sorun Akdeniz'in güneyindeki ülkelerde ve Ortadoğu ülkelerinde de mevcut. Ancak bu ülkelerin AB ile uzun bir sınırları olmadığından kitlesel göç olaylarını durdurabilmek nispeten daha kolay. ABD de Meksika ile olan sınırının geçirgenliğinin artmasından endişe duyduğundan bu sınıra geçirgenliği önleyici bir duvar örme çabasına girişti. Bu duvar sayesinde güneyden gelebilecek mültecilerin önüne geçildiği

Tüm ülkeler kendi gıda ve su güvenliklerinin sürdürülebilirliğine temel varlıklarını koruyabilmek için en büyük önemi vermek zorunda. Yakın gelecekteki olaylara da bu açıdan bakmak, alacağımız tedbirlerin fayda sağlayabilmesi açısından son derece büyük önem taşıyor.

takdirde ABD'nin kendi nüfusunu beslemesi mümkündür. Günümüzde gıda ve su güvenliği açısından sorunu olmayan tek büyük güç **Rusya**. Ancak Rusya'nın gıda güvenliğine tehdit, batısından ya da güneyinden değil, doğusundan geliyor. Çünkü dünyanın yükselmekte olan gücü Çin, gıda güvenliği açısından en kötü durumda olan büyük ülke. Öncelikle iklim değişikliğinden dolayı deniz seviyelerinin yükselmesi Çin'in kıyı kesimlerindeki tarım arazilerini ciddi biçimde tehdit ediyor. Ayrıca Çin'de tarımsal sulama için kullanılacak olan su çoğunlukla kaynağı Himalayalar'da olan nehirlerden karşılanıyor. Himalayalar'daki suyun kaynağı ise burada binlerce yıldır varlığını sürdüren buzullar. Bu buzullar da iklim değişikliği nedeniyle küçülüyor. Önümüzdeki 20-30 sene içerisinde önce debileri artacağı, sonra da sadece muson yağışlarından beslenecekleri için, bu nehirlerin neredeyse denize ulaşmayacak hale gelmeleri bekleniyor.

Bu durum Çin'in büyük nüfusunu doyurabilmek için çevresindeki sürdürülebilir su ve gıda kaynaklarına gözünü dikmesine yol açabilir. Bu kaynakların en önemlisi de üst komşusu Rusya'da bulunuyor.

Ticaret ve Hukuk Kuralları

Bugüne dek bu tür senaryolarla karşılaştığımızda hep "**O zaman başka yerden gıda gereksinimlerini karşılarlar**" diyerek konuyu geçiştirmeye çalıştık. Mesela Çin için o "başka yer" Afrika'da satın aldığı tarım arazileri. Ancak burada hep uluslararası ticaret kurallarının şimdiye kadar olduğu şekilde çalışacağı var sayılıyor. Zimbabve'de, Gana'da, Nijerya'da yerli halkın açlıkla karşı karşıya kaldığında, **yanlarındaki tarlalarda üretilen gıda maddelerinin Çin'e gönderilmesine sessiz kalacağı düşünülüyor**. Oysaki Afrika, iklim değişikliğinden en fazla etkileenecek bölgelerden biri olacağından bu ve benzeri gıda ve kıtlık sorunları uluslararası ticaret ve hukuk kurallarının tamamen göz ardı edilmesine ve belki de çökmesine neden olabilir. Afrika bu konuda verilebilecek tek örnek değil. Bu nedenle tüm ülkeler kendi gıda ve su güvenliklerinin sürdürülebilirliğine temel varlıklarını koruyabilmek için en büyük önemi vermek zorunda. Yakın geçmişimizdeki olaylara bu gözden bakılacak olursa olayların anlaşılması da daha kolay olabilir. Yakın gelecekteki olaylara da gıda ve su güvenliğinin sürdürülebilirliği açısından bakmak, alacağımız tedbirlerin fayda sağlayabilmesi açısından son derece büyük önem taşıyor.

Kulağı Ardına Kadar Açmak!

Sürdürülebilirlik konusunda yol almak isteyen birçok şirketin temel hatası, bu çalışmalarını bir kurumsal iletişim sorunu olarak görmeleri çoğu zaman. Bu noktada bu çalışmalar “dışsal” ve “geçici” olarak görülüyor ne yazık ki. Zorlu Enerji Grubu’nun başardığı ise, iklim değişikliği, enerji sorunu ve sürdürülebilirliği, iş stratejilerinin göbeğine yerleştirebilmek. Zorlu Enerji Grubu Kurumsal İletişim Ekibi ve Kurumsal İletişim Müdürü Esra Çakır’la yaptığımız görüşmeden aklımızda kalan iki diğer önemli nokta ise, paydaşlarla azami diyalog ve yaptıkları işin hakkını vermek için gösterdikleri titizlik...

 Barış DOĞRU

Bu kadar yıldır sürdürülebilirlik üzerine çalışıyorum ve iyi çalışmaların arka planını anlamaya çalıştığımda hep birbiriyle uyumlu, işine odaklanmış ve son olarak da her şeyi bilen değil, paydaşlarına kulaklarını açan ekipler görüyorum. Zorlu Enerji Grubu da beni yanıltmıyor aslında. İşlerinin ana merkezinin enerji olduğunu bilen ama enerjinin ekosistemden, toplumsal yapıdan, insanlardan, çocuklardan bağımsız olmadığını bilen bir ekip var karşımda: **Zorlu Enerji Grubu Kurumsal İletişim Ekibi**. Birkaç yıldır çalışmalarını yakından takip ettiğim bu ekiple, 2014-2015 Sürdürülebilirlik Raporu’nun yayınlanmasını vesile ederek bir araya geldik ve bugüne kadar yaptıklarını ve bundan sonra ilerlemek istedikleri hatta konuştuk. Rapor verileri ve içeriği son derece çarpıcı. 2015 yılı sonu itibarıyla Zorlu Enerji’nin 973 MW’lık toplam kurulu gücünün %61’i yerli ve yenilenebilir enerjiye dayandığı bilgisi dikkat çekiyor. Ekim 2016 itibarıyla ise, grubun toplam kurulu gücü 1046 MW’a ulaşırken, Türkiye’de yeni tam kapasite devreye giren iki rüzgar enerjisi santrali ile birlikte yerli ve yenilenebilir enerji oranı da %67’ye erişmiş. Özelleştirme sonucu paket halinde satın aldıkları enerji tesislerini, verimlilik ve çevresel etki ilkeleri üzerinden sıkı bir yeniden değerlendirilmeye tabi tuttuklarını anlatıyor **Zorlu Enerji Grubu Kurumsal İletişim Müdürü Esra Çakır**. Kapasiteyi ileri teknoloji yatırımlarıyla yükseltme yoluna giderken, çevresel etkiyi artırmamanın yollarını bulmak. İkizdere HES bu konuda çarpıcı bir örnek. “Oldukça eski bir santral olan İkizdere HES’in kapasitesini 18,6 MW’tan 78,39 MW’a çıkarma im-

kanımız vardı; ancak bölge halkıyla yapılan diyalog toplantıları ve yapılan etütler sonucunda, teknolojiyi yenilemeye ama tesis büyüklüğünü artırmamaya karar verildi” diyor Çakır. Santralde sadece yenileme çalışması yapılarak kurulu gücünün 26 MW’a ulaşması hedefleniyor. Yazının en başında söylediğim gibi işin sırrı da burada sanırım: **Bulunduğunuz alandaki insanlara, toplumsal yaşama, bilime ve ekosisteme kulak vermekte...**

Ne Yaptığımız İyi Bilmek

Sürdürülebilirlik konusunda yol almak isteyen birçok şirketin temel hatası, bu çalışmalarını bir kurumsal iletişim sorunu olarak görmeleri çoğu zaman. Bu noktada, bu çalışmalar “dışsal” ve “geçici” olarak görülüyor ne yazık ki. Zorlu Enerji Grubu’nun başardığı ise, iklim değişikliği, enerji sorunu ve sürdürülebilirliği, iş stratejilerinin göbeğine yerleştirebilmek. Bunun için en önemli adım, güçlü, etkin ve işlevsel bir sürdürülebilirlik stratejisi ve bu süreci gerçekten takip edebilecek bir Sürdürülebilirlik Kurulu’dur. Ekim 2015’te oluşturdukları bu Kurul’un liderliğinin öneminin altını ısrarla çiziyor Çakır. Sürdürülebilirlik Raporu’nu hazırlama sürecinin, gidilecek yol haritası ve stratejinin oluşturulmasındaki önemi vurgulayan Çakır, “GRI G4 ilkelerini takip ettiğinizde, aslında çok kolay yol alabiliyorsunuz” diyor. G4’ün metodolojisi, gerçekten de kurumların en önemli işi olan Önceliklendirme Analizi’ni ortaya koymak için son derece işlevsel. Buradan yola çıkarak oluşturdukları **“Sürdürülebilirlik Öncelikli Matrisi”** gidilecek yolu tümüyle ortaya koyuyor. Çakır, bu noktada da bizim her zaman altını sıkı sıkıya çizdiğimiz, paydaş

Zorlu Enerji'nin İlk'leri

- 2009 yılında Türkiye'de karbon ayakizini hesaplayan ilk enerji şirketi.
- Türkiye'den Karbon Saydamlık Projesi'ne katılan ilk enerji şirketi.
- Türkiye'de yerli enerji şirketleri içerisinde ISO 14064-1 kalite belgesini alan ilk şirket.
- 2°C Bildirisi imzacısı ve İklim Platformu - Türkiye İklim Değişikliği Liderler Grubu'nun kurucu üyelerinden biri.
- Gökçedağ Rüzgar Enerji Santrali'nda uygulamaya geçirilen proje ile Türkiye'de "Karbon Emisyon Satış Sözleşmesi"ni imzalayan ilk enerji şirketi.
- Gökçedağ Rüzgar Santrali'na 2011'de Türkiye'nin ilk kuş izleme radarını kuran şirket.
- Enerji sektörünün ilk sürdürülebilirlik raporunu yayınlayan şirket.

Kızıldere 2 Jeotermal Enerji Santrali

Ornitolojik izleme çalışması sonucunda kurulan Türkiye'nin ilk kuş izleme radarı, Gökçedağ Rüzgar Santrali için tesis edildi ve 500 bin dolarlık bir yatırıma mal oldu.

Sıfır Karbon Ayakizi Ormanları Projesi Ağaç Dikim Töreni

iletişiminin önemine dikkat çekiyor; stratejinin oluşum sürecinde tüm paydaşlarla açık bir diyalog süreci yaşadıklarını anlatıyor.

Zorlu Enerji Grubu, tesislerinin bulunduğu her yerde gerçekleştirdikleri kapsamlı diyalog toplantıları ile yapılacakların ve dolayısıyla stratejinin ve öncelik matrisini ortaya çıkarmış. “Sürdürülebilirliği ve ona giden yereldeki yol haritasını, yereldeki paydaşlarla, STK’larla, yerel yönetimlerle, ticaret ve sanayi odalarıyla beraber şekillendirmeyi başardık” diyen Çakır, yerel istihdamın geliştirilmesine de özel bir vurgu yapıyor. Tesislerinin bulunduğu her yerde, işe alımlarda önceliğin yerel işgücüne verildiğini aktarıyor. Bu titizlik tüm çalışmalara elbette yansıyor. Çakır bu titizliğin örneklerini ardı ardına sıralıyor: “Gökçedağ

Rüzgar Santralımız için 2008’de gerçekleştirdiğimiz ‘ornitolojik (kuş bilimsel) izleme çalışması’ sonucunda, santralin kuş göç yollarından en az 50 km uzakta olduğunu ve türbinlerin ‘BirdLife International Önemli Kuş Alanları Kriterleri’ doğrultusunda kuşların doğal hayatına olumsuz etkisi olmadığını tespit etmiştik. Yine de kuş ölümü riskini almamak adına 500 bin dolarlık bir yatırımda bulunarak kuş radarını hayata geçirdik. Bu, RES’ler kapsamında Türkiye’de kurulan ilk kuş izleme radarı oldu”.

Enerjileri Çocuklar İçin...

Zorlu Enerji Grubu olarak yaptıkları çalışmalar, teknik çözümlerle de sınırlı değil. Sosyal fayda için geliştirdikleri projeler de çevresel yeniliklerle el ele gidiyor. Bunlar

arasında en etkili ve uzun soluklu olanlarından biri de “**Enerjimiz Çocuklar İçin**” projesi. Türkiye’nin ilk ulusal ölçekli enerji eğitim projesi olan “Enerjimiz Çocuklar İçin” ile çocukların enerjisi, enerji kaynaklarını, verimliliği ve yenilenebilir enerji konularını sürece dayalı ve eğlenceli bir şekilde öğrenmelerini sağlıyorlar. 2010 yılında başlayan ve şimdiye kadar 190 bin çocuğa ulaşan bu projenin sonuç ve etkilerini düzenli olarak ölçtüklerinin altını çiziyorlar. “Projeyi daha çok okula ve çocuğa ulaştırmak istiyoruz ancak önemli olanın odaklandığımız noktalarda tam sonuçlar almak olduğunu düşünüyoruz” diyor Çakır. Türkiye’nin dört bölgesinde, Valilikler ve İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile işbirliği içerisinde toplam yedi il ve 93 okulda 3. ve 4. sınıf öğrenci ve öğretmenlerini kapsayan projeyi, müfredata uyumlu içeriklerle birlikte interaktif oyunlar ve tüm yıla yayılan özel aktivitelerle zenginleştirmeye devam ediyorlar. Proje kapsamında İl Milli Eğitim Müdürlükleri ile birlikte Hacettepe ve Bahçeşehir Üniversitesi gibi önemli akademik kurumlarla da işbirliği yaparak, öğrencilere yönelik tüm içeriklerin eğitim ve pedagoji alanında uzman kişiler tarafından hazırlanması sağlanmış. Öğrenmede “oyunun” öneminin altını çizerken, önümüzdeki yıllarda, eğitim içeriğinin modüler hale getirilerek, ulusal çapta Milli Eğitim müfredatının içine dahil edilmesi hayallerini de paylaşıyorlar bizlerle. Bu arada projeyi, geçtiğimiz yıl Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi’nde belirlenen 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SKH) ile de ilişkilendiriyorlar. Çakır, “Enerjimiz Çocuklar İçin projesi, bu 17 hedefin yedi ilkesini doğrudan karşılıyor” diyor gururla...

Gerçeklik ve Sürdürülebilirlik

Türkiye’de sürdürülebilirlik raporunu yayımlayan ilk enerji şirketi olan

Zorlu Enerji Grubu, 2010 yılından bu yana faaliyetlerinden kaynaklanan karbon ayakizini de düzenli olarak hesaplıyor ve CDP platformu aracılığıyla paylaşıyor. Bu yıl zorunlu olmadıkları halde, gönüllü kategorisinde yer almak üzere, Borsa İstanbul BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne de başvurularını yapmışlar. Yeni açıklanacak BIST Sürdürülebilirlik Endeksi'ni heyecanla bekliyorlar. İşte bu heyecanlardan konuşmak

Hayata Smaç ve Diğer Projeler

"2017'de devam edecek bir projemiz de yatırım bölgelerimizden biri olan Aydın Buharkent'te hayata geçirdiğimiz 'Buharkent Gençleriyle Hayata Smaç' projesi. 2014 yılı Mart ayında başlayan ve üç yıl sürecek projeye Buharkent ilçesindeki çocuk ve gençlere, zamanlarını spor yaparak geçirmeleri ve sporu yaşam biçimi haline getirerek sağlıklı bir şekilde toplumsal hayata katılmaları için bir fırsat sunuluyor. İlk yıl, iki farklı okuldan, 25'er kişilik öğrenci gruplarının dahil olduğu projeye, ikinci yıl Buharkent merkezinin yanı sıra köylerindeki öğrencilerinin de katılımı sağlanarak, 50 öğrenci daha eklendi ve projenin etki alanı artırıldı. Buharkent ilçesinde dezavantajlı çocuklarımızın hayata kazandırılmaları için Zorlu Enerji Grubu olarak bir destek de biz sunuyor ve bundan büyük bir mutluluk duyuyoruz. Bu projelerimize ek olarak Tohum Otizm

Vakfı, Türkiye Spastik Çocuklar Vakfı, Kanserli Çocuklara Umut Vakfı, Tüvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı, TEGV-Türkiye Eğitim Gönülleri Vakfı ve LÖSEV-Lösemili Çocuklar Vakfı gibi kurumlarla çalışma arkadaşlarımız arasında oluşturduğumuz gönüllü ekiplerle birlikte çalışarak özellikle yarınlarmızın sahibi olan çocukların sağlık ve eğitimlerine yatırım yapıyoruz."

lazım artık... 20. yüzyılın son çeyreğinden başlayarak özel şirketlerin bir bölümünün, kendilerine bir çekidüzen verme sürecine gittiklerini biliyoruz. Oldukça inişli çıkışlı bir seyir izleyen ve toplumsal yarar, etik, şeffaflık ve hesap verebilirlik üzerinden giden bu süreçte, 1990'lı yıllardan sonra giderek ivmelenecek "sürdürülebilirlik" gündemi de eklendi. İklim değişikliği, enerji ve artan çevresel sorunlarla gerçek bir çalışma alanı haline gelen bu faaliyetler, ne yazık ki çoğu zaman "yapılması gerekenler", "zorunluluklar", "yaptırımlar", yani dışsal dayatmalar çerçevesinde ele alınmaya devam etti uzun yıllar boyunca. Bütün bu eforları, işimizin ayrılmaz bir parçası, gezegenin iyiliği ve insan topluluklarının refah ve huzuru için yapılan "gerçek işler" olarak görmek için yeni ve bambaşka bir bakış açısına ihtiyaç var ki; bunu da "sürdürülebilirliğin içselleştirilmesi" olarak adlandırabiliriz bugün. Bu aşama ise, kendisini ek işler ve sıkıntılarla değil, "heyecan" ve "yönetişim"le ifade ediyor. Bu heyecanı duymanın yolu da, paydaş diyaloguna kapıları ardına kadar açmaktan, işbirliklerinden, birlikte gelişmekten, anlatmak kadar dinlemekten geçiyor. Kulağını açmayan duymaz, duymayan bilemez. Bu minvalde, ne yaptığını bilen bir sürdürülebilirlik stratejisinden söz etmek pek de mümkün olmaz. Zorlu Enerji Grubu, tam da bu anlamda önemli işler yapıyor, yapmaya devam edecek gibi duruyor. Gerçek bir sürdürülebilirlik önceliği matrisi, ona bağlı olarak iş stratejilerine entegre olmuş bir sürdürülebilirlik stratejileri var. O nedenle kurumsal sosyal sorumluluk çalışmaları da, işlerinin çekirdeğine göbekten bağlı; o nedenle tek atımlık değil, süregelen ve o nedenle gerçek... Sonuç olarak gerçek olan sürdürülebilirdir; sürdürülebilir olan da gerçeğin ta kendisidir... ○

Sürdürülebilirlik Bir Film Şeridi Gibi Geçiyor Gözlerimizin Önünden

2008 yılından bu yana, sürdürülebilirlik kavramının daha iyi anlaşılması ve ilham veren çözümlerin paylaşılması amacıyla düzenlenen Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali bu yıl dokuzuncu kez izleyicilerle buluşuyor. Atığın ne kadar değerli bir kaynak olduğundan dünyanın karşı karşıya olduğu sorunlara çözüm üretmek için işbirliğinin potansiyeline, yerelin değerinden başka birçok yaratıcı çözüme birbirinden “sürdürülebilir” filmler izleyebileceğiniz festival, 18-20 Kasım’da!

Dünya iyiye mi gidiyor, kötüye mi? Bu sorunun cevabını bilemesek de iyilikleri çoğaltmaya ve iyi hikayeleri duymaya her zamankinden çok ihtiyacımız olan bir dönemde yaşadığımızı ve sürdürülebilir bir yaşamın ancak “hep birlikte” mümkün olduğunu biliyoruz. Bu bilincin yaygınlaşmasına ve ihtiyacımız olan “**yeni hikaye**”nin yaratılmasına katkı vermek üzere 2008’den bu yana düzenlenen Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali (SYFF) 9. yılında yine dopdolu bir programla 18-20 Kasım tarihlerinde 20 il ve ilçede izleyiciyle buluşuyor.

2016 film seçkisi, atığın ne kadar değerli bir kaynak olduğunu, dünyanın karşı karşıya olduğu sorunlara çözüm üretmek için işbirliğinin potansiyelini, ekonomik demokrasi-nin ve kooperatif iş modellerinin gücünü, gerçek gıdanın nasıl mümkün olduğunu, yerelin değerini ve başka birçok yaratıcı çözümü aktarırken bizi de harekete geçmeye çağırıyor: Değişebiliriz, yeni bir hikaye yaratabiliriz!

Sürdürülebilir bir yaşamın ancak çeşitlilikle mümkün olacağı bilinciyle toplumun her kesiminden katılımcıları bir araya getirmeyi hedefleyen SYFF; çiftçileri, iş sahiplerini, şirket, kamu ve yerel yönetim çalışanlarını, öğrencileri ve öğretmenleri, çocuğunun gelecekte yaşayacağı dünyadan endişeli ebeveynleri, akademisyenleri ve aktivistleri bu belgeselleri birlikte izlemeye davet ediyor. Festivalde film gösterimlerinin tümünün ücretsiz olduğunu da ekleyelim... Bilgi ve program için: www.surdurulebiliryasam.org/

Festivalden 4 Film...

YARIN / DEMAIN

Yapım yeri ve yılı: Fransa / 2015

Yönetmen: Cyril Dion

Dil: İngilizce, Fransızca, Fince / İngilizce, Türkçe altyazılı

Ekosistemlerin çöküşü neticesinde insanlığın tehlikede olduğu düşüncesiyle, hepsi otuzlu yaşlarında olan Cyril, Melanie, Alexandre, Laurent, Raphael ve Antoine, çocuklarını ve gelecek nesilleri kurtaracak çözümlerin arayışı ile dünyanın birçok ülkesinde keşfe çıkıyor. Yarın'da tarım, enerji, ekonomi, eğitim, demokrasi gibi her alanda gerçekleştirilmiş en başarılı deneylerin ışığında bize geleceğe dair yeni bir hikaye anlatan bulmacanın parçalarını bir araya getirmeye çalışıyorlar.

GÖLÜN KIZI / DAUGHTER OF THE LAKE

Yapım yeri ve yılı: Kanada / 2015

Yönetmen: Ernesto Cabellos

Dil: İspanyolca, Felemenkçe, İngilizce / İngilizce, Türkçe altyazılı

Peru'da altına hücum zirve yaptığı sırada, su perileriyle iletişime geçebilen Andlı kadın Nelida, bir maden şirketinin, annesi bildiği gölü yok etmesine engel olmak için güçlerini kullanır. Gölün Kızı Nelida'nın göllerinin altında yatan milyarlarca dolarlık altın rezervi, Latin Amerika'nın en büyük altın üreticisi ile çiftçileri karşı karşıya getirir.

HEDEF SIFIR / RACING TO ZERO

Yapım yeri ve yılı: ABD / 2014

Yönetmen: Christopher Beaver

Dil: İngilizce / Türkçe altyazılı

Hedef Sıfır, dünyanın atık sorununa yeni çözümler sunan, hızlı tempolu eğlenceli bir belgesel. Çöplerin kaynaklarımız olduğu fikrinden hareketle, farklı endüstriler devreye sokulabilir ve yeni bir kültür yaratılabilir. Üç yıl önce San Francisco Belediyesi, 2020'de sıfır atık hedefine ulaşmayı taahhüt etmişti. Hedef Sıfır, San Francisco'da çöp yığınları oluşmasını önleyecek yöntemlerin izini sürerken, atık sorununa yenilikçi çözümler getiriyor.

DEĞİŞİMİN KANATLARI WINGS OF CHANGE

Yapım yeri ve yılı: İsrail, Filistin / 2016

Yönetmen: Tuvi Arbel

Dil: İbranice, Arapça, İngilizce / İngilizce, Türkçe altyazılı

Değişimin Kanatları, sert mizaçlı bir cazibeye ve tüccarlara özgü ikna yeteneğine sahip, hafif dindar ve otoriter bir adam olan Kuşçu lakaplı Prof. Yossi Leshem üzerine bir belgesel. Kendisi İsrail'de doğanın önde gelen savunucusu. İsrail ile Filistin arasındaki ilişkilerin çıkmazda olduğu bir dönemde Filistinliler ve Ürdünlüler ile görüşmelerin neredeyse tek başına öncülüğünü yapıyor. Prof. Leshem, tarlalarda haşereye karşı kullanılan peçeli baykuşların yardımıyla tarafların birlikte yaşayabilmesi için amansız bir mücadele veriyor.

Doğa Dostu, Hijyenik, Sürdürülebilir Kutular

Türkiye’de 1968 yılından bu yana oluklu mukavva ambalaj sektöründe faaliyet gösteren Olmuksan International Paper’ın yenilenebilir kaynaklardan ürettiği ambalajlar, doğada kendi kendine yok oluyor, temizlik ve hijyen gerektirmeyişiyle su, deterjan ve işçilik giderlerinden tasarruf sağlıyor. Şirketin Türkiye Genel Müdürü Ergun Hepvar, ürünlerinin yarattığı faydayı, sürdürülebilir ormancılığın önemini, geridönüşüm konusunda farkındalığın artması için atılması gereken adımları anlattı.

 Nevra YARAÇ

Ambalaj çözümlerinizi çevre, ekonomi ve sağlık açısından hangi noktalarda fark yaratıyor?

Olmuksan International Paper olarak, İstanbul’da merkez ofis; Edirne’de geridönüşümlü kağıt üreten bir fabrika; Adana, Bursa, Çorlu, Çorum, Gebze ve İzmir’de bulunan altı kutu tesisimizde 1000’i aşkın çalışanımızla Türkiye’nin tüm bölgelerinde yer alan müşterilerimize hizmet veriyoruz. Dünyanın en büyük kağıt ve ambalaj üreticilerinden olan International Paper’ın bir parçası olması, pazardaki konumumuzu sağlamlaştırırken farklı segmentlerdeki müşterilerine yönelik hizmet seviyesini güçlendiriyor. Çevre uyumu en yüksek ambalaj türü olarak nitelendirilen oluklu mukavva dünyada 150, Türkiye’de 60 yıldan bu yana faaliyet gösteren

bir sektör. Ambalaj çözümlerimizin sürdürülebilirliğe en belirgin katkısı oluklu mukavvanın **geridönüşüm özelliğine** sahip olmasıdır. Ambalajlarımız yenilenebilir kaynaklardan üretilir. Doğada kendi kendine yok olur. Çevre dostudur. Temizlik ve hijyen gerektirmeyişiyle su, deterjan ve işçilik giderlerinden tasarruf sağlar. Kutular katlanmadan, yani açık halde sevk edildiği için depo ve nakliye giderlerinden de önemli oranda tasarruf sağlar. Yoğun şekilde hizmet verdiğimiz ve fark yarattığımız sektörlerin başında, ağır sanayi, yaş meyve sebze, beyaz et ve et ürünleri ile gıda sektörleri geliyor. Ağır Sanayi Ambalaj Çözümleri, Olmuksan’ın sahip olduğu ve sektör içinde farklılaştığı alanların başında

geliyor. Bu segment altında makine ve yan sanayi, otomotiv bileşenleri, kimya sanayi, tarım mahsulleri ve işlenmiş gıda üreticilerinin ürünlerini koruma, taşıma, dolum ve boşaltım gibi tedarik zinciri gereksinimlerini karşılayan ambalaj çözümlerini tasarlıyor ve üretiyoruz. Ağır sanayi ürünlerine yönelik üç katmanlı kraft liner oluklu mukavva inovatif tasarımlarımız, ahşap, plastik ve metal gibi geleneksel malzemelerin de yerini alıyor.

Oluklu mukavva, özellikle gıda güvenliği açısından ne gibi faydalar getiriyor?

Kırk yılı aşkın süredir yaş meyve-sebze sektöründe faaliyet gösteren bir şirketiz. Köklü deneyimimiz sayesinde müşterilerimizin tedarik zinciri gereksinimlerini çok iyi anlayarak tasarım, baskı, termin ve

makine gereksinimlerine dair en uygun ambalaj çözümlerini sunuyoruz. Koca bir karpuzla hassas bir kiraz için aynı ambalajı kullanamazsınız. Dalından rafa çıkana kadar her biri kendine has zorluklar getirir. Bu nedenle bu sektörde faaliyet gösteren müşterilerimiz hem kaliteli ambalaja hem de üst düzey hizmete gereksinim duyar.

İtalya'daki **Bologna Üniversitesi** tarafından gerçekleştirilen yeni bir araştırma ile oluklu mukavvanın muadillerine göre daha hijyenik ve güvenli bir alternatif olduğu teyit edildi. Araştırma sonuçlarına göre oluklu mukavva kutular, meyveler için **+3 gün daha uzun raf ömrü** vaat ediyor. Oluklu mukavva kutu üretim proseslerinde 180-200 dereceye ulaşan ısı işlem sonucunda kutular **hijyenik** hale geliyor. Yüksek sıcaklık sonucunda ambalajdan gıdaya mikrobiyal çapraz bulaşmayı (kirlenmeyi) azaltarak, gıda kaynaklı oluşan hastalık riski de azaltılıyor. Böylece daha sağlıklı olan meyvelerin raf ömrü artıyor, meyveler tazelikliğini, kokusunu, görünümünü ve tadını muhafaza ediyor.

Geçtiğimiz Kasım ayında ABD'nin **Arkansas Üniversitesi** Gıda Bilimleri Bölümü tarafından yapılan bir diğer araştırma ise tipik endüstriyel temizleme prosedürlerinin tekrar kullanılabilir plastikleri sterilize etmede başarısız olduğunu ortaya koydu. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, temizlik sonrasında dahi plastik kasalarda **salmonella** hücreleri bulunuyor. Bakteriler çatlaklarda ve yarıklarda saklanıyor; bu da endüstriyel temizleyicilerin bakterilere ulaşmasını zorlaştırıyor. Plastiklerin sterilize edildikten sonra %99,5 oranında temizlendiği iddia edilse de geride kalan %0,05'lik oran dahi milyonlarca hücreyi barındırabiliyor.

Türkiye'deki üretim tesislerinizde hammaddenizi nasıl elde ediyorsunuz? Sürdürülebilirlik politikamız doğ-

“Özel Sektör Gönüllüleri Derneği ile birlikte gerçekleştirdiğimiz ‘Kağıdı Yaşatalım Projesi’ bizim için oldukça gurur verici bir işti. 2007 yılında temelleri atılan projede yaklaşık dört yılda sekiz farklı bölgede 13 bine yakın ilkokul çağındaki çocuğa ulaşma fırsatı bulduk ve onlara geridönüşüm ve çevre bilincinin aşılması ile ilgili bilgiler verdik”

rultusunda, ana hammaddemiz olan kağıdı yurtiçi ve yurtdışından **Orman Koruma ve Gözetim Zinciri Sertifikasyonu** (FSC ve PEFC) olan üreticilerden tedarik ediyoruz. Edirne’de faaliyet gösteren geridönüşümlü kağıt üretim fabrikamız, Olmuksan International Paper’ın geridönüştürülmüş kağıt tedarikçisidir. Buradan toplam kağıt ihtiyacımızın yaklaşık dördte birlik kısmını temin ediyoruz. Edirne ve altı farklı ilde faaliyet gösteren tüm kutu fabrikalarımız da FSC ve PEFC sertifikalarına sahiptir.

Sürdürülebilir ormancılık anlayışının yaygınlaştırılması için nasıl bir yol izleniyor? Sizin bu konudaki çalışmalarınız nelerdir?

Dünya karalarının %30’undan fazlası, yaklaşık 4 milyar hektarlık bir alan ormanlarla kaplı.

Dünyada neredeyse herkes, gezegenimizdeki yaşam için ormanların kritik öneme sahip olduğunu bilse de, sürdürülebilir ormancılığın devasa faydalarının çok kişi tarafından bilindiği söylenemez. Üretken ormanlık alanlar, yani çalışan ormanlar, aralarında odun lifi, rekreasyon, vahşi yaşam, estetik, temiz su ve orman ekosisteminin diğer değerlerinin de bulunduğu birden fazla kaynak oluşturmak üzere aktif olarak yönetilir. Duyarlı bir şekilde yönetildiklerinde, çalışan ormanlar bu önemli kaynakları devamlı olarak ve sürdürülebilir bir şekilde üretebilir. Sürdürülebilir Orman Yönetimi uygulamalarında ülke durumunun analiz edilmesi, karşılaşılan sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi gerekli. Ayrıca, sürdürülebilir ormancılık yönetimi ile ilgili olarak akademik düzeyde

“Ambalaj çözümlerimizin sürdürülebilirliğe en belirgin katkısı oluklu mukavvanın geridönüşüm özelliğine sahip olmasıdır. Ambalajlarımız yenilenebilir kaynaklardan üretilir. Doğada kendi kendine yok olur. Çevre dostudur. Temizlik ve hijyen gerektirmeyişile su, deterjan ve işçilik giderlerinden tasarruf sağlar”

ve araştırma kuruluşları tarafından bugüne kadar yapılan bilimsel çalışmaların sonuçlarında da ilginç verilere rastlamak mümkün. Dünyanın değişik bölgelerini içeren süreçlerde sürdürülebilir orman yönetiminin bölge şartlarına uygunluğu ile “**Sürdürülebilir Orman Yönetimi Ölçüt ve Göstergeleri**”, bölgesel ve yöresel düzeylerde belirlenmeye çalışılıyor. Sürdürülebilir ormanlar, yani aktif ve duyarlı bir şekilde üretilip yönetilen ormanlar üretim sektörü için bilinen en etik ve en avantajlı kaynak. Olmuksan International Paper olarak, **Sorumlu Lif Tedarik Politikamızda** yasadışı kesim yapılan ormanlardan, yüksek koruma değerinin yönetim aktiviteleriyle tehdit edildiği ormanlardan ya da tehlike altındaki ormanlardan gelen lifleri bilerek satın almaya çağımız belirtilir. Tüketiciler de odun bazlı ürün kullandıklarında, toprak sahiplerine çalışan ormanları çalıştırmaya devam etmeleri için doğrudan finansal bir teşvik vermiş olurlar.

2020 yılına kadar gerçekleştireceğiniz sürdürülebilirlik hedeflerinizi “Ortak İyilik İçin Ortak Hedeflerimiz” olarak adlandırıyorsunuz. Bu hedeflerinizi ve ulaşmak için attı-

ğınız adımları anlatabilir misiniz?

Oluklu mukavva ambalaj sektörü, tüm endüstrilerin büyümesinde kilit katkı noktasıdır.

Hızlı inovasyonun damga vurduğu, her gün yeni baskı unsurları ve gerçeklerle yüzleştiğimiz bir zamanda yaşıyoruz. Etik değer pusulamızı şaşırmamak için sırtımızı sağlam, kalıcı ve zaman içinde kendini kanıtlamış temel değerlere yashıyoruz. Hedeflere ulaşırken izlediğimiz yolun da elde ettiğimiz başarı kadar önemli olduğuna inanıyoruz. Tedarikçiler, müşteriler ve diğer iş ortaklarımızla adalet ve dürüstlük temelinde iş yapar, dünyanın her yerinde insan haklarını koruruz. Ayrıca doğal kaynaklara yatırım yapıp onları sorumluluk bilinciyle yöneterek çevreye saygı gösterir ve koruruz. Amacımız; insanların her gün kullanmak zorunda olduğu ürünleri üretmek için yenilenebilir kaynaklar kullanarak, hem bugün hem de gelecek nesiller için dünyayı daha iyi bir yer haline getirmektir.

International Paper geçtiğimiz Mart ayında Holmen Paper’ın Madrid’deki kağıt fabrikasını satın aldı

ve satın almanın ardından bu tesisi geridönüşümlü kağıt üretmek üzere yeniden yapılandırarak son teknolojilerle donatacağımızı açıkladı. Madrid’deki Holmen Paper kağıt fabrikasının satın alınması bizim, Türkiye de dahil olmak üzere EMEA’daki tüm pazarlarda oluklu mukavva alanındaki taahhüdümüzün bir kanıtıdır. Aynı zamanda geridönüşüm ve çevre bilinci açısından da oluklu mukavva alanında geleceğe yönelik önemli bir yatırımdır.

Sürecin tamamlanmasının ardından 2017’de Holmen kağıt fabrikasını dönüştürerek 380 bin metrik ton kapasiteli geridönüştürülmüş kağıt üretmeyi planlıyoruz.

Çalışanlarınızın ve tüm paydaşlarınızın sürdürülebilirlik kavramını içselleştirmesi için nasıl uygulamalar hayata geçiriyorsunuz?

Ana stratejilerimizin en temel parçası, ürünlerimizi sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamında üretmek, doğal kaynakları akıllıca kullanmak ve çevre koruma ile ilgili performansımızı sürekli iyileştirmektir. Atıklarımızı azaltıp, doğal kaynakların ko-

runmasına katkıda bulunmak için geri kazanımı sağlamak ve uygun prosedürleri izleyerek malzeme, enerji ve su tüketimini en aza indirmek, çevreye duyarlı bir üretim için mümkün olan en iyi teknolojileri kullanarak tüm çalışanların çevre ve güvenlik sorumluluklarının bilincine varmalarını ve bunun gereğini sözleşmelerinin bir parçası olarak yerine getirmelerini sağlamak çevre politikalarımızın en önemli unsurlarından.

Yürütmekte olduğunuz sosyal sorumluluk projeleri ile yarattığınız etki ne oldu bugüne dek? Bundan sonrası için yeni projeler söz konusu mu?

Olmuksan International Paper ve iştirakleri Dönkasan ve Doğal Kağıt kurumlarınca, ilköğretim okullarında geridönüşüm bilinci ve çevre farkındalığı oluşturma anlamında pek çok eğitici faaliyet yürütüldü. STK'lar ve belediyelerle beraber yürüttüğümüz projelerimiz de oldu. Bu projelere gelecekte de kesintisiz olarak devam edeceğiz. Projelerimizin etkin ve kalıcı olabilmesinin, bireylerin bir yaşam biçimi olarak konuyu benimsemelerini kolaylaştırmanın yolunun da yasal düzenlemelerden geçtiğini görüyoruz. Ayrıca, bir kamu spotu projemiz var. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile birlikte yürüteceğimiz projenin konusu kağıt ve ambalaj atıklarının geri kazanımı/yeniden kullanımı ile ilgili.

Özel Sektör Gönüllüleri Derneği ile birlikte gerçekleştirdiğimiz “**Kağıdı Yaşatalım Projesi**” bizim için oldukça gurur verici bir işti. 2007 yılında temelleri atılan projede yaklaşık dört yılda sekiz farklı bölgede 13 bine yakın ilkökul çağındaki çocuğa ulaşma fırsatı bulduk ve onlara geridönüşüm ve çevre bilincinin aşılması ile ilgili bilgiler verdik. Tamamen Olmuksan çalışanlarından oluşan bir gönüllüler grubu ile gerçekleştirilen proje aynı zamanda müşterilerimiz tarafından da ödüllendirildi. İşin toplumsal faydasının yanı sıra çalışanlarımız boyutunda da gönüllülük kültüründe yer alma, ekip bilinci, görev dışına çıkarak çocuklarla vakit geçirme gibi oldukça güzel kazanımları oldu.

Türkiye’de kağıt ve ambalaj atıklarının geri kazanımı/yeniden kullanımı konusunda kurumsal ve bireysel düzeyde yeterli farkındalığın olduğunu gözlemliyor musunuz? Farkındalık yaratılması için ne tür çalışmalar yapılabilir?

Bu konuda STK'lar tarafından yapılan araştırmalar bireylerin eğitim ve sosyo-kültürel durumlarının farkındalık düzeylerini etkilediğini ortaya koymakla birlikte, farkındalık düzeyinin tam olarak bireylerin davranış biçimlerine yansımadığını da gösteriyor. Davranış biçimlerini etkileyen en önemli etken ise, bireyden ziyade yaşadığı çevrede kurulan sistemler ve uygulamalar olarak karşımıza çıkıyor. Örneğin

geridönüşüm bilincine sahip ya da öğrenmiş bir çocuğun okulunda veya evinde kağıt veya ambalaj atığını ayrı biriktirme imkanı bulamaması veya bu imkanın ona sağlanmaması gibi... Eğitim faaliyetleriyle farkındalık çalışmalarının yanı sıra, STK'ların ve özellikle belediyelerin, **atığın olduğu noktada ayrıştırılmasını** destekleyecek uygulamaları paralel yürütmesi ve teşvik etmesi gerekir.

Kurumlar açısından bakıldığında farkındalığın daha yüksek olduğu, görünen ve kabul edilen bir gerçek. Geri kazanım ve yeniden kullanımın sosyal ve çevresel kazanımlarını vurgulayan, destekleyen ve kendine hedefler belirleyerek bir vizyon oluşturan kurumların başarısı, bilinirliği artıyor ve toplumda güven sağlıyorlar. Bu aynı zamanda rekabette avantaj sağlayacak ekonomik bir değer kazanımını da ifade ediyor.

Farkındalığı yüksek, sosyal ve çevresel yönlerini ön plana çıkaran kurumların uygulamalarına baktığımızda, genelde yasal düzenlemeler nedeniyle bazı farklılıklar görebiliyoruz. Örneğin faaliyetleri sonucunda ambalaj atıkları üreten bir işletme düşünün. Bu atıkların (atık halinde bile) ekonomik bir değeri vardır fakat firmanın “Ambalaj Atıkları Yönetmeliği gereği” bunları bedelsiz olarak belediye sistemine vermesi gerekmektedir. Sosyal sorumluluk ilkelerince bunu yerine getirmesi gereken firma şu şekilde etkilenebiliyor: Firmanın atıklarını ayrıştırma ve biriktirme için harcadığı çaba ve para bir maliyettir. Gelir elde edebileceğini bilmesine rağmen, atıklarının geridönüşüme bedelsiz şekilde dahil olmasının serbest ticarete ve rekabete uygun olmadığını düşünüp ambalaj atıklarını ayrıştırmadan sisteme vermeyi uygun görebilir. Konuyla ilgili düzenlemeler yapılması, bu tür yaklaşımların ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır. ○

“Geri kazanım ve yeniden kullanımın sosyal ve çevresel kazanımlarını vurgulayan, destekleyen ve kendine hedefler belirleyerek bir vizyon oluşturan kurumların başarısı, bilinirliği artıyor ve toplumda güven sağlıyorlar. Bu aynı zamanda rekabette avantaj sağlayacak ekonomik bir değer kazanımını da ifade ediyor”

Kentsel Dönüşümle Kaçan Fırsatlar

Müteahhitler ellerinde renkli broşürlerle geliyor, 20. yüzyılın teknolojileriyle yapılan projeleri önümüze koyuyorlar. Dairelerimiz yenilenecek, spor salonu olacak, binanın bodrum katları otopark olacak. Mahallemizde deprem riskine karşı “kentsel dönüşüm” furyası yaşanıyor. (Her ne kadar adı “kentsel dönüşüm” olarak geçse de, yapılan depreme karşı bina yenileme.) Etrafımızdaki binaların tümü yıkıldı. Civar sokaklardaki binaların da %80’i son üç yıl içinde yenilenmiş veya inşaat halinde.

Apartman toplantıları hararetli... Dairelerimiz kaç metrekare olacak? Müteahhit kaç daire istiyor? Kaç banyo var? Projede balkon var mı? Konuşmaları dinledikçe, yapılanları gördükçe hem mahalle hem de kent olarak büyük bir fırsatı kaçırdığımızı düşünüyorum, üzülüyorum.

Bakanlıkların planlarını, stratejilerini inceliyorum, kağıt üzerinde yazılanlar doğru yönde. Ama uygulamada kopukluk var.

Sosyal Bütünleşme ve Çevre Duyarlılığı?

Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı’nda verimliliğin önemi vurgulanıyor: “Türkiye birincil enerji kaynağı ihtiyacını ağırlıklı fosil yakıtlarla karşılamaktadır ve 2013 yılında birincil enerjisinin %93’ünü fosil yakıtlardan temin etmiştir. Bu çerçevede enerji verimliliği stratejisi daha da önem kazanmakta...”

Türkiye’de enerji tüketiminin en az %35’i konutlarda ısıtma, soğutma ve aydınlatma için kullanılıyor. Binalara yalıtım yapılıyor ama bu doğru yapılmadığından binalarda

havasızlık sorunu yaşanıyor. Konutlarda tüketilen enerji çevre faktörleri, iklim, bina tasarımı ve kullanıcı davranışları gibi çeşitli faktörlerden etkilenir. Özellikle kullanıcı davranışının enerji kullanımı üzerinde etkisi çok belirleyici ve bu konuda başarıya ulaşmak için halkın bilinçlendirilmesi gerekiyor. Ama apartman toplantılarında bu konuyu gündeme getiren yok. İklim, çevre bir tarafa, “enerji harcamalarımızı düşürecek teknolojiler var mı” diye soru bile gelmiyor.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın son beş yıldır **kentsel dönüşüm, afet, çevre ve konutla** ilgili Performans Programlarındaki hedefleri inceledim. İki özellikle dikkatimi çekti.

- “Kentsel dönüşüm projeleri, farklı gelir gruplarının yaşam alanlarını kaynaştıran... şehrin tarihi ve kültürel birikimiyle uyumlu, sosyal bütünleş-

meyi destekleyen bir yaklaşımla gerçekleştirilecektir.”

- “Sürdürülebilir şehirler yaklaşımına uygun olarak şehirlerde... enerji, su ve kaynak verimliliği... çevre dostu malzeme kullanımı gibi uygulamalarla çevre duyarlılığı ve yaşam kalitesi artırılacaktır.

Acı gerçek şu ki kentlerimizde siyasi ayrıştırmaların yanı sıra halkımız ekonomik olarak da ayrıştırılıyor. Kentsel dönüşüm olsun, bina yenileme olsun kentlerimizde rantı yüksek mahallelerde soylulaştırmayı gerçekleştirmek için araç olarak kullanılıyor.

Yanımızdaki üç katlı, 12 dairelik bina “yenilendi” ve yerine 15 katlı 30 dairelik bina yapıldı. Mahallemizde ciddi bir yoğunluk artışı var ama bodrum katlarında otopark dışında altyapıda iyileştirme veya kapasite artırma yapılmıyor. Yoğunluk arttıkça altyapıda sıkıntılar yaşanacağını ve yaşam ka-

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

litesinin daha da kötüye gideceğini düşünüyorum.

Bu yeniden yapılanmayı gerçekleştiren en azından binalarda güneş enerjisi kullanımını, **yeşil çatı, yağmur ve gri su kullanımını** gündeme getirebilirdik. Ama biz yurtdışında günlük yaşama geçmiş olan bu gelişmelerin hiçbirini konuşmuyoruz.

Kentimizde yaşam kalitesini nasıl artırabiliriz? Gündemde yok. Mahallenin sosyal, tarihi, kültürel dokusu nedir? Nasıl korunur? Konuşmuyoruz. Parsel parsel gerçekleştirilen bu ye-

nileme süreci tümüyle özel sektöre, piyasa dinamiklerine teslim edilmiş durumda.

Yol Haritaları Hazır

Kentsel dönüşüm yurtdışında kaynak kullanımında verimliliği artırmak için önemli bir fırsat olarak değerlendiriliyor.

Figueres'te (İspanya) önce kentin 2050 Enerji Yol Haritası oluşturulmuş. Ulaşım altyapısı, konutlarda ve ticari alanlarda enerji kullanımı ve yerel enerji üretimi hep bu yol ha-

ritasına uygun olarak geliştiriliyor. Paris, Brescia (İtalya), Vitoria-Gasteiz (İspanya) ve Stockholm'de kentlerin çöpleri yakılıyor ve elde edilen ısı bölgesel ısıtma-soğutma sisteminde kullanılıyor.

Kopenhag 1984'te mahalli ısıtma sistemine geçmiş. Elektrik üretimi ve diğer fabrikaların üretim süreçlerinin yan ürünü olan ısı, eskiden deniz suyuyla yapılan soğutma yerine, mahalli ısıtma sistemine aktarılıyor. Kentin %97'si böyle ısıtıldığından, konutlarda ısıtma maliyeti yılda 1400 euro azalmış. Wilhelmsburg'da (Almanya) yeni konutlar "pasif ev" standardına göre yapılıyor ve enerji kullanımı 15kWs/m2 civarında.

Geleceğimiz...

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na göre "Mevcut kentsel dokunun 21. yüzyılın ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için kentsel dönüşüme başvurulması temel bir ihtiyaç haline gelmiştir". Ama biz 2050'ye kadar kullanacağımız bina stokunu ve mahallelerimizi 20. yüzyılın anlayışı ve teknolojisiyle "yeniliyoruz".

Halbuki binalarda **eko-iyileştirmeler** yapmak; yeni **eko-mahalleler** yaratmak; yenilenebilir enerjiden yararlanmak; su, yağmur suyu ve atık yönetimi planları hazırlamak; çevreci toplulaşmayı geliştirmek; biyoçeşitliliği ve yeşili korumak; ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimi sağlamak ve tüm bu deneyimleri paylaşmak kentsel dönüşümün temelini oluşturmalı.

Ancak o zaman kentlerimiz çağdaş ve sürdürülebilir konuma gelebilir. Bunun için hâlâ çok geç değil.

Sandal Bedesteni: Kapalı Çarşı'nın AVM'leştirilmesi

Kapalıçarşı'yı çok severim. Çarşı'nın en eski yeri olan Sandal Bedesteni'nin "restore" edilmek üzere kapıları kapandığında içimden acı bir "EYVAH" demiştim. Tekfur Sarayı gözümün önüne gelmişti. Bizans'tan günümüze kalan son yapılardan biri olan 1000 yıllık Tekfur Sarayı'nın üstüne çatı, içine merdivenler yapılmış; pencere ve alüminyum korkuluk takılmış. 1000 yıllık tarih restorasyon sayesinde rezil edilmişti. Aynı anlayış Sandal Bedesteni'ni restore edecekti. Sandal Bedesteni'nin "restore edilmiş" halini gezdim. Girişinde her ne kadar 1451 yazıyorsa da onu unuttun. Yenilenmiş, temiz, hatta güzel olduğunu, çok beğendiklerini söyleyenler oluyormuş. Olabilir. Ama 1451'den eser kalmamış. Girişteki kafe bölümü bana New York'taki EATALY'yi ve dükkanlar da Atatürk Havalimanı'ndaki butikleri hatırlattı. 565 yıllık Sandal Bedesten'i dünyanın herhangi bir yerinde karşınıza çıkabilecek bir mekana dönüştürülmüş. Bedestenin ruhu yok edilmiş. Hükümetin tarihimize ve kültürümüze getirdiği "Disneyland" yaklaşımı ve rant tutkusu sadece İstanbul'un değil, tüm kentlerimizin değerlerini bir bir yok ediyor. Biz de susuyoruz...

Soru: Hangi fotoğraf havalimanı? Hangisi Sandal Bedesteni?

Sürdürülebilir Gıda için Acil Yol Haritası Belirlenmeli

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yanı sıra Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), gıda sanayiinin lider kuruluşları ve akademik dünyadan katılımın olduğu **Sürdürülebilir Gıda Konferansı**, İstanbul Swissotel'de gerçekleştirildi. 40'ı aşkın seçkin konuşmacının ana salon ve paralel salon oturumlarında gıda sektörünü ilgilendiren tüm konuları ele aldığı konferans, gıda sektörünün sürdürülebilir üretim ve tüketim ekseninde dönüşümü tartıştığı bir platforma sahne oldu.

Sürdürülebilirlik Akademisi Yönetim Kurulu Başkanı **Murat Sungur Bursa** konferansın açılışında yaptığı konuşmada, dünyada sürdürülebilirlik konusunda yapılan tüm çalışmalara rağmen hâlâ sürdürülebilir bir gelecek göremediğimizi, karar vericilere istediğimiz ölçüde etki edebildiğimiz bir noktada olmadığımızı söyledi. TÜGİS Başkanı **Necdet Buzbaş** da "Gıda güvenliği olmadan huzur ve güven olmaz, dünya barışını sağlayamayız. İklim değişikliğinin etkilediği en stratejik sektörlerin başında tarım geliyor. Oysa tarım, iklim değişikliğinin hem sebebi hem de mağduru. Sürdürülebilir gıda ve tarım için tüketici alışkanlıklarının değişmesi son derece önem taşıyor. Ekolojik okuryazarlık düzeyinin artması gerekiyor. Ekolojik okuryazarlığı artan kişiler ekosistemin kısıtlarına daha saygılı olurlar. Hepimiz sorunun bir parçasıyız, çözümün de bir parçası olmalıyız" dedi. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Türkiye Üst Düzey Politikalar Sorumlusu **Ariella Glinni** ise iklim değişikliği problemini çözmeden, yoksulluk ve açlığı sonlandıramayacağımıza, gezegenimizi

koruyamayacağımıza ve herkes için refah sağlayamayacağımıza dikkat çekti. 2050 yılında dünya nüfusunun 9,6 milyara ulaşmasının beklediğini hatırlatan Glinni, bu nüfusun beslenebilmesi için tarımsal üretimin ortalama %60 artması gerektiğine işaret etti. İklim değişikliğinin bu hedefe ulaşmada ciddi bir engel oluşturduğunu dile getiren Glinni, FAO'nun yayımladığı Gıda ve Ta-

TÜGİS Başkanı Necdet Buzbaş: "Tarım, iklim değişikliğinin hem sebebi hem de mağduru. Sürdürülebilir gıda ve tarım için tüketici alışkanlıklarının değişmesi son derece önemli"

rım Durum Raporu'na göre, olağan seyrin sürmesi halinde, 2030 yılında yoksul sayısının 35 ila 122 milyon kadar artmasının öngörüldüğünü, tarımın daha sürdürülebilir, üretken ve dirençli hale gelebilmesi için olağan seyrin kökten değişmesi gerektiğini vurguladı.

Kamu, Özel Sektör, Üniversite İşbirliği

İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi Meteoroloji Mühendisliği Fakültesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu** da konuşmasında iklim değişikliğinin dünyada tarım ile başladığına; bugün tarım sektörünün, seragazlarının %25'inden sorumlu olduğuna dikkat çekti. Türkiye'de iklim değişikliğine yönelik çalışmaların yetersiz olduğuna vurgu yapan Prof. Dr. Kadioğlu, Türkiye'nin

su fakiri bir ülke olacağını, oysa Türkiye’de su kullanımının %70’inden fazlasını tarımın yaptığını belirterek yerel yönetimlerin bunun henüz farkında olmadığını ve bu konuda ciddi bir icraatta bulunmadıklarının altını çizdi.

“Gıda sanayiinde sürdürülebilir bünyeye için yol haritası: Fırsatlar & Riskler” başlıklı oturumda konuşan Pladis Türkiye Operasyonel Mükemmellik, Kalite ve İş Güvenliği Genel Müdürü **Süheyl Aybar**, 2024 Sürdürülebilirlik Yol Haritaları doğrultusunda çalışmalarını sürdürdüklerini, bisküvilik buğday geliştirme ve sürdürülebilir fındık projeleri üzerinde çalıştıklarını ifade etti. Oturuma katılan Murat Sungur Bursa ve Necdet Buzbaş Türkiye’de kamu yönetiminin sürdürülebilirlik konusunda adım atmaktan ziyade mevcut statükoyu korumayı tercih

ettiğini vurgulayarak, kamuda bu konudaki farkındalığın özel sektörün çok gerisinde kaldığına; üniversitenin de katılımıyla özel sektör ile kamu yönetimi arasındaki işbirliğinin artırılması gerektiğine dikkat çektiler.

T.C. Kalkınma Bakanlığı Tarım Daire Başkanı **Taylan Kıymaz** ise, yürürlükte olan 10. Kalkınma Planı’nın insanın yaşam kalitesinin artırılmasını ve beşeri sermayenin yükseltilmesini temel hedef

alan bir plan olduğunu söyledi. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda Türkiye’de kaydedilen ilerlemenin takip edileceğini kaydeden Kıymaz, “Şu anda birçok hedef konusunda eksiklerimiz var ama ilerlemeleri gördükçe daha umutlu olabiliriz” dedi.

Unilever Türkiye Sürdürülebilir İş ve İletişim Direktörü **Ebru Şenel Erim**, 2010 yılından bu yana uyguladıkları Sürdürülebilir Yaşam Planı’nın şirketi 2020’ye kadar yaklaşık iki katı kadar büyütmesini hedeflediklerini açıkladı. Yaşar Holding Sürdürülebilir Kalkınma Komitesi Başkanı **Dilek Emil** ise, sürdürülebilirliği iş yaşamının, iş yapış biçiminin bir parçası haline getirmek gerektiğini, bunun için de hem şirket içinde hem de şirket dışında bir farkındalık kampanyası başlattıklarını söyledi.

Sürdürülebilir İş Ödülleri Sahiplerini Buldu

Sürdürülebilirlik Akademisi tarafından bu yıl üçüncüsü düzenlenen ve sürdürülebilir iş modellerine geçişi hızlandırmak, önemli etkiler yaratmış kurumların sosyal, ekonomik ve çevresel konulardaki projelerini öne çıkararak başarılı projeleri geniş kitlelerle paylaşarak değişimi teşvik etmeyi amaçlayan Sürdürülebilir İş Ödülleri, iş dünyasının lider firmalarını bir araya getirdi. Törende marka değerlerini, kurumsal değerlerini artırmak için çalışan şirketlerin aynı zamanda insanlığa ve geleceğe hizmet ettiği vurgulanırken, ödül alan şirketler ise şöyle oldu:

Atık Yönetimi kategorisinde, Sürdürülebilir **Atık Yönetimi İçin 5R Uygulaması** ile TOFAŞ; Sürdürülebilirlik İletişimi kategorisinde, **Bu Dünya Bizim** kampanyası ile Ülker; Çeşitlilik ve Dahil Etme kategorisinde, **İş Yerinde Demokrasi** ile Boyner Grup; Tedarik Zinciri Yönetimi

kategorisinde, **Arıcım** projesi ile Altıparmak Gıda; **Sosyal Etki** kategorisinde, **Küçük Şeyler Doğayı Yeniler** projesi ile Tetra Pak.

KOBİ ödülü ise Atık Yönetimi kategorisinde **Aritma Çamurlarından Yenilenebilir Enerji Eldesi** ile İNEVA Çevre Teknolojileri’ne, Karbon ve Enerji Yönetimi kategorisinde ise **Yeşil Enerji Teknolojileri Kompleksi** ile Hidropar HKTm’ye verildi. Bugün ve gelecekte dünyanın en

zengin ülkelerinin, petrol zengini ülkeler değil, en çok su kaynaklarına sahip ülkeler olduğuna vurgu yapılan törende, su yönetiminin önemine dikkat çekilirken Brisa Bridgestone, İzmit Tesislerinde, **Çekilen Yeraltı Suyu Miktarının Azaltımı** Çalışmaları ile ödül aldı.

Bu yıl ilk kez yer verilen **Startup** kategorisi ödülünü ise, **Reengen Enerji Teknolojileri IoT Platformu** aldı.

Verimlilik Artırmadan Radikal Sistem İnovasyonuna

Finlandiya Aalto Üniversitesi'nden Yrd. Doç. İdil Gaziulusoy, geleceği yaratacak olan firmaların teknolojik, sosyal ve örgütsel inovasyonları, diğer çıkar sahipleri ile işbirliği içinde geliştiren ve "değer yaratma"yı kâr maksimize etmek olarak değil, toplumsal fayda geliştirmek olarak formüle edebilecek firmalar olacağını altını çiziyor. Hem firmalar, hem de iş dünyasının genelinin sürdürülebilirlik konusundaki tutumunun dört aşamalı evrimsel süreci ise bu yola ışık tutuyor.

Yrd. Doç. İdil GAZIULUSOY, Sürdürülebilirlik için Sistem İnovasyonu Uzmanı, Aalto Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Tasarım Bölümü

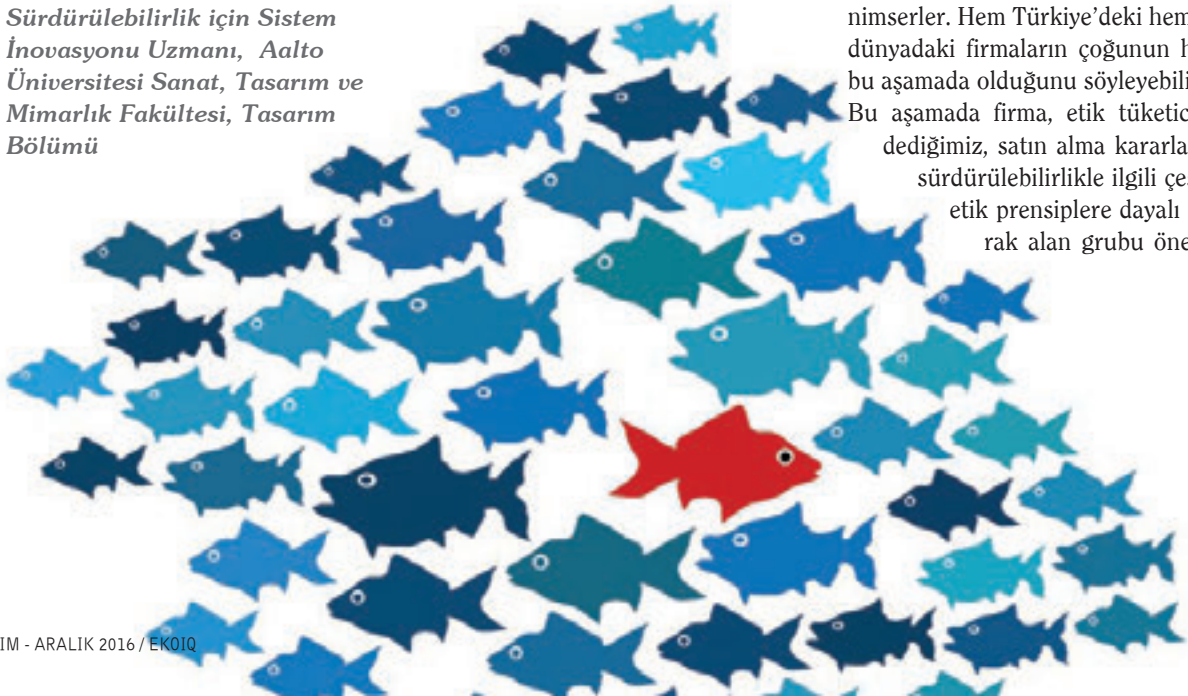
Ocak sayısında yayınlanan yazımda sürdürülebilirlik için tasarım alanının gelişiminden bahsetmiş ve alanın seneler içinde ürün odaklı olmaktan sistem odaklı olmaya doğru evrildiğini anlatmıştım. Benzeri bir evrimden firma yaklaşımları için de söz edilebilir. Bu yazımda sürdürülebilirlik çerçevesinde firma yaklaşımlarının zaman içinde nasıl değiştiğini ele alıyorum.

Hem firmaların tek tek, hem de iş dünyasının genelinin sürdürülebilirlik konusundaki tutumu dört aşamalı evrimsel bir süreç şeklinde açıklanabilir. Bu sürecin ilk aşaması "sıfır aşaması" da diyebileceğimiz "**tepkisizlik ve reddetme aşaması**"dır. Sürecin bu aşamasındaki firmalar ya sürdürülebilirlik problemlerinin varlığını reddederler ya da bu problemlerin kendileriyle olan ilişkisini kuramaz, dolayısıyla sürdürülebilirliğin kendilerini ilgilendirmediğini düşünür ve sonuç olarak konuyu

firma stratejilerinde herhangi bir şekilde ele almazlar. Bu yaklaşım günümüzde artık her ne kadar az rastlanır bir yaklaşım olsa da fosil yakıt ve madencilik sektörlerindeki bazı firmalarda ve iş modeli doğayı yok etmeye ya da kirletmeye dayalı başka diğer sektörlerde maalesef hâlâ gözlemlenebilen bir yaklaşımdır.

Yeşil ve Beyaz Badana

Firmaların sürdürülebilirlik yolculuklarındaki ikinci aşama "**uyum aşaması**"dır. Bu aşama genellikle risk yönetimi yaklaşımı ile ilişkilendirilir ve firmaların konuyla ilgili aktiviteleri mevzuat ve standart gereklerine uymaktan ibaret kalır. Bazı firmalar bu aşamada ürün ve üretim sürecinde verimlilik artırıcı uygulamalarda mevzuat ve standart gereklerinin ötesine geçer. Bunun sonucunda fazla bir yatırım yapmadan artı ekonomik faydalar sağlanabildiği gözlemlendiği için bu firmalar artık temiz üretim ve verimlilik artırımını temel strateji olarak benimserler. Hem Türkiye'deki hem de dünyadaki firmaların çoğunun hâlâ bu aşamada olduğunu söyleyebiliriz. Bu aşamada firma, etik tüketiciler dediğimiz, satın alma kararlarını sürdürülebilirlikle ilgili çeşitli etik prensiplere dayalı olarak alan grubu önemli

bir pazar hedefi olarak gören bir firma ise, mevzuat ve standart gereklerinin yanı sıra pazardan gelen bu sinyalleri de dinlemeye başlar. Bu durumda bazı firmalar sosyal sorumluluk politikaları geliştirmeye ve uygulamaya girerler. Bazı firmalar ise meseleyi bir iletişim ve reklam sorununa indirger ve ürün, hizmet ya da icraatları ile ilgili yanlış ya da yanıltıcı bilgiler vererek, “**yeşil badana**” (*greenwashing*) diye bilinen hataya düşerler. Eğer verilen yanlış bilgiler firmanın sosyal sorumluluk icraatları ile ilgili ise buna da “**beyaz badana**” (*whitewashing*) diyoruz. Firmalar bu ikinci aşamada mevzuata uymadıkları halde yanlış veya yanıltıcı beyanlarda buldukları takdirde, çok kısa bir süre önce Volkswagen örneğinde gördüğümüz gibi ciddi hukuki problemlerle karşılaşabilir, dahası firma itibarlarını geçici ya da kalıcı olarak kaybedebilirler. Kısacası bu aşama, firmaların konunun stratejik önemini kavramaya başladıkları ancak riskleri ve fırsatları henüz tam olarak değerlendiremedikleri bir aşamadır.

Teknolojik ve Sosyal İnovasyon

Üçüncü aşamaya “**stratejik yönelim aşaması**” diyebiliriz, zira bu aşamadaki firmalar sürdürülebilirlik problemlerinin çevresel, sosyal, ekonomik ve politik boyutları olduğunu anlamaya ve sürdürülebilirliği hem örgütsel, hem süreç, hem de ürün ve hizmet alanlarında bir inovasyon önceliği ve fırsatı olarak görmeye başladı. Mesela Unilever, IKEA gibi bazı firmalar günümüzde **döngüsel ekonomi** olarak popülerleşmiş ancak aslında temelinde endüstriyel ekoloji dalının 1970’lerde ortaya attığı “**atık=yiyecek**” prensibine dayanan uygulamaları tasarımı ve ürün geliştirme süreçlerine ve iş modellerine dahil etmeye çalışarak stratejik bir yaklaşım sergiliyorlar. Halihazırda mevcut firmaların yanı sıra, iş modelleri çevresel ve sosyal

Sürdürülebilirlik yolculuğu firmalar ve iş dünyası için çetrefilli bir yolculuk. Bu evrimsel süreçte firmaların geçirdikleri değişimler, haritası olmayan ancak yolda ilerlendikçe yön göstericilerin yavaş yavaş bulunacağı maceralı bir yolculuk olarak da görülebilir aslında.

problemleri çözecek inovasyonlar geliştirmeye dayalı yeni firmaları da bu aşamaya yerleştirebiliriz. Bu firmaların bazıları **Tesla** örneğinde olduğu gibi teknolojik inovasyona odaklanırken bazıları ise yeni teknoloji geliştirmek yerine mevcut teknolojileri ve kaynakları kullanarak sosyal inovasyonlar geliştiriyorlar. Firmaları bu çerçevede değerlendirirken teknolojik yenilik kriteri yerine inovasyonun içinde kullanılacağı bağlama uygunluğu ve çözümlenilen problemin semptomatik olarak mı, yoksa başka problemlere yol açmadan ve sahici bir şekilde mi çözüldüğü göz önüne alınmalıdır.

Hakça Paylaşım ve Açık İnovasyon

Dördüncü aşamada ise firmalar, sürdürülebilirliği stratejik düzeyde önemsenenin ötesinde içselleştirmiş, sistemsal bir bakış açısıyla kendini toplumun ve çevrenin ayrılmaz bir parçası olarak göreceği şekilde dönüşmüş ve toplumun da firmaların toplumdaki rolü konusunda Endüstri Devrimi’nden bu yana gelişmiş olan görüşü dönüştürmeye katkıda bulunmakta olan firmalardır. “**Dönüşüm aşaması**” diyebileceğimiz bu son aşama firmaların tek başlarına ulaşabilecekleri bir aşama olmadığı ve toplumsal boyutta yapısal, teknolojik ve sosyo-kültürel dönüşümler gerektirdiği için henüz teorik bir kategoriye temsil etmekle birlikte, bu yeni dünyasal bakış açısı

sından türemiş iş modellerine sahip deneysel ve niş örneklere az da olsa rastlıyoruz. Bazı araştırmacılar ve düşünce liderleri tarafından post-kapitalist bir dünyanın önceleyenleri olarak görülen bu firmalar -hatta bunlar klasik anlamda “firma” oldukları için örgütsel biçimler diyalim-kâr amaçlı değil **fayda amaçlı iş modelleri** geliştirmeye, hem dijital hem fiziksel müşterek kaynakların korunmasına, hakça paylaşılmasına ve işbirliği içinde geliştirilmesine ve **açık inovasyona** önem veriyorlar. Bu örgütsel biçimlere örnek olarak Avustralya’da kurulmuş ancak başka ülkelere de yayılan, yerel gıda üreticilerini ve tüketicilerini doğrudan temasa geçirerek gıda sistemini son derece verimsiz olan süpermarket rejiminin hakimiyetinden kurtarmak ve gıda güvenliğini sağlamak olan **Open Food Network** (openfoodnetwork.org) verilebilir. Sürdürülebilirlik yolculuğu firmalar ve iş dünyası için çetrefilli bir yolculuk. Bu evrimsel süreçte firmaların geçirdikleri değişimler, haritası olmayan ancak yolda ilerlendikçe yön göstericilerin yavaş yavaş bulunacağı maceralı bir yolculuk olarak da görülebilir aslında. Ancak sürdürülebilirlik problemlerinin etkin ve ekonomik bir şekilde çözülebilmesi için mevcut olan fırsat penceresi kapanmadan cesur adımlar atmanın, sistemsal çözümler geliştirmenin ve iş dünyasının toplumdaki rolünün ve sorumluluğunun yeniden kurgulanmasının zamanı geldi. Geleceği yaratacak olan firmalar, toplumsal ihtiyaçları karşılayan gıda, eğitim, barınma, ulaşım ve benzeri sistemleri sürdürülebilirlik çerçevesinde radikal bir şekilde dönüştürecek teknolojik, sosyal ve örgütsel inovasyonları, diğer çıkar sahipleri ile işbirliği içinde geliştiren, “değer yaratma”yı kâr maksimize etmek olarak değil, toplumsal fayda geliştirmek olarak değil formüle edebilecek firmalar olacak. ○

Kuru Temizlemede “Yeşil” Dönem

Kuru temizleme sektöründe 40 yıldır faaliyet gösteren Permak Grup, dünyanın önde gelen kuru temizleme sistemleri üreticisi GreenEarth Cleaning ile bir anlaşma yaparak sistemi Türkiye'ye getirdi. GreenEarth, kıyafetteki renk ve doku canlılığını artırmasının yanında elektrik ve su tasarrufu da sağlıyor. Hem kıyafetleri, hem sağlığı, hem de çevreyi koruyan bu sistemi ve getirdiği kazanımları, şirketin yönetim kurulu üyesi Demir Uyar anlattı.

 Nevra YARAÇ

Konvansiyonel kuru temizleme sisteminde kullanılan perkloretilenin çevreye, insan sağlığına hangi zararları söz konusu?

Bir sağlık kuruluşu olmadığımızdan açıklama yapma yetkimiz olmasa da internet üzerinde yapılan bir arama ile bu zararlar görülebilir. Ancak araştırmalarımıza göre kan-

serojen etkilerinin olduğu biliniyor. Kuru temizlemeden aldıktan sonra kıyafette bir koku olur, o kokunun kaynağı da odur. Avrupa ve ABD'de kullanımı durdurulma noktasına geldi. Bunu yakın sürede Türkiye'de de bekliyoruz. Çünkü kanserojen bir maddeyle çalışmak hem çalışanları hem de müşterileri

etkiliyor, koku kıyafete sınıyor ve siz onu soluyorsunuz.

Peki bu kimyasalın alternatifi yok mu ki bu kadar yaygın kullanıldı?

Perkloretilen ilkti. Daha sonra hidrokarbon geldi, onun da bazı avantajları var. Leke çıkarma gücü çok yüksek ama sürekli bakım isteyen

“GreenEarth’te kaynatma sistemi yok, dolayısıyla su kullanmıyoruz.

Kullanılan silikon sisteme geri kazandırılıyor ve 1,5 senelik bir ömrü var. Diğer kuru temizleme makinelerinde her sabah yapılan kaynatma aynı zamanda ciddi bir elektrik sarfiyatı demek”

bir sistem. Çünkü hidrokarbonun içinde bakteriler var ve bu bakteriler büyüyerek makinenin içinde ve kıyafetlerde kötü bir koku bırakıyor. Hijyen açısından çok temiz yapılmış bir hidrokarbon makinesini perkloretilene tercih ederiz. Alternatif solventler çıktı, çıkmaya da devam ediyor ama bunlardan en dikkat çeken GreenEarth.

Nedir GreenEarth?

Aslında sıvılaştırılmış bir silikon. ABD’de patenti alıyoruz, biz de 2014’te kendileriyle bir anlaşma imzaladık. Öncelikle sağlığa zararlı değil. Silikon dediğimiz madde kozmetikte, bebeklerin biberonunda kullanılıyor. Çok fazla kullanım alanı var ve insana herhangi bir zararı yok. GreenEarth insanlara zarar vermediği gibi kıyafetlere de zarar vermiyor ve temizliyor. Zaten artık sadece temizleme dönemi bitti, bakım yapma dönemindeyiz. Rengi biraz solmuş bir giysi GreenEarth ile temizlendiğinde sanki yeni alınmış gibi parlak renge kavuşuyor. Çünkü silikon liflerin içine giriyor bütün yapıyı tamir ediyor, canlandırıyor. GreenEarth’ün içinde başka katkıları da var. Bu bir sistem, bir *know how*. Çok güçlü ve yeni bir sistem. ABD’de, Avrupa’da kullanılıyor.

Ne kadarlık bir hacmi var dünyada ve Türkiye’de?

2500’den fazla operasyonel noktası var dünyada, Türkiye’de de yaklaşık 15 şubeyi bulduk, önümüzdeki senelerde çok daha ciddi bir projeksiyonla büyüyeceğiz. GreenEarth yeni olduğu için bunu insanlara anlatabilmek biraz zor olabiliyor. Ama sonunda farkını görüp bu sisteme geçiyorlar. Türkiye’de beyaz yakalı-

lar giderek artıyor, artık insanların evde gömleklerini temizlemekle uğraşacak vakitleri kalmıyor, herkes kuru temizlemeye gönderiyor. GreenEarth aynı zamanda iyi bir iş modeli de. Lisanslı olduğu için belli bir lisans bedeli ödenmesi gerekiyor. Bu bedel de senelik 800 Euro. Bunun karşılığında kendilerinin bütün pazarlama çalışmalarını web sitesinden gerekirse kurumsal kimliğe kadar biz yapıyoruz. Şu anda İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa’da var. Antalya ile ilgili bir projemiz var. GreenEarth sadece kuru temizlemede değil, tekstil firmalarının *finish* sürecinde de kullanılıyor. Kuru temizleme aslında çok hızlı para döndürebilen bir sistem. Siz orta sınıf lüks bir araba alacağımızda o parayla kendi işinizin patronu olabiliyorsunuz. Operasyon masrafları da çok az, tek başınıza dükkanı idare edebilir, bir senede paranızı geri kazanabilirsiniz. GreenEarth sistemi size senede orta ve yüksek kapasitelerde 7000-9000 lira tasarruf sağlıyor.

Bu tasarrufun kalemleri nelerdir?

Kaynatma sistemi yok, dolayısıyla su kullanmıyoruz. Kullanılan silikon sisteme geri kazandırılıyor ve 1,5 senelik bir ömrü var. Diğer kuru temizleme makinelerinde her sabah yapılan kaynatma aynı zamanda ciddi bir elektrik sarfiyatı demek. Biz bunları kullanmıyoruz. Makinenin arkasındaki eko-filtrede biriken toz dışında atık da yok. Türkiye’de perkloretilen atığıyla ilgili bir yasa yok. Oysa çok küçük bir damlası bile galonlarca suyu zehirleyebiliyor.

Bu konuda AB’nin getirdiği stan-

dartlara uyum çalışmaları yapılmıyor mu?

Cumhurbaşkanlığı GreenEarth’e geçti. Farkındalık var. Hatta iş güvenliği yasalarında da perkloretilenin kullanımıyla ilgili ciddi maddeler var. Ama Türkiye bununla ilgili çok önlem almış değil maalesef.

Siz ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz bu sistemi yaygınlaştırmak ve tasarruf konusunda farkındalık yaratmak için?

Permak olarak bütün perkloretilen kullanan tesisleri ziyaret ediyoruz. Ve onlara bunun doğru kullanımını anlatmaya çalışıyoruz. Mutlaka eldiven, maske; makinede doğru aparatların kullanılması lazım. Havada ne kadar bu maddeden olduğunu makinelerle ölçüyoruz ve tesiste çalışmanın güvenli olup olmadığını söylüyoruz. Bunun için bizden talepte bulunmaları yeter.

Örneğin Türkiye’de alışveriş merkezlerinde perkloretilen kullanımı çok zararlı. Avrupa’da böyle bir şey kabul bile edilemez. Eski alışkanlıkları değiştirmek özellikle Türkler için çok zor. Ama bunu değiştirmeye çalışıyoruz. ○

Koruma Altındaki Alanlar ve Türler Yeterince Korunmuyor

✍ Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

“**Dünya** Koruma Altındaki Alanlar Veritabanı” çalışmasının mimarı olan Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından yönetilen Koruma Altındaki Gezegen adlı internet platformu “**Koruma Altındaki Gezegen 2016**” (*Protected Planet Report 2016*) adlı raporunu Eylül ayında yayınladı. Koruma altındaki alanlar aynı zamanda Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin de önemli birer kriteri olduğu için, bu rapor çok kritik veri içeriyor.

Rapora göre, yeryüzünün yaklaşık %15'ini ulusal parklar ve diğer koruma altındaki alanlar oluşturuyor. 2020 yılı için küresel hedef, korunan alanların oranının %17 olması. Okyanusların sadece %4'ü koruma altında olmasına rağmen, bu orana, son 10 yılda koruma altındaki okyanus bölgeleri dört katına çıkarılarak ulaşıldı.

Raporda, bu gelişmelere rağmen,

biyoçeşitlilik açısından en zengin olan bazı yerlerin hâlâ koruma altında bulunmadığı; koruma altındaki bazı yerlerin yönetiminde ise eksiklikleri olduğu belirtiliyor. Biyoçeşitlilik açısından kritik önem taşıyan merkezlerin sadece %20'sinin koruma altında olduğunu vurgulayan rapor, bazı ülkelerin ulusal parklarının önemini anlamadığını ve yaban hayatı için gerekli koridorları sağlamadığını da belirtiyor. Biyoçeşitliliğin devam etmesi ve türlerin yaşama şansları için avlanma, madencilik ve diğer kalkınma çalışmalarının kısıtlanması gerekli. Rapor, yeryüzünde 1970 ile 2010 yılları arasında, koruma altındaki karasal canlı türlerinin %18 oranında düşüş gösterdiğini ortaya koyuyor. Bu düşüş oranı, koruma altında olmayan alanlar da eklendiğinde %39'a ulaşıyor. Dünya geneline bakıldığında, yü-

Protected Planet Report 2016

How protected areas contribute to achieving global targets for biodiversity

zölçümlerine göre, en büyük oranda alanın koruma altında olduğu ülkeler Güney Amerika ve Karayipler bölgesinde. Bu konuda lider ülke ise Brezilya. Koruma altındaki alan oranının en düşük olduğu (ortalama %3) ülkeler ise Ortadoğu bölgesinde bulunuyor.

Kaynak: https://wdpa.s3.amazonaws.com/Protected_Planet_Reports/2445%20Global%20Protected%20Planet%202016_WEB.pdf

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri için Başlangıç Verisi

Birleşmiş Milletler, 1 Ocak 2016 itibarıyla yürürlüğe giren “2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi” adlı aksiyon planında yer alan 17 hedefin başlangıç verisini “**Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Raporu 2016**” (*The Sustainable Development Goals Report 2016*) adı ile Temmuz ayında yayınladı. Raporun amacı, başlangıç noktasına göre hedeflerdeki en büyük uzaklıkları ve zorlukları ortaya koymak ve buna göre bir yol haritası oluşturmak. Raporda açıklanan son veriye göre, dünya genelinde sekiz kişiden biri aşırı yoksulluk,

yaklaşık 800 milyon kişi açlık, 1 milyardan fazla kişi elektrik ve 2 milyar kişi ise su sıkıntısı içinde yaşıyor. Ayrıca, beş yaşın altındaki çocukların dörtte birinin doğum kaydı yapılmamış. 56 sayfalık raporda 17 hedefin her biri için çeşitli göstergeler ve güncel veri grafikleri bulunuyor.

Kaynak: <http://unstats.un.org/sdgs/report/2016/The%20Sustainable%20Development%20Goals%20Report%202016.pdf>

Her İşin Başta Gıda

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu Ekim ayında "Gıda ve Tarımda Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Ödülünü Değerlendirmek" (Valuing the SDG Prize in Food and Agriculture) adlı bir rapor yayımladı. Bu rapor aynı zamanda, Ocak 2017'de yayımlanması beklenen ve şehirler, enerji ve sağlık başlıklarını da içerecek olan daha büyük ölçekli bir raporun "gıda" bölümü. Gıda ve tarım alanları, 2030 hedeflerinden açlığı bitirmek, sağlık, istihdam ve ekonomik büyüme, eşitsizliklerin azaltılması, sorumlu üretim ve tüketim, iklim değişikliği ile mücadele, sualtı yaşamının korunması ile karadaki yaşamın korunması başlıkları ile doğrudan ilgili olmakla beraber, diğer tüm hedef başlıklarını da dolaylı yoldan etkiliyor.

Bilindiği gibi, günümüzde birçok kişi daha iyi beslenmesine rağmen, küresel ölçekte hâlâ 800 milyondan fazla yetersiz beslenen kişi, 165 milyon büyüme sorunu olan çocuk ve artmakta olan bir obezite sorunu var. Raporda özetle, Birleşmiş Milletler'in Ocak 2016'da yürürlüğe giren Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşılması için sadece gıda ve tarım alanında yıllık 320 milyar dolar seviyesinde bir yatırım yapılması gerektiği ortaya koyuluyor. Bu yatırımın 2030 yılındaki geri dönüşünün ise yedi katı, yani yaklaşık 2,3 trilyon dolar seviyesinde olması öngörülüyor. Yatırımın aynı zamanda çoğunluğu gelişmekte olan ülkelerde olmak üzere 80 milyon yeni istihdam yaratması da öngörülüyor.

Rapora göre, 17 hedefe ulaşılırken gıda ve tarım alanında mikro-sulama ve kentsel tarım gibi 14 ana iş alanı fırsatı da oluşacak. Bu iş alanlarının her birinin yaratacağı katma değer raporda sunuluyor. Örneğin, sadece gıda sisteminde atık seviyesini azaltmak yılda 405 milyar dolar seviyesinde, bozulmuş tarım alanlarını yenilemek ise yılda 85 milyar dolar seviyesinde bir katma değer yaratabilir. Toplam katma değer in az üçte ikisinin gelişmekte olan ülkelerde yaratılması öngörülüyor.

Kaynak: <http://s3.amazonaws.com/aws-bsdc/Valuing-SDG-Food-Ag-Prize-Paper.pdf>

Sanayide Yeşil Yol Haritası ile Rekabetçilik

Dünya Bankası, Ağustos ayında "Rekabetçiliğe Daha Yeşil bir Yol Haritası: Sanayi ve Ürünlerde İklim Aksiyonu için Politikalar" (*A Greener Path to Competitiveness: Policies for Climate Action in Industries and Products*) adlı bir rapor yayımladı.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin 9'uncusu, ülkelere kalıcı altyapılar inşa etmeyi, dahil edici ve sürdürülebilir endüstrileşmeyi desteklemeyi ve yenilikçiliği teşvik etmeyi öneriyor. Tarih boyunca sanayi, ekonomik ve sosyal kalkınmanın en büyük kaldıraçları oldu. Ama maalesef geleneksel kaynak-yoğun ve çevreyi kirleten üretim süreçleri iklim değişikliği çerçevesinde hiç sürdürülebilir değil. Sanayinin büyümesinin yol haritası vakit kaybedilmeden değiştirilmezse, 2015 Paris Anlaşması'ndaki küresel ısınma hedefinin tutturulması imkansız olacak. Bazı güzel örnekler sayesinde, sanayinin iklim değişikliği ile mücadeledeki öncü ve etkili rolü görülebilir. Halihazırda, küresel seragazi salımlarının üçte birini oluşturan imalat sanayii, aynı zamanda demir-çelik, alüminyum, kimyasal maddeler ve çimento üretimi gibi en yüksek karbon salımı yapan sektörleri barındırıyor. Rapora göre, bu tür işletmeler doğru strateji ve politikaları uyguladıkları takdirde, iklime dost üretim metotları kullanırken, rekabetçiliklerini sürdürebilirler.

Raporda ayrıca sanayinin iklim değişikliği ile mücadelede kritik bir rolü olduğu, fakat sektörü karbonsuzlaştırmanın faydaları görülmesine rağmen, iş operasyonlarına nasıl dahil edileceğinin tam olarak bilinemediği vurgulanıyor.

Maliyetinin %70'ini enerjinin oluşturduğu alüminyum üretim sektörü örnek verilerek, geri dönüştürülmüş hammadde kullanımının maliyetini var olanın %5'ine; seragazi salımını da var olanın %5'ine indirmenin mümkün olduğu belirtiliyor.

Raporda önerilen yol haritasında sanayi dışında hükümetlere ve tüketicilere de roller düştüğü, ama en önemlisinin tüm paydaşlar arasında diyalog kanallarının açık tutulması gerekliliği olduğu vurgulanıyor.

Kaynak: <http://documents.worldbank.org/curated/en/835691472028683380/pdf/107967-WP-P154438-PUBLIC.pdf>

Geleceğin Rengi Yeşil

Otomotiv endüstrisi varoluşundan bugüne işlevini, “trend”leri belirleyen, belirlediği “trend”leri ise koşul ve gereksinimleri dikkate alarak biçimlendiren öncü sektörlerden biri olarak tanımladı. Teorisyenlerin “küresel nesil” olarak adlandırdığı Y kuşağının bu işlevi “yeniden” anlamlandırması, çevre, etik, itibar ve paylaşım kavramlarına yüklediği değerlerle birleşince endüstriyi de bazı radikal kararlar almak zorunda bıraktı.

Şüphesiz otomotiv endüstrisinin aldığı bu kararların başında fosil yakıtlı (içten yanmalı) motorların ekoloji ve sürdürülebilirlik ilkelere uygun, sıfır emisyon üreten elektrikli motorlarla değiştirilmesi yer alıyor. Üretim süreçlerinin “yeşil iş” modellerine uygun olarak biçimlendirilmesi ve araç paylaşım modellerine yapılan yatırımlar da endüstrinin yakın gelecekte farklı bir biçimde rekabet edeceğinin ipuçlarını veriyor. Büyük üreticilerin yayınladıkları sürdürülebilirlik raporları ve ilk sıralarda yer almak için çaba gösterdikleri yeşil liste ve endeksler de endüstrideki değişimin göstergelerinden biri olarak kabul edilebilir.

Paris'te Roller Değişti

16 Ekim'de kapılarını kapatan **Paris Otomobil Fuarı** da (Mondial de l'Auto), otomotivdeki değişimin izlerini taşıyordu. Bazı markaların artan maliyetleri gerekçe göstererek fuarda yer almaması, katılımcı markaların ise ön planda yüksek segmentteki modellerin yerine alternatif yakıt teknolojilerine sahip ve konsept modelleri sergilemesi fuarı otomotiv endüstrisinin yakın gelecekte alacağı konum hakkında değerlendirmemizi sağlayabilir.

Paris Otomobil Fuarı'nda elektrikli alt markası EQ'nun tanıtımını yapan Mercedes'in çatı şirketi Daimler Grubu'nun CEO'su Dieter Zetsche'nin *Bloomberg*'e verdiği bir röportajda; hedeflerinin 2025'e kadar elektrikli otomobil üreticileri arasında da en iyi olmak olduğunu belirtmesi dikkat çekici. Tesla, gelecek yıl pazara sunacağı uygun fiyatlı Model 3'ün yanı sıra üç yeni modelin de tanıtımını yapmaya hazırlanıyor. Emisyon krizinin yansımaları henüz son bulmamışken Volkswagen'in satış ve pazarlama bölümü başkanı Jürgen Stackmann, 2025'e kadar her yıl 1 milyon elektrikli otomobil satan ilk firma olacakları açıklamasıyla dikkatleri üzerine çekti. İngiltere, ABD'den sonra elektrikli/sürücüsüz otomobillerin yollarda test edilebilmesine izin verdi. Oxford Üniversitesi'nin Mobil Robotik Grubu'ndan ayrılan iki bilim insanı, Prof. Ingmar Posner ve Prof. Paul Newman, geliştirdikleri Renault markalı aracı kullanarak otonom sürüş teknolojisini

Birleşik Krallık'ta test etmeye başladılar. Çin ve Hindistan gibi büyük pazarlardaki büyük üreticilerle birlikte yerel üreticiler, ABD'li ve Kanadalı girişimlerden de elektrikli otomobil projelerine hız verdiklerine dair açıklamalar geliyor.

Yerel Girişimlerin İnovasyon Atağı

Otomotiv pazarında global markası bulunmayan Kanada'nın yerel bir girişimi, Electra Meccanica da yeni elektrikli araç modelini tanıtarak satışlarına başladığını duyurdu. Üretici, Solo adı verdiği aracı, bir kişi kapasiteli ve üç tekerlekli olarak tasarlayarak ön siparişleri almaya başladı. Gövdesi karbonfiber materyallerden üretilmiş olan araçta, 16,1 kWh gücünde bir lityum iyon batarya bulunuyor ve araç 160 kilometre menzile ulaşabiliyor. 130 km/s hıza sahip olan sıfır emisyonlu Solo, motosikleti tercih etmeyen kullanıcılar için alternatif bir çözüm özelliği de taşıyor. Boyutları ile şehirde standart bir otomobil kadar yer kaplamaması ise farklı işlevlerle kullanılabilmesine olanak sağlıyor.

Ersoy YAŞAR
ersoy@otosafari.com

Bir “Elektrikli” Girişim de KKTC’den

Elektrikli otomobil üretimiyle ilgili bir hamle de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nden geldi. Yakın Doğu Üniversitesi İnovasyon Merkezi ve Otomotiv Mühendisliği bölümü tarafından sekiz yıl sürdürülen çalışmalar sonucu ortaya çıkan ve adada üretileceği açıklanan yerli otomobil **Günsel**’in prototipi tanıtıldı. 350 km menzile sahip olacağı açıklanan araç adada kurulacak istasyonlarla şarj edilebilecek. 2018’de pazara sunulması hedeflenen Model 1, teknik verilere göre 0-100 km/s hızlanmasını sekiz saniyede tamamlayacak ve 150 km/s hızla sınırlandırılacak. Yakın Doğu Üniversitesi Müttevelli Heyeti Başkanı Doç. Dr. İrfan Günsel, otomobil üretme kararının teknolojik gelişmeler ve ekolojik denge gözetildiği için ortaya çıktığını belirtiyor.

Bir Gösterge Olarak Motor Sporları

Dünyada, en prestijli motor sporları organizasyonlardan biri olarak kabul edilen **Monte-Carlo Rallisi**’ne, bu yıl ilk kez ZENN (Zero Emission-No Noise) kategorisi altında, sıfır emisyonlu araçlar yarışmaya başladı. Yenilenebilir enerji ve sürdürülebilir gelişmeye dikkat çekmek amacıyla açılan bu kategori, elektrik ve alternatif yakıt teknolojileri

kullanan araçların geliştirme süreçlerine de önemli katkılar sağlayacak. Elektrikli yarış otomobillerinin Formula-e’den sonra ralli gibi zorlu bir motor sporunda kullanılması, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelen üreticilerin marka değerlerini yükselterek sıfır emisyonlu araçların global ölçekteki bilinirliğini de artıracak.

Amsterdam Kanallarında “Kaptansız” Tekneler

UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde de yer alan ve üzerindeki 1500 köprüyle Amsterdam’ın kent dokusunun simgelerinden biri olan kanallarda yakın gelecekte otonom tekneler yüzecek. Geçmişte mal taşımaları için bugün ise gündelik ve turistik geziler için kullanılan kanallarda kaptanı olmadan yol alabilecek, otonom olarak çalışacak tekneler geliştirilmeye hazırlanıyor. Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS Institute) ve Massachusetts Institute of Technology (MIT) kurumları işbirli-

ğinde başlatılan program, insan taşımalarının yanı sıra mal taşımalarının yapabilecek sürücüsüz teknelerin üretilmesine olanak sağlayacak. “**Roboats**” adı verilecek teknelerin bir araya gelerek köprüler oluşturabilmesi de mümkün olabilecek. 2017’de ilk prototipin testinin yapılması hedeflenirken beş yıl sürecek araştırma ve geliştirme programına ayrılan bütçe 25 milyon euro olarak belirlenmiş.

Tüm bu gelişmeler ışığında, yakın geleceğin elektrikli, sürücüsüz ve ağ üzerinde birbiri ile iletişim kurabilen “yeni nesil” araçların çağı olacağını söylemek mümkün. Gelecek günlerde elektrikli ve alternatif yakıtlı araçlarla birlikte anılan sürdürülebilir, sosyal fayda yaratacak paylaşım ekonomisi modelleri ve mobilite kavramları yalnızca otomotivin değil diğer sektörlerin de öncelikleri içerisinde yer alacak. **Gelecek, geleneksel ile yeni neslin savaşı ile değil, ortak paydada ekolojiye saygı çerçevesinde biçimlenecek.**

Arılar, ilk kez “nesli tükenmekte olan canlılar” arasına girdi. ABD Balıkçılık ve Vahşi Yaşam Enstitüsü, uzun yıllardır süren araştırmaların sonucunda Hawaii kökenli yedi arı türünün listeye alınacağını duyurdu.

“Yerel Tohum Ulusal Güç” sloganıyla yola çıkan Muğla Belediyesi, bölgeye has tohum çeşitlerinin toplanıp saklanacağı bir **Yerel Tohum Merkezi** kuruyor. Merkezden tüm vatandaşlar ücretsiz olarak yararlanabilecek.

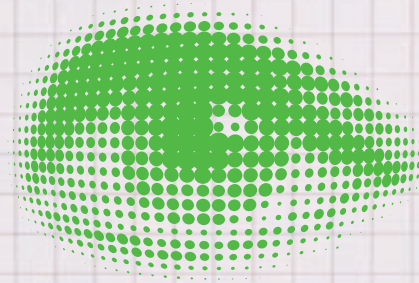
Afrika’da son 10 yılda yapılan en kapsamlı **fil sayımının** sonuçları açıklandı. Uluslararası Doğa Koruma Birliği’nin (IUCN) Afrika Fili Durum Raporu’nda açıkladığı son rakamlara göre; kıtada yaşayan fil sayısı 415 bine geriledi. Rapor, son 10 yılda kıtadaki fil sayısının 111 bin azaldığına işaret ediyor. Azalmadaki en önemli etken ise fildişi için yapılan kaçak avcılık.

Balıkçılık Bakanlığı’nın yayınladığı tebliğlerle hayata geçirilen yasak, 1 Eylül 2016’dan 31 Ağustos 2020’ye kadar uygulanacak. Sayıları azalan orfoz stoklarının iyileştirilmesini amaçlayan düzenlemeye uymayanlara 1113 lira para cezası kesilecek.

Tunceli’de, Munzur Vadisi Milli Parkı sınırları içerisinde sadece bölgeye has yeni bir bitki türü tespit edildi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde görevli Yrd. Doç. Dr. Metin Armağan, bitkiye Munzur Vadisi Milli Parkı’ndan esinlenilerek “**Munzur’un Nefesi**” (*Gypsophila Munzurensis* Armağan) isminin verildiğini söyledi.

Uluslararası Doğa Koruma Birliği’nin (IUCN) Kırmızı Listesi’nde durumu tehlikede olarak belirtilen **orfoz balığının** artık iç sular dahil bütün sularımızda avlanması, toplanması, gemilerde bulundurulması, karaya çıkarılması, nakledilmesi ve satılması yasaklandı. Gıda Tarım ve

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Arılar “nesli tükenmekte olan canlılar” arasında, orfoz balığı avı yasaklandı, Tohum Takas Ağı artık online...

— Gözde İVGİN

Hayvancılık Bakanlığı’nın yayınladığı tebliğlerle hayata geçirilen yasak, 1 Eylül 2016’dan 31 Ağustos 2020’ye kadar uygulanacak. Sayıları azalan orfoz stoklarının iyileştirilmesini amaçlayan düzenlemeye uymayanlara 1113 lira para cezası kesilecek.

Tunceli’de, Munzur Vadisi Milli Parkı sınırları içerisinde sadece bölgeye has yeni bir bitki türü tespit edildi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde görevli Yrd. Doç. Dr. Metin Armağan, bitkiye Munzur Vadisi Milli Parkı’ndan esinlenilerek “**Munzur’un Nefesi**” (*Gypsophila Munzurensis* Armağan) isminin verildiğini söyledi.

Fransa’da Yeşiller Partisi’nin meclise getirdiği “**plastik kap kullanımı**” yasağı kabul edildi. 2020 yılında yürürlüğe girecek olan yasayla; tek kullanımlık bardak, tabak, çatal, bıçak, kaşık gibi plastiklerin kullanımı “biyolojik materyalden yapılmadığı müddetçe” yasak olacak.

Alman kimya ve ilaç devi Bayer, tohum ve tarım ilaçları üreticisi Amerikan **Monsanto** şirketini 66 milyar dolara satın aldığını duyurdu. Bayer böylece dünyanın en büyük tohum ve tarım ilacı üreticisi haline geldi.

Rize’de 266 hektarlık alanda yapılması planlanan **Rize Havalimanı** Altyapı İnşaatı ihalesi; 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 16 ve Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin 28. Maddesi’ne istinaden iptal edildi.

Çin’de sayıları yeniden artmaya başlayan **dev pandalar**, nesli tükenmekte olan hayvanlar listesinden çıkarıldı. Yetişkin pandaların sayısı, yıllardır süren çabalarla 1864’e ulaştı. Yavru pandaların sayısı ise tam olarak bilinmiyor ancak yaklaşık 200 olduğu tahmin ediliyor.

Akdeniz Üniversitesi’nin “Antalya Endemik ve Nadir Çiçekler” projesi kapsamında dünya üzerinde sadece Antalya’da yayılış gösteren bir bitki türü bulundu. Karanfil cinsine ait örnekler üzerinde yürütülen çalışmalar sonucunda keşfedilen bu türe “**bolçiçek karanfili**” adı verildi. Türün bir yıllık hayat döngüsüne sahip olduğu açıklandı.

Türkiye’ye özgü doğal zenginlik, bitki ve canlıları yurtdışına çıkarmaya çalışan 114 “**biyo-kaçakçı**”ya 2007’den bu yana 3 milyon 580 bin lira para cezası verildi. Orman ve Su İşleri Bakanı Eroğlu “Son beş yılda karşılaşılan biyo-kaçakçılık vakalarında, başta orkide (salep) türleri

olmak üzere yumru ve soğanlı bitki türlerinin, yabani buğday, kelebekler ve diğer böcek, engerek ve semender türlerinin tercih edildiği görülüyor” dedi.

Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği, atalık tohumların takas edilebileceği **Tohum Takas Ağı** sitesini (www.tohumtakas.org) herkesin kullanımına açtı. Tohum Takas Ağı elektronik veritabanı sayesinde, isteyen herkes elindeki atalık tohumları takasa açabilecek ve küçük miktarlarda atalık tohum talep edebilecek.

Hollanda'nın Lahey kentinde bulunan **Uluslararası Ceza Mahkemesi** insanlığa karşı işlenen suçlar tanımını genişleterek **“toprak gaspı”** gibi ekolojiye dair suçları da kapsamına aldı.

Avustralya merkezli İklim Enstitüsü, iklim değişikliği nedeniyle 2080'de **kahve üretiminin** yok olacağını iddia etti. Enstitünün raporuna göre, 2050'den itibaren de üretim yarı yarıya azalmış olacak.

Hollanda'nın üçüncü büyük kenti; Uluslararası Adalet Divanı, Uluslararası Ceza Mahkemesi, savaş suçları ve katliamları soruşturan mahkemelere ev sahipliği yapan Lahey'de şimdi de **Hayvan Hakları Mahkemesi** kuruluyor. Yaban Hayatı Adalet Komisyonu'nun türleri tehlikede olan hayvanları avlayan ve kaçakçılığını yapan grupların peşine düşme görevi başladı. Komisyon, yılda 17 milyar dolar gelir elde eden bu suç şebekelerini ortaya çıkaracak bir uluslararası mekanizma oluşturma amacını taşıyor.

Bursa'da, Nilüfer Belediyesi tarafından hayata geçirilen ve ekolojik tarım koşullarına uygun üretimin yapıldığı **Küçük Ölçekli Kent Bostanları** meyvelerini vermeye başla-

dı. Bostanda 60 biber türü yetiştirilerek tohum elde edildi.

İlçedeki yeşil alan miktarını ve ağaç sayısını artırmak için çalışan Bayrampaşa Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü, **“Şifalı ve tıbbi bitkiler bahçesi”** oluşturdu. Muratpaşa ile Altıntepsi mahallelerinin kesiştiği alanda yer alan bahçede altın çilek, kekik, kantaron, lavanta, biberiye, ada çayı gibi sağlığa yararlı ve şifalı bitkiler yetiştirilecek.

Malatya'da Arapgir'in Geyikpınar ve Uzunsay Tepesi arasındaki vadideki 40 kilometrelik alanın Milli Park ilan edilmesi için başlatılan çalışmada son aşamaya gelindi. Hazırlanan rapor Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na sunuldu. Yöredeki sivil inisiyatifle birlikte HES'e karşı büyük mücadeleler yürüten **Arapgir** Belediye Başkanı Haluk Cömertoğlu, Bakanlar Kurulu kararıyla reddedilen tek projenin Kozluk HES projesi olduğunu söyledi. HES'in vadide oluşturacağı tahribat dünyaca ünlü Köhnü üzümünün yok olmasına, yöreye özgü sarıbalık türünün tükenmesine, çeşitli hayvan türleri ile zengin bitki örtüsünün büyük zarar görmesine yol açacaktı.

350Ankara Platformu, **“Aşırı İklim Olayları 2016 Raporu”**nu paylaştı. “İklim değişikliğinin hızlanması ile beraber artan aşırı iklim olayları artık gözlemlenir hale geldi” denilen raporda, “Dünya genelinde olaylara dair veriler bulunabilirken, Türkiye'ye dair veriler oldukça kısıtlı. Bu yüzden Meteoroloji Genel Mü-

dürlüğü raporlarından derlediğimiz bilgileri sizlere analizimiz ile aktarıyoruz” ifadeleri kullanıldı. Rapora göre, 2015'te rekor kıran aşırı iklim olayı sayısı 959'a ulaştı.

İtalya Tarım Bakanlığı tarafından kabul edilen yeni atık yasası ile gıda israfı konusunda büyük bir adım atılıyor. Artık satılmayan gıdalar, hayır kuruluşlarına verilebilecek.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Beykoz Belediyesi'nin ortaklaşa yürüttüğü **sahil genişletme çalışmalarının** 2015 yılında inşaatına başlanan ilk etabı tamamlanarak halkın kullanımına açıldı. Boğaza kazıklar üzerine yapılan 1300 metre uzunluğundaki yol, 10 metre genişliğinde ve üzerinde balık tutma alanları bulunuyor. Böylece balık tutanlarla yürüyüş yapanların birbirlerini rahatsız etmeleri engellenecek. Ayrıca kazıklar üzerine inşa edilen platformda bisiklet ve yürüyüş yolu bulunuyor.

Bartın'ın tarihi ve turistik ilçesi Amasra'nın Çapak koyunda kurulması planlanan **termik santral ve liman** için bakanlık tarafından **“ÇED Olumlu”** kararı verildi.

Orman Genel Müdürlüğü, %95'i Maliye Bakanlığı'na ait olan **ODTÜ Ormanı**'nı, Devlet Ormanı statüsüne geçirmek için harekete geçti. Orman Genel Müdürlüğü'nün ODTÜ Ormanı'nı kendi kontrolüne alması durumunda orman içerisinde öncelikle acil müdahale yolları açacağı öğrenildi. Halkın piknik ve yürüyüş yapabileceği alanların da oluşturulacağı iddia ediliyor.

Kaynaklar: İstanbul Ajansı, Cumhuriyet, Gaia Dergi, Yeşilist, WWF, Gazete Duvar, Milliyet, Yeşil Gazete, Bianet, CNN Turk, Arkeofili, BirGün, BBC Türkçe, Gıda Hattı, Hürriyet, T24, WWF, CNN, Arkitera.com, Sabah

Yeşil Paradoks - Küresel Isınmaya Arz Yanlı Yaklaşım

Yazar: Hans-Werner Sinn

Çeviren: Mehmet Evren Dinçer

Yayınevi: Koç Üniversitesi Yayınları, Ekim 2016

İklim değişiyor, dünya ısınıyor, artan enerji ihtiyacı daha fazla karbon salımına neden oluyor. Bu gidişatı yavaşlatmak için dizel motor kullanımını, binaların yalıtımının güçlendirilmesini, güneş ve rüzgar gibi yeşil enerjilerden daha çok faydalanılmasını teşvik eden politikalar üretiliyor. Münih Üniversitesi'nde

ekonomi ve kamusal finans profesörü, CESifo Group'un başkanı Hans-Werner Sinn'e göre ise, küresel ısınmayı azaltmaya yönelik **mevcut politikalar etkisiz**. Biyoyakıt kullanımının teşvik edilmesi gibi bazı politikalarla düpedüz zararlı. *Yeşil Paradoks* işte bu noktada ortaya çıkıyor: Sinn'e göre fosil kaynaklı enerji tüketiminin azaltılacağı beklentisi, aslında iklim değişikliğini hızlandırıyor. Sinn, bu paradoksa kışkırtıcı bir çözüm öneriyor.

Ekoköy İthaca

Yazar: Liz Walker

Çeviren: Orhan Tuncay

Yayınevi: Yeni İnsan Yayınevi, Ağustos 2016

Yazar Liz Walker, "yeşil yaşam" sürdüren birinin etkisinin dalgalar halinde yayılarak pek çok başka yaşamı etkileyeceğini düşünüyor. Tuttuğu günlükten çıkardığı notlar böylece gezegenin herhangi başka bir yerinde benzer düşleri paylaşanlara umut veriyor. **Ekoköy kurmanın** tek bir yolu ya da tek bir şekli yok. Her topluluğun, her kültürün ve farklı coğrafyaların birbirine hiç de benzemeyen yolları, yöntemleri olabilir. Yeni İnsan Yayınevi, *Ekoköyler: Yeni Rotamız* kitabıyla genel anlamda ekoköylerin değerleri neler olabilir tartışmasını başlatmıştı. Şimdi Ekoköy İthaca ile öznel bir deneyimi kitaplaştırdı. Yayınevi, farklı coğrafyalardan farklı deneyimlerle bu yolculuğu sürdürecektir...

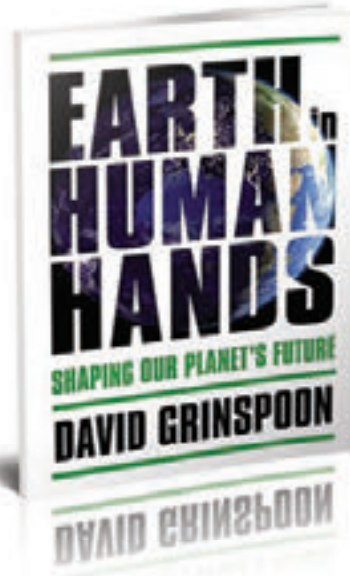
İnsanın Ellerindeki Dünya: Gezegenimizin Geleceğini Şekillendirmek (Earth in Human Hands: Shaping Our Planet's Future)

Yazar: David Grinspoon

Yayınevi: Grand Central Publishing, Aralık 2016

Dünya tarihinde ilk kez, gezegenimiz tek bir türün güdümündeki, hızı giderek artan değişikliklerin kavşağında yer alıyor. İklim değişikliği de yaptığımız bu değişikliklerin en görünen sonucu. Mevcut davranışlarımız yalnızca kendi geleceğimizi değil, sayısız canlıyı da tehdit ediyor... Dünyanın tarihini diğer gezegenlerle karşılaştıran astrobiyolog David Grinspoon, gelecek yüzyıldaki zorlukları azımsamadan içinde bulunduğumuz anın sadece tehlike arz

etmediğini aynı zamanda **büyük bir potansiyel** taşıdığını öne sürüyor, özellikle de 10 bin yıllık bir perspektiften bakılınca. Türümüz daha önce de yok olma tehlikesinin üstesinden geldi, bunu da özünde var olan beceriler ve uyum sağlama yeteneğiyle başardı. Bunu tekrar yapabileceğimize inanmamak için de bir sebep yok. İnsanlar, gezegenimizin başına gelen en iyi mi, yoksa en kötü şey mi? Bugün çok önemli bir yol ayrımındayız ve buna vereceğimiz yanıt, yaptığımız tercihlere bağlı olacak.

Coca-Cola İçecek 2015 Sürdürülebilirlik Raporu Yayınlandı

Sosyal, çevresel ve etik alanlardaki uygulamalarımızı ve performans sonuçlarımızı GRI G4 raporlama ilkelerine uygun olarak hazırladığımız 2015 Sürdürülebilirlik Raporumuz ile paydaşlarımızın bilgisine sunuyoruz.

2015
Sürdürülebilirlik Raporu

Yoğun trafik saatlerini sevdiren kimya yaratıyoruz

2050 yılında, dünya nüfusunun %70'inden fazlası büyük olasılıkla şehirlerde yaşayacak. İşte bu nedenle, geleceğin şehirlerinde yaşamı iyileştirecek çözümler üretiyoruz; çağdaş yaşamın bir parçası olan toplu taşıma sistemleri gibi. Şehir yaşamı daha kolay olabilir. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

Detaylı bilgi için
wecreatechemistry.com adresimizi ziyaret edebilirsiniz.

 BASF
We create chemistry